«سیاست»
د
«سیالانو لوبه»

سیاسي فلسفه

څیړنه او ارزونه

ډاکتر سید شیراقا حرکت

Download from:aghalibrary.com

Politics

Is

Rival Games

POLITICAL PHILOSOPHY

Research and Assessment

By

By Dr. Sayed Sher Aqa Harakat

فهرست

١- سیاسي فلسفه
سیاست ـ دسیالانو لوبه
«ترکانې دبیزو کار ندي !»
٢- حرکت
٣- بې مجرمه جرم که بې ګناه مجرم
۴- ناسیونالیزم، انترناسیونالیزم، ګلوبالیزم، کسموپولیتیزم..
۵- یویشتمه پېړۍ او دنړۍ اجتماعي ـ سیاسي نظام
۶- دحرکت لومړۍ کلیزه
٧- ناوړه ستراتیژۍ او ناوړه تصادف
٨- پاکستان رښتیا دافغانانو په وړاندې دوه مخې سیاست لوبوي ؟
٩- دافغانستان پېښې او دخپرونې غبرګون
١٠- رښتیا ویل ترخه او مشکل دي خو ویل یې حتمي او ضروري !
١١- دنوي افغانستان دجوړېدو ٢۶٠ کلیزې دنړیوال جشن غونډې ته
١٢- دموکراسي په تیورۍ او عمل کې
١٣ ــ دخپرونې دریمه کالیزه
١۴- دسلیم عقل او وجدان په حکم
١۵- په یویشتمه پیړۍ کې بشري قانوني او حقوقي ارزښونه او معیارونه
١۶- افغان هېوادپال ملي روڼ آندي باید خپل تاریخي رسالت سرته ورسوي !

١٧- اداري مسئو لیتونه ،صلاحیتونه اوحقوقي ـ قانو ني مکلفیتونه
١٨- یواځې دمعاشونو منطقي تناسب په هیواد کې دنظم او اقتصادي عدالت ضمانت کیدلې شي.
١٩- جنګونه او مخالفتونه دافغانانو دغمیزې دحل لاره نه ده.
٢٠ ــ د بشرد ژوند دونې ثمر باید هم حنظل او مارکونډۍ اوسي ؟
٢١- راشۍ !چې همدا وړۍ شړۍ شي
٢٢ ــ دکابل ښار بې مفهومه پراختیا باید د ٢١ پیړۍ په ایکالوجیکي فاجعه بدله نشي !!!
٢٣- دپاریس کنفرانس !ګذارشونه او واقعیتونه.
٢۴- زوړ استعمار ، زړه ستراتیژې
٢۵- آزادي ـ تر هر څه لوړې ملي، اولسي اوفردي ارزش !
٢۶- اوباما ـ رسالت که حاکمیت ؟
٢٧- افغان ملي اوپښتني قومي وحدت په سیمه کې دسولې ضامن دي.
٢٨- هره سیاسي قضیه دحل تاکلې لار لري !
جنګ او زور دافغانانو دغمیزې د حل لار نده !
٢٩- داوباما نوې ستراتیژې دافغانانو لپاره زړه په زړه پاتې شوه ؟
٣٠- دحرکت خپرونې پنځمه کلیزه
٣١- دموکراسي او انتخابات
٣٢- *افغان اولس د جفاء سزاوار ندې !*
٣٣- افغان اولس کله هم زور ته نه دې تسلیم شوې ،دا ځل به هم تسلیم نه شي

۳۴ ـ جرګه ـ مشورتي ؟ که حُکمي ؟
۳۵ ــــ افغانان ولې خپل ملي ارزشونه او مسئولیتونه نه پیژني
۳۶ ـ مونږ خپل پور ، او دوی نور غواړي ؟

سیاسي فلسفه
سیاست ـ د سیالانو لوبه

«ترکاڼي د بېزو کار ندې !»

خدای انسان ذاتاً سیال او آزاد پیدا کړېدې. ټولنیز ملي او بین المللي عام قوانین د نژادي، سیاسي، مذهبي، قشري او نورو تفاوتونو د تبعیض پرته هرچاته د دې حق ورکوي چې ځان لپاره یو تربله سره سیال ټولنیز واحدونه، سیاسي نظامونه، اقتصادي جوړښتونه، عقیدوي او نظریاتي ټولنې ځانګړي اخلاقي رسوم او عادات او د خوښې او غم ځانګړي ذات البیني فامیلي، قشري، قومي او نور ټولنیز اړیکي او مناسبات ولري. یواځې او یواځې د سیالو سیاسي، اجتماعي، نژادي، قومي، قبیلوي، مذهبي، طبقاتي، قشري او فامیلي واحدونو په موجودیت سره نړیوالې سیالې سیاسي ټولنې او نظامونه جوړیدلې شي. کورنۍ "فامیل" چې د ټولنیز جوړښت دودانۍ اساسي خښته ګڼل کیږي ، که د دوه سیالو متعهدو انسانانو "ښځې او نر" څخه جوړه نه وي او د بنسټ څخه د ټولنیز جوړښت په خته کې د باداري او غلامۍ مناسبات اخښلي وي ، د سیالو بشري ټولنو جوړیدل به هم ناممکن کار وي. همدا سبب دې چې د اسلام مبین دین د سیالو کورنیو د جوړولو لپاره زیات ارزش قایل دې او کفائت د دغه تړون او

تشکل لپاره اساسي او لازمي شرط ګڼل کیږي .دموکراسي چې دننیو پرمختللو ټولنو دملي او بین المللي مناسباتو او سولئیز ګډو ژوند عمده او منل شوې اصل ګڼل کیږي هم یواځې ددغه ټولنو دداخلي ذات البیني سیالو نژادي، قومي، قشري، مذهبي او داسې نورو مناسباتو او دمختلفو دولتونو تر منځ دبین المللي سیال تقابل او رقابت په نتیجه کې تحقق موندلې شي .سیالي او شریکي زمونږ دافغاني ټولنیزژوند او کلتور معروفې معقولي، دپښتني خودګردانه ټولنیز ژوند ، مناسباتوا او ولسي دموکراسۍ ستر عامل او دافغاني ټولنیز دینامیزم یواځینې محرک او انګیزه ګڼل کیږي .دنړۍ دټولو مملکتونو تر منځ پایداره او همیشني انترناسیونالیستي سولئیز اړیکي هغه وخت ټینګیدلې شي چې ددغه ځنځیر او تسلسل هرې کړۍ ته دناسیونالیستی ذات البیني سیال دریز کلکې او به ورکړې شوې وي. یواځې دناسیونالیزم او انترناسیونالیزم دسالم متقابل تناسب او دسیال مشروع رقابت او توازن په نتیجه کې د اولسونو دهر اړخیزه متناسباتو انکشاف او همیشنې ګډ سولئیز ژوند تضمینیدلې شي .دهمدغه مشروع رقابتونو او سیالیو په نتیجه کې ا ولسونه او قومونه دپرمختګ روښانه او اُچتو افقونو ته رسیدلي، ځانونو لپاره یې هوسا ټولنیز شرایط برابر کړي او دسیال خوشبخت ژوند خاوندان دي .زما په عقیده ددغه ډول متقابل سیال رقابت دحفاظت او حراست په وړاندې هم باید دبشري ټولنې هر غړې، هره ټولنه په ځانګړې، هر اولس او بشری ټولنه په مجموع کې ځانګړی مسؤلیتونه ولري او دې کارته لازمه همیشنۍ جدي پاملرنه وشي.سیالي نسبي مفهوم دې. پخوا چې ټولنیز ژوند

ډیر بعدونه نه درلودل، علم او تخنیک ډیر انکشاف نه وو کړې او دانسانانو ژوند او مناسباتو هم ډیره ساده بڼه درلوده نو دهغوی تر منځ سیالي هم ډیره ساده ،کمرنګې او د هر چا په قابو کې راتلای شوه او دموضیعی ارزشونو او نورماتیفونو مطابق په اصطلاح دهر چا له لاسه پوره وه . خو دهغې ورځې څخه چې علم او تخنیک انکشاف کړې او داکثره مملکتونو تخنیکي، اقتصادي او خصوصاً نظامي امکانات لوړ شوي نو سیالي او شریکي هم کثیر الجوانبه شوې او نه یواځې دهر چا بلکه دهرا ولس دامکاناتو څخه وتلې او حقیقت دادې چې زمونږ غوندې بې وسه اولسونه خو دلویو هیوادونو دحرص دښامار په پنجره کې دتیارې مړۍ په څیر پراته دي او یواځې دنوبت په مراعات او یا دضرورت له مخې به یې په مناسب وخت کې له ستوني تیروي .

پخوا که به چا دبدنیت له مخې توره په اوږه او پنځه کسان به یې په ځان پسې کړل نیم به تري په لار یخنۍ، ګرمۍ، لوږې، تندې مړه، میاشتې کلونه به یې په لار تیر ،باالاخره که به یې په کوم کلي، ښار حمله وکړه هم به پخپله مړه او هم به یې نور ووژل، دبری په صورت کې چې به کوم څه دمنډی له مخې په لاس ورغلی وؤ دځان سره بار او اکثروخت به یې ددوباره راستنیدو احتمال هم ډیر کم وو. په مجموع کې هغه وخت ژوند فقیر وؤ ، چا دومره څه نه درلودل چې بل پری ښاد شي.همداسې که کوم تجار به په اوښ، قچر له اروپا څخه بنجارګی سامان یا بل څه داسیا په لور بار کړل اکثراً به تری داړه مارو په لار کی چور کړی وؤ او که راوبه یې رسول بیا هم معمولاً په بدل کی به یې دهغه ځای دخلکو سره یو ډول تبادلوي مرسته وه . چا په کې

خارق العاده ګڼې نه شوې کولې .هغه وختونو کې دا هم ممکنه وه چې ځيني اولسونه دنړۍ په کوم ليري کنج کې د کشور کشايانو له نظره پټ پاتی شي او په اصطلاح که ښه ژوند ولري يا بد پخپله يې سره پالي او ګالي .ليکن نن داوسني علمي ــ تخنيکي انکشافاتو او دځيني هيوادونو عظيمو اقتصادي امکاناتو په نتيجه کې دبشر ي ژوندانه، توليد ، استوګنې، تجارت او داسې نور ټول اړخونه دومره تخصصي او ديناميک شوي چې دثانيي په زرمې او ميليونمې برخه کې عظيمې محاسبې او چارې سرته رسيږي . دتوليد نوعيت، کميت او کيفيت دساعتونو او ورځو په جريان کې دبهبود په لور تغير کوي . هر څه دډيرو ماهرو متخصصينو لخوا دټرلو تخنيکي سيستمونو پواسطه پروګراميږي او بعدي توليد ، انتقال او دپيسو او دسود او زيان سنجش يې هم دهمدغه مغلقو تخنکي کمپيوټري سيستمونو په ذريعه سرته رسيږي . نن توليد کوم پرابلم ندې ، نن پرابلم دادې چې جانب مقابل به څه ډول توليد کوي او دچا مال به په ښه او مناسبه بيه بازار ته عرضه کيږي . بشري شعور پدغه سيالۍ کې وروسته پاتې دې يوائې دبشري شعور دقيق پيداوار چې دعصر او زمان په ديناميکه پروسه کې پخپل وخت او حتا ووايم چې دوخت څخه دمخه توليد شوي اوسي مسابقه کولې او ګټلې شي. پخوا که به پوله په پوله ګاونډې دچا نيک يا بد رقيب کيدلې شو، نن ددنيا په ليري کنج کې مملکت خو لا څه چې په يوه کوټه کې ناست منفرد انسان ديوه مملکت او حتا دبشريت په ستر دوست يا دښمن بدليدلې شي. که کوم اولس دخپل مملکت څخه دفولادو قلعه تاوول خو لا څه چې دفولادو صندوق هم جوړ کړي دچا

دشر او خير څخه ځان نشي خلاصولې ځکه چې نن ټولې دښو او بدو معاملې دالکترو مقناطيسی امواجو په ذريعه سرته رسيږي او هغه پرته دموانعو نژدې دنور په سرعت سره دنړۍ هر کنج ته همزمان رسيږي.نن په صندوق کې ځان حصارول سيالي نده بلکه په سيال فهم، سيال عزم او سيال ديناميزم سره دعمل ميدان ته وتل پکار دي . داستعمار او استثمار شکلونو کاملاً تغير کړيدې، دهغې په تار او پود باندې پوهيدل ضرور دي . دخوشباورۍ او سادګۍ وختونه ډير پخوا تير شويدي که نه نو پداسې يوه نامحسوس شکل سره دداسې عظيم بارلاندې سړې ملا ماتې پريوځي چې دا بد لپاره به پورته نشي . نن دسود او زيان محاسبې په حبه او کسيره سره کيږي خو په اخير کې ترې ميلياردونه جوړيږي . دسپتمبر ديوولسمی نيټې دپيښې څخه وروسته دالمان دولت دتروريزم پر ضد دمبارزی لپاره ۳ ميليارده ډالرو ته ضرورت درلود. هغوی يوائې دسګرټو په بيه کې دوه سنته اضافه کړل او ددغه پيسو عمده برخه دهمدغه دوه سنتونو (فينيک)څخه جوړه شوه. دتلفون، انټرنيټ او همداسې نورو شيانو بيه هم په کموپيسو حسابيږي خو په اخير کې ترې ميلياردونه جوړيږي او ددې پيسو دتحصيل په خاطر نه څوک چا پسې سپاهي ليږي او نه قمچينه اخلي که د ميکروسوف د انټرنيټ او که دتليفون څښتن دې ، ليري په خپله تورتمۍ کوټه کې له نظره پټ ناست دې او ميلياردونه ډالر پخپله ورځي .پدې توګه سيالي دموضيعي چاپيريال او محدودو څخه وتلې او سراسري نړيوال بعدونه يې پيدا کړيدي . دهغې ټول ارزشونه او نورماتيفونه دبين المللی معيارونو له مخې تعينيږي . هر څوک که سياله لوبه کول غواړي نو ځانونه

به په بین المللی معیارونو سره برابروي. ملي او موضیعي ارزښونه که دبین المللی معیارونو سره سیال نه وي د ارزښ وړ نه دي. که څوک پداسې معیارونو سره دلوبې میدان ته ووځي حتماً به یې بایلي. ژوند کثیر الجوانبه شوې. دمبارزې سنګرونه هم بې شمیره شوي. دهر سنګر لپاره د سیالۍ ډلې روزل پکار دي. هره سیاله ډله په هر ماحول، موضع او هر سنګر کې چې اوسي دخپل سیال رقیب په مقابل کې باید د سیال دریز توان، فهم، درک او دینامیزم ولري. دداسې هر اړخیز، زیرکانه او دینامیک رقابت په مقابل کې د سیال دریز مخامخې دژوند په ټولو اړخونو او ابعادو کې دفوق العاده مسلکي پوهې او مهارت پرته مسلکي زیرکي، تحرک او دینامیزم سره سره یوه سیال متحد او متعهدا ولس ته چې مقدس سیال ملي ارمان په زړه کې ولري هم ضروري دې . دې کې شک نشته چې ددوه ورونو تر منځ هم اختلافات او د سالم رقابت تضادونه او نظریاتي عقیدوي تفاوتونه موجود وي. خو هغه فامیلونه اوا ولسونه چې دخپل کور او کهول دخیر ښیګڼې سنجش او دهغې په مقابل کې احساس دمسئولیت کولې شي هیڅکله مغرض دښمن خپل انګړ ته نه رابولي او دخپل ورور هډ پرې نه پریکوي ځکه چې د پردی دښمنۍ څخه دخلاصون چاره شته خو کورنۍ دښمنۍ دابد لپاره پرځای پاتې کیږي او خلاصون تري ممکن ندې .په یوه ا ولس کې د اولسي خیر ښیګڼې او اولسي منل شوؤ ارزښونو په مقابل کې دمسؤلیت احساس هغه وخت روزل کیدې او منځته راتلای شي ، په کوم کې چې په ا ولسي کچه دښو او بدو تمیز او د مسئولیت احساس موجود وي او ملي ارزښونو او ګټو ته د شخصي ګټو او ارزښونو په نسبت حق د

لومړیتوب قایل وي . دژوند په ټولو اړخونو کې دټولو لپاره منل شوي ارزښونه ټاکل شوي وي او نومورړي ارزښونه دعامو او خاصو قوانینو په چوکاټ کې تسجیل او دحراست لپاره یې مسئول اشخاص، ارګانونه او دائمی کنترول موجود وي. یوائې پدې صورت کې دټولني په سطحه سیال اوبا مسؤلیته افراد ، اقشار، طبقات ، سازمانونه او با النتیجه پخپله سیاله ټولنه او اولس روزل کیدلې شي.نن پرون زمونږ په ټولنه ،حکومت ،دولت او اړونده ادارو ، مؤسسو او انستیتوتونو کې د بربنډ او رسوا فساد ، اختلاص او حتا ملي خیانتونو د موجودیت او خارجي لاسوهنو له کبله چې پورتنی ارزښونه ،معیارونه او نورماتیفونه بې ارزښه شوي او له منځه تللي ،او ځیني کسانو ،ډلو ټپلو ،سازمانونو او حتا ځیني اقوامو چې ددغه خلا څخه په ناوړه ګټې اخیستنې ظلمونه ،ناروا او ملي خیانتونه کړي دي ، فکر دي نه کوي چې د خلکو له حافظې څخه به ووځي او یا به بې بدله پاتې شي.

ټولنه اوا ولس دټولنیز واحد په حیث پخپل جوړښت کې دعامو قانونمندیو له مخې باید داضدادو متقابلی خواوې ولري . نومورړې متقابلې خواوې څه دفامیل دافرادو په سطحه چې دټولنیز جوړښت لپاره دحجرې حیثیت لري، څه دیوې ټولنې دمختلفو فامیلونو، طبقاتو، اقشارو، سازمانونو او بل هر ممکن جوړښت په کچه چې وي د سالم او مشروع رقابت له مخې ددغه ټولو جوړښتونو دعمودیت او افقیت په ټولو کړیو کې په پوره امانت دارۍ سره وروزل شي او هیڅ یوه کوچنۍ کړۍ له نظره ونه غورځول شي . په غیر صورت کې ټولنیز نظام شلیږي، توازن له منځه ځي او د سیالې ټولني جوړیدل به هم

نا ممکن وي .د یو مثال په توګه ویلې شم ،که چیرې دیوه یا ځو اتمونو اتمي نظام ړنګیږي او په واقعي مفهوم په اصطلاح د نظام خلاء رامنځته کیږي ، ټول جهاني نظام د لوی خطر سره مخامخ کولې شي. ځکه چې دغه لایتناهی جهان دیوی کوچنۍ ذري په تناسب عدم توازن هم نه شي منلې. بشری ټولنه هم د طبیعي جهان په څیر په یوه تړلی نظام بدله شوې او ټول با احساسه بشریت یو تر بله سره په غم او ښادۍ کې شریک دي. دبلې خوا داوسني تخنیکي انکشافاتو او دمختلفو مملکتونو او ولسونو دنظامي امکاناتو په تناسب بشري ټولنه هم په تړلي نظام او هم په هر اړخیز متحسس او متأثره شکننده سیستم بدله شوې ده او دا دامکان څخه هیڅ لیري نده ،همغسې چې په یوه کوچنۍ ذره کې لایتناهي جهان غرقیدلې او قیامت جوړیدلې شي نو دیوه فامیل په غم هم ټوله بشري نړۍ په غم لړل کیدلې او یا دکوم شیطاني ځانګړې او منفردانه غیر مسؤلانه برخورد سره موجوده ټولنیز توازن له منځه تللې او شخړه پرته دګټونکي پای ته رسیدلې شي.

هو ! په راتلونکي جنګ کې به ګټونکي وجود ونلري ! ! !

ښه به داوي چې دسلیم عقل او سنجش خاوندان دیوویشتمې پیړۍ دچنګیز او هتلر څخه واک پخپل لاس کې ونیسي او دبشری ټولنی دراتلونکي سرنوشت په باره کې دانسان او انسانیت په نامه انساني فکر او پریکړې وکړي .راشئ دپورتني لنډ تذکر له مخې خپل لیري او نژدې تیرې زماني او همداسې موجوده حوادثو او جریاناتو ته مخ واړوو او پخپل ضمیر کې پخپله قضاوت وکړو چې آیا دنړۍ په موجوده شرائطو کې مونږ د ټولنیز ژوند دغه بې شمیره اړخونو څخه

حتا په یوه کې هم دسیالۍ دعوه کولې شو؟نه ! ! !که تیر تاریخ ته نظر اچوو نو زمونږ داولس عظیمه انساني نیرو او دوطنپرستۍ عشق او علاقه تل د ذات البیني مخالفتونو او تربګنیو په اورونو کې اوبه شوی، تل پردیو له هغې څخه ګټه اخیستي، یا یې یو ورور په بل ورور وژلې او زمونږ دشاه زلمود سرونو څخه یې کله منارونه جوړ کړي، ملک یې نیولې او وران ویجاړ کړیدي . یا یې زمونږ په ملک کې سرباز ګیري کړې، ملکونه یې پرې فتحه کړي او لویې امپراطورۍ یې جوړې کړیدي .رحمان بابا وائی:

دا دنیا قصاب خانه کړه خدای وماته
لکه پسه ولاړ په غولي دقصاب یم
که هر څو آبادي وکړم په جهان کې
سر انجام زه همغه خانه خراب یم

هو !دا دهغه نابغه مفکر ، تحلیل ګر او د اولس په غم غمجن لنډ او دقیق تحلیل او بیان دي چې زمونږ دټولنې دماضي، حال او راتلونکي په هکله یې کړیدي. واقعاً ډیر دقیق دې او نن هم مونږ لکه پسه غوندې دقصاب په غولي ولاړ او خانه خراب یو.مونږ ددې په عوض چې دتیرو بدبختیو ، ناخوالو او فاجعه امیزه ژوند څخه لازمه نتیجه ګیري کړې او سې دسمون او خلاصون لارې مو لټولې اوسې ، برخلاف دهمدغه بدبختیو ، ناخوالو او نیمګړتیاوؤ ، مو پخپلو منځونو کې انتقام جویۍ شروع کړې او لا مو دخپل منځي عداوتونو ، بې اتفاقیو او تربګنیو په اورونو تیل پاشلي او لرګي مو پرې بار کړي، پخپله پکې سوي یو او پردو ترې ګټه اخیستې ده . مونږ دچارو دسمون په خاطر یوه لحظه چیرې فکر ندې کړې او نه دجوړې

لپاره کله سره راټول شوي يو. زمونږ ټولې غونډې دورانۍ او ددښمنيو د پیاوړتیا په خاطر جوړیږي. زمونږ ټول عمر دخپل منځی انتقام جويي لپاره په تفکر، تجسس او پلان جوړولو په خاطر تیریږي، زمونږ ټول زخمونه دشادو زخم دي تل ناسور او تل تري وینې څاڅي. زمونږ اسلافو دخپل ا ولس دخير ښیګڼې په هیڅ اړخ کې داسې کومه تیره یا لوټه نده ایښې چې په راتلونکې کې مونږ لپاره تکیه جوړه شي او زمونږ ټولې هڅې اوفعالیتونه په همغه ابتدایي ترین شکل او بڼه منهمک او منجمند پاتې دي، هیڅ تغیر پکې ندې راغلې او که راغلې اوسي تل پر شټ ځغاستلې يو. همدا سبب دي چې هیڅ سلف خپل خلف ته دسترګو دغړولو او پورته کولو جرئت نلري او خلف هم زمونږ په ملک کی همغه دزاړه کفن کش لار تر همدې لحظې تعقیبوي. زه خپلو دې خبرو لپاره کوم دلیل یا مثال نه راوړم ځکه چی دا مسایل له بده مرغه عمومیت لري. زه پسیمیست هم نه یم خو متاسفانه چې د خوشباورۍ او اپتیمیزم لپاره هم هیڅ دلیل نلرم. دبشر په تاریخي دوره کې نژدي ۵۵۰۰ جنګونه ثبت او دهغې زیاته برخه زمونږ په ملک یا دهغې په شاوخوا کې پیښ شویدي. دهغې دسونګ مواد او قربانیان زمونږ خلک او دجنګ میدان زمونږ ملک وؤ. همدا سبب دې چې زمونږ داولس په ۶۰۰۰ کلن تاریخ کې مونږ ته په ملک کې ولاړه لوټه په میراث نده پاتې. ملامته هم په عمده ډول زمونږ مشران او همداسې زمونږ اولس وؤ ځکه چې وايي: اولس دهمغه حکومت، دولت او مشرتابه سزاوار دی چې پری حکومت کوی. مونږ تل دسیالو اولسونو په قطار کې زنګ وهلې او ضعیفه کړی وؤ. مونږ تل په پټو سترګو خپل سرونه

دغره سره جنګولي او طبعاً چې سربه مو تل مات وؤ. ددی په عوض چی سنجش او تعقل ته رجوع وکړو او دخپلو ناامیدیو، ناخوالو او نیمګړتیاوؤ دسمون لارې ولټوؤ خوشې په خوشې دخپل قهر، غضب، بغض او کینې داور دسړولو په خاطر ذات البیني حسادتونو او تضادونو اور ته مو لمن وهلې، د "ځانځاني" ښامار غوندې مو پخپلو غوښو خوله لګولي يو بل مو سره وژلي، خوړلي او تباه کړیدي. زمونږ مشرانو له ډیره شرمه تل تاریخي واقعیتونه پټ کړي، تحریف کړي او اولس خو يي لکه چې با الکل هیر کړیدې او تاریخ پوهانو ته هم نه چا دا فرصت ورکړې او نه هغوی دا جرئت کړیدې چې تاریخي واقعیتونه ولیکي. نه مسؤلو افرادو، ارګانونو او داسې نورو دکوم اعتراض غږ پورته کړیدې او نه يي کوم عمل ته لاس اچولې چې هر څه پخپل اصولي او قانوني مجرا کې پریوتي وې. که چا دا کار په انفرادي یا ندرتاً په ګروپي ډول کړې، هغه همغسي په پټو سترګو غره سره سر جنګول وؤ او کومه نتیجه يي نده ترلاسه کړي. دتیر تاریخ څیړل ددې لیکنې له حوصلې څخه وتلې کار دې، ښه به دا وي تاریخ پوهانو ته يي وسپارو چې په نوي شرائطو کې يي دنوي اغاز په څیر وڅیړي. کوم چا دبل تن څخه پوښتنه کړې وه. نوم دې څه دی؟ هغه ویلي وؤ سر تیر. ده ورته په ځواب کې ویلي وؤ که داسې سر زما هم وې زه به هم وختې لا تري تیر شوې وای. نو هر څه چې تیر شویدي مونږ ددغه هر څه سزاوار وؤ. حقیقت دادې چې په افغانستان کې سیاسي مبارزې سیاسي رنګ نه دې پیدا کړې اود دتعجب خبره داده چې په هیواد کې څو لسیزي جنګ دوام لري په میلونو بې ګناه انسانان وژل شوي، په ملیونو معیوب شوي، په

ملیونو له وطن څخه فرار ته مجبور شوي او زمونږ تاریخي هیواد سرتر پایه په مخروبه بدل شواو ې پدې جنګ کې پخپله دافغانانواو په خاصه توګه دروشنفکرانو له خواد هر ډول بشري، انساني، اسلامي، او افغاني پابندیو ، معیارونو او ارزشونو څخه سر غړونه او تېرې شوې او دژبې، مذهب، محل، تنظیمي او سیاسي اړیکو له مخې داسې غیر انساني اعمال ، ظلم او ناروا شوي چې دوحشت او بربریت تیرې تاریخي دورې یې له ځانه سره مثال او نمونې نلري . پداسې اعمالو کې په اصطلاح کمونستان، مجاهدین، بې طرفان، یو له بل څخه پاتې نـدي راغلي،خوزمونږ روشنفکرانو تر هر چادمخه پخپله په ټولو بشري ارزشونو پښې اړولي اوله واقعیتونو څخه یې سترګې پټې کړېدي . زمونږ سیاسي ، اجتماعي مسلکي او با تجربه کارپوهانو ، روشنفکرانواو ادیبانو دپنځو روپو په مقابل کې دیوه کس، ډلي او تنظیم د ټولو ناوړه او غیر انساني اعمالو د حقانیت دتوجیه په خاطر برهان او دلیل چیني کړې او تل یې خپل تاریخي رسالت او مسؤلیت ته شا اړولي ده.همدغه کمونستان چې د سیاسي واک خاوندان هم وو ، دجناحي او یا دیوې جناح دداخلي شخصي تربګنیو له مخې دثور دانقلاب دلومړۍ ورځې څخه د ټولو کودتا ګانو عاملین هم دوی وؤ ، دوی پخپله دجناحي برلاسي په خاطر روسان په افغانستان باندې یرغل ته وهڅول او دوی پخپله د سرو لښکرو سره یو ځای راغلل او دافغان اولس غمیزه چې د ثور له انقلاب څخه پیل شوې وه نوي بین المللي ابعاد پیدا کړل . کله چې افغان اولس دروس او دهغه دګوډاګي دولت پر ضد جهاد اعلان کړ، همدغه روشنفکرانو او دولتي تکنوکراتانو چې د سیاست په

ټولو لویو او وړو خبرو پوهیدل او کلونه کلونه په لوړو دولتي پوړیو کې ددغه چارو مجریان وؤ ، دسیاست د ټولو اصولو پرخلاف دپاکستان حکومت او په خاصه توګه د آی اس آی جاسوسي دستګاه ته پنا وروړه ،کومه چې هم دوی ته سترګې په لار او ځیني لا پخوا ددغه دستګا ه تر لمنې لاندې شپې سبا کولې اود هغوی شوم پلانونه یې په افغانستان کې عملي کول .همدغه مجاهد روشنفکران وؤچې د روسانو د یرغل څخه وروسته یې، روسانو سره په پټه سازش او تړونونه وکړل او تل یې دنورو مجاهدینو په مقابل کی توطیئ او دسیسي جوړولي او کودتا ګاني یې کولي. دوی دوسلو او حتا دافغانانو دناموس دخرڅولو له لارې دپیسو ذخیره کولو څخه هم ډډه ونکړه اودطیارو ، ټانکونو، سپکو او درنو وسلو له تختولو او پاکستان ته سپارلو او خرڅولو کې یو له بله پاتی رانغلل .داهم پوره معلومه شوه چې دروس سره دجنګ په وخت کې کفر، اسلام ، عرب، عجم، خپل، پردي، ګاونډي او لیري پراته هیوادونه یو ډول په افغانانو بې رحمه وؤ او هر چا په کې خپل سیاسي اهداف چاغول .د روس دخاینانه یرغل او دافغانانو دقهرمانانه مجاهدت په نتیجه کی دهغوی د فضیحتباره ماتې او له افغانستان څخه له وتلو وروسته ملګرو ملتونو په افغانستان کې دسیاسی خلا دمنځته راتلو څخه دجلوګیری په خاطر دخپل پنځه فقریز پلان له مخې دیوه نسبي ملي دولت دجوړولو لپاره هڅې شروع کړې وې. ددې کار په خاطر د ملګرو ملتونو نماینده داکټر نجیب الله استعفا ته مجبور اود ملګرو ملتونو غونډې ته وبلل شو . همداسې په نظرکې وه د صبغت الله مجددي په مشرۍ د مجاهدینو یو هیئت مسکو ته ولاړ شي

،خو ناڅاپه د ۱۹۹۱ نوومبر په ۱۱ د برهان الدین رباني په مشرۍ د مجاهدینو د غه هیئت مسکو ته ولاړ او رباني د دې په عوض چې د افغانانو د جهاد د مقدسو ارمانونو ، د بین المللی منل شوؤ قوانینو او تعهداتو او د ملګرو ملتونو د پنځه فقرئیزي طرحې له مخې په افغانستان کې د یوه ملي دولت د جوړیدو ، د افغانستان د بیا ابادنې او د جنګ د ټول تاوان د ګاللو غوښتنه کړې وي ،د غه فرصت طلب او تر ننۍ ورځې پورې د عوه جلب انسان د روسانو او د کارمل د ډلې سره د هغه پورې تړلې شمالي ټلوالې په نمایندګۍ په پټه سره د کودتا طرحه جوړه او لاسلیک کړه او د همد غه پلان له مخې ببرک کارمل د ډلې هغه لوړ پوړو چارواکو چې د ډاکټر نجیب الله د حکومت په وخت کې یې لوړ مقامونه درلودل ،په دوه اړخیزه او څو اړخیزه رول لوبولو په دراما تیک او فلمي ژستونو سره ډاکټر نجیب الله بندي او د حکومت چارې یې شمالي ټلوالې ته وسپارلې. دژنیو د خبرو په جریان کې د حکمیت اساسي صلاحیت چې امریکې په غاړه درلود اود روس له ماتې څخه وروسته پخپله امریکا او اروپا اعتراف وکړ چې د روس غونډی نا شکنه دښمن یې د افغانانو په زور مات، دروس پخواني اسیایي جمهوریتونه او شرقي اروپایي مملکتونه آزاد او امریکا یکه تازه د جهان شوه، خو په ډیرو خړو سترګو او ډیر ظالمانه او جفاکارانه یې دا اعلان هم وکړ چې امریکا نور د افغانانو په کورنیو چارو لاس نه وهي او یا په اصطلاح مداخله نه کوي او هغه غیور افغان اولس یې ، چې څو ورځې د مخه ، د دوی لپاره مایه د مباهاتو وؤ ،په ډیر خاینانه شکل څو پاټک سالارانو او وحشي بیګانه پرستو جنګي قوماندانانو ته یوازې لاس تړلې پریښوده . د کابل ستر

تاریخي، کلتوري، سیاسي او نظامي لو علمي مرکز او نور ښارونه چې سوزیدل یې د پنجابیانو ارمان وو تر سره او په لسګونو زره انسانان قرباني شول. کومې سترې د ورور وژنې غیر انساني پیښې چې پورته ورته اشاره وشوه هم د همد غه مرحلې او همد غه جهادي روشنفکراو د ذهن ،فکر او عمل محصول دی . کله چې د مجاهدینو مشران د خپلو ډلو سره په افغانستان راننوتل او تر کابله راورسیدل هر ځای عسکري قشلې، تاسیسات او وسلې او همد اسې دولتي اداري او دارایې ګانې ورته تسلیم شوې. خو دوی پخپل ملک کې چې د ډاکټر نجیب الله د دولت وارث او د افغانانو د مال او ناموس د حراست او حفاظت مسئول ګڼل کیدل، ټولې شخصي، ملي، دولتي او نورې دارایي ګاني یې د ځانونو لپاره مال د غنیمت وګاڼه او چور یې پرې جوړ کړ. د مکتب د میز، چوکۍ او سطرنجۍ څخه نیولې ، تر جمهوري ریاست د دفتر د میز ، چوکۍ، قالینو او موټرو پورې او همداسې دیوې کوچنۍ مرمۍ څخه نیولې تر طیارې پورې هر څه د پاکستان په بازارونو کې د کباړ په بیه خرڅ او یا پنجشیر درې ته وچلول شول . دالري چکونه چې د افغانستان د دولت سره کومک شوي وؤ په شخصي جیبونو او مرستې چې به کیدلې په شخصي بانکي حسابونو کې تحویل شوې . کله چې برهان الدین رباني جمهور رئیس شو نو د خپلې اداري د حقوقي او اداري اسنادو د تنظیم او تسوید لپاره یې صدیق ګانجو د مشاور او غوښت او د دفاع وزیر احمد شاه مسعود د امنیت او د دفاع وزارتونو د تشکیل جوړول د آی ایس آی رئیس حمید ګل ته وسپارل . د موزیم نادره اثارو باندې هم چور شروع شو او هر چا د خپل برلاسي په

تناسب خپله او دخپلو متولیانو برخي پکې کولي او دغازی وزیر محمد اکبر خان تاریخی تفنګچه هم داوریدو له مخې حمیدګل ته تحفه شویده . طالبان راغلل چې ددې ټولو بدبختیو تلافی وکړي، پاټک سالاري او قوماندان سالاري په افغانستان کې پای ته ورسوي، حق په حقدار وسپاري او بیا خپلو مدرسو ته ولاړ شي . کله چې ددوی دباندنیو چارو وزیر ، د دوه نورو ملګرو سره المان ته راغلي وؤاو مونږ ورسره ولیدل ، مونږ ته یي هم ډیرې ښې وعدې راکړې. مونږ ورته وویل ضرورت نه شته واک بل چاته وسپاری ،خو طالبان په یواځې ځان دغه چارې سرته نه شي رسولې ، ځکه ستاسې دکار ساحه معلومه ده. ښه به داوي ، واک له خلکو سره شریک او کار اهل کار ته وسپاری. په لومړیو ورځو کې دوی ځیني کارونه لکه دامنیت تأمین ،د غل غدو مخنیوې،دشمالي ټلوالې او د ببرک د ډلې ځغلول چې غوښتل یي په ټول افغانستان د بازارک (پنجشیر) پاچاهي ټینګه کړي ،د کوکنارو کر کیله منع کول اوداسې نور وکړل او ټول خلک ورته خوشحاله او برهان الدین رباني ورته مهیلانه دنجات ملائیکي وویل . دوی دغه ډول یوڅه کارونه سرته ورسول او دهیواد په داخل او خارج کې دیو څه نیک شهرت څخه هم برخورداره شول لیکن خپلو مدرسو ته ستانه نه شول او نه یي واک له چا سره شریک کړ. په دوهمه مرحله کې دهغوی خارجي مرستندویانو ،خو په حقیقت کې د هغوی رهبرانو ،طالبانو ته په افغانستان کې دعادي سواد او علم ،پوهې او کلتوري ارزشونو له منځه وړلو پلان وړاندې کړ. طالبانو نپوهیږم ولې پدې کار کې دتأمل څخه کار وانه خیست او په عاجله توګه یي مذهبی او قهقرایي کلتوری او

اخلاقی بدعتونو باندې پیل وکړ او داسې ترخې او دشرمه ډکې حادثې رامنځته او دلخراشه منظرې جوړې شوې چې نه اسلامي نړی لپاره دمنلو وړ وې او نه پخپله افغانانو لپاره . طالبانو ورځ په ورځ په خلکو کې خپل ملاتړ له لاسه ورکړ. همدا سبب وؤ کله چې امریکا او متحدینو(اجیري شمالي ټلوالې) پرې حمله وکړه څوک یي په ملاتړ کې ونه دریدل . سره ددې چې مونږ په افغانستان دامریکا حمله غندو او هغه د بین المللی تعهداتو او اصولو څخه یو تیرې ګڼو ، دطالبانو وروستي اعمال هم په هیڅ صورت سره د تائید نه وؤ. طالبان هم په یو حساب لیک ، لوستي یادیږي ، خو بدعتونو یي نه داسلام اونه د فرهنګ سره سمون درلوداو نه یي نن درهبرانو اعمال څوک تأئیدولې شي .ددې ټولو خبرو سره سره کله چې مونږ اخبار ، مجله او کتابونه لولو ، رادیو ، تلویزون، مصاحبې، بیانیي او ګذارشونه اورو هیڅوک ، هیڅ ډله او تنظیم دهیڅ ډول مسؤلیت احساس نه کوي او نه ځانونه مسؤل ګڼي. هر یو لکه دفلم لوبغاړې تل بري الذمه او دهر عمل جوګه ګڼل کیږي. په افغانستان کي هیڅ جرم لکه دپخوا په څیر مجرم نلري، افغانستان دبي مجرمه جرمونو ټاټوبې او هر مجرم په کې د تل لپاره بې ګناه ګڼل کیږې. نن هم په حقیقت کې د افغانستان حکومت ،دولت او ټول واکداران بې ګناه مجرمان دي. قانون په حقیقت کې کله هم نه وجود درلوده او نه یي کله د واقعیتونو له مخې عملي بڼه درلودلې ده او دقانون دحراست مسئولین که عملاً موجود هم وؤ د فعالیت څخه یي څه نخښې نښاني نه لیدل کیږي. سوال دا پیدا کیږي ، آیا په اوسنیو شرایطو کې داسې قانوني حقوقي باصلاحیته مرجع شته چې مجرم او غیر مجرم سره تفکیک او مجرم په سزا

ورسوي؟ ایا فکر نه کیږي چې په اوسنۍ وضعه کې به دمجرم په عوض ، غیر مجرم په سزا ورسیږی ؟ ایا فکر کوۍ چې مجرمین یواځې پخپله افغانان او که اساسي مجرمین بهرنیان او زورواران دي چې څوک یې په سزا قادر نه دي.. دا ټول زمونږ دجامعې ترخه خو عیني واقعیتونه دي . باید ویې منو. قبولیې کړو. خدای خپل بنده ګان دزمکې له مخ څخه نشي شړلې، اصلاً دا خدای خصلت او صفت نه دې . دا محض یو متل دې ، مونږ څه کاره یو چې خپل خلک که ښه دي او که بد له ملک څخه وشړو. که غواړو چې خپل کور جوړ او وطن آباد کړو باید همدغه خامې بینې ختې پخې کړو او دافغانیتولنې حقوقي، علمي، اجتماعي، سیاسي، اقتصادي او داسې نور ټول با ارزښته جوړښتونه او ارزشونه چې نن یې په هر بد نوم څوک یادوي د تاراو پود څخه واڅنو . همدغه یواځینې سیال عمل دې او همدغه یواځینۍ لار ده. بې لارې چې په لار کړې له دې نه بله لویه سزا دهغه لپاره نشته . یواځې دهمدغه لارې نور اولسونه روښانه افقونو ته رسیدلي او مونږ هم رسیدلې شو. نن چې دملګرو ملتونو په نوښت په افغانستان کې دبیا اباودنې پروګرام دلاس لاندې دې باید ملاتړ یې وشي . دا یواځینې امکان او چانس دې، په دې شرط چې بین المللي تعهدات ،اصول او نورما تیفونه جداًپه پام کې وساتل شي. د تیرو کلونو تجربو وښودله چې مونږ پخپله په ځانګړې توګه نه ددې توان او استعداد لرو او نه غواړو ځانونه ورته اماده کړو او یا داخلي او بهرني دښمنان مو دغه کار ته نه پریږدي . کومه سرمایه چې دنیک نیت له مخې د افغانستان د بیا اباودنې لپاره منل شوې باید دجذب استعدادمو پیدا کړې وې، چې له

بده مرغه تر اوسه مو ندې پیدا کړې او ۱ ، ۵ ملیارده ډالر چې منځمهاله اداري ته دشپږ میاشتنۍ دورې لپاره تخصیص ورکړې شوې وؤ تر اوسه یو ډالر ندې مصرف شوې او که مصرف شوې ، پر ځای نه دې مصرف شوې . دا پیسې ټولې د پردیو او دپردیو د غلامانو جیبونو ته تللي دي.حال داچې دا پیسې بازګشت هم غواړي . ملا نصرالدین ډیر پخوا مړ دیې. دا دسیالانو (امپیریالیستانو) پیسې دي او د سیالانو سره معامله سیال بدل او د دوۍ پیسې ورسره ملا متې سود هم غواړې او دهمدی بارلاندی به د ابد لپاره ملا ماتي پراته اوسو. دي ته واي اولسي سیاسي فلسفه ،د سیالانو لوبي ، دسیال ژوند دود او دستور ،او دموجوده غمیزي څخه دافغانانو دخلاصون یواځینۍ لار .

۱۲ ، ۴، ۲۰۰۲ م کال

حرکت

حرکت د یوې خپرونې نوم دې چې د مطبوعاتي نړۍ په ورشو نوي قدم ږدي. دغه نوم که پرون د شخصي یا کورني تخلص، نن د خپرونې د نوم او سبا ته د محترمو پوهانو او عالمانو په شریکه هڅه په نوي فلسفي فکري محور، نوي علمي څېړنیز متود او یا نوي فلسفي مکتب بدلیږي ، په ټولو حالاتو کې د دغه فلسفي ــ فزیکي مقولې لوی جهاني تکویني ماهیت تل په نظر کې وو او اوس هم پدې عقیده یو چې حرکت د نوي فلسفي طرز تفکر نوم دې چې ټولې پدیدې او واقعیتونه یواځې د علمي منطق ،استدلال او مناسبتونو له مخې ، پرته له ذهنیګریو په پوره امانت دارۍ سره څیړي او د تل لپاره په علمي اصولو او قوانینو باور لري او ورته وفاداره پاتي کیږي.

دا نومونه به هیڅکله شخصي ځانګړې اړه ونلري او ویاړ به یې دهغه چا په نصب وي چې پدې لار کې زیات زیار وګالي ، زیاتې بریاوې ترلاسه کړي او د دغه فلسفي نوي طرز تفکر د قوانینو او مقولو د فورمولبندیو په سیستماتیک تشکل او د یوه نوي فلسفي مکتب د ارګانیک علمي جوړښت په رامنځته کولو کې پایدار او چټک قدمونه واخلي. خو زما په عقیده دغه ډول پدیدې همیشه د عصر او زمان د جمعي شعور مظهر او د حي علی الفلاح چیغه وي چې یوه تاریخي مرحله په بله اړوي، د اولسونو د قیوداتو کړۍ ماتوي ،نوې ساه او نوې ازادي ګاني وربښي نو ځکه یې ویاړ او ګټې هم جمعي او شریکي وي.

په حقیقت کې د غه نوې فلسفي فکري نظر هغه وخت راپیدا شو کله چې د شلمې پیړۍ په اتمه لسیزه کې د « عینیت فلسفه »تر عنوان لاندې لومړې ځیني مقالې او وروسته د دغه مقالو مجموعه په کابل کې چاپ او د پراخه ارزونې لپاره پخپله په افغانستان او پخواني شوروي اتحاد کې علمي اکادمیکو مؤسساتو او مقاماتو ته وړاندې شوه. خو له بده مرغه تر اوسه پورې یې په هکله لازم انتقادي نظر ندې لیکلې شوي. نوموړې مقالې به د همدغه خپرونې له لارې یو ځل بیا د یوڅه تغیراو تکمیل په راوستلو سره ارزونې ته وړاندې شي. ځکه دهغه وخت د شرایطو په پام کې نیولو سره په هغې کې یوڅه شخصي سانسوراو نرمش رامنځته شوې وو.

دا خپرونه چې ټول سیاسي ،ټولنیز او اقتصادي مسایل به په عام ډول علماً څیړي خو په خاص ډول به د نوي فلسفي فکري نظرلار تعقیبوي. نو ځکه یې د « **حرکت** »په نامه نوموؤ .

حرکت په عالم الاسباب کې د خدای د لوی علم د عامې قانونمندۍ او دهغې د ټولو خصوصي حالتونو په پروسه کې د ټولو پدیدو د ظهور او متقابلو اړونده مناسباتو د علت او معلول مسبب ګڼل کیږي. دا لوی جهان موجود دې ځکه چې متحرک دې او متحرک دې ځکه چې موجود دې. دا جهان همغومره متنوع ،متفاوت ، رنګارنګ او متغیر دې لکه څومره چې حرکتونه متنوع، متفاوت ، رنګارنګ او متغیر دي. دا جهان همغوره ابدي دې لکه څوره چې حرکت ابدي دې. لوی خدای د خپل لوی علم د عامې قانونمندۍ له مخې د لوی جهان او حرکت متقابل ابدیت او موجودیت یو تربله سره لازمي ابدي علت او معلول او همداسې قائم با الذات او خلل ناپذیر ګرځولې

او یوائي دقضاء او قدر دلوی علم دجبر او اختیار له مخې په هغې کې تغیر او تصرف ممکن ګڼل کیدې شي.

پدې ورستیو وختونو کې په افغانستان او دهغې دباندې ډیري خپروني خپریږي. هغه څوک چې په ایمانداری سره دغه کار سرته رسوي مونږ یي هرکلي کوؤ. ددغه خپرونو په سرخطونو کې معمولاً لیکل کیږي: بې طرفه، ازاده، مستقله، ملي، اسلامي او داسې نور. مونږ ټولې دغه ډول پديدې نسبي ګڼونو ځکه دلومړۍ ورځې څخه وایو چې مونږ هیحکله بې طرفه نه یو. مونږ ټاکلې او مشخص هدف، طرف او ارمان لرو. زمونږ طرف دهرڅه دمخه زمونږ ګران هیواد افغانستان، افغان اولس، دهغوی ملي ګټې، منلي رسوم، عنعنات، عقاید او مقدسات او وروسته له هغې بین المللي او عام انساني تعلقات او تعهدات دي چې په پوره ایمانداری به دهغې پلوي او دفاع کوؤ او نور به هم دې کار ته اړ باسو.

د ازادۍ، استقلال او ملي موقف په باره کې زمونږ نظر دادې چې دقضاء او قدر دعام قانون له مخې مطلق مختار او مطلق مجبور وجود نلري او هر اولس،، هر دولت او هر څوک پرته له امتیاز څخه مجبور او مکلف دي یو شان بین المللي عامه نظم، منل شویو تعهداتو، قوانینواو نورماتیفونو ته غاړه کښیږدي. دسر غړونو په صورت کې به زمونږ دریز دهمیش لپاره متقابل وي.

د ملي او بین المللي تناسب په سیالی کې به زمونږ موضعګیري دتل لپاره د بین المللي اصولو او قوانینو په نظر کې نیولو سره سره دملي موقف څخه د کلکې دفاع په طرف وي.

اسلام زمونږ دافغانانو او دیوه ملیارد څخه زیاتو مسلمانانو

بر حق دین دې. په هغې پا بند او کلک معتقد یو. د نورو ادیانو دپلویانو درناوې کوؤ او په مقابل کې یې دجبر او زور استعمال روا نه بولو او یوائې د «وما علینا الا البلاغ» اصل او حکم ته معتقد یو. خو هغه څوک چې په ناروا او سپین سترګتوب سره تروریزم، بنیاد ګرایي او یا بل هر ډول خرافات داسلام دنوم سره تړي او پدې بهانه خپل ناروا سیاسي اهداف پر مخ بیایي زمونږ لپاره هیڅکله دمنلو وړندي او پدې باره کې سپیناوې خپله ملي او اسلامي دنده بولو.

مونږ افغانستان دټولو افغانانو ګډ کور بولو او کومې دښمنۍ او بې اتفاقۍ چې دمغرضو هیوادونو او دهغوی دبڼیځو لخوا دورونو قومونو تر منځ ایجاد شوي دهغې دله منځه وړلو او دوروری دباوري فضاء درامنځته کولو لپاره به هڅه کوؤ. مونږ پدې کلک باور لرو چې دافغان اولس خوشبختي، پرمختګ او پایښت په ملي وحدت کې دې. هغه به دسترګو دکسي په څیر دبین الافغاني او بین المللي منل شوؤ اصولو له مخې په پوره ایمانداری او تقوا سره ساتو.

مونږ دګاونډي، اسلامي او دنړۍ دټولو هیوادونو سره د بین المللي قوانینو او اصولو سره سم سیال مناسبات او دوستي غواړو او په دغه اصولو پا بندي خپله ملي، اسلامي او بین المللي مسؤلیت او دین ګڼو او دمتقابل لوري څخه هم همدغه ډول تقاضا لرو.

مونږ په بین المللي منل شوؤ قوانینو، اصولو، تعهداتو، منشورونو، پریکړو،...باندې دټولو لویو او وړو هیوادونو یو شان پابندي غواړواو داکاردبین المللي نیکو اړیکو، دتروریزم له منځه وړلو اونړیوالي سولې دتأمین عمده او اساسي اصل او

یو اځیني ضامن ګڼو.

دا خپرونه به په عمده ډول په پښتو او دري ژبو خپرېږي او تنا سب به يي ، سره ددې چې پښتو د اکثريت ژبه ده ،بيا هم يو اځې پدې پورې اړه ولري چې څوک څومره او په کومه ژبه خپلې ليکنې کوي او مونږ ته ئي سپاري. هغه ليکوالان چې زمونږ فکري لار پخپلو ليکنو کې په نظر کي نيسي او يا په انتقادي ډول مونږ سمي لاري ته رهنمايي کوي مخکې له مخکې کور ودانې ورته وايو او دزړه له کومي مننه ور څخه کوؤ.

بې مجرمه جرم ؟
که بې ګناه مجرم ؟

کاشکې زمونږ د کوچنۍ نړۍ ، کهکشانونو او ئُنيورسيوم په دې پراخه ورشو او ليري پرتو بوده او تنسته کې ، د فلسفي او طبيعي ديالکتيک د قانونمند منطق په قوانينو او قانومنديو کې دغه ډول يوې کوچنۍ نموني ، مناسباتو او ديالکتيکي مقولو وجود درلودلې ؛کاشکې په الهي احکامو ،آوامرو او هداياتو کې دغه ډول يوه کوچني مثال ته چيري اشاره شوې وای ؛ کاشکې د بشري اصولو ، قوانينو او مناسباتو يا دافغاني ټولنې د خود ګردانه دموکراتيک ژوند په دود او پښتني تړو ، تيرو ، رواجونو ،اصلو او زړو رواياتو کې ددغه مفاهيمو د منلو په خاطر کومې نړۍ لاري چيري وجود درلودلې ؛ کاشکې په نورو ټولنو کې هم بې مجرمه جرمونه او بې ګناه مجرمان پيدا کيدلې شوای ؛ کاشکې چې هر مجرم او دجزا ور خدای په همدې نړۍ دخپلو اعمالو په جزا رسولې او سپين مخې او تورمخې سمدستي معلوميدلې او بې عدله عدليانو او بې انصافه منفصفانو ته دقضاوت حاجت نه پاتې

کیدلي ؛ لیکن خدای «ج» عادل ذات دي ، انسان یې مختار پیدا کړي او د حساب وعده یې د اخرت په ورځ ورکړې ده . ؛کاشکې په دې ځینو افغانانو کې لکه د نورو انسانانو په ځیر یو څه انصاف او درک موجود وي او د اخرت د ورځې له حساب او د تاریخ د قضاوت څخه یې ډار درلودلی او پدې پوهیدلي چې د اخرت د ورځې حساب حتمي او د تاریخ قضاوت عیني دي . د خلکو د انظارو څخه هیڅ عمل نه پټ سرته رسیدلی او نه پټ پاتې کیدلی شي . خلک تل واقیعتونه همغسې چې دي د عامه قضاوت لپاره په خپله اصلي بڼه را پریباسي . پدې صورت کې به هم کله نا کله ځانته هم گوته نیول کیدلي ، خو له بده مرغه مونږ افغانان تل پدې یوه خبره کلک ولاړیو چې "زه یې ملامتولم خو ما ځان نه ملامتوه » .

پخوانۍ عربي مقوله ده "لکل فن رجال" یادا چې په نني عصر کې پروفیسونالیزم د اجتماعي نظم او عدالت اساسي اصل او ضامن گڼل کیږي نو کاشکې چې مونږ د غه اصولو ته لږ څه ارزش قایل وي او هغه څه ته مو لاس اچولي چې له وسعي مو پوره وي . لیکن افغانان سم سمکي دي هر کار د هر یوه له لاسه پوره دي . حتا د سرله پاسه لو ته هم تیار دي ولو که پزه یې پرې او مخ یې تور هم شي ،د سر له پاسه لو کې دا ډول پیښې معمول کار او حتمي گڼل کیږي .کاشکې یې د مسلمانانو په حیث الهي احکامو او نبوي ارشاداتو ته پوره غاړه ایښودلې او د قیامت د ورځې له حساب او د خلکو له عیني قضاوت څخه یې ډار درلودلی او یا د دموکراسۍ د بشري منل شوؤ اصولو له مخې یې انساني متقابلو حقوقو او وجایبو ته احترام درلودلی نو به دا دومره سترو گناهونو او ناروا وو ته یې لاسونه نه

غزولي او افغان اولس به دومره ناروا او غیر انساني ظلمونه نه وې گاللي . خو په ډیر تأسف سره لکه چې وایي افغانانو نیم قران منلی او نیم نه ، خو دقیقه به داوي چې د اځیني کسان یوائې هغه څه مني چې یې په گټه وي او سره دي چې په افغاني او بالخصوص په پښتني خود گردانه ټولنیز ژوند د ود ، طرز تفکر او مناسباتو کې دموکراسي د ټولنیز ژوند د بنسټ تیږه گڼل کیږي ، خو بیا هم د دموکراسۍ د کلمې منلو ته تیار ندي او کرکه تري لري ، دوی د غه ډول تغیرات بدعت گڼي ، مخالفت ورسره کوي او همدلته د تحولاتو په مقابل کې د پښتني اصطکاک ریښه خښه ده . حال دا چې افغاني ټولنیز ژوند او دود عملاً د اولسي دموکراسۍ په بنیاد ولاړ دي او اسلامي احکام او اصول خو هم د واقعي عملي عدل ،انصاف او دموکراسۍ په معنا او مفهوم دي .په نوروا ولسونو او بشري ټولنو کې دا معموله خبره ده ،کله چې یو سیاسي ـــ ټولنیز شخصیت خپله سیاسي برنامه سرته ونه رسولی شي ،یا د هغه برنامه د ټولنې په گټه ثابته نه شي ،او یا حتا د پارلمان په وړاندې د خپلې اقتصادي ،سیاسي او ټولنیزي کړنلارې څخه دفاع ونه کړي او یا په هغه د قانون څخه د اندکه سرغړونې او یا د ځیني انحرافاتو سره د مناسبت تش تور پرې ولگول شي ، سمدستي خپله استعفاء وړاندې کوي او یا استعفا ته مجبوریږي .په نړیوال سیاسي ژوند او دود او دستور کې دا هم معموله ده کله چې په ملي او بین المللي ساحه کې سیاستونه بنسټیز تغیر کوي ورسره سم سیاسي لوبغاړي هم بدلیږي او هیڅکله د پخواني سیاسي ملا پسې د نوي سیاست پلویان اقتدا نه کوي . د مثال په ډول چرچل د انگلستان صدر اعظم او

دنړۍ مشهور سیاست مدار چې هدف یې دنازیزم ماتول وؤ. کله چې نازیزم په نړۍ کې ماتې وخوړله بیا د ورځني سیاست په عملي ډګر کې چا ونه لیده . میرمن تاچر هم دانګلستان صدراعظمه دکمونیزم سرسخته مخالفه وه. دکمونیزم دماتیدو څخه وروسته د سیاست له صحني څخه ووتله . دالمان صدراعظم او داروپا دسوسیال دموکراتیزم رهبر ویلي برانت تش پدې خاطر چې دددفتر په رئیس یې دخیانت تور ولګیده استعفا یې وکړه. حتا په پاکستان کې نوازشریف او میرمن بهوټو دواړه دځیني ناوړه کړنو او سیاسي اتهاماتو اویا رښتیني تورونو له مخې استعفاء ته مجبور او قانون او ټولینزو اصولو ته دااحترام اصل پرځای شو. کاشکې چې زمونږ په اصطلاح اجتماعي ــ سیاسي شخصیتونه هم دسیاست پدغه ساده اصولو او پرنسیپونو پوهیدلي اوغاړه یې ورته ایښودلې او دسیاسي سادو ګانو غوندې یې فی البدیه سیاسي قبلې ، قریحې او ذوقونه نه بدلولي او یا زمونږ په اولس کې دا درک او قدرت وې چې هغوی یې استعفاء ته مجبورولي . یو متل دی چې "لمونځ مې قضاء کړ خفه پرې نه یم. خفه پدې یم چې خفه پرې نه یم". نو زمونږ دقدرت ټیکه داران کله هم پخپلو ناوړه او دشرمه ډکو کړو نه خفه او نه پښیمانه دي. بلکه هغوی تل تازه نفسه او لکه دفلمي لوبغاړو هرنیک او بداو منفي او مثبت رول ته په هره جبهه کې چې اوسي ،لوبولو لپاره لکه « پیش آهنګان » همیشه اماده دي .داپه حقیقت کې "مشت نمونه ء خروار" زمونږ دټولني او ټولینزو مناسباتو هغه ترخه واقیعتونه او حقایق دي چې نه یې سړې منلې او نه ترې انکار کولی شي . په سطحي نظر او کړو وړو سره حتما سړې دې نتیجې ته رسیږي

چې ګوندي دافغانانو لپاره د روغې جوړې او سمون لارې چارې لټول په کار ندي . هغوی مخکې له مخکې دهغې دناجوړۍ چاره لټولې ده او دغه د "بې مجرمه جرم ؟که بې ګناه مجرم ؟" سرنوشت زمونږ دټولنی ازلي برخه لیک او طبیعي خاصه ده .

حقیقت دادې چې نه بې مجرمه جرمونه او نه بې ګناه مجرمان چیرې وجودلري .نه د دی نړۍ په مخ داسې مافوق انساني ټولنې پیدا کیدلي شي چې نه دې دالهي او نه دبشري منل شویو قوانینو او اصولو تابع اوسي. افغاني ټولنه هم کومه مافوق انساني ټولنه نده او هر جرم لکه په نورو ټولنو کې مشخص او ټاکلي مجرمان لري او هر مجرم دعامه انظارو څخه پټ نشي پاتې کیدلي او دقانون له مخې دجزا وړ ګڼل کیږي .وایي "که غر لوړدې په سر یې لار ده" او که "شپه تورتم ده منې په شماردي". نه تاریخ دومره فراموشکاره دې او نه خلک هغه څه هیرولې شي چې پخپله یې زغملي او پرځان یې تیرشوي اوسي . نه دخلف دګناه کبارت دسلف دګناهونو دصغارت او بې ګناهی دلیل کیدلې شي او نه دګناهونو په کثرت، ټیل نا ټیل او تداوم کې دچاګناهونه لا درک او پټیدلې شي. هغه وخت چې لا خط او کتابت نه وؤ خلکو تاریخي واقیعتونه قرنونه قرنونه پخپلو ذهنونو کې ساتلي او راتلونکو نسلونو ته یې په پوره امانتدارۍ او رښتینولۍ سره سپارلي دي . که چادچا په باره کې دخوشبینۍ او خوشباورۍ له مخې مداحي ګاني کړي، هنګامې او شاهنامې یې جوړې کړي او که یې دبدبینۍ ډنډورې غږولي او غوښتلي یې دي په دروغود چا سړیتوب او شخصیت لوړ یا ټیټ کړي ، تاریخ هغه دواړه یو له بل څخه تمیز کړیدي

.پدې ورستیو وختونو کې ډېر کسان ډېر کتابونه، رسالې او مقالې لیکي او اخبارونه خپروي . دمثال په ډول مرحوم محمدصدیق فرهنګ، پوهاند ډاکتر محمد حسن کاکړ، محمدولی الکوزی، ډاکتر محمد عثمان روستار ترکي، ډاکتر حق شناس، ډاکتر محمد حسن شرق، محمد حسن کریمي، جنرال محمدنبي عظیمي، فقیر محمد ودان، مرحوم عبدالقدوس غوربندي، سلطان علي کشمند ، شاه محمود حصین، غلام دستګیر پنجشیري..... او دالړۍ نن هم دوام لري. له بلې خوا پښتانه یو څه لیکي، تاجک بل څه لیکي، اذبک بل څه او نور نور څه . هغه چا چې دعلمي اساساتو او متودولوژۍ په بناء واقیعتونه دتعصب، تحریف او ذهنګریو پرته په پوره امانت دارۍ او تقوا سره جمع بندي او تاریخ ته سپارلې ،هم یې خپل وخت ندې ضایع کړې او نه به دنورو وخت په لوستلو اوعبثو خبرو ضایع شي. له بلې خوا په خپله واقعبینۍ او علمي تهداب ګذارۍ سره یې دخپل شخصیت درنه تیره دتاریخ په ودانۍ کې ایښې ده. خو هغه چا چې دتعصب، تنګ نظرۍ او حسادت له مخې حقایق تحریف کړي او دشخصي، ګروپي، قومي، لساني، مذهبي، سمتي ګټو درجحان په خاطر یې ترې استفاده کړې اول خو یې خپل وخت په عبثو او بې فایدې خبرو ضایع کړې او دلوستونکو وخت به یې په لوستلو او دحقایقو او جعلیاتو له یو تر بله په تیمز کولو سره ضایع کیږي او همداسې دتاریخ او دخلکو په محکمه کې یې د قضاوت لپاره دځان دمحاکمي په خاطر پخپله مستند اسناد پریښې دي . دغه لیکنې چې اکثراً یو دبل په مقابل کې شوې دي ځومره متضادې او ځومره ترې دروغ او رښتیا له ورایه

معلومیږي . ځومره په اصطلاح لویو مسئولو کسانو ځومره وړې او بې مسئولیته خبرې او ددروغو صحنه سازۍ کړېدي . ډېر له دوۍ څخه هر کاره ً هیچکاره وؤ ،نو ځکه دهرې لوبې لوبغاړي او تل یې ځانونه غیر مسئول او بری الذمه ګڼلي دي. نه یې هغه وخت دخلکو او وطن په مقابل کې احساس دمسئولیت درلودلې او نن هم داستنکاف، حماقت او بی مسئولتۍ له مخې دخپل موقف څخه په دروغو دخپلی تبرئي لپاره دفاعیي لیکي . زما لپاره دژوند ډیری ترخې شیبې همغه وې کله چې مې ځیني له دغه پنډو او ضخیمو کتابونو څخه لوستل.دبې مجرمه جرمونو او بی ګناه مجرمانو داستانونه ډیر اوږده ، ډیر ملفوف او د دروغو او تحریفاتو څخه ډک دي . هیله ده محترم پوهان او لیکوالان یې په خپله بزرګوارۍ او حوصلمندۍ سره دعینی شاهدانو او تحلیل ګرانو په حیث ولولي ،و څیړي ، وارزوي ، دروغ له رښتیاوو څخه جلا او په پوره امانتدارۍ او تقوا سره یې تاریخ ته وسپاري.

نژدې ۲۶ کاله کیږي چې په هیواد کې ې جنګ دوام لري. ټول مادي او معنوی بینادونه او ټولینز ارزښونه رنګ شوي . دوه میلونه شهیدان ،یو میلون معیوبان او دهغوی کونډې یتیمان پاتې دي . ټولې اقتصادي زیر بناوې رنګې او په خوا کې وران ویجاړ هیواد ، وږې، برنډ او بې کوره اولس او راستانه شوي بې سرنوشته مهاجرین راپغاره دي. ددغه ټولو حوادثو او ناخوالو مسئولیت پخپله دافغانانو ، ننني او پروني په اصطلاح دوست اوګاونډي هیوادونو په غاړه دې. خو که هر چاته دغه پوښتنه راجع شي هر یوه یواځې ملي وطنپرستانه، نیک دګاونډی توب او یا نیک انترناسیونالیستي دین او رسالت ادا

کړي او نن هم ورته تیاردي . هر څه چې شویدي یوائې بې مجرمه جرمونه او داکسان ټول بې ګناه مجرمان دي . خو دافغان اولس غمیزه پر ځای پاتې ده او دبې ګناه انسانانو وژنه او ظلم او ناروا دپخوا په څیر دوام لري . پرون دکمونیزم او نن ددموکراسۍ دډیرو وړاندې غیر عملي رویایي خوږو ارمانونو په خاطر. خود افغان اولس بچیان همدا نن ،همدا لحظه یوې مړۍ وچې ډوډۍ ته ضرورت لري او دننني ظلمونو او ناروا څخه په اورکې ولاړدي ، یود بل خو لا څه چې د خپلو بچیانو غوښې خوري ، ددي لپاره چې حد اقل یو بچې ورته ژوندې پاتې شي ، نور بچیان خرڅوي او کله چې اوبه تر غړۍ پورته کیږي په نوبت سره یو تر بله قربانۍ ته حاضریږي . هغه کوچنیان چې ددغه غمیزې په پیل کې پیدا شوي وو ،نن د ډیرو غمونو څخه سپین ګیري دي. بې شمیره کلونه د شرقي او غربي دموکراسۍ د علمبردارانو په حضور کې له یوې ورځې څخه بلې ته دبتر حالت په لور قدم پورته کوي ،افغان اولس ، واړه ،زاړه ،ښځې اونر د ځان او ملک د بې سرنوشتۍ په کړه یې کې وریتیږي ، څوک یې د «وودکي» او څوک یې له «ویسکي»سره نوالـه کوي او پاتې شوني یې افغان بې وطنه سیاسي معامله ګران او سیاسي دکانداران او نمایشګران د خپلو خوشخدمتیو بانکتونو او محفلونو د ګرمولو په خاطر ځغلوي او یا یې زمونږ د کعبې شریفي قسم خوړلي رهبران د خپلو نفلي روژو د روژه ماتي ماښامي پرې تودوي. ټول سوق الجیشي تاکتیکي او سترا تیژیکي مانورونه او موضعګانې او نا مقدسه قوتونه په نامقدس اتحاد کې دزمان د دجال تر قوماندې لاندې نن بلا تشبیه په افغانستان او سبا په ټول جهان کې قیامت جوړول

غواړي ،خو زمونږ سیاسي معاملګران ،سیاسي دکانداران او په اصطلاح سیاسي رهبران د خپلو متولیانو د زړو او نوو ستراتیژیو ، زړو او نوو سیاسي فلسفو له مخې خپلو مذبوحانه هلو ځلو اونه ستړي کیدونکو منډو ترړو ته دوام ورکوي . څوک د ایدیولوژیو ، څوک دژبې او سمت ، څوک ددین او مذهب او څوک د نورو هر رنګ تنګ نظریو او تعصباتو له مخې بهانه ګیري کوي او په هزار وسیله د خپلې بقاء او دافغان اولس د غمیزې عمر اوږدوي. پکار دادي دافغان اولس د نن ورځې مشکل ته ځواب وویل شي ، د افغان غمیزې د ظهور اساسي علت پیدا او د هغې له مخې ددغه غمیزې د حل لارې چارې ولټول شي ، نه داچې په دغه خوږلن ایرې بار شي تر څو د جهاني انقلاب او بلا تشبیه زمونږ د کوچنۍ نړۍ په قیا مت او «Big Bang» «لویه چاودنه»باندې بدل شي. د شلمې پیړۍ په وروستۍ لسیزه کې د افغان اولس په فداکارۍ او قوت سره کمونیزم مات ، سوړ جنګ او نړیوال انقطاب له منځه ولاړ او لکه چې پیشبیني یې شوي وه دملګرو ملتونو د امنیت دشوراد پنځه فقرئیز پلان له مخې باید د افغانانو لپاره د احسن پاداش په حیث په افغانستان کې ددایمي سولې پلان عملي شوي وای. چې له بده مرغه ځیني داخلي او خارجي جنګ طلبه خاینو قوتونو په تباني سره دغه سولئیز پلان شنډ او د کروز په راکټونو باندې د ځیني مشهورو ښارونو په ویشتلو سره یې په افغانستان کې د داخلي جنګ اعلان وکړ او افغان اولس یې د باروتو او وسلو د ګدامونو له پاسه دځنګل د قانون له مخې داخلي جانیانو ته لاس او پښې تړلې پریښود . امریکې اعلان وکړ چې نور دافغانستان په کورنیو چارو کې مداخله او

لاسوهني نه کوي او اروپايان او نور عرب وعجم په خپله مخه ولاړل خو تربيه شوي اجنبي دستوري ډلي يې د بنيادي بربادۍ او خرابۍ په خاطر په افغانستان را دننه کړې . دکابل په هره کوڅه کې جدا ګانه حاکميت او حکومت جوړ ، سنګر بندۍ وشوې ،ملي او شخصي شتمنۍ چور وچپاول، بې رحمانه او فجيعانه خپلمنځي جنګونو او فضيحتونو کې هيڅ کمې نه ليدل کيده ، چادچور او چپاول له لارې مالونه ،چا د افغانان په وژلو او حلالولو جنتونه ګټل او چا د خپلو تعصباتو له مخې يو پر بل خوا يخي کول . کله چې افغانانو په خپلو منځونو کې سره ښه ووهل ،وټکول او سره وخوړل ،يوائې د کابل په ښار کې له ۷۰۰۰۰ څخه زيات يو تر بله قتل عام ،د ۶۰۰۰۰۰ څخه زيات اواره او له ۷۰ فيصده څخه زيات د کابل ښار د ايرو او خاورو په ډيريو بدل شو ، د طالبانو لښکر يې پري را داخل کړ . طالبانو هم په خپلو بدعتونو کې کمي ونه کړ ،د افغانانو تر منځ پوره هډماتې راغې او يوځل بيا د ليري او نژدي د ښمنانو خوايخي په افغانانو وشول. يا لا اقل دومره خو وشول چې د افغانانو په حق کې د امريکي په اصطلاح پام د بعدي پروګرام دعملي کولو په خاطر راواوړي . طالبانو چې نژدي سل په سلو خاوره نيولې وه او شمالي ټلوالې ټوله د تاجکستان په کولاب ته اووختي وو ، امريکايانو رابار ، دماشومانو څخه نيولې تر اتيا کلن پورې کماندويې دريشۍ ورپه تن او په سالنګ باندې راښکته کړل. د B52 او د راکټونو بمبارد او دهرې خوا پوځي عمليات شروع او طالبان چې هيچايي د ماتې فکر او تصور هم نه شو کولې په معجزه اساء شکل سره د افغانستان له خاورې راټول اوله سرحده واړول شول.

د اجتماعي ترکيب او کمي او کيفي لحاظه څخه بې محتوا او بې بنياده د بن کنفراس جوړ او د پاچاهۍ تور مرغه د حامد کرزي په سر کښيناست. ملګري ملتونه ،امريکا ،اروپا ،اسيا ،استراليا ، جمله له ځلويښتو څخه زياتو ملکونو نظاميان او ملکيان افغانستان ته په اصطلاح د امنيت ، بيا ابادونې ، ... راغلل ، دحامد کرزي موقتي ،انتقالي او انتخابي دوري تيري خو پرته له خرابۍ ،فساد ، دافغان اولس دبد رنګۍ اوبې عزتۍ د بل هيڅ شي درک ونه لګيده . وروسته به څه کيږي تر اوسه معلومه نده . هغه څه چې عيان دي: «په افغانستان کې ټول ارزښونه بې ارزښه شويدي ؛ هيڅ جرم او ناروا مجرم نلري ،جرمونه ټول بې مجرمه او عاملين يي ټول بې ګناه مجرمان دي » ! ! !

ناسیونالیزم، انترناسیونالیزم، گلوبالیزم، کسموپولیتیزم.

ځیني کسان پدې باره کې دخپلو پخوانیو تعلقاتو، ملي او وطني مسئولیتونو او مناسبتونو ته په شاارولو سره دخپلې وطني او اولسي ماضي ټوله نقده نېوهیږم په شعوري یا غیر شعوري ډول دګلوبالیزم دنسیه شعار په لوبه کې په یوه دو رېدي او خپل دغه روش او "جرئت" دنوي عصر دشعار سره دمطابقت په دلیل سم عمل او دتیروهیر دهوښیارۍ نښه ګڼي !!!زما په نظر دغه ډول موضوعات تل دشک څخه ډک او دتأمل وړوي ځکه مې وغوښتل دهغې په مبادیو او الفباء باندې نه دتحلیلي مقالې په شکل بلکه دیوې یاداورۍ او ګوتنیونې په توګه بحث وکړم او بعدي ژوره څېړنه یې محترمو پوهانو ته وسپارم تر څو دغه موضوع په هر اړخیز ډول وڅېړي او زمونږ ځوانان په راتلونکي کې ددغه ډول موضوعاتو دتللو لپاره تل طلایي تلې له ځان سره ولري!

باید ووایم چې ژبنی کلمات، اصطلاحات، ترمنولوژي، مقولې، قوانین، پخپله ژبي، علوم، اداري او اجتماعي سازمانونه او داسې نور دهرڅه څخه دمخه تاریخي پدیدې دي. نه بې وخته ظهور کولې شي، نه مخکې له وخته انحطاط مومي او نه له منځه ځي. ټولې پدیدې ابدي هم ندي همغسې چې دتکامل په پروسه کې دشرائطو په مساعدت سره رامنځته کیږي، دشرایطو دمخالفت په مبارزه کې انحطاط مومي. کله ناکله ځیني کسان دخپلو شخصي ګټو دبقاء په خاطر دځیني پدیدو بقاء ابدي کول غواړي او یا دتاریخي پروسې او شرایطو په خلاف دځیني پدیدو دوخت څخه دمخه او قبلي ظهور په خاطر هڅې کوي. په دواړو حالاتو کې دا سم عمل نه ګڼل کیږي. که څه هم اجتماعي ـ اقتصادي نظامونه او دهغې پورې اړونده اداري سیستمونه او ارګانونه او علمي ـ تخنیکي انکشافات او امکانات او یا دهغې مطابق مدیریتونه، منجمنت او مناسبتونه هیڅوک هیڅکله پخپله نه تغیر ورکولې او نه ساتلې شي. دهر چا ټولې هڅې به په دې باره کې یوائې موقتي او ګذرا بڼه ولري. زرې پدیدې به یو وخت نه یو وخت حتما جز د تاریخ او نوي پدیدې به حتما ظهور کوي. نه د غلامۍ او فیودالیزم اجتماعي ـ اقتصادي نظامونه څوک راژوندي کولې شي او نه دسرمایدارۍ نظام اوسني غیر عادلانه مناسبات څوک ابدي ساتلې شي. نه څوک داوسني الیکترونیکي برقي او یا دسوخت دمختلفو موادو نوي جټې، فوتوني او یا دهغې څخه په لوړه کچه ماشین الات او موتورونو څخه دسکرو دبخار ماشینونو ته مراجعه کوي او نه دګراموفون، رادیو، حسابي ماشین، تلویزون، کمپیوتر، دیسکیت، CD، DVD، موتر، طیارې

راکټ او نورو ډیرو زیاتو مصنوعاتو او لاسته راوړنو دانکشافي جهت څخه پر څټ حرکت ته څوک ضرورت لري. ټولې پدیدې دهر اولس او ټولنې دتاریخي اقتصادي، علمي ــ تخنیکي او شعوري انکشاف په معینه مرحله کې ظهور کوي، انحطاط مومي او ځان تاریخ ته سپاري. همغسې چې مختلفې ټولنې دانکشاف په مختلفو مراحلو کې قرار لري نو دنوموړو پدیدو ظهور په مختلفو ټولنو کې هم همزمان نشي پیښیدلې او نه یو شان دهغې دمنفي او مثبتو اړخونو څخه متضرر او مستفید کیدلې شي. په همدې علت ددغه ډول مسایلو سره په برخورد کې ډیر دقت او سنجش ته ضرورت لیدل کیږي.پورته ما دا جتماعي ــ اقتصادي انکشاف ځیني مقولي عنوان ټاکلې دي. دغه کومه ساده هرارشي نده دهغې هره پوړۍ دسلګونو میلونونو انسانانو د سرونو په بیه ابادې شویدي او دهغې په بنیاد کې دمیلیاردونو انسانانو دغم، درد، ناکامو هیلو، مایوسۍ او تور سرنوشت او باالمقابل دځینو لګګیو دوحشت ظلم، ناروا اوغیر انساني اعمالو کیسي او داستانونه خوندي دي چې دبحر څخه څاځکي ثبت دتاریخ ګرځیدلې او دابدلپاره به دانسانیت په لمن د ننګ او بې ننګۍ تور داغ وي.دې کې هیڅ شک نشته چې بشریت پخپلو ټولو هر اړخیزه مناسباتو سره د ګلوبالیزم په پروسه کې د تجانس او هم اهنګۍ په لور تکامل کوي. خو دغه تکامل باید ارګانیګ او انسان دوستانه وي. نه دا لکه چې تاریخي واقیعتونه او حقایق یې شاهد دی. دغه تکامل او انکشاف هیڅکله هغه لعنتي شیطاني یو طرفه او یو اځینۍ جاده نده کومه چې تر ننني ورځې پورې سترو کاپیتالیستي، استعماري او امپریالیستي هیوادونو دخپل

ظهور او تشکل له ورځې څخه د شیطاني مافیایي قوتونو به مکارۍ تعقیب کړې او نن یې دعلم، صنعت او تخنیک په فوق العاده انکشاف سره هر اړخیز ګلوبال ابعاد پیدا کړیدي. ننني ګلوبالیزم د سکندر مقدونې، دروم، عثماني، فارسي او عربي امپراطوریو، چنګیز، تیمور لنګ، انګلیس او روس دامپراطوریو دګلوبالیزم سره کاملا توپیر لري. په افغانستان کې د روس شکست او په نړۍ کې د مونیپولار سیاسي ــ نظامي اداری رامنځته کیدل، د ۲۰۰۱ کال دسپتمبر دیوولسمې نیټې څخه وروسته د بین المللی تروریزم تر عنوان لاندې دنوې نظامي ستراتیژۍ غوره کول او په ۲۱ پیړۍ کې دعلم، صنعت او تخنیک ډیر چټک انکشاف هغه عمده علتونه دي چې ګلوبالیزم ته ئ واقعا ګلوبال ابعاد او دینامیزم ورکړیدی .ښه به دا وی دګلوبالیزم تاریخي ریښې او واقعی ماهیت یو ځل بیا دعنوان شوؤ مقولو دهرارشۍ په پروسه کې ولټوؤ او بیا دهغې له مخې دخپل عیني قضاوت لپاره لازم توکي او علتونه راټول کړو. په اروپا کې دبورژوازي انقلابونو په بریالتوب، دصنعت او تخنیک په انکشاف سره دفیودالي ،قومي ،قبیلوي مناسباتو هډونه یو په بل پسې په ماتیدو او دنوي سرمایه داري اجتماعي ــ اقتصادي نظام په تشکل سره نوي اجتماعي تشکل دملت، نیشن یا ناسیون په نوم رامنځته شو. دملت دپدیدي ظهوراودسرمایه دارۍ اجتماعي ــ اقتصادي نظام تشکل یو تر بله سره لازم و ملزوم او علت و معلول ګڼل کیږي. پرته دسرمایداري مناسباتو داستحکام څخه دملي مناسباتو تشکل هیڅ وخت او په هیڅ وسیله ممکن نه ګڼل کیږي. سره ددې چې ملي تشکل دنوې پدیدي او دبشري ټولني دنوې مترقي

تکاملي قدم او پوړۍ ده او ننني ټولې لاسته راوړنې دهمدغه نوې پدیدې محصول او معلول ګڼل کیږي او هر یو دنړیوالو څخه په خپلو ملي مناسبتونو ویاړي ، وګورو چې څومره مونږ پخپلو ویاړنو او افتخاراتو کې حق په جانب یو. په بین المللي توازن کې ددغه نوې پدیدې ارزش باندې دقیق فکر کول او پوهیدل پکار دي.

پایداره، ارګانیک او عادلانه انساني بین المللیت یوائې دسیالو ملتونو دمتقابلو مشترکو ګټو په بناء دعادلانه ذات البیني تړونونو او ارګانیک انتګریشن له مخې جوړیدلې شي. په وروسته پاتې هیوادونو لکه افغانستان کې چې اقتصاد ،علم او تخنیک په کافي اندازه پرمختګ نه وي کړې ، ملي جوړښت تشکل نه وي موندلې ،ملي وحدت نا پایداره او په بین المللي سیالۍ کې سیال انډول نشي ګڼل کیدلې او نه یې په دغه لوبو کې دکومې ګټې توقع کیدلې شي. په افغانستان کی مونږ ددغه ډول قمار نه جبرانیدونکي نتایج ،د بین المللی ظالمانه تقابل او د سړو او تودو جنګونو په موده کې په خپل هډ او پوست ګاللي او زغملي او نن هم دبین المللی قوتونو په موجودیت کې چې زمونږ لویه ملي غمیزه دوام لري هم دملی ډیرو مهمو مسایلو په باره کې زمونږ ملی ضعفونه پوره څرګند دي چې مظاهر یې پداسې حساسه تاریخي مرحله کې لکه دلویې جرګې جوړیدل، داساسي قانون تصویب، دملي اردو او ملي پولیس تشکل ، دټولو افغانانو او باالخصوص دپښتنو او بلوڅو دحقه حقوقو او سرنوشت پورې تړلې دډیورنډ دکرښې برخه لیک او نورو ډیرو مهمو مسایلو په هکله هیڅوک سترګې نشي پټولې اونه بې تفاوته پاتې کیدلې شي. زمونږ دملي ګټو

ساتونکې او ضامن یوائې او یوائې اولس او د افغان اولس ملي وحدت ګڼل کیدلې شی ، کوم یوه چې د داخلي جنګونو او وروستیو حوادثو په موده کې د یرغلګرو او مغرضو هیوادونو لخوا په لومړۍ درجه د تجاوز هدف ګرځیدلې او سخت زیان من شوېدې.

رابه شو دموجوده ګلوبالیزم په پروسه کی دناسیونالیزم بینادی مؤثر او یو جانبه رول او تاثیر ته !په سرمایداری نظام کی دصنعت نسبی چټک انکشاف ، د قبیلوي مناسباتو هډماتې ،په ډیرو هیوادونو کې دملی ټولنو او ملي مناسباتو سریع تشکل او ورسره دناسیونالیستي روحي راژوندی کیدل او تقویه کیدل واقعا ځینی هیوادونه په ځینی نورو باندې برلاسي کړل. د سرمایداري نظام نوې اقتصادي لاسته راوړنې هم خوږۍ او تحریک کننده وې. نظامي او اقتصادي برلاسي نوموړي هیوادونه توسعه طلبۍ اوا ُتیلیتارسیتي زیاتې منفعتي سودجودیي ته وهڅول او ناسیونالیزم دخپل ظهور دلمرخاته څخه داستعمار او استثمار انګیزه وګرځیده. د جنوبي امریکي، اسیا او افریقا لویي وچې داروپایي کوچني هیوادونو مستعمرې جوړې شوې، ځایي اولسونه دټیټو او غیر نجیبو انسانانو په حیث په مرګ، غلامۍ او یا په ډیر نیک صورتاو تصادف سره په شاقه دوامداره کار او زیار محکوم او د هغوی دبې شمیره کلونو دزیار او زحمت محصول، هست و بود په یوه ورځ چور او چپاول او پخپله زنځیر، زولانه او غراب لکه دحیواناتو په څیر بار او دنړۍ په ګوټ ګوټ کې دغلامانو په حیث وپلورل شول او هر ځای په شاقه کارونو وګمارل شول. په لویه امریکا او ځینی نورو

ملکونو کې دځینې دغه قومونو څخه څوک دنمونې لپاره نه پیداکیږي او د وراثت سلسلې یې شلیدلې دي. په دغه وختونو کې داستعماري هیوادونو اقتصادي زیر بناء غصب شوې او چورشوې طلا، نقرې، قیمتي تیږو او نورې دارایي، دغلامانو، وسلو او مصنوعه اموالو فروش، دمخدره موادو ازاد قاچاق تشکیلوله او پولي سیستم او امکانات په طلا، نورونجیبه فلزاتو او تیږو ولاړوو چې یو څو کوچنیو اروپایي هیوادونو راټول کړي او پخپلو بانکونو کې یې ذخیره کړي وو او ددې لارې یې هم دنړۍ د اولسونو لاس او پښې تړلې وې. نو هغه څوک چې دملي او بین المللي مسایلو دتناسب،تعادل او نورو ارزښونو دتوازن په هکله سطحي او یو جانبه برخورد لري او استقلال، خپلواکي، ځمکنۍ بشپړتیا او ملي منافع دګلوبالیزم په لوبه کې په یوه دَو بږدي په اوسنیو شرایطو کې به یې سرنوشت لدې څخه هم بدتر ویي. او دهغه کسانو څخه چې نن هم په افغانستان کې دملي وحدت پر ضد دریز لري، غیر شعوري، نا خوداګاه او احمقانه په پټو سترګو انترناسیو نالیستان چوړ شوي، د ازادبازار، لیبرال اقتصاد، واحدګمرکی سیستم او دیته ورته مسایلو بې سوره ډُهلونه غږوي، زما پوښتنه داده چې ولې ددوۍ د ننني متولیانو اسلاف هغه وخت انترناسیو نالستان نه وؤ او نه یې غوښتل د نورو ملکونو تجارتي مالونو په مخ دازاد بازار ،لیبرال اقتصاد ،او واحد ګمرکي سیستم د قوانینو او اصولو له مخې د خپلو ګمرکونو دروازې خلاصي او باالمثل معامله وکړي او یواځې دمرکانتیلیزم mercantilisme کلک پیروان او دواراداتو دروازی یې یواځې دغصب شو او چورشوو مالونو په مخ

خلاصې او دتجارت په مخ تړلې وې ؟ نن هم دازادبازار، لیبرال اقتصاد او واحدګمرکی سیستم په شرائطو کې چې کله ددغه هیوادونو شخصي ګټو ته خطر متوجه کیږي دنورو ملکونو په مالونو دټولو موجوده قراردادونو او اصولو پر خلاف په یوه او بله بهانه تعذیرات لګوي او حتا بانکي سرمایې یې کنګل کوي .دا ډول مثالونه نه ذکر کوم ځکه چې کم نه دي . پدی ډول د ازاد بازار، لیبرال اقتصاد ، واحد ګمرکي سیستم ، انترناسیو نالیزم او دننني ګلوبالیزم بنیادهغه وخت دامپریالیستي ناسیونالیزم دمالي سودجویانه، خائنانه اتیلیتاریزم پواسطه ایښودل شوې ، کله چې یې په اقتصادي ــ اجتماعي سرمایداري نظام کې اقتصادي برلاسې پیدا کړ او د ډیپو ګانو دروازې یې نه تړل کیدلې ، دخپل مال د محصول څخه د ډډې کولو په خاطر دغه اصول طرح او نور ملکونه یې په جبر د هغې منلو ته اړایستل. پدی ډول دبشري تکامل په پروسه کې دا دسرمایداري ناسیونالیزم ارتجاعي ترین غیر انساني شکل ګڼل کیږي چې په مقابل کې یې دملي ناسیونالیزم عادلانه مبارزه برحق عمل او دعادلانه، صلح امیزه او پایداره انترناسیونالیزم او په سوله کې دټولو اولسونو دګډپایداره ژوند او د بشریت ارګانیک ګلوبالیستي انتګریشن یواځینې متضمن ګڼل کیږي. ترڅو چې پایداره، مطمئن ناسیونالیزم وجودونلري دپایداره مطمئن انترناسیونالیزم منځته راتګ نا ممکن دي.د ۱۷ ÷ ۱۸ پړیو څخه وروسته صنعتي سرمایدارۍ پرمختګ وکړ، ګودامونه په صنعتي مالونو ډک او دتړلودروازو ترشا تجارتي ــ اقتصادي سیاست مرکانتیلیزم په مناسباتو او شرایطو او منطقوی بازارونو او محیطونو کې

ددغـومره تولیداتو عرضـه او خـرڅلاو ممکـن نـه وؤ. دا کـټ مـټ د هغـه وخـت سـره برابـره وه کلـه چـې دوی دناسیونالیزم پـه خـره چپـه سـپاره وؤ، رابښـکته او دانترناسـیونالیزم روحیـه او احـساس یـي قـوي شـو. پـه همـدې وخـت کـې مـشهور انګلیـسی اقتـصاد پوهـان ادم سمیت (Adam Smith ۱۷۹۰ ÷۱۷۲۳) او داوید ریکاردو (Dawid Ricardo ۱۸۲۳ ÷ ۱۷۷۲) نـوي اقتـصادي تیـورۍ رامنځتـه کـړې چـې د اقتـصادي تجـارتي لیبرالیـزم، کمپراتیـف ارزشـي سیـستم، بـین المللـي ازاد تجـارت او ازاد رقابـت دشـرایطو سـره یـي سـمون درلـود. همدا سـې پـه المـان کـې فریـدریش لیـست Friedrich List د واحـد ګمرکي سیـستم او دمقایـسوی قیمتونـو تیـوري رامنځتـه کـړه. ددغـه تیوریـو پـه نتیجـه کـې بـین المللی تقـسیم دکـار او بـین المللـی تجـارت طرحـه رامنځتـه او ددغـه هیوادونـو پـه عوایـدو کـې دپـام وړزیـاتوالې راغـې او پـه حقـه سـره ویـل کیـدې شـي چـې اقتـصادي ګلوبـالیزم دهمدغـه وخـت څخـه شـروع شـو. دوی دنـوي اقتـصادي روشـونو او قوانینـو او بـین المللـي تخصـصي تقـسیم د کارلـه مخـې بـا کیفیتـه مـواد پـه ډیـر ارزانـه قیمـت تولیـدول او دازاد بـازار، ازاد رقابـت، بـین المللـي تجـارت دشـرایطو لـه مخـې چـې پخپلـه یـي طرحـه کـړي او پـه نړیوالـو یـي جبراً منلـي وؤ، خپـل تولیـدات ازادانـه دنـړۍ پـه ټولـو بـازارونو کـې عرضـه کـول او دمحلـي تولیـداتو دروازي یـو پـه بـل پـسې تـړل کیـدلې او باالمقابـل نومـوړو هیوادونـو ټـول تولیـدات او ټـول تجـارتي بازارونـه دخپـل مونوپـول لانـدې راوسـتل او پـدې توګـه پـه ۱۹ او ۲۰ پیړیـو کـې پـه ټولـه نـړۍ بانـدې ددغـه هیوادونـو نظـامي، سیاسـي او اقتـصادي امپـر اطـوري حاکمـه شـوه. دمثـال پـه ډول

کلـه چـې پـه افغانـستان کـې د شـاکر د چینـي سـازۍ فابریکـه جـوړه شـوه، جاپـاني چینـي تـوکي چـې پخـوا ډیـر قیمتـه خرڅیـدل، قیمتونـه یـي ډیـر راټیـټ او ارزانـه شـول، خـو کلـه چـې د شـاکر فابریکـه د رقابـت د تـوان د نـه لرلـو پـه نـسبت وتـړل شـوه، جاپـاني چینـی دوبـاره څـو چنـده نـور هـم قیمتـه شـول. دوی دنـړۍ ټـول صـنعت، تجـارت، زراعـت، انرژیتیکـي منـابع، دمخـدره موادوقاچـاق، داسـلحې دتولیـد او فـروش، لویـه صـنعتي،زراعتي، هـویي، زمینـي او بحـري ماشـینري او تولیـدات پخپـل لاس ونیـول.دوی پـه نـړۍ کـې بـین المللـي بانکونـه، شـرکتونه، محـاکم، اسـتخبارات، دکنتـرول او تعقیـب مرکزونـه، بـین المللـي اداره "ملګـري ملتونـه" او دکـسموپولیتیزم سیاسـي تـاکتیکونو او سـتراتیژیکي طرحـې عملـي کـول شـروع کـړل. دا پـه حقیقـت کـی پـه ۱۹ او ۲۰ پیړیـو کـې داسـتعماري او امپریالیـستي سـرمایداري نظـام انترناسیونالیـستي ګلوبالیـستي سـترې لاسـته راوړنـې وي .دشـلمې پیـړۍ پـه ۶۰ کلونـو کـې دنړیـوال اسـتعمار ړنګیـدل، دمـستعمره هیوادونـو ازادیـدل او پـه شـعوري یـا لاشـعوري ډول دسوسیالـستي هیوادونـو پـه خـوا کیـږدهغوۍ دریـدل او ددغـه وخـت پـه اصـطلاح دمترقـي جنبـشونو څخـه بـې قیدوشـرطه دفـاع کـول بـین المللـی سـرمایداري نظـام دسـتر بحـران سـره مخـامخ کـړ او دسـو سیالـستي او کـارګري جنبـشونو اعتبـار پـه نـړی کـې پورتـه ولاړ. پخـواني شـوروي اتحـاد هـم پـه لمـړۍ مرحلـه کـې پـه ځینـي سـاحو لکـه فـضانوردي، نظـامي او دځینـي مـوادو پـه تولیـد کـې لکـه فـولاد، دډبـرې سـکاره او نـور، سـترې بریـاوې حاصـلې کـړې خـو پـه مجمـوع کـې دشـوروي دولـت رهبـري او حتـا دشـوروي

ټولنې جمعي شعوري سطحه، علمي، تخنيکي او اقتصادي توليد پوتنسيال هيڅکله ددې جوګه نه وه چې دغه ډول يو عظيم جنبش په فکري، سياسي، علمي، تخنيکي او اقتصادي لحاظ تغذيه ، رهبري او په ځان پسې کش کړي. او که واقعيت وويل شي هغوی د خپل ځان د رهبرۍ جوګه هم نه وؤ او حتا د دغه بين المللي موقف چې لږه موده يې تر لاسه کړې وؤ په ارزش نه پوهيدل او نه يې ماهيتاً ددې تقوا درلودله. نو ډير زر د هغوی د پردې تر شا څيره ټولو هيوادونو ته څرګنديدله او ورځ په ورځ يې خپل دوستان له لاسه ورکول. خو کله چې يې په افغانستان خائنانه حمله وکړه افغانانو دغه دختهو بت دړې وړې کړاو نن پخپله د ځان د راټولولو نه دې اولکه نابکاره بار د ټولې نړۍ لپاره عظيم پرابلم ګرځيدلې دې.د پخواني شوروي اتحاد او سيوسيالستي نظام په ړنګيدو سره نړۍ عملاً د امريکا په محور په يوه مونيپولار نړيوال سرمايداري نظام او اداره باندې بدله شوه. دا ډول نظامونه، سيستمونه او پديدې که اجتماعي دي، فزيکي او يا په بل هر ډول کميت او کيفيت سره چې وي ، که چيرې ذاتي متعادل او متوازن ماهيت ونلري د خپل يو جانبه عطالت په لرلو سره هيڅکله پايداره نشي پاتې کيدلې او عاجل ذوال يې حتمي ګڼل کيږي. دبلې خوا سرمايداري نظامونه چې ديو جانبه مادي سودجويي په بنياد منځته راغلي او پايي بقاء يې هم يواځې د جبر او زور له لارې ممکنه ده ،چې دا دناپايدارئ دوهم دليل ګڼل کيدلې شي او دريم دا چې په هغه نظامونو کې چې شخصي يو جانبه منفعت او مادي اقتصادي اتيليتاريزم اساسي او عمده هدف او منظور اوسي بشري ټولنيز ارمانونه او پرګرامونه تل د پښو لاندې پايمال شوي او

دا د دغه ډول نظامونو د ناپايدارۍ دريم دليل ګڼل کيدلې شي. زما په عقيده امريکې ته پکار دي پخپل داخلي او خارجي سياست کې عميق کيفي بدلون راولي او دا کار بايد سر له همغې ورځې څخه شوې وای کله چې شوروي اتحاد ړنګ او امريکا په نړۍ کې يواځينې سترمونيپولار آبر قدرت پاتې شو. خو له بده مرغه پرته لدې چې د امريکي په داخلي او خارجي سياست کې هيڅ کوم کمي او کيفي مثبت بدلون رانغې برخلاف د پخوانی شوروی اتحاد سره د ساړه جنګ د شرايطو د بين المللی تقابل د پوتنسيال د خلاء څخه په استفادی سره په شرقي اروپا ، مرکزي اسيا ، بالقان منځني ختيځ او جنوب شرقي اسيا کې په پوره باصقين سره پر مخ ولاړل او د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر ديوولسمې نيټې څخه وروسته د ګلوباليزم په نوي تاکتيکونو او ستراتيژۍ د مستعمار نوم "بين المللي تروريزم" تر شعار لاندې د نړۍ په ډيرو هيوادونو کې د خپل مستقيم نظامی حضورپر لور پرمخ ولاړل. ګلوباليزم د بشری ژوند په ټولو اړخونو کې عملا نوي ابعاد او نوي جوانب پيدا کړل او په حقيقت کې ګلوباليزم په ګلوبال ګلوباليزم يا سوپر ګلوباليزم باندې واووخت چې نه يې د امريکی د موجوده سوپر مونيپولار ابر قدرت داخلي دموکراتيک موقف او نه په ۲۱ پيړۍ کې د بين المللي علمي، اقتصادي او اجتماعي انکشافاتو او مناسباتو سره سمون درلود. همدا سبب وؤ چې پخپله د امريکې په داخل کې د دموکراتو قوتونو او هم د نړۍ په ګوټ ګوټ کې او حتا د امريکي د نژدې انډيوالانو لخوا د شديد عکس العمل سره مخامخ شول او په ميلونونو انسانان د شديد اعتراض په نامه کوڅو ته راووتل او د امريکې ضد لاريونه يې اجراء کړل

.موجوده علمي، تخنیکي او اقتصادي انکشافات معجزه کوي او په راتلونکې ډیره لنډه موده کې دهغې لاپسې ستر انکشافات نن ورځ په تصور کې هم راتلای نشي او هرډول امکانات هر چاته په لاس کې ورکولې شي چې کنترول به یې دهیچا له لاسه پوره نه وي. له بلې خوا ددې کوچنۍ دنیاګۍ په خیټه کې ظالمانو دومره چاودیدونکي مواد ځای په ځای کړې چې نه یوازې دغه کوچنۍ کره به څو څو وارې هواته دوړه کړي بلکه دمولانا جلالالدین بلخي په قول:

اگر برگیری یک ذره ازجای فروریزد همه عالم سراپای

په ټول ماحول او کهکشانونو کې به زلزلې جوړې کړي. پدې کې هم هیڅ شک نشته او یو منل شوې حقیقت دې چې علمي– تخنیکي انکشافات ډیر چټک او بشري ذهنیتونه په مجموع کې دخپل زیات عطالت او کهنه پرستۍ له مخې دهغې پسې نشي رسیدلې او په تخمیني ډول دهندسي او حسابي تصاعد په تناسبونو سره یو له بل څخه وروسته پاتې کیږي، خو شته دې داسې ذهنیتونه چې ددغه انکشافاتو او نواوریو طرحې، ډیزاین او پیشبیني او پیشګویي کوي، واقیعتونه همغسې چې دي درک کولې او دبشري ټولنې دخیر او شر راتلونکي په دقیق ډول سنجولې شي. له بلې خوا لیدل کیږي چې بشري ټولنه په مجموع کې دوه ځانې شویده. دسپتمبر دپیښې عاملین اکثرا دا مریکې، انګلستان اویا نورو اروپایي هیوادونو اوسیدونکي وؤ. بن لادن هم په افغانستان کې دروسانو او کمونیزم په ضد دهمدغه هیوادونو دقوماندې لاندې جنګیده او طالبان هم یو وخت دامریکې سره دسیاسي معاملې جوګه ګڼل کیدل. صدام حسین دامریکې څخه وسلې ترلاسه کولې او دایران پر مقابل کې جنګیده او یا په منطقه کې ترې ټولو

هیوادونو دخطر احساس کاوه او خمیني هم یو وخت دامریکې دتائیدوړوؤ. اندریویانګ دجمهور رئیس کارتر شخصي نماینده او په ملګرو ملتونو کې د امریکې دهئیت رئیس پدې باره کې لیکي: "دخمیني نهضت دامریکې داموزشي سیستم تر تاثیر لاندې منځته راغلې او دهغې څخه الهام اخلي. زه په اطمنان سره ویلې شم چې دایران دانقلاب ارمانونه دجهان دبشردحقوقو دنهضتونو دارمانونو سره یو شې دي. کله چې دغه انقلاب بریالې شي جهانیان به وپوهیږي چې خمیني یو د قدسیانو او پاکو انسانانو زمونږ دعصر څخه دې او په پای کې دګلوبالیزم اوسني تشکیلات، اهداف، تاکتیکونه او ستراتیژي چې دسرمایداري نظام په نابرابر و شرائطو کې یې دټولنې دقاطع اقلیت دشخصي خصوصي بیرحمانه سودجویي په بناء تشکل موندلې او بنیادګذاري شوې او نن هم تعقیبیږي په هیڅ صورت سره دبشري ټولنې دننني او راتلونکي ژوند دغوښتنو او ضرورتونو سره مطابقت نلري. لکه چې دمخه ماورته اشاره وکړه ګلوبالیزم هیڅکله هغه یوائینۍ یوطرفه جاده نده لکه چې ځیني کسان فکر کوي. ګلوبالیزم په حقیقت کې دبشر دپیدا ئیښت دلمړۍ ورځې څخه دخیر او شر، حق او باطل، ظالم او مظلوم، عدل او ناروا.... او انسان او شیطان تر منځ ډیره اوږده او نابرابره تاریخي مبارزه ده چې دشرائطو په مساعدت او مخالفت سره په ننني ګلوبالیزم منتج شوی او وروسته لدې دتاریخ دجبر او اوسني عصر دشرایطو دتقاضاوؤ په حکم په موجوده تشکیل او اهدافو سره له یوې ورځې قانوني ژوندحق هم نلري او هم دانن دهغې په ټولو بنیادونو کې بایدژور کیفي او کمي بدلون راوستل شي. Bernard Von Plate دګلوبالیزم داساساتو تر عنوان لاندې په یوه مقاله کې

دګلوبالیزم په باره کې داسې لیکي:"ګلوبالیزم دیوه داسې تکامل څخه عبارت دې چې په مختلف متضاد شکل سره پرې بحث کیدلې شي: دهغې دپلویانو لپاره ګلوبالیزم په اوله درجه دیوه ډیر پرمنفعته اقتصاد په لورداسې یوه لاره ده چې دتجارت او رقابتي قیوداتو په رنګولو سره په مخ ځې. خو دهغې دمخالفینو په نظر ددولتي اداري فعالیتونو په مقابل کې دبین المللي مخ په زیاتیدونکي مسئولیتونو راکمول دي" دګلوبالیزم په اوسني اهدافو، طرز تفکر، تاکتیک او ستراتیری سره هیڅکله نننی او دسبا ورځې بشري ټولنه نشي اداره کیدلې. دهغې لپاره دمعقول طرز تفکر او منطق لرونکې اداره پکارده. کله چې دامریکي جمهور رئیس په ناڅاپي توګه عراق ته سفر وکړ، سربازانو سره یې دملاقات په وخت وویل" اې قهرمانو سربازانو تاسې دلته راغلی یاست چې په عراق کې دامریکي دخلکو دګټو څخه دفاع وکړی" ایا دعراق خلک حق نلري چې په خپله خاوره کې دخپلو ګټو او حقوقو څخه دفاع وکړي؟ همداسې د ۲۰۰۴ کال دفیبروري په څلورمه نیټه په یوه وینا کې جورج بوش وویل "پر مختللي هیوادونه نشي کولې چې په خلاصو سترګو هغه بهیر ته وګوري چې دپراخه وژونکو وسلو داستعمال له لارې دستروګوابښونو سره مخامخ شي". داډول خبرې کیدلې شي په شخصي لحاظ دیوه شخص شخصي نظر اوسې خو جمعی شعور او جمعی منطق هغه هیڅکله د منلو وړ نه دي.زه پدې عقیده هم یم دموجوده ګلوبالیزم انساني عاملین په هره سطحه، هره ساحه او هرځای کې چې دي عادې اوساده خلک ندي. دډیروکمو شیطاني کسانو څخه پرته هغوی حتما دعالي شعور، عالي امکاناتو خاوندان او دبشریت دعالي ارمانونو او دګلوبالیزم دارګانیک او سالم انکشاف او

رهبری په خاطر به مصمم شوي اوسي. هغوی چې قرنونه قرنونه دبشري اجتماعي، اقتصادي، علمي او تخنیکي دینامیزم انکشاف پیشبیني او پیشګویي کولې شي، هغوی چې وینې ۵۰ کاله پخوا چې ترانزستور یعنې نیمه هادي یا نیمه عایق کشف او نن یې په معجزه اسا ډول بشري امکانات د رادیو، تلویزون، تلیفون، تلګراف، مخابرې، فاکس، کمپیوتر، انترنیت او دژوند په ټولو نوروساحو کې په فوق العاده ډول لوړ کړې نو حتما په دې هم پوهیږي چې اوسنې طرز تفکراو برخورد چې ځیني شیطاني کسان یې لري دننني عصر دایجاباتو، جمعي شعور او منطق سره هیڅکله نه سمون لري او نه ضرورت، هغوی تقریبا بشري نننی اوسباني لایتناهي امکانات او مادي زیرمې تصور کولې او بشري ټولنه پخپله عالي شعور او عالي انساني منطق دیوه واقعي خوشبخته مستقبل په لور رهبري کولې شي. هغوی حتما پدې هم باور لري دغه بشري ټولنه چې دوه ځانې ده حتما به بچې زیږوي او دغه نوي دلړمې بچې به حتما دغه زړه لړمه سرترپایه خوري اوپه اصطلاح دامریکي دجمهور رئیس په قول هغوی هیڅکله باید دې ته حاضر نه شي چې نننی بشري تمدن، بشري ټولنه او ورسره ځانونه په خلاصو سترګو دنابودی په لور رهبري کړي. ددې ټولو خبرو سره سره که بیا هم ځیني کسان دموجوده ګلوبالیزم د شیطاني اړخ سره علاقمندي لري زه یو کوچنې مثال راوړم: په ۲۰۰۲ میلادي کال کې یواځې دشپږو پر مختللو هیوادونولکه امریکا، جاپان، المان، انګلستان، فرانسې او هالیند یواځې د ۲۱ لویو شرکتونو عاید ۲۹۸۲ ملیارده ډالره شوي دي چې دهغې جملې څخه امریکا ۱۳۶۳، جاپان ۶۷۴، المان ۴۰۲ انګلستان او هالیند ۴۴۶ او فرانسی ۹۷ ملیارده ډالره

عایددرلود. یا داچې په ۲۰۰۱ م کال کې امریکا ۱۲۴، انګلستان ۵۴، فرانسې ۵۳، بلجیم او لوکسمبورګ ۵۱، هالیند ۵۰، چین ۷۴، المان ۳۲، کاناډا ۲۷ ملیارده ډالره مستقیمه خارجي سرمایه ګذاري کړیده. داهم دویلو وړده چې په راتلونکي هر کال کې دهر في نفر او سیدونکي په سر دتحقیق او کشفیاتو په خاطر امریکا ۹۶۳، سویدن ۸۸۸، فنلیند ۸۴۸، سویس ۷۹۷، جاپان ۷۷۴، المان ۶۴۳، ډنمارک ۵۷۷، هالیند ۵۳۶، فرانسه ۵۱۸، اطریش ۴۸۶، بلجیم ۴۸۴، انګلستان ۴۵۳ ډالره سرمایه ګذاري کوي. دابه وسنجوؤ په افغانستان کې دفي نفر د کلني عاید سره. وروسته دسنجش څخه که منطق اجازه راکړه په موجوده ګلوبالیزم کې قمار وهلو ته به بدی ووهو. لیکن امریکا چې نن یوائینې نړیوال ستر آبر قدرت او لوی اقتصادي، نظامي، علمي او تخنیکي طاقت دي هم هر وخت په ګلوبالیزم کې خپل او دبل مشارکت ته حاضر ندې او یا ووایم یوائې هغه وخت د ازاد بازار اصول مني چې یې ګټه په کې وي او په نورو وختونو کې دنورو هیوادونو په تجارتي مالونو، تولیداتو، صادراتو باندې بندیزونه او تعذیرات لګوي او حتا دمملکتونو، شرکتونو، ټولنو او افرادو شخصي دارایې کنګل کوي او هیڅکله بې ګودره دغه د سریشو ډنډ او پلندی ته نه داخلیږي. که بیا هم محترم هیوادوال غواړي خپلې ملي ګټې پدغه تخته په یوه دو کښیږدي زه ورته برې غواړم. امیدې چانس او بخت ورسره یاري وکړي.

یویشتمه پیړۍ او دنړۍ اجتماعی ـ سیاسی نظام

دحضرت مسیح دزیږیدنې راوروسته بشري ټولني دژوند په یویشتمه سلیزه قدم ایښې دې. خو دبشري ټولنې تاریخي دوره شپږزره کلن عمرلري. داجتماعي او فردي ژوند متقابل او متناسب عطالت او دینامیزم په نظر کې نیولو سره بشریت په یوه حساب دفزیکي، جسمي او شعوري بلوغ او دبلې محاسبې له مخې دنفس دتزکیې مرحلې ته رسیدلې دې. فردي فزیکي او شعوري بلوغ زما په نظر دیته ویل کیدې شي چې دیوه انسان دبدن اعضا په فزیکي لحاظ دفعالیت کافي کچې ته رسیدلي او سیې، اوشعوري بلوغ به داوي چې دانسان په پریکړو او تصامیمو کې عقل پر احساساتوبرلاسې وي. که بشري ټولینز جوړښت او جمعي شعوري کچې او معیارونو ته نظر واچول شي دفزیکي او شعوري فعالیت ټول ارګانونه یې متشکل او دننني وخت دغوښتنو او تقاضاوؤ سره سم دهر ډول فزیکي، منطقي او معقول فعالیت توقع ترې عملا کیدلې شي. خو که داپوښتنه راولاړه شي چې دبشري ټولنې په نړیوالو ذات البیني فعالیتونو، مناسبتونو او تصامیمو کې عقل پر احساساتو

برلاسې دي ؟ ځوابي منفي دي ! شلمه پیړۍ دبین المللي علمي، تخنیکي، اجتماعي ، اقتصادي هراړخیزو امکاناتو او مناسباتو دتېنګښت او چټک پرمختګ سلیزه ده خو که یوځل بیا دا پوښتنه وشي چې ایا بشریت ددغه نوؤ امکاناتو او شرائطو مطابق دسلیم عقل له مخې کومه منطقي معقوله نتیجه ګیري کړې چې څه ډول ددغه امکاناتو څخه دبشر دعامه ښېګڼو په خاطر استفاده وشي ؟ ځواب بیا هم منفي دي ! جهاني ټولنه او په خاصه توګه پرمختللي هیوادونه بې ساري علمي - تخنیکي، اقتصادي او هر ډول نورمادي امکانات او سترې غذایي زیرمې په واک کې لري . ایا دغه زیرمې او امکانات په معقوله او سالمه توګه دبشریت په ګټه مصرفیږي؟ ځواب منفي دي ! جنګ یوه ډېره ناولې او داستعمار او استثمار له وختونو ډېره تورمخې پدیده ده. بشریت نن ټول امکانات د هغې دمخنیوي لپاره په لاس کې لري چې قانوناً دهغې دذهني او عیني عواملو جرړې دتل لپاره وباسي. ایا پدې باره کې هم څوک سالم نظر او فکر لري ؟ داځل هم ځواب منفي دي ! خو که داسې پوښتنه مطرح شي چې نن هم دنړۍ سرمایه داره هیوادونه، شرکتونه او اشخاص دبې مفهومه زرانډوزۍ او اتیلیتاریستي خائنانه سیاست له مخې غواړي دناداره هیوادونو چې ترننۍ ورځې پورې یې ټولې شتمنۍ چورشوي او اولسونه یې په ۱۰۰۱ بدبختیو اخته دي نور هم استثمار او ددې کار لپاره دناتو او وارسا دنظامي سازمانونو غړي هیوادونه چې اوس په یوه وندر ترلي او دننني مونیپولار نړیوال سیاسي سیستم په چوکاټ کې غواړي په نوی مدرنه کمپیوتري وسلو سمبال شي، ددې او دا ډول نورو پوښتنو ځواب به

همیشه مثبت وي. نو د ۲۱ پیړۍ په موجوده او راتلونکي علمي، تخنیکي او اقتصادي امکاناتو او پدغه ډول یو طرفه تفوق طلبانه او خائنانه سود جویانه طرزتفکر او برخورد سره زه موجوده تمدن دبشریت لپاره دعطف لوړافق بولم او که چیرې نړیوال پخپلو کړو وړو او نظرکې تغیر رانولی د بشر دموجوده تمدن سقوط زه حتمي ګڼم خو ښه به داوي چې جمعي شعور پر احساساتو مستولي او نړیوال ددغه حتمي خطر او زوال څخه وژغورل شي. ټولنیز عالمان او څیړونکي وایي چې بشري ټولنه تر اوسه پورې نیمه لیونیانو رهبري کړې ده خو په یویشتمه پیړۍ کې چې دبشري ژوند ټول اړخونه او مناسبتونه به دقیقا علمي میکانیزه ښه ولري او یواځې مسلکي پروفیسیونالیستي اداره به دهغې دصحیحي او سالمې رهبرۍ له عهدې څخه ووتلې شي او ددغه لیونیانو ځای بایدوروسته له دې یا په شفاخانه او یا دارالمجانین کې وي او چارې باید دعلمي منطق، عدالت او اجتماعي منل شویو اصولو او مقرراتو له مخې دعالمو او پوهو اشخاصولخوا اداره شوي وای. لیکن سره ددې چې نړیوال دخپلو ذات البیني چارو دسمون او دچاپېریال سره دسالم انساني معقولو کړووړو ټول عظیم امکانات په لاس کې لري بیا هم د ۲۱ پیړۍ شروع څوک هیڅکله په نیک فال نشي نیولې او ترننۍ ورځې پورې هر څه ددې ګواهي ورکوي چې دټولو حوادثو انکشاف یواځې په منفي جهتونو پرمخ ځي. واک، اختیار او کنترول د بشري ژوند په ټولو ساحو کې عملاً دنړیوالې مافیا په لاس کې دي او ټولې چارې پخپله خوښه دخپلو ګټو دتامین په غرض پرمخ بیایي او حکومتونه، دولتونه، اجتماعي سازمانونه او نورې هر ډول

خیریه ټولنې هر چیرې او په هره سویه چې دي کاملاً بې وسعې او په حقیقت کې دهغوی دچاروا و پلانونو پټ او ښکاره عاملین او دموجوده دنباله دارسریال کارتونیک او روبوتر لوبغاړي دي. که چیرې داخبره څوک دروغ ګڼي نو په اوسنیو عظیمو ذهني او عیني بشري امکاناتو سره به یې ددغه بې مفهومه عظمت طلبۍ او سودجویۍ مخه نیولې شوې وای. نن دتولید عظیم امکانات او عظیمي مادی ذخیری موجودي دي خو دنړۍ نیم نفوس له لوږې او سوء تغذي څخه رنځ ګالي، یخني او ګرمي یې سر، ډډې او پښې سیزي او سره ددې چې تقریبا ټول نړیوال دډموکراسۍ مدعیان او دنړۍ په ډیرو هیوادونو کې سوسیال دموکراتیزم ددغه اولسونو دژوند په ټولو ساحو کې دپراګماتیک واقعیت په حیث وجود لري، هیڅوک یې د درد نه دوا کیږي. که دوی وایي مونږ دخپلو ټولنو مسئولیت په غاړه لرو نو لطفا دې ووایي چې ددغه هیوادونو شتمنۍ چا لوټ کړي او نن هم ګوندې هم دغه کسان دخپلو شتمنیو دسرپرستۍ واک لري؟ پکار داوؤ، دغه کسانو دخپلې بزرګوارۍ، هیومانیزم او دموکراتیزم چې دوی یې مدعیان او په اصطلاح باور باور پرې لري، دعمیق درک، فهم او عالي شعور په لرلو ټولو نړیوالو واقعیتونو ته د عدل او انصاف له مخې غاړه ایښې وای.دوی چې د سازماندهي دلوی طاقت او قدرت لري او دنړۍ دلیري ستراتیژۍ او تاکتیکونو په باره کې وړاند وینه کولې شي او په دې هم ښه پوهیږي چې داننۍ وضعه هیڅکله پدې حالت نشي پاتې کیدلې او په معجزه اسا شکل سره به همزمان هر ځای په کومه نیکمرغه ورځ، چې ډیره به لیري نه وي، بدلیږي او بالاخره به دانسانیت دلوی نامه په خاطر خپله قبله

له بدبۍ نه دنیکۍ په لور بدلوې او لکه څرنګه چې دوی نن دا لوی جهان او ټول بشریت په لوی غضب اخته کړې او امکانات او واک یې لري، همداسې یې دخوشبختۍ څښتن کړې وې او ځانونو لپاره یې د انسانانو په حیث دلویو او نیکو انسانانو لوی نوم ګټلې وې. په غیر صورت کې که د دوی پیسې چې نن که ۱۰۰ ملیارده او سبا که ۱۰۰۰ ملیارده هم شي ارزش به یې په څه کې وي او ایا په ژوند به یې کوم مثبت تاثیر ولري؟

په ډیر تاسف سره چې نړیوال مطبوعات ددې مدعي او ډیر عیني شواهد داسې څرګندوي چې د ۲۰۰۱ کال د سپتمبر د یوولسمې نیټې ناوړه او لعنتي پیښه د کوم چا دشومو اغراضو په خاطر یوه پلانیزه شوې ډرامه او په اصطلاح یوه "معمولي" کوچنۍ غونډې بهانه وه چې محض د څو زره بې ګناه کوچنیانو ،ځوانانو او سپین ګیر، ښځو او نرو ژوند یې واخیست او دځینو کسانو چې هیڅ قصور یې نه درلود بیلیونوه سرمایې د ایرو سره ایري شوې ،خو بالمقابل د ځینو نورو هغه ۱۰۰ ملیارده به البته چې ۱۰۰۰ ملیارده شوې اوسي او دچا پخواني نړیوال سیاست به نوې ګلوبال دینا میزم پیدا کړې اوسي تر څود ځیني کړیو اتیلیتاریستي پالیسي ور سره نوې تحرک او ابعاد ومومي او دیوویشتمي پیړۍ دامکاناتو او غوښتنو سره سم نوې ګلو بالیستي ستراتیژۍ ته واړوي او په ټوله نړۍ باندې تحکم لپاره یواځې یوه کوچنۍ غونډې پلمه جوړه شي . داچې په زرګونو انسانان قتل عام، په ملیاردونو ډالر، تاسئیسات چې دامریکا په خلکو پورې یې اړه لرله د DDT دپوډرو غونډې هوا ته دوړه شول، یعني چې ځینو وبایلله او نورو وګټله او نن د نړۍ په ګوټ ګوټ کې د بې مفهومه او نا

څرګندو عنوانونو ،نومونو او دلایلو په طرحه کولو سره بې ګناه انسان وژنه ، بشري کلتوري لاسته راوړنو او ارزښونو ړنګونه ترنا معلوم زماني او مکاني ابعادو پورې دوام لري ، همدغه ډول طرحې په یویشتمه پیړۍ کې البته چې د امپریالیستي سرمایداري دموکراسۍ واقعي بڼه او څیره ګڼل کیدلې شي. هو !فقط لکه د DDT پوډرو غوندې. تر اوسه معلومه نده چې حقایق به دغه ګناه دچا په غاړه واچوي.

همداسې په عراق کې دکیماوي، بیولوژیکي او ذروي وسلو دلویو ذخیرو او تولید په باره کې دامریکې ، انګلستان، اسرائیلو او نورو استخباراتي سازمانونو ډنډوره هم یوه پوچه ډرامه او ددروغو هنګامه وه چې نړیوال عامه ذهنیتونه خړپړاو دوی خپل ماهیان ونیسي. دغه د مترقي غربي نړۍ په اصطلاح لویو انسانانو څومره لوی دروغ وویل او څو ورځې وروسته یې په اعترافونو خپل ټول هضم کړي له ځمکې بیرته وځټل او یواځې په همدې ټوله معامله ختمه شوه ، او چې ددغه دروغو په پلمه څومره بېګناه انسانان ووژل شول ،څومره ښارونه او ملکونه ړنګ او تر کومه وخته پورې به دغه لړۍ دوام پیدا کوي ، په دې هم ټول سترګې پټوي .دهمدغه دسیسه کارانو ددسیسو او دروغو سبب نن هم په میلونو نړیوال دهمیشني خطر او غم او درد سره مخامخ او دنړۍ په کنج کنج کې بې ګناه کوچنیان، ښځې ، نر وژل کیږي او دسیسه کاران تل په نوي او نوي طریقو خپلو تاکتیکونو ته دوام ورکوي او هڅه کوي خپل یو دروغ اوفریب په بل دروغ او فریب باندې سپین او ریښتني کړي او خپل څرګند اعترافونو بادې سترګې پټوي . دوۍ ټولو نړیوالو ته داحمقانو په سترګه ګوري او نړیوال هم رښتیا په احمقانه

ډول ددغه دروغو دمشورې څخه درښتیا دراوتلو په انتظار ناست دي . په افغانستان کې هم دادریم قرن او دریم وار دې چې په اصطلاح دوست قوتونه راځې او دځیني وطن پلورونکو او معامله ګرو سره په تباني کې دافغان اولس په سرنوشت لوبې کوي او ملنډې وهي او نن هم همدغه معامله دوام لري. کاشکې داسې دوستاناو بېګانه پرسته افغانان مونږ ته خدای نه وې راکړي او نن یي هم راڅخه خدای زر واخلي. ځکه چې مونږ پوهیږو زمونږدغه "دوستان" پخپلو کورونو کې ډیر لوی لامنحله پرابلمونه لري. دوۍ هغه پر ځای پریښي او مونږ ته یي دمرستې لاس را اوږد کړې؟دوۍ په زرګونو ملیارده کسر دبودجې او داسمان څخه لوړې دلویې غوښتني ناولې ارزوګاني او دحرص او آز کڅوړې یې هم لا ټولې تشې معلومیږي ، دوۍ د هغې د ډکولو په خاطر راغلي دي. او بیا هم وایې له مونږ سره په ملیاردو ډالرکومک کوي ؟ددوۍ پخپلو ملکونو کې امنیت ندې تامین او هره ورځ چې یې بچیان مکتب، پخپله کار یا مغازې ته ځي په اصطلاح پر ځانونو دشهادت کلمې وایي او دقیامت په ورځ دبیا لیدلو په امید سره رخصتونه اخلي. خو خپل ځوان بچیان یې رالیږلي چې زمونږ امینت وساتي؟ دا دود او دستور له پخوا معلوم او پایلې یې هم پوره څرګندې دي . دبل غولول په حقیقت کې دځان غولول دي .په ۲۱ پیړۍ کې بشریت دجمعي شعور بلوغ ته رسیدلې او علمي، تخنیکي او اقتصادي عالي انکشافاتو لوړ امکانات په لاس کې لري. نه شپه تورتم ده او نه منې بې شماره. هر څوک چې هر څه کوي له اغاز څخه تر انجام پورې هر څه څرګند دي. که چیرې د ۲۰۰۱ د سپتمبر دیوولسمې نیټې پیښه یوه دسیسه

او یوه پلمه وه خو تر شایي ستړې قربانۍ، ځاني او مالي تاوانونه پرېیښي دي.ولې یې عاملینو ته جزا نه ورکول کیږي ؟ ولې د امریکې ا ولس دډموکراسۍ په دومره عالي معیارونو سره دومره بې وسعې دې او خپل غږ نشي پورته کولې ؟ کله چې په عراق کې دکمیاوي ، بیولوژیکي او ذروي وسلو موجودیت او جوړونو مسئله دروغ شو ه او نن پدغه پلمه هره ورځ بې ګناه انسانان وژل کیږي ولې دغه دجهان دسوسیال دموکراتیزم علمبرداران خپل غږ نه پورته کوي او ولې عملي اقدام نه کوي؟ ددې په عوض چې دغه دسیسه کاران دخپلو دروغو او د بیګناه انسانانو دقتل عام په تور په جزاء ورسیږي، په عراق کې دامریکایي اداري مشران هره ورځ تور لستونه جوړوي او پرته دمدعي علیه ، وکیل او مدافع او محکمې نور انسانان په اعدام او جزا محکوموي او حکمونه پرې عملي کیږي. په فلسطین کې دغه ډول تور لستونه د اسرائیلي مقاماتو لخوا هغه وخت خانه پُری کیږي ، کله چې د اسرائیلو دتوپونو ، راکټونو ، طیارو او ټانکونو قطار په کوم کلي یا ښار تیر شي او دمور په غیږ کې بچې څخه نیولې تر سپین ګري پورې مړي پر ځای پرېږدي. دا دډموکراتیزم دکوم اصل او قانون سره برابره ده؟امریکې دبین المللي یوائیني حکمَ په حیث دافغانستان په قضیه کې دافغان ا ولس په وړاندې مسئولیت درلود. پخپله یې وویل افغانانو ته یې شا اړولې وه. اوس چې یې مخه کړي هم ده دواقعیتونو له مخې له مسایلو سره برخوردنه کیږي او غواړي اوس هم د خپلو ځولاسپوڅو حاکمیت وساتي ، د دموکراسۍ ټول اصول له پښو لاندې کړي او او بشري ارزښونه بې ارزښه کړي. پدی ډول دغه قضیه او غمیزه قرنونه دوام کولې شي خو

دحل لار به هیڅکله پیدا نه کړي او نه به افغانان له خپل عزم او هوډ څخه واړولې شي. مونږ نه پوهیږو امریکائیان کومه یوه غواړي؟ تروریزم دډیرې ناولې پدیدي په حیث دډیر پخوا څخه دبشر دسرنوشت سره تړل شوې او د ۲۰۰۱ کال دسپتمبر دیوولسمې نیټې څخه راپدې خوایي نوي ګلوبالیستي او سوپر ګلوبالیستي ابعاد او جوانب پیدا کړي. چا دغه ناولې پدیده رامنځته کړې، څوک یې تمویلوي ، ساتنه کوي او څوک ترې ګټه اخلي. پدی باره کی هیڅوک نه غواړي سپیناوې راشي ، ځکه چې خبره معلومه ده ، خو عاملینو په سرګو لاسونه ایښي چې مونږ څوک نه وینو ګوندي مونږ به هم نه ویني. لیکن دمرګ قاصد یې دهر کور مخې ته ، هره کوڅه او هر محل، موټر، طیاره، مکتب، مسجد ، کلیسا او معبد کې درولې او هره لحظه هر سړی دځاني او مالي خطر سره مخامخ دي. سره ددې چې دوی دخپل حفاظت لپاره په ملیاردو ډالر مصرفوي چې باریې غریب خلک په غاړه اخلي ، خو شک نه شته دوی چې د خلکو له انظارو څخه د ځان د پټولو په خاطر څپیړي ایښي دي ، همداسې پټې سترګې به تر هر چا دمخه د نابودۍ کندې ته ولیږي. ولې پدی باره کې فکر نه کیږي او ولې دیوه بین المللي سیمنار یا کنفرانس په ترڅ کې نه توضیح کیږي او مسئولینو او عاملینو ته یې دانتقاد ګوته نه نیول کیږي بیا هم ځکه چې خبره معلوه ده او د زورورو د زور په خاطر نور هم په خوله د سکوت مهر ګرځوي.په دې توګه ددغه ډول مسایلو او قضایاوؤ لست هرڅومره چې څوک وغواړي اوږدیدلې شي خو نتیجګري ترې یواځې یو ډول کیدلې شي:

ـــ په ۲۱ پیړۍ کې دپخوا نیو زړو میتودونو له لارې ممکنه

نده بشري ټولنه، نوي اقتصادي نظام او نوي علمي -تخنیکي انکشافات اداره او رهبري شي.

ـــ په ۲۱ پیړۍ کې د قدرت، دولت او اتیلیتاریزم دلیونیانو پر ځای باید د سالم عقل، شعور او منطق په بناء د عالمو، پوهو او مسلکي باتقواء اشخاصو، پروفیونالیستي ملي دولتي او بین المللي ادارې، سازمانونه او ټولنې جوړې شي او له همدا اوس څخه پدې پروسه باید عملي کار پیل شي.

ـــ په همدې ۲۱ پیړۍ کې نیم بشري نفوس له ولږې او نیم ډیر مړښت، نیم ډیرو پیسو دلرلو او نیم د نه لرلو له مخې د خدای په لوی رنځ، درد او لوی غضب اخته دیاو له هرې ورځې څخه بلې ته مشکل لاپسې زیاتیږي. که پدې باره کې یو څه تعادل راوستل شي دواړه خواوې د دغه غضب څخه خلاصیدلې شي.

ـــ په ۲۱ پیړۍ کې به انساني ټولنه ډیر زر ستر او عظیم نور علمي، تخنیکي او اقتصادي امکانات ولري. زمونږ کوچنۍ نړۍ پخپل کوچینوالي سره بې حسابه مادي زیرمې لري او په معقول تنظیم سره هر څومرها ولسونه تغذیه کولې شي. له بلې خوا بشري امکانات یواځې پدې کوچنۍ نړۍ هم نشي محدودیدلې نو تنګ نظري او حرص ته هیڅ ځای نه پاتې کیږي .که چیرې دې او داسې نورو مسایلو ته توجه ونشي:

ـــ په یوه ډیره ښکلې او رڼه ورځ چې نړیوال به کاملا د هرڅه څخه بې خبره وي یو کوچنی معصوم ماشوم به د خپلو لوبو د کمپیوترله لارې نړیوال امنیتي سیستم ته داخل او غواړي به لکه همیش د طفلانه جنګونو دلوبو ننداره وکړي او یا به همغه میلانهول او یا بې سده لیونې دوخت او زمان شرایطو مجبور

کړې وي چې د سلیم عقل پریکړو ته غاړه کیږدي خو خودخواهي، حرص او آز به اجازه نه ورکوي. دا به د ځان لپاره مرګ او قیامت بولي، سترګې به پټوي او د خپل تخرګ لاندې د کمه به کښیمنډي او نړۍ به لکه د سپتمبر په یوولسمه هوا ته دوړه کیږي. خو داځل به د دغه اتش بازۍ نه کم نندارچي وي او نه به څوک پدې بریالې کیږي چې یوه قطعه یادګاري عکس یې واخلې.

د حرکت لومړۍ کلیزه

درنو استادانو، پوهانو او دقدر وړدوستانو! دحرکت خپروني کارکوونکي دخپلي خپروني دلومړۍ کلیزي په مناسبت له تاسي محترمو څخه دزړه له کومي مننه کوي چي دغه کوچني مو دیوه کال په اوږدو کي راسره په مادي او معنوي لحاظ وروزه، وپاله، لاس په لاس مو راسره وګرځاوه او دهیوادوالو او نړیوالو په وړاندي مو په خبرو راووست او معرفي مو کړ.

حرکت په عالم الاسباب کي دلوی جهان دمادي پیدا ایښت، ابدیت او موجودیت مقوله ده. داجهان ابدي او موجود دي ځکه چي متحرک دي اومتحرک دي، ځکه چي ابدي او موجود دي .یعني حرکت شکل دموجودیت دمادي دي.

حرکت د لوي جهان دپیدا ایښت، معرفت، افادي، کمیت، کیفیت او قانونمندۍ مقوله ده. دا جهان متحرک دي ځکه چي موجود دي او موجود دي ځکه چي متحرک دي، قانونمند دي ځکه چيد خدای د لوی علم له مخي قانونمند پیدا دي.
قانونمندي اوموجودیت دواړه د حرکت مستلزم او مقید دي، یا په بل عبارت قانونمندي او حرکت شکل دموجودیت د وجود

او مادي ګڼل کیږي. ماده قانونمنده او هره قانونمندي مادي ده. له مادي څخه وتلي قانونمندي وجود نه لري او ماده یوازي په قانونمند شکل سره وجود لرلي شي.هر حرکت په حقیقت کي د مختلفو خلقتونو د قانونمندۍ افاده ده. حرکتونه متنوع او مختلف دي، خلقتونه هم د حرکتونو دتنوع او اختلاف په اندازهمتنوع او مختلف دي .همغسي چي مختلف حرکتونه یو پر بل باندي بد لیږي اوهر حرکت په انرژي باندي د بدلیدو له لاري په مختلف خلقتونه هم یو پر بل باندي بدلیدونکي دي.
حرکتونه مختلفو

خلقتونو ته مختلف اوصاف او کیفیتونه ورکوي نو ځکه خو خلقتونه هم یوازي د مختلفو حرکتونو له لاري قابل د معرفت او افادي ګڼل کیږي.دا لوی جهان څرنګه چي ابدي دي ځکه چي خدای ابدي دي نو حرکت هم ابدي دي ځکه چي حرکت شکل د موجودیت د وجود او مادي دي او دا هر څه د خدای د مقضی الامر ارادي له مخي ممکن ګرځیدلي دي.کله چي حرکت دهرخلقت او پدیدي د داوصافو ،خواصو ،موجودیت ،کمیت او کیفیت مبین او څرګندوی دي نو ټولو پدیدو او خلقتونو داوصافو او خواصو د معرفت علت او مسبب هم ګڼل کیږي. که دي مسئلي ته لږ څه نور ځیر او ژور فکر پري وکړو ، نو وبه وایو چي دا ټول او خواص چي انسان تري متحسس او متأثر دي ، یا په بل عبارت احساس، ذهن، فکر شعور، عشق، مینه، خوند، رنګ او که په لنډ ډول وویل شي ټولي معنوي او مادي پدیدي او کړه وړه دحرکت مستلزم او که لږ څه غیر دقیق وویل شي پخپله حرکت دي.

راشۍ چي خپل ذهن فکر او عملي کړه وړه په همدغه دعالم

الاسباب دخلقت او موجودیت په اصلي علت او برهان متمرکز او د حق او حقیقت په واقعیتونو ځانونه پوه کړو. راشۍ دخپل شعوري درک له مخیې دغه لوی حقیقت، قانونمندي او واقعیت ته غاړه کښېږدو او دحقیقت او واقعیت د لاري لارویان شو. حقیقت او واقعیت د خدای دمقضي الامر ارادي له مخې د حرکت او قانونیت مقید او مستلزم ،دخدای دټولو خلقتونو د خلقت مسبب ګرځیدلي او همدغه لاري ته صراط المستقیم ویل شویدي .

مونږ دخپلي خپروني دیوکلن کار دنتیجګرۍ په حیث ویلی شو، شک نشته چې مونږ به دناپوهۍ او ناقص درک له مخې غټې غټې خبري کړي اوسي، زمونږ خبري به دکم تجربه ګۍ په سبب دلیک او لوست دمروج دود او دستور سره برابري نه وي، زمونږ لیکني به د ډیرو پوهانو له سویې څخه ډیري ټیټې ا و لوستل به یې ورته دخپل وخت ضایع کیدل ښکاریدل، مونږ به نه وي کړي شوي چې خپلې مفکورې هغسې چې لازم وؤ افاده کړو او ډیرو لوستونکو لپاره به پري پوهیدل مشکل وو.... او همداسې ډیر تخنیکي او طباعتي مشکلات او نیمګړتیاوې .

. مونږ په یوه خبره کې رښتیني او صادق یو چې حق به وایو او حق به پالو . مونږ به خپلې ملي او وطني ګټې ساتو او دفاع به تري کوو .مونږ خپلي شخصي ګټې هیڅکله په نظر کې نه نیسو . خو که په جمعي ګټو کې زمونږ شخصي ګټې هم ساتل کیږي ،دا مو طبیعي ،انساني او قانوني حق دې. دا زمونږ دژوند او مبارزي لار او ستر اتیژیک ارمان دې.

فردي او اجتماعي عقیده مقدسه او دهر انسان طبیعي او قانوني حق او دتجاوز څخه مصئونه منل شویده . مونږ به تل

دخپلې فردي او جمعي عقیدي څخه دفاع کوو او دپردیو دتعرض څخه به یې ساتو. مونږ پخپله دخشونت، حسادت، زور زیاتی او جنګ څخه کرکه او نفرت لرو. پخپله به ددغه ډول عمل عاملین نه ګرځو او دنورو ددغه ډول عمل څخه به هم جلو ګیري کوؤ. زمونږ لار د«وما علینا الاالبلاغ» لاره ده. نور به هم دغه کار ته اړباسو او دتیري او تجاوز مخه به یې نیسو .

مونږ پخپلو چارو کې استادانو او شاګردانو ته ضرورت لرو چې استادان مو سمې لارې ته واړوي او شاګردان زمونږ د ستراتیژیک ارمان دتر سره کولو په خاطر زمونږ داستادانو څخه د راتلونکي ژوند د اصولو ،تفکر ،قوانینو او مبارزي لار ي چاري زده کړي.

مونږ پورته څه ناڅه پخلو نیمګړتیاوو اعتراف وکړ. پخپلو ګناهونو اعتراف مشکل کار دي، ډیر کم کسان ددې کار شهامت او جرئت لري. مونږ به هم شاید ډیر څه پټ کړي اوسي او یا به ورته متوجه شوي نه اوسو یا دا چې "خپل عیب دولو منځ دې" څوک یې نشی لیدلې . دبلې خوا مونږ ډیر خوشحالیږو چې زمونږ دوستان زمونږ عیبونه او نیمګړتیاوې مونږ ته په ګوته کړي او مونږ پري اعتراف وکړو.

خپرونه چلول ټولنیزه چاره ده او ټولنیز مادي او معنوي ملاتړ ته ضرورت لري. له بلې خوا درنو دوستانو مونږ ستاسې په ملاتړ او تکیه دعلمي، سیاسي او کلتوري مسایلو دخپرنو او خپرونو تعهد کړیدي، په ځانګړي ځان دا ډول چارې هیڅکله سرته نه رسیږي . که تاسې زمونږ په خبرو کې رښتینولي ګورۍ، که دخپروني مطالب ستاسې دارمان نماینده ګي کولې شي او دخپروني سره یې موافق یاستۍ. نو

وطنپرستانه دین همدادي چې دغه ډول اقدام د هر چا له خوا چې وي باید ملاتړ او بې شایبه مرسته ورسره وشي . که مونږ پوه شو چې زمونږ اقدام زمونږ د هیوادوالو د نظرا و په هیواد کې د عامه ګټو سره سمون نلري په همغه لحظه به یي په ټپه ودروؤ.

مونږ په پوره صداقت هیوادوال په عمده ولسی او وطنی چارو کې شریک دریز او نظر ته رابللي، مونږ د تیرې فرهنګي تشې د ډکولو په خاطر د خپروني له لارې د موضوعاتي سیمینارونو غوښتنه کړې او پخپلو محدودو امکاناتو مو خپرونه په ټوله نړۍ او افغانستان کې علاقمندانو ته رسولې ده . هیوادوالو، ډیرو پوهانو او دوستانو په رڼه تنده زمونږ د دغه اقدام هرکلي کړې، ځینو آني بهاني کړي، چو په خوله پاتې شوي او پرته دیوه لاس دګوتو په شمیر چې مونږ سره یې مادي مرسته کړې، او مونږ ورته کور وداني ویلې ،دنورو دوستانو مرستې مونږ ته ندي رارسیدلي. هغو مشرانو، پوهانو او علاقمندانو چې مونږ ته یې لارښوونه یاو قلمي څېړنیزي علمي مرستي کړي ،زه یې په ډیره قدرداني او کور وداني سره نوم ونه یادوم : محترم ډاکتر شاولي ، محترم کاندید اکدمیسن محمد ظاهر افق ، محترم ډاکتر عبدلمحمد درمانګر ،محترم ډاکتر عبد الصمد حامد ،محترم عبد الرحیم هاتف ، پوهاند محمد قاسم جمدر، محترم عبدالاحد سرسام، محترم داکتر اصغر خیل منګل، جنرال محمد هاشم پوپل، پوهندوی حاجي محمد نوزادي، محترم توکل همکار، محترم امین الدین سعیدي، محترم محمد رحیم یوسفي او ډیرو نور دوستان او هیوادوال. خوشته دې ځینی کسان چې زمونږ اقدام ته د شک، تنګنظرۍ او حتا د حسارت په سترګه ګوري. هغیي به حتماً ځانته دلیل

لري. دغه کسان زمونږ د روشنفکري قشر لویه سرمایه ده . مونږ د هغوی دلیل منو او احترامانه ترې هیله کوؤ چې که له مونږ سره یې شریک کړي او په ډیر جرئت د رهنمایي په روحیه مونږ انتقاد، تر څو د کجروی څخه نجات پیدا کړو او په را تلونکي کې مشترک اولسي او وطني دین مشترکاً په تفاهم سره ادا کړو . هغو کسانو ته چې پرته له کوم دلیل د حسادت له مخې مونږ سره هم غږي ندي ، مونږ یې په مقابل کې د مخالفت دلیل نلرو او بیا یې هم تفاهم او ګډ ګټور کار ته رابولو

ناوړه ستراتیژۍ
او ناوړه تصادف

که ووایو چې بشري تاریخ یوائې د سترو آبر قدرتونو د ناوړه ستراتیژیو او ناوړه تصادفاتو لوبه او ډرامه، افغانستان د دغه ناوړه ستراتیژیو او تصادفاتو د تقاطع او تقابل محراق او ورڅخه د زیږنده حوادثو او وقایعو د آستوګنې مناسب ځاتوبې وو نو، اشتباه به مو نه وي کړې. تل پردي جنګونه او مخالفتونه په مونږ تپل شوي، پردي غمونه تل د افغان اولس په کور میلمه او هر اشغالګر او د بد نیت خاوند د افغانستان جیوپولیتیک ستراتیژیک موقعیت د خپلو مخالفینو پر ضد د یوه مستحکم بالاحصار په حیث سنګر ګرځولې او د افغانانو په وینو یې د جنګ او ربل ساتلې دې. بشري تاریخي دوره د افغانستان د جنګي تیاتر په کیسو ډکه ده چې د نړۍ د جنګي تاریخ ستره برخه جوړوي. افغانانو تل له خپلې لمنې څخه اور اخیستې خو پدې ندې پوهیدلې چې د دغه ټولو بدبختیو علتونه او جرړې د افغانی ټولنی د ذات البیني ناوړه مناسباتو، وروسته پاتې والي او ناپوهۍ کې ښخې دي. افغانان ددې په عوض چې د حل لارې ولټوي د بدو عواقبو پړه د خپل قسمت په غاړه وراچوي او په پټو سترګو یې مني. د دغه

ډول کړو وړ زمونږ د اولس د بدبختۍ او وروسته پاتې والي اصلي عوامل جوړ کړي او په حقه سره نن د نړیوالو تر منځ د سیال ژوند جوګه نه یو.

کومه ناوړه ستراتیژي چې مونږ پرې بحث کول غواړو او په تاریخ کې د "لویې لوبې" په نامه یاده شوې، هغه وخت شروع شوه چې کله انګریزان د خپلو استعماري او استثماري اهدافو په لټه کې د هند لویې وچې ته ورسیدل او د تزاري روسی په مقابل کې د افغانستان په شمال شرقي، شرقي او جنوبي سرحدونو کې پریوتل او د قدمه په قدمه وړاندې تګ پالیسي یې اختیار کړه. پدغه منطقه کې نوموړې ناوړه ستراتیژۍ نوې رنګ او نوي ابعاد پیدا کړل او د منطقې ټول سیاسي انکشافات ترې ترننۍ ورځې پورې متاثر دي. داد هغه وخت سره هم متصادفه وه چې لا د تیمور شاه کورنۍ د خپل منځي دښمنیو څخه نه وه خلاصه چې د سردار پاینده محمد خان د کورنۍ سره په شخړو کې اخته شول او وروسته د غه عداوتونو بیا د سردار پاینده محمد خان د اولادې تر منځ دوام پیدا کړ. افغان اولس د دغه عاقبت نا اندیشه امیرانو او شاهانو لخوا جبراً یو د بل په مقابل کې راپاڅول کیدل، خپل منځي جنګونو ته اړ کیدل او د خلکو او هیواد سرنوشت د ناوړه تصادفاتو قرباني وؤ، داد هغه وخت سره هم متصادفه وه چې لومړې نړیوال جنګ پای ته رسیدلې وو او د نړیوالې سیاسي وضعی په مساعدت سره سترو اولسونو د خپل راتلونکي سرنوشت په باره کې تصمیمونه نیول او د هند په لویه وچه کې میشتوا ولسونو هم هر یوه د خپل مستقبل لپاره مشخصې طرحې درلودلې او په رڼو سترګو، کامل شعور او متینو

قدمونو سره یې دراتلونکي په لور قدمونه اخیستل. افغانان ددې په عوض چې د سلیم عقل له مخې په نړۍ کې د آزادۍ، حق او عدالت دلاری ستر مبارز علامه سید جمال الدین افغان په شاوخوا ، چې لا په افغانستان کې وؤ، راټول او په پوره مسؤلیت او دقیق سنجش سره راتلونکې تګلاره غوره او ټاکلې مشخص هدف او ارمان ولري او دخپل سیاسي تشخُص مطابق سیاسي دریځ اعلان کړي، نو موږ ستر نړیوال سیاست مداریې دخپلې خاورې او پلرنې ټاټوبې څخه وتلو ته مجبور .خپل منځي دښمنیو ته یې دوام ورکړ او نتیجه یې دا شوه چې افغانا ولس دخپلې خوشباورۍ او دهغوی دتش په نامه مشرانو دخودخواهۍ او عاقبت نا اندیشانه اعمالو په نتیجه کې دناوړه تصادفاتو ښکار او درې وارې د دښمنانو دیوجانبه جبري پلانونو له مخې یې خپې ستراتیژیکي منطقې له لاسه ورکړې.

په ۱۹۱۹ کې کله چې امان الله خان داستقلال اعلان وکړ اود هند دلویې وچې په شمول اکثر قومونه په کامل اتفاق او پرته له تبعیض دهغه په ملاتړ راپورته او کیدلې شول ټول تصامیم ددغه لویې وچې دقومونو دغوښتنو سره سم ونیول شي. له بده مرغه امیر امان الله خان دخپلې کورنۍ، دربار او نورو مرتجعو ډلګیو دمخالفت سره مخامخ شو، افغانا ولس یو ځل بیا دناوړه تصادف قرباني او راتلونکې ټولې پریکړې دانګریزانو په خوښه نیول کیدلې. ددې ټولو خبرو سره د افغانستان استقلال بې تاثیره پاتې نشو او دهند په لویه وچه کې یې سیاسي وضعې ته ستر بدلون ورکړ. اولسونه بیدار او دخپلو مشرانو په شاوخوا راټول شول. دخپلو مشخصو اهدافو

له مخې یې مشخص سیاستونه غوره کړل. خان عبدالغفار خان ، مهاتماګاندي، جواهرلال نهرو او محمد علي جناح دورځنې سیاست مشهورې څیرې او شخصیتونه وګرځیدل. افغانان دخپل مشر خان عبدالغفار خان په شاوخوا راټول خو ددې په عوض چې په دغه حساسه او سرنوشت سازه مرحله کې د خپل استقلال ،ازادۍ او د افغانانو د ملي وحدت اساسي مسایل په تاریخي ، سیاسي او حقوقي لحاظ مطرح او حل وفصل کړي ، د خپل پخواني شعار "خدایي خدمتګار» دبیرغ لاندې چې د انګریزي حکومت د اختناق په وخت کې یې غوره کړې وؤ ،ودرېدل.د خدایي خدمتګار شعار خورا انسان دوستانه او هر مسلمان باید دغه ډول همیشنې دخیر ښیګڼې او صاف او اخلاق ولري او بلکه د هر انسان شخصي عقیده او کړه وړه باید همدغه ډول اوسي ،دخدایي خدمتګار شعار په هیڅ صورت سره د هیڅ ډول سیاسي ارمان، هدف، مسؤلیت، تعهد، تشخُص او مبارزی څخه نمایندګي نه کوی ، نو افغانان هم دهند د لویې وچې د ټولو اولسونو د عامو او سراسري قاره یې ازادي خواهانه اهدافو کې ښکیل پاتې شول او تر نن ورځې پورې د خپلو مشخصو او ټاکلو ارمانونو او اهدافو په تر لاسه کولو کې بې برخې پاتې دي. په کار دا وؤ چې افغانانو هم په دغه مشخصه سیاسي وضعه کې دمشخص هدف په خاطر مشخصه سیاسي لاره غوره کړې وې او دهر څه دمخه یې خپل حیاتي هدف او ارمان پخپل قابو کې راوړې وې ،ځکه چې مهیل دښمن په منطقه کې خپل راتلونکي پلا نونه اګاهانه او زیرکانه تعقیبول او خپل اساسي رقیب یې یوه لحظه هم له نظره نه شو غورځولې او بلکه دټولو ځایي قومونو ذات البیني

تضادونو څخه یې د افغاني قضیې او افغانانو په مقابل کې د سپر په حیث استفاده کوله. همدا سبب وو چې پښتانه او بلوځ قومونه د خپلو حقه حقوقو څخه بې برخې پاتې شول او ترنن ورځې پورې د استعمار ټول تکتیکي او ستراتیژیکي پلانونه په همدې محراق متمرکز او نن هم که افغانان د سلیم عقل له مخې خپل اهداف تشخیص نه کړي او لازم تصمیم ونه نیسي ،دغه ناسور زخم به ترابده پاتې وي. نن چې په افغانستان کې بین المللي قوتونه په اصطلاح د سولې ،امنیت او بیا ابادونې په خاطر حضور لري او په ظاهر کې که هر ډول منډې ترړې دوام لري ،خو په حقیقت کې د زاړه استعمار زړې ستراتیژۍ له همغه ابتدا څخه ترنن ورځې پورې اندکترین تغیر ندې کړې او د پخوا په څیر دوام لري. پاکستاني حاکمانو همیشه د افغانانو په مقابل کې د ډیر تشدد څخه کار اخیستې، بې ګناه انسانان یې وژلي او حتا د عادي قانوني حقوقو څخه یې بې برخې ساتلي دي. زه نپوهیږم د کوم سحر، جادو او مسمریزم له مخې افغان مشران نن هم یواځې د عدم تشدد او بلکه د تسلیمۍ په سیاست د پخوا په څیر کلک ولاړ دي. په داسې حال کې چې پاکستان د افغانانو په مقابل کې یواځې د تشدد څخه کار اخلي او هغه افغانان چې په پاکستان کې اوسیږي د عادي قانوني حقوقو څخه هم محروم دي. شک نه شته چې د استعمار لاندې سیاستونه تل په سینه پراته وي خو هیڅ یوه اصیل افغان خپل غلیم هیڅکله نه دې په ګونډو شوې او تل یې" په ګونډو د ژوند کولو څخه په ولاړې مرګ سل واری بهتر ګڼلې دې".

باید ووایم چې نه یواځې افغانان بلکه نور اولسونه هم د ناوړه ستراتیژیو او ناوړه تصادفاتو معرض ګرځیدلي دي. خو

هغوی دغه حوادث خپل سلیم عقل او وجدان ته د مراجعی او ملي ترون او پیوستون په قوت او سنجش سره د ګذرا پدیدې په حیث په ممکن اقل زمان کې له خپله سره اړولی او د راتلونکی لپاره یې د هغې په مقابل کې لازم تدافعي تدابیر نیولي دي.

د افغانانو د اولسي قیام په نتیجه کې د پخواني شوروي اتحاد په ړنګیدو، په نړۍ کې د امریکې د نړیوال یو قطبي سیاسي سیستم په رامنځته کیدو او د ۲۰۰۱ م کال د سپتمبر دیوولسمې نیټې د پیښې وروسته د امریکې "نیک نظر" یو ځل بیا د افغانستان خواته شویدې. رښتیا چې امریکا په سیاسي لوبو کې دایمي دوستان او دښمنان نلري او په ډیره اسانۍ یو د بل ځای نیولې شي. امریکې او پاکستان په نوي تعهداتو سره پخواني تعهدات راټینګ او د شمالي ټلوالې سره په نوې معاملې کولو یې په افغانستان کې د طالبانو حاکمیت ته په معجزه اسا شکل خاتمه ورکړه او په منطقه کې یې خپل حضور تثبیت کړیدې. د تروریزم پرضد تش په نامه نړیواله مبارزه شروع او په سوق الجیشی وضعیتونو کې بنیادي تغیرات رامنځته شول. سیال اولسونه د نوؤ ستراتیژیکي وضعیتونو مطابق د خپلو جمعي ګټو په خاطر نوې موضع ګانې اشغالوي اما افغانان د جمعي سود او زیان سره په پوره بې تفاوتۍ د خپلو شخصي ګټو لوبو ته دوام ورکوي او تل دا هیروي **ترڅو چې جمعي ګټې مصئوني نه شي شخصي ګټې هیڅکله مصئوني نه شي پاتې کیدلې.**

نړیوال، پاکستان، ایران او نور ګاونډیان د افغانانو او په خاصه توګه د پښتنو او بلوڅو قومونو په هکله نوي او نوي

تصامیم نیسي او نوې ناوړه ستراتیژۍ غوره کوي عملي کول یې غواړي. هغوی خپل مغرضانه او آزامندانه پلانونه هیڅکله د چا څخه پټ ندي ساتلي او نن هم دغه شوم پلانونه هر چا ته څرګند دي او ټول بېګانه پرسته افغانان هم د پخوانیو امراضو او ډېرو نورو نیمګړتیاوؤ په سبب دهغوی لپاره دناوړه تصادفاتو زمینه سازۍ او جاسوسي او په پټه لارې او ګودرونه ورته په ګوته کوي .

دبن د بې مفهومه او بې بنیاده دغونډې څخه وروسته په ډېرو سترو ملي او وطني مسایلو کې لکه دبن دغونډې دپریکړو په عملي کیدو ، اضطراري لویي جرګې، داساسي قانون په جوړولو او تصویب، دولسمشرۍ په ټولټاکنو او داولسي، مشرانو جرګو او ولایتي شوراګانو په ټاکنو کې دځیني افغانانو دبی تفاوته، غیر مسؤلانه، غیر واقعبینانه او دپردیو په ګټه موضعګیریو دپردیو د زغردې لاسوهنې زمینه برابره کړه . پاکستان چی د افغانانو دپنځه ویشت کلنې غمیزې په اوږدو کې خپل خیر زمونږ په شر او بدبختۍ کې لټولې ، ددې وضعې په درک سره یې اشتها لا پړسیدلې او یو کرت یې سفیر دبي بي سي سره په مرکه کې ، البته دخپلو متولیانو په ملاتړ ، د ډیورنډ دکرښې په باره کې د خپل صلاحیت څخه پورته غیر مسؤلانه خبرې وکړې او د ۲۰۰۵ م کال دسپتمبر په میاشت کې پخپله پرویز مشرف دغه ډول غیر سیاسي او غیر دیپلوماتیک اظهارات تکرار کړل . ددې سره سم ځیني بیګانه پرسته دولتی مسؤلینو، سیاسي مبصرینو دتلویزوني او رادیویي پروګرامونو، ګردي میزونو له لارې ددښمنانو په ګټه متذبذب سیاسي بحثونه، دریزونه او اظهارات پیل کړل. لازم

"لوی خدای، لوی علم، لوی جهان"
سیاسي فلسفه

دا وؤ چې دیوې دولتي اعلامیي پواسطه ورته قاطع ځواب ورکړې شوې وای ، بر خلاف دغه بیګانه پرستانو ته ددې زمینه برابره شوه چې لا پسې د ملیونو نو انسانانو د حقه حقوقو او سرنوشت په هکله دخپلې ناولې خیټې ناولې خبرې وکړي . دا ډول تصمیمونه معمولاً د مسؤلو کسانو لخوا په معین وخت کې نیول کیږي او عمل پرې کیږي . زمونږ ګاونډیان دې په موجوده ګذرا وضع نه غولیږي او نه دې دا ځیني کسان تاریخي مختورۍ ته غاړه ږدي . په خیټه وږي په ا ولس کې شپې سبا کولې شي ، خو تاریخي مختورن ته په اولس کې د شپو تیرولو حق هیڅوک نشي کولې . ښه به دا وي زمونږ ګاونډیان او بل هر څوک زمونږ په دوستۍ محاسبه وکړي نه زمونږ په غلامۍ ! په ساینس کی ځینی قضا یا تعارفات ګڼل کیږي چې ثبوت او توضیح ته یي ضروت نه لیدل کیږي . دډیورنډ په څیر مسایل هم سیاسي تعارفات او بدیهیات دي ، دحل لاریي معلومه او هغه دافغانانو حقه حقوقو ته غاړه ایښودل دي .

ځیني کسان وایي سیاست چټله لوبه ده . رښتیا ده چټل سیاست مداران چټله لوبه کوي . خو زه وایم سیاست علم دې، سیاست منطق دې . سیاسي لوبې یوائې په علم او منطق سره دحل لار پیدا کوي . پور په ورکولو ، حق په اداکولو اوسیاسي مسایل یوائې دمنل شوو عادلانه اصولو ،قوانینواو حق ته په غاړه ایښودلو د حل لار پیدا کولې شي. زه داسی مثال نشم وړاندې کولې چې کومې سیاسی لوبې دې دچټلو ، غیر عادلانه او د چا د شخصي مغرضانه غوښتنو او امیالود پوره کولو له مخي دحل لار پیدا کړې وي .

هره سیاسي پیښه حتماً د سیاسي حل لار لري . ځیني کسان

سیاسـت پـټ میـږه ګڼـی. داسـی هـم نـده . هـر سیاسـت مـشخص هـدف او ارمـان لـري او دهغـې پـه مقابـل کـې مـشخص دریـز پکـار دي . پرتـــه لـــدې چـــې سیاســـت علـــم او منطـــق دې. ځانتـــه متودولــوژي، ترمنولــوژي، مقــولې او قــوانین لــری . دهغــې ســره کـړه وړه یـواځې دسیاسـي پوهـانو کـار دې . همغـسې چـې ترکـاڼي دبیـزو کـار نـدې . دسیاسـت سـره هـم هـر کـس او نـاکس کـار نـشي لرلـې .سیاسـت ټـولنیزه پدیـده ده. دوه جانبـه او څـو جانبـه اړخونـه لـري . یـو جانبـه قـضاوت او پریکـړې هیڅکلـه نـه منـي. نـه دمنلـو وړ دي او نه عملي کیدلې شي.

مـونږ خپلـو دوسـتانو او دښـمنانو تـه وایـو. چـې داوبـو پـه سـر خس او خاشـاک بانـدې ونـه غـولیږي دسـیند اصـلي بهیـر دهـدف پـه لـور لار وهـي. افغانـان لا ژونـدې اولـس ګڼـل کیـږي . دژونـدي اولـس پـه سـینه، چـی لا زړه یـي دربیـږي هـیڅ ډول دیوالونـه، کرښـې او اغـزن بندیزونـه پایـدار نـشي پـاتې کیـدلې. ضـرور نـده چې پـه افغانـستان کـې دا اوربـل شـي چـې آسـیا وسـیزي او پـه آسـیا کـې د اور بلیـدل پـه نـړۍ کـې داور بلیـدلو پـه معنـادي او دبـې مـسؤلیته اورونـو بلـول پرتـه د چاپیریـال لـه سـیزلوڅخه نـورې پایلې نشي لرلې ! ! !

پاکستان رښتیا دافغانانو په وړاندې دوه مخې سیاست لوبوي ؟

پـه وروسـتیو وختونـو کـي چـې کلـه د پاکـستان جمهـور رئـیس دربـستینولۍ ډګـر تـه راښـکل شـود هغـه واقعـي سیاسـي څیـره نړیوالـو تـه څرګنـده او دبوقلمـون غونـدې یـي لـه یـوې ورځـې څخـه بلـې تـه رنـګ بـدل کـړ. سیاسـت پـټ اختـر نـه دې. سیاسـت پوهـان پـه ټولـو سیاسـي خبـرو ښـه پـوهیږي او سیاسـي اصـطلاحات ،مقـولې ، قـوانین او ترمنولـوژي ځانتـه ټـاکلې او مشخـصي معنـاوي لـري .کـه چیـرې ځینـي «سیاسـت پوهـان» نـه غـواړي ځانونـه پـوه کـړي او یـا دخپلـو غلطـو خیـالاتو مطـابق هڅـه کـوي اصـطلاحات او ترمنولـوژي تحریـف او غـواړي مقابـل لـورې وغولـوي نـو حتمـاً بـه لکـه دپاکـستان جمهـور رئـیس غونـدې دنړیوالـو او هیـواد والـو پـه وړاندې خپل اعتبار لهلاسه ورکوي.

زه پـدې عقیـده یـم چـې یـو مخي سیاسـتونه وجـود نلـري ځکـه چـې سیاسـت یـوه مخـې لوبـه نـه ده.یـواځې ډیـر سـاده کـسان دا منلـې او فکـر کـولې شـي چـې دمختلفـو هیوادونویـا دیـوه هیـواد دننـه د مختلفـو طبقاتو ،قـشرونو او حتـا دیـوې لـویي کـورنۍ د غـړو تـر

منځ سیاستونه او مناسبات دي هم کله صادقانه یو مخي او سي .سیاستونه که داخلي دي او که خارجي د تاریخ په اوږدو کې همیشه دوه مخي ،کثیرالوجوه ، څو جانبه او څو بعدي ماهیت لري .هر څوک که دیو مخي صادقانه سیاست تظاهر کوي حتماً به دپاکستاني حکومتي واکدارانو غوندې ددام مخې ته داني او یادکوهي او پاڼ لوري ته د رهنمایۍ څخه پرته بل هدف او مرام نلري .

دې کې شک نشته چې بشري ټولنه د غلام په مقابل کې د بادار ،ددهقان په مقابل کې د فیودال او دکارګر په مقابل کې د سرمایدار د یو مخي سیاستونو شاهده او دغه ډول نمونې هم دلري چې تل یې یو جانبه جابرانه ،آزمندانه او حتا خائنانه بڼه درلودله . نن چې د نړۍ په ډیرو پر مختللو هیوادونو کې دولتونه ،حکومتونه او دلویو شرکتونو متصدیان ځانونه ددموکراسۍ مدعیان او علمبرداران ګڼي او په ډیرو هیوادونوکې نسبي سوسیال دموکراتیک نظامونه عملي بڼه هم لري ،دموکراسي په حقیقت کې یوله اشکالو ددیکتاتوریو څخه دې او تر څو پورې چې خصوصي ملکیت او بې ارزښته توری کاغذي پیسې چې د فساد او ناوړه استفادې ناولې جرړې پکې خښې دي ، وجود ولري دموکراسي تحقق نشي پیدا کولی. استثمار به د همیش لپاره دوام ولري اودغه ډول مناسبات په تاریخ کې د استعمار او استثمار په نومونو یاد شوېدي . دهمدغه ډول یو مخي استعماري سیاست په نتیجه کې وو چې انګریزي او روسي تزاري استعمارګرو دولتونوتر ۱۹ م پیړۍ پورې په خپلو یو جانبه اجباري پریکړو سره د افغانستان بهترینې منطقې په خپلو امپراطوریو پورې وتړلې چې

دافغانستان پر پیکر دناسور زخم په څیر پاتې او وینې ترې بهیږي .

د پخواني شوروي اتحاد په رنګېدو او دامریکې په محور د یو قطبي نړیوال سیاسي سیستم په ټینګیدو سره په نړیواله کچه ګلوبال یو مخې سیاسي نظام رامنځته شوې او غواړي په ټوله نړۍ کې دګلوبال افراط او تفریط یو نا انډول د خپلې خوښې سیاسي ټولنیز نظام جوړ او برقراره وساتي. دا هم د سیاسي فلسفې له اصولو او قوانینو له مخې یوه ناانډوله یو جانبه ناوړه لوبه ده او سیاسي نظام نشي ګڼل کیدلې . نن چې د ملګرو ملتونو تر مشرۍ لاندې له څلویښتو څخه دزیاتو هیوادونو ملکي او نظامي نماینده ګان فغانستان ته راغلي او غواړي زمونږ په هیواد کې سوله ،امنیت ، دموکراسي او بشري حقوق تأمین ،وطن اباد او بلا تشبیه مونږ ته جنتي ژوند جوړ کړي ، حال داچې ددوی په خپلو ملکونو کې دغه ټول پرابلمونه لا ینحله پاتې دي . دا هم ساده لوبه نه بلکه دډیر تأمل او تعمق وړ یوه کثیرالمجهوله معادله ده او په پټو سترګو ددغه ډول مسایلو منل یا ردول دواړه لویه سیاسي خطاء او ګناه ګڼل کیږي. دا دوطنپرست روشنفکر قشر دنده ده چې وضعه په هر اړخیز ډول د خپلې سیاسي اګاهۍ په قوت تحلیل ،په شعوري لحاظ هضم او خپله ټولنه ددغه تورتم په کګلیچونو کې د ترقۍ او رښتیني دموکراسۍ په لور رهبري کړي . خو له بده مرغه زمونږ دغه سنکر تر نن ورځې پورې خالي او بې صاحبه پاتې او هغه څوک چې په سیاسي ډګر کې په نظر راځي ټول د استعمار او استثمار په وندر تړلي معامله ګران ګڼل کیږي.

هغه څه چې د پاکستاني دولت د یو مخي یا دوه مخي سیاست پورې اړه لري هغه د پاکستان د جوړیدو د هدف او ماهیت څخه پوره څرګند او واضح دي. پدې باره کې هر ډول بحث په حقیقت کې د موضوع څخه لیري کیدل او د پاکستان د جوړیدو د ماهیت استعماري اهدافو لپاره زمینه سازي کول دي .ځکه چي د دغه مسایلو ځواب معلوم او پخپله دغه ډول قضایا سیاسي متعارفات ګڼل کیږي او تعریف او تفسیریي د وخت ضایع کولو څخه پرته بل څه نه دي .زما په عقیده د افغانانو او افغانستان په وړاندې د پاکستان د دولت سیاست همیشه یو مخې ، دښمنانه او خائنانه وو او تل یي یو اځې د خپلو متولیانو د زړو پلانونو له مخې پخوانۍ استعماري ناوړه ستراتیژي قدم په قدم عملي کړې ده.

د پاکستان دولت په ۱۹۴۷م کال کي د انګریزي استعماري پلانونو له مخې په غیر قانوني او غیر حقوقي ډول د دغه منطقې د میشتو اولسونو او افغانانو د بنیادي حقوقو د پښولاندې کولو په بناء جوړ شوې او تر نن ورځې پورې یي د قانوني دولت بڼه نه ده غوره کړې. نن هم پاکستان په خپله خاوره کې د خلکو لپاره نه منلې سراسري منتخب قانون ،نه ترلې سراسري سیاسي نظام او نه خپلواک دولت لري . نو ځکه په اصطلاح خپل ګناه کاران لاس ترلي پردو ملکونو ته د محاکمې لپاره لیږي او د انګلستان د دفاع وزارت د یوه لوړرتبه مامور د ۲۰۰۶ کال د سپتمبر د ۲۹ نیټې په قول، په ډیر لوړ قیمت یي په امریکایانو خرڅوي.

د پاکستان دولت لپاره په یویشتمه پیړۍ کې دا هم د شرم خبره ده چې له یوې خوا د دموکراسۍ چیغې وهي خو له بلې خوا

د پاکستان په اصطلاح واحد دولت په ځیني سیموکې د ۱۹۰۱ د F.C.R. (فرنټیر کریمس ریګو لیشن)د ځنګل قانون حاکم او خلک د پولیټیکل ایجنټ خود کامه حاکم پواسطه پرته د قانوني وکیل او استیناف د حق څخه دیوه تن په ګناه ټول قوم تر لوړې کچې سزا پورې محاکمه کیدلې شي. دا ډول دي د استعماري او استثماري ملکونو د دموکراسۍ حقیقتونه او واقعیتونه . پوښتنه پیدا کیږي ، چې د پاکستان حقوقي او قانوني نظام په کوم بنیاد ولاړ دي او څه ډول په واحده محکمه کي مختلف عدلي نظامونه چلیدلې شي ؟د پاکستان دغه ډول ظالمانه نظام په سبب د دغه سیمو خلکو هم ندي کړې شوي چې دغه د ځنګل قانون مات کړي او د بشر د حقوقو او دموکراسۍ علمبردارانو هم پرې تر نن ورځې پورې سترګې پټې او غوږونه کاڼه اچولي دي. اوس پخپله په لر او بر افغانانو پورې اړه لري چې ځانونه څه ډول احساسوي ؟د لر او بر افغانانو د وروری ، قامي ، ارثي او ذاتي اړیکي او مناسبات په څه ډول او کومه کچه تأمینول غواړي ؟ په څه ډول د خپلو حقوقو ادعا لري ؟ ځانونه افغانان ګڼي او که پاکستانیان ؟د پاکستان په نامه کوم ثابت او منل شوې هیواد وجود نه لري. ترلې نظام وجود نه لري. پایداره حکومت وجود نه لري. واحده اداره او مرکزي دولت وجود نه لري. هغه چا چې هڅه کړې چې د دغه ډول یو نظام ، حکومت ، اداره او دولت جوړ کړي ، هغه لا پرې ایمان او باور نه لري .نو زه نه پوهیږم ،هغه افغانان چې په خپله خاوره ، په همغه پخواني پلرني کور ، پخواني دود او دستور او د لر او بر سره په پخواني اړیکو او مناسباتو کې اوسیږي او ځانونه پاکستانیان ګڼي ،په هغه نامه چې یو قسمت

یي نن د بنګلدېش په نامه یادېږي ، بل قسمت به یي سبا د پنجاب ، بل د سند ، بل د بلو چستان او بل به یي د پښتو نستان او یا جنوبي افغانستان په نومونو یاد شي. زه په دې هم نه پوهیږم ، په افغانستان کې هغه افغانان چې غواړي خپله خاوره او خپل اولس ، ولې ؟په کوم دلیل ؟د څه په خاطر ؟ چاته ؟ چې نه ادرس لري او نه هویت او نه ځیني ددغه کسانو څخه چې لا دقیق هویت او ادرس هم شاید و نه لري او په اصطلاح نوم یي په پنسل نوشته وې او په کوم صلاحیت دغه دومره لوی اولس او دومره لوی ملک ، نه پوهیږم چاته بخشش کول غواړي ؟دا ټولې پوښتنې د تأمل وړدي ، خو نه پوهیږم ولې څوک ددغه مسایلو پوښتنه نه کوي؟

هغه افغانان چې پخپل ملک کې د سیال ابرومندانه ژوند جوګه نه وو او پاکستان ته تښتیدلي همیشه (آي. اس. آي) په غیږ کې نیولي ،روزلي او دتخریبي اعمالو لپاره یي بیرته په پټه افغانستان ته رالیږلي دي.افغانانو سره ددي چې همیشه دخپلو پښتنو او بلوڅو ورونو د حقه حقوقو څخه دفاع کړې ، خو کله چې پاکستان د کشمیر او بنګلادېش په سر درې وارې د هند سره شخړه درلوده او درې واړه وار یي سخته ماتې وخوړله، افغانستان نه یوائې د خپلو خلکو او خپلې ځمکې دحقوقو د تر لاسه کولو په خاطرهڅې او ادعا ونه کړه بلکه تل یي د اسلامي اخوت او نیک ګاونډیتوب له مخې همدردي ښودلې او مرستې ته حاضرشویدي.خو کله چې روسانو دټولو متحدینو سره په افغانستان خاینانه حمله وکړه او شرق او غرب او ټولې نړۍ په ډیره ظالمانه او جفاکارانه توګه د نړیوالو عظیمو لاینحله پرابلمونو حل د افغانانو د سر نوشت سره غوټه او غوښتل یي

هغه په افغاني جنګي تیاتر کې حل کړي ، پاکستان په ډیر ریاکارانه او خاینانه شکل دهغې لپاره زمینه سازي وکړه او ټول امکانات یي د بهرنیانو په واک کې ورکړل. وطنپرست سیاسي مشران یي یا مړه ، یا له ملکه وشړل او یا یي دفعالیت ټولې لارې چارې پرې وتړلې ، او هغه څوک چې د پاکستان په خدمت کې وو ،ښه یي وروزل او دفعالیت ټول امکانات یي ورته برابر کړل .حضرت صبغت الله مجددي دا کتوبر په څلورمه دامریکا غږرادیو سره په مرکه کې دغه مسئلې ته په اشاره وویل : پاکستان اوس هم په دولت کې ځیني کسانو سره اړیکي لري ،پیسي ورکوي او د افغانستان په کورنیو چارو کې لاسوهنې کوي.

د پاکستان دواکدارانو شوم نیت د افغانانو په وړاندې همیشه څرګند وو .ذوالفقار علي بهوټو غوښتل افغانستان د پاکستان په پنځمه صوبه بدل کړي ،ضیأالحق په افغانستان کې د (آي اس آي) له لارې دمستقیمي مداخلې او نظامي قطعاتو د لیږلو څخه هم ډډه ونکړه ،نواز شریف خپله لویه لاسته راوړنه دافغاني اردو ړنګول ګڼل او د اختر عبدالرحمن ارمان د افغانستان تر ټولو لوی اجتماعي ،سیاسي ، کلتوري ،اقتصادي او ... لوی ارزش دافغانستان پلازمینه دکابل ښار سیزل وو او پرویز مشرف غواړي دغه پروسه آخرین منزل ته ورسوي . پاکستان څه کاره دې چې ددې خبرو جوګه شي او نه یي عقل دومره قد ورکوي . پاکستان تل دخپلو متولیانو په مشوره دافغانانو دحوصلې دازمویلو لپاره عجیب خاینانه پلانونه وړاندې کړي او افغانان یي همیشه د ناوړه تصادفاتو او انجام شوي عمل سره مخامخ کړیدي. څه موده دمخه په کابل

کې د پاکستان سفير او وروسته پخپله پرويز مشرف د ډيورنډ د کرښې په باره کې غير سياسي او غير مسؤلانه څرګندونې وکړې او د افغانانو غصه يې راولاړه او ورسره سم يې روزل شوي کسان د القاعده او طالب په نومولو په دغه حساسه مرحله کې چې امريکايانو د سپتمبر د يوولسمې څخه وروسته ورسره ډير حساسيت درلود ، سرحدي سيمو ته د ماجراجويي لپاره راوليږل او په همدې نيرنګ يې د امريکا مادي او نظامي ملاتړ تر لاسه او د سرحدي سيمو د ځپلو لپاره يې يو لک او څلويښت زره عسکر مارش کړل .

پاکستان په همدې بهانه سرحدي تحکيمات ، اغزن سيم او حتا د سرحد په اوږدو کې د ديوال غزولو ډرامه دومره ګرمه کړه چې که پخپل وخت اقدام ونه شي نو القاعده او طالبان به ټول افغانستان لاندې کړي . دې کار افغاني دولتي ، سياسي مسؤلين دومره وارخطا کړل چې پرته د اندکترين سنجش او عواقبو ته په پاملرنه ، هرڅه عاجل د دغه پلانونو د عملي کيدو غوښتونکي شول . درې اړخيزه مشترک کميسيون تشکيل او ملاقاتونه شروع شول .پاکستان د خپلې اردو د عظمت د نمايش او افغاني اردو د بې موراله کولو په خاطر دمشترکو تطبيقاتو د نمايش لوبه پيل او تش په نامه سياسي مبصرينو چا عمداً او دستوري ، چا ناخود ګاه او تجاهل العارفانه د ګردي ميزونو ،راديو يې او تلويزوني متردد ، مذبذب او حتا خاينانه بحثونو له لارې خپل نظريات او غير مسؤلانه عقايد اظهارول پيل کړل چې د پاکستان د بعدي قدم پورته کولو لپاره ښه وسيله او انګيزه وګرځيده .حال داچې هر څوک پدې ښه پوهيږي چې دا ډول تصميمونه د باصلاحيته ، بامسؤليته او اګاه مسلکي

اشخاصو لخوا نيول کيږي او عملي کيږي. دا ډول دې د افغانانو په وړاندې په اصطلاح د پاکستان او د هغوی دمتوليانو زيرک او په هر لحاظ سنجول شوې ، «نيک نظر» او د افغانانو بې خبري او خوشباوري.

زما په عقيده سياست ډير ديناميک شوې ، سياست په مقدمه جبهه کې په واقعيت او عمل کې د ګرم سنګر لوبه ده او يواځې سياسي زيرک کسان پرې پوهيدلې شي. لکه څرنګه چې « ترکاني د بيزو کار نه دې »سياست هم د هر بې باوره او خوشباوره رسالت نه ګڼل کيږي !!!

دافغانستان پېښې او دخپرونې غبرګون

- د ۲۰۰۴م کال دجولای دمیاشتې په څلورمه نیټه دامریکې دآزادۍ ورځ ولمانځل شوه. پدغه مناسبت ښاغلي حامد کرزي دافغانستان دمنځمهالي اسلامي دولت جمهور رئیس ته دآزادۍ مډال ورکړې شو. پداسې حال کې چې په افغانستان کې بهرني پوځیان میشت ،د افغانستان استقلال او ځمکنۍ بشپړتیا له هرې خوا د تهدید لاندې او دافغانا ولس غمیزه دوام لري او له یوې ورځې څخه بلې ته لا پسې تودیږي مونږ ددغه مډال ترلاسه کونه په دې فال نیسو چې دغه ویاړ نه به ښاغلي حامد کرزي لاپسې خپلو تاریخي مسئولیتونو ته متوجه ، په هیواد کې به د اداري فساد ، رشوت ، اختلاص ، دمخدره موادو دقاچاق او ټولو نورو نیمګړتیاوو جرړې وباسي اولا به یې دې ته وهڅوي چې په پوره سنجش قاطعانه عمل وکړي، خپل خلک او هیواد دداخلي او خارجي معامله ګرانو او دلالانو دمنګولو څخه آزاد او پخپله دتاریخي قندهار دیوې بلې نومیالۍ څیرې په حیث تثبیت دخپل هویت وکړي . هغه وخت

به افغان ولس ته پکاروي له خپلې خوا هم ښاغلي کرزې دآزادۍ په عالي نشان سرلوړې او دزړه له کومي مبارکي ورته ووايي .

- په افغانستان کې بې سواده او ډیر ساده خلک کله نا کله ډیرې پخې خبرې کوي. دوی وایي خدای هر څه کولې شي خو داسې تیره نشي پیداکولې چې پخپله یې پورته نه کړې شي او بل خپل مخلوق دخپل ملک څخه نشي شړلې . لیکن زمونږ ځینې په اصطلاح سیاسي رهبران چې په حقیقت کې دموجوده وضعې درامنځته کیدو اصلي عاملین او مسئولین ګڼل کیږي، داهیروي چې دخلکو له انظارو څخه پټ نه کوم عمل سرته رسیږي اونه پټ پاتې کیږي او خوشې په خوشې هڅه کوي دخپلو ویناوو او لیکنو له لارې ځانونه بې ګناه وښیي او دخپل بام واورې دبل په بام وغورځوي. دوی سره ددې چې هیڅ حقوقي اوقانوني صلاحیت او مسئولیت هم نلري دنورو دحقوقو دسلبولو حکمونه صادروي. داډول اظهارات او پریکړې دعادي افرادو څخه نیولې دلوړ رتبه دولتي، علمي، اجتماعي او سیاسي اشخاصو پورې په ډیره اسانۍ سره صادریږي او ددې په عوض چې دموجوده کړکیچنې وضعې څخه دوتلو لار ولټول شي وضعه لاپسې پیچلې کوي او مقابل لورې متقابل عمل ته هڅوي. زه پدې عقیده یم کومې مرداری ختې چې مونږ پخپله جوړې کړي دبل په ډیران یې نشو غورځولې لازمه داده پدغه ختو تر هغه وخته په شریکه وګرځو چې مرداري ترې ووځي پخې شي، دغورځولو نه بلکه داستفادې او کار اخستلو وړ وګرځي . راشئ دافغانانو په حیث خپل ګریوان ته سرونه راښکته او سوچ وکړو چې لدې نه

نور پـدې او ولس او هيـواد څـه کـول غـواړو؟ راشـئ دخپلـو ګنـاهونو پيټـي لـه اوږو ښکـته راښـکته، دخپـل وجـدان پـه تلـه يـې وتلـو او پخپلـه قـضاوت وکړو چې لـه چا نـه کـم دي؟ کـه بيـا لازم وو نـورو تـه دانتقـاد ګوتـه ونيـسو. آيـا ضـرور نـده دنـورو سـيالوا ولـسونو پـه ورانـدی دخپلـو کمبوديـو او ا ولـسي نـاخوالو پـه خـاطر احـساس دجخالت وکړو؟

- دتـاريخ پـه اوږدو کې پـه افغانـستان کې چې کلـه چـارو څـه نـا څـه دملـي تـړون او پيوسـتون پـه لـور سـمون مونـدلې هميـشه دافغـان ا ولـس دښـمنانو او دهغـوی دلاسـپوڅو هڅـې کړيـدي چې افغانـان پـه نـورو او نـور دسيسو او توطئـو کـې ښـکيل کـړي. دبـن دکنفـرانس دپريکـړو دنيمګړتيـاوو سـره سـره بيـا هـم ممکنـه وه چې افغانـانو خپـل پخـواني عداوتونـه چې هيـواد اوا ولـس تـه يـې نـه جبرانيـدونکې تاوانونـه اړولـي وؤ يـو خوا پريـښيي وي او د بـين المللـي قوتونـو پـه موجوديـت کـې يـې پـه هيـواد کـې ديـوه ملـي دمـوکرات دولـت تهـداب ګـذاري کـړې وي. پـه همـدې اميـد دبهرنيـو هيوادونـو څخـه پـه ميلونـو مهـاجرين خپـل وطـن تـه راسـتانه شـول . لـيکن دافغانـستان دښـمنانو چـې دافغانـانو پـه غميـزه کـې يـې تـل خپلې ګټـې پـه نظر کې لرلې دپخوا پـه څير يـې دقـومي ، سـمتي، مـذهبي او ژبنـي تربګنيـو اور تـه لمـن ووهلـه او دبـن دپريکـړو پـر خـلاف ددې پـه عـوض چـې جنګـسالاران او مليـشې خلـع سـلاح شـي شخـصي نظـامي قوتونـه او مليـشې، مـسلح ډلـې، بنـدي خـانې چـې انـسانان پکـې پـه غيـر انـساني شـکل سـره سـاتل کيـږي او ملـی عايـداتي منـابع چـې دجنګـسالارانو پـه واک کـې وي نـن هـم دهغـوی پـه واک کـې دي او د زور د وسيلي پـه حيـث د ضـرورت پـه وخـت کـې تـرې کـار اخيـستل کيـږي .

امريکـايي او نګليـسي قوتونـه يـو دبـل پـه ملاتـړ پـه افغانـستان کـې دمختلفـو قومونـو پـه مقابـل کـې دمـور او ميـرې پـه شـکل چلنـد کـوي او هغـه سـلوک چـې پـه امريکـايي بنـديخانو کـې دافغانـانو سـره شـوي انـسانيت، افغانيـت، اسـلاميت او دموکراسـۍ يـې هيڅکلـه نـشي منلـې او پـه افغانـستان کـې يـې وضـعه لاپـسې پيچلـې کـړې او بـين المللـي عکس العملونـه يـې راپورتـه کړيـدي . لـه بلې خوا دمرکـزي دولـت، بـين المللـي مؤسـسو او ځينـي داخلي او خـارجي پوهـانو پـه مرسـته قـوانين، دموکراتيـک ريفورمونـه او بنيادونـه جـوړيږي خـو دغـه ټـولې شـيطاني او رحمـاني چـارې ديـولاس څخـه اداره کيـږي او کـه غـل دلانـدې کيـږي پـه مـل وراړوي او کـه مـل دلانـدې کيـږي پـه غـل يـې وراړوي او ددغـه لـوبې انجـام طبعـاً معلـوم دي. پـه هـر صـورت پـه افغانـستان کـې اساسـي قـانون، دانتخابـاتو، احزابـو، مطبوعـاتو او ځينـي نـور قـوانين د لـويې جرګـې او نـورو مربوطـه مـسئولو ارګـانونو لخـوا تـصويب او منظـور شـويدي او د جمهـوري رياسـت او پارلمـاني انتخابـات پـه نـژدې راتلـونکې کـې هـم پـه نظر کـې دي. يکـار دا وؤ چـې افغانـانو ټـول موجـوده نزاکتونـه او ددښـمنانو لاس وهنـې پـه نظـر کـې نيـولي وي او د مـصوبو او قوانينـو پـه رڼـا کـې د ذات البينـي اختلافـاتو سـره سـره پـه پـوره وسـعت نظـر او دتفـاهم پـه ډيـرو امکانـاتو سـره ديـوه ملـي دموکراتيـک دولـت دجوړولـو لپـاره يـو لاس شـوي وي . اختلافـات پـه ټولـو جوامعـو کـې وجـود لـري خو کلـه چې دغـه اختلافـات ملي ګټـې پـه خطر کـی اچـوي او دملي خيانـت تـر سرحده رسـيږي ټـولې مخـالفې ډلـې دملي ګټـو پـه خـوا دريـږي او ملـي حکومتونـه او دولتونـه پايـداره پـاتې کيـږي. بـر خـلاف زمـونږ پـه ټولنـه کـې ،دانتخابـاتو پـه نـژدې کيـدو سـره

شخصي عقدې له یوې ورځې څخه بلې ته پرېسېږي او داختلافاتو کچه لوړېږي. شک نشته په قطعي برخورد منتهي او دافغان ولس دغمیزي سریال به دسره پیل کیږي او یا به دافغان اولس دسرنوشت په بیه یو بل سازش دهغوی ددښمنانو تر منځ صورت نیسي. څه موده دمخه چې ځیني وتلو قوماندانانو دبې وسلې کولو دپروګرام دعملي کولو څخه سرغړونه وکړه مرکزي دولت ددې په عوض چې قاطعانه عمل وکړي دهئیتونو په لیږلو او امتیازاتو دورکولو له لارې یواځې هغوی دومره قانع کړل چې په لفظ کې ووایي چې مونږ د "DDR" پروګرام منو. ایا ملت داحق نلري پوه شي چې دغه سازش د څه شي له مخې وؤ او کوم امتیازات ورکړې شول؟همداسې د جنرال عطا محمد او جنرال خاکریزوال تر منځ په شخړه کې چې یو پر بل باندې دمخدره موادو دقاچاق دتور دلګولو په سر پیښې شوې جنرال عطا محمد دمزار دپولیسو قوماندانۍ ټول منسوبین دقوماندان په شمول بندیان کړي وو. ددې په عوض چې دغه عمل قاطعانه غندل شوې وې دکورنیو چارو وزارت نماینده هغه یواځې یو سوء تفاهم وباله او دکورنیو چارو وزیر اضافه کړه چې هغوی دځیني عالیرتبه دولتي مامورینو دمخدره مواده په قاچاق کې دلاس لرلو په هکله پوره شواهد تر لاسه کړیدي او ګواښ یې وکړ که دغه کسان دقاچاق څخه لاس وانخلې نو نومونه به یې افشاء کړي. پوښتنه داده چې دمخدره موادو کرنه او قاچاق دملي او بین المللي قوانینو له مخې منع دي. جرم سرته رسیدلې. مجرم معلوم دې. آیا څوک حق لري پدې غټو غټو جرمونو غټې غټې تیرېږي راواړوي او مجرم په جزا ونه رسیږي. نن هم په افغانستان کې غیر مسئول او واجب

الاحترام کسان شته؟آیا تر دې وروسته به هم افغانستان دبې ګناه مجرمانو دټاټوبي په حیث پاتې وي؟دمرکزي دولت اکثر منسوبین داسې افاده کوي چې ګوندې دټوپک سالارانو په مقابل کې ځکه دسازش نه کار اخلي چې زور یې نه لري . خو زما په نظر دا خبره سمه نده. کله چې دعبدالرشید دوستم او دفاریاب والي او قوماندان تر منځ شخړه پیښه وه او دملي اردو او پولیسو کوچنۍ ټولګې وررورسیدل نو جنرال دوستم په لمړي قدم دغره څوکې ته رسیدلې وو او که "بین المللی دوستان" نه وې وررسیدلي نو دوهم قدم به یې په ازبکستان یا ترکیه کې وې او کله چې یې دبي بي سي سره خبرې کولې چې: ما چی گناه کردیم. ما بی گناه هستیم. ما به قوت های دوست بین المللی احترام داریم..او داسې نور خو کله چې یې "دوستان" خواته رسیدلي وؤ بیا ډاډه معلومیده.

- پدی وروستیو وختونو کې دبغاوتونو خبره هم توده شوېې او هره ولسوالۍ هم په اصطلاح خپله خودمختاري اعلانوي او بالاخره به ټولۍې ولسوالۍ په ولایتونو بدلې شي. دکورنیو چارو د وزارت په یو کیلومیترۍ کې دشخصی زندان کشفیدل او دنورو خودسریو ډیریدل به حتماً دمرکزي دولت مشروعیت دسوال لاندې راولي. او دا کار پخپله دنړۍ دهیوادونو، په افغانستان کې دبین المللي نظامي قوتونو، مؤسسو او شرکتونو سره دمناسباتو، قرار دادونو او دملیاردونو ډالرو تر لاسه کولو او مصرفولو مسئله هم دپوښتني لاندې راولي او مشروعیت به ونلري او کله چې دا ځیني ځوانان دخپلو کځوړو سره پخپله مخه ځي مسئولیت به یي دچا په غاړه وي؟باید خارجي هیوادونه او مؤسسي پدې

باره کې د تأمل ځخه کار واخلي.

- په هیواد کې د نامعلومې وضعې په خاطر روسانو هم پدې وروستیو کې د پخواني پورونو خبره راولاړه کړیدهٔ. کله چې ډاکټر عبدالله عبدالله روسیي ته سفر کړې وؤ دا خبره داجنډا په سرکې وه . پخوا هم کله چې پروفیسور برهان الدین رباني د ۱۹۹۱ م کال دنومبر په ۱۱ نیټه دمجاهدینو په نماینده ګۍ مسکو ته سفر کړې وؤ دروسانو په ګټه یي معامله کړې وه او دافغان اولس په حقوقو یي خاوري اړولې وې خو په عوض کې یي دملګرو ملتونو د پنځه فقرئیز پلان په مقابل کې چې ممکنه وه دهغې دعملي کیدو په نتیجه کې په افغانستان کې یو نسبي ملي دولت جوړ شوې وې ، دکودتا ملاتړ یي دروسانو لخوا ترلاسه کړې وؤ. امید دې چې روسان یو ځل بیا په اصطلاح دنیک ګاونډی توب تعهدات دپښو لاندې نه کړي او خپل ملاتړي یو ځل بیا کودتاګانو ته ونه هڅوي.دبین المللي سوله ساتي او دناټو دغړو هیوادونو دنظامي قوتونو ځخه چې په افغانستان کی میشت دي زمونږ هیله داده دهغه تعهداتو او مسئولیتونو له مخې چې دخپلو هیوادونو په نماینده ګۍ یي د ملګرو ملتونو دامنیت شورا ، دبشر دحقوقو دمنشور، دبین المللی عامه نظم او سوسیال دموکراتیزم داصولو او موازیو په وړاندې لري په افغانستان کې دملي دموکراتیک دولت دجوړیدو حد اقل شرائط برابر کړي او پرې نږدي چې افغانستان وروسته لدې هم دمخدره موادو دکر او قاچاق او جهاني تروریزم دروزنې او صدور دمرکز په حیث پاتې شي او بې ګناه افغانان بیا هم غمونه او بدبختۍ وګالي.

رښتیا ویل ترخه او مشکل دي خو ویل یي حتمي او ضروري !!!

شلمه پیړۍ زمونږ د نړۍ د بشري تمدن په تاریخ کې خاص ځای لري او ستري پیښې یي په غیږ کې رانیولي دي: ستر علمي، تخنیکي او اقتصادي انکشافات؛ ستر اجتماعي، سیاسي او اقتصادي بحرانونه ؛ستر نړیوال او محلي جنګونه، انقلابونه او ملي ازادي بخښونکي جنبشونه.

هو !دا هغه څه دي چې شلمه پیړۍ پرې دتیرو پیړیو په نسبت متصفه ،مشخصه او کرغیړنه ده.نن بشریت دخپل بود او نبود په دوه لاري کې ولاړ دې او کولای شي یو له دغه دوو ځخه انتخاب کړي.دانګلستان ستر فزیکدان پروفیسور شتیفین هاوکنګ St.hawking دموجوده بشري تمدن عمر ۱۰۰۰ کاله پیشبیني کړي دي. خو زه وایم په داسي غیر مسٶلانه کړو وړو سره به هغه ۱۰۰ هم نور دوام ونکړي.حال داچي د سالم انساني برخورد په صورت کې دهغې دبقاء لپاره لایتنا هي زیرمې او امکانات موجود دي.له بده مرغه دانسانانو دهمدغه ناسالمه کړو وړو په نتیجه کې نن دنړۍ ۲،۲ ملیارده انسانان له لوږې او سوٌ تغذي له مخې رنځ او درد ګالي او په ناعلاجه امراضو اخته

دي .او همدومره کسان نور دچاغۍ او پرخورۍ له مخې د عین مشکل سره مخامخ دي.

یا داچې ځیني هیوادونه دجمعي تباه کوونکو وسلو په برابرولو او دجنګ له لارې دبرلاسي په خاطر دزرګونو ملیاردو ډالرو په مصرفولو صرفه نه کوي چې په دواړو حالاتو کې به بشر د موجوده تمدن دنابودۍ په لور پر مخ ځي او عمر به یې ډیر لنډ وي. خو دمعقول انساني برخورد په صورت کې دحل لاره ډیره څرګنده ، اسانه او اصلاً د نړۍ په مخ ناحله او لا علاجه پرابلمونه به هیڅ پاتې نه شي .

افغانستان د اسیا په زړه کې پروت کوچنې هیواددې چې دتیرو پیړیو راهیسي دنړیوال استعمار د «لویي لوبې» میدان وو .د شلمې پیړۍ په دوهمه لسیزه «۱۹۱۹ » یې انګریزي استعمار چې په خاوره یې لمر نه پریووت مات، په نړۍ کې داستعمار دشکست مرحله پیل او دانګریزي استعمار لمن دانګلستان په کوچنۍ جزیره پورې ورغوټه شوه . دهمدغي پیړۍ په اخري دوهمه لسیزه «۱۹۸۹ » کې افغانانو سور استعمار چې په خاوره یې لمر نه پریووت مات او ټول اسیایي او شرقي اروپایي هیوادونه چې ددغه استعمار دجغ لاندې وو ازاد شول.

دواړه کرت چې په حقیقت کې ددوه سترو استعماري آبر قدرتونو او یالویو جهانشموله اقتصادي ،سیاسي او نظامي سیستمونو او انقطابونو سره جنګ وو ، هرڅه پکې ددغه انقطابونو د ټول طاقت اوزورازمایي په ډیره لوړه کچه سرته رسیدل او په نړیواله سطحه دبشري ژوند په نظامي ،سیاسي ،اجتماعي، اقتصادي اونورو ټولو ساحو کې، په ټولو

ابعادو ،معنا او مفهوم ، جنګ، تجربې او لوی ازمایشونه روان وو . پدې جنګونو کې دافغان اولس دمادي او معنوي ژوند دټولو ارزشونو ،عقایدو او نورو تعلقاتو هیڅ کنج او کنار مصئون نه وو پاتې او افغانان دخپلو او پردیو دوحشیانه بیرحمیو سره مخامخ وو .بې شخصیتي، بیګانه پرستي،غلام صفتي، بیسوادي ، مالپرستي او خصوصاً ذات البیني افغان دښمني هغه یوا ځیني اوصاف وو چې دښمنانو دهغې له مخې په افغاني ټولنه کې دخپلې لوبې داساسي لوبغاړو(رهبرانو ،جاسوسانو ،قوماندانانو ...) او نورو لپاره سربازګیري کوله ، هغوۍ یې دخپل میل سره سم روزل ،پالل او په اصطلاح لوی شخصیتونه یې ترې جوړول او برخلاف افغان ناسیونالیزم،وطن پرستي، افغان دوستي ،علمیت، شخصیت او افغاني ملي رهبري نه پخلاکیدونکي دښمنآن ګڼل کیدل .پدې بیرحمانه او خائنانه لوبه کې دجنګ میدان افغانستان اود تجربې او سوخت مواد له هرې خوا افغان انسان وو . افغان ځوان نسل چې په حقیقت کې دافغاني ټولنې فزیکي او معنوي طاقت جوړوي دوروستي ۲۳ کلن جنګ په موده کې زیږیدلې او په همدغه ناسالمو شرایطو کې چې ژبني ،نژادي، مذهبي، سمتي، قومي او نورو هرډول تبعیضونو ته لمن وهل کیده یودبل په مقابل کې دکرکي، نفرت، بغض ،کیني، حسادت، لوټمارۍ او جنګ په روحیه روزل شویدې. چرس، بنګ، هیروئېن د مجازي انرژۍ او طاقت داحیاءاو ډیري ناچله پیسي اود عیاشئ وسایل په حقیقت کې ددغه ځوانانو دحیات دخریددوسیلي په توګه دیوي مړۍ وچې ډوډۍ څخه دمخه هري جبهې ته رسیدل اودهر قوماندان په

تصرف کې ورکول کیدل او دجبهو سنګرونه او دعیاشۍ محفلونه پرې ګرم ساتل کیدل.

له بلې خوا دنړۍ په هر کنج کې هرډول زړې او نوې وسلې چې پیدا کیدلې دتخریب او ازمایش لپاره او هر پدر ازاره او مادر ازاره اجیر که خپل وو که پردي، که عرب وو که عجم، که کافر وو که مسلمان، که دسي آی ای او که دکې جي بي په حلقو کې وو دخپل چپ او ښي افراطیت سره د افغانستان جنګي ازمایښتي تیاتر ته وارد او دحرفوي بیرحمه جاني لوبغاړو لخوا دعمل په ډګر کې تجربه کیدل. دا په حقیقت کې دجهانیانو او خصوصاً د سترو آبر قدرتونو لخوا دافغان اولس په حق کې عظیمه جفاء اونه بخښونکې ګناه وه. دافغان اولس ټولنیزه شعوري سطحه او اقتصادي نظامي امکانات په هیڅ صورت ددغه بار د پورته کولو جوګه نه وو. نو ځکه یې خپل ټول ارزښونه او خپل ژوند پکې بایلود او نن افغاني ټولنه دبې سواده، بې مسئولیته، بیګانرسته رهبرانو، قوماندانانو، جنرالانو او داسې نورو په لښکربدله، دخپل ځان لپاره نابکاره بار او «ځانځاني ښامار» ګرځیدلې ده. دهمدغه بیوسه افغانانو دهډ، پوست، شرف او عزت په بیه که ځیني وطنفروشه افغانانو بنګلي، مقامونه او پیسې ګټلي او ځیني نورو پرې جنتي ژوند ته ځانونه رسولي او نن ددموکراسۍ علمبرداران غواړي ددغه نابکاره تخم څخه په اصطلاح دموکرات فصل رازرغون کړي، خو حقیقت دادې چې په اوسنیو شرایطو کې دافغاني ټولنې سرنوشت پیشبیني او سمون دهرچا له توان څخه وتلې کار دې.

دپخواني شوروي اتحاد په رنګیدو سره نړیوال نظام او

نړیوال سیاسي، اقتصادي او نظامي انقلاب له منځه ولاړ، سوړ جنګ چې دسوسیالیزم او کپیټالیزم ترمنځ یې دوام درلود او هر کال په زرګونو ملیارده ډالره په مستقیم او غیرمستقیم ډول ورته تخصیص کیدل او بشري ټول دخیر ښیګڼې پروګرامونه یې دخیټې او زنګون لاندې کړي وو ختم او ددریم نړیوال او بلکه د موجوده تمدن په ژوند کې د اخري جنګ خطر چې هره لحظه یې بشریت تهدیدوه عملاً له منځه یووړ. نړۍ یو قطبي، په اصطلاح ایډیولوژي واحده او امریکا د یوازیني بې رقیبه ستر آبر قدرت په حیث دنړیوال سیاسي، اقتصادي او نظامي حاکمیت په محراق کې واقع او هرڅه دهغوی دخواهشاتو په مدار او محور وڅرخیږي، د وارسا تړون رنګ چې ورسره سم باید د ناټو تړون هم رنګ او نړۍ داوسني سیاسي، اقتصادي او نظامي دینامیزم او یو جهته عطالتي غیر متعادل او غیرمتوازن حالت څخه دجمعي خیر ښیګڼې او ګټو په خاطر دجمعي شعور او منطق په بناء او دننني عصر دمنل شوؤ دموکراتیکو اصولو سره سم دیوه نړیوال سالم ګډ سولئیز ژوند په لور رهبري او بشریت دحتمي تباهۍ څخه ژغورل شوي وای. خو له بده مرغه د توقع په خلاف دسره استعمار څخه ازاد شوي هیوادونه دروسي په شمول دبې کیفیته او بې خصلته عناصرو په څیر دانه کترین عطالت، مقاومت او سنجش څخه پرته دناتو له لمنې لاندې شول او نن یې په نړۍ کې موجوده ناسالمه او دخطر څخه ډکه دینامیکه سیاسي ـ نظامي وضعه رامنځته کړه.

دیویشتمې پیړۍ په شروع کې په موجوده یو قطبي نړیوال سیاسي نظام او ترینګلې سیاسي نظامي وضعه کې دامریکې

په انتخاباتو کې دجورج بوش برې او په کابینه او دجمهوري ریاست په مقامونو کې دپخوانیو جنګ سالا رانو او نظامیانو ځای په ځای کول، په اسرائیلو کې داریل شارون چې په جنګي جرمونو متهم دی دحکومت جوړیدل او دفلسطینیانو په مقابل کې یواځې دجنګ لاره غوره کول، په اروپا کې دښي اړخه نا سیونالیستي ګوندونو واک ته رسیدل او رابید اریدل، دتیر کال د سپتمبر په یوولسمه دتروریستي عمل په نتیجه کې دلویې تراژیدیې رامنځته کیدل او د هغې په بهانه د نړیوال تروریزم تر عنوان لاندې د بې مفهومه ،عاقبت نااندیشانه او غیر مسئولانه ستراتیژۍ غوره کول او غیر مستحق ،تنګنظره ،متعصبه او بیګانه پرسته وطن دښمنه لړ کۍ ډله واک ته رسول او دټول مملکت واک هغوی ته سپارل او یا د عراق په مقابل کې دټولو نړیوالو دهرډول اعتراضونو سره سره نظامي عمل ته ملا تړل ، په حقه سره دنړیوالو لپاره نیک فال نه ګڼل کیږي .

خو ددې ټولو خبرو سره سره بیا هم مونږ پدې باور یو چې تر ننني ورځې پورې چې تاریخي پیښو همیشه مثبت پرمختګ لرلې نن هم دغه قانون پرځای دې او تغیر نشي موندلې، سوسیال دموکراتیزم نن په نړۍ کې یو ریالستیک او پراګماتیک حقیقت او واقعیت جوړوي. په نړۍ کې د حق، عدالت او سولي پلویانو د تاریخ په هره مرحله کې قاطع اکثریت تشکیلاوه او له بلې خوا طبیعي او اجتماعي قوانین تل د توازن او تعادل په بنسټ ولاړدي او هغه پیښې چې ددغه قوانینو په خلاف پیښیږي تل ګذرا او موقتي ماهیت لري او هیڅکله دعامو قانونمندیو په مقابل کې نشي ټینګ کیدلې .

مونږ پدې باور هم یو چې سیاست علم دی او د سیاسي مسایلو سره یواځې علمي کړه وړه پکاردي ،شک نشته چې ځیني کسان سیاست هنر او ځیني نور هغه چټله معامله او لوبه بولي .خو زه وایم که دځیني سیاستونو او ځیني سیاسي رهبرانو داعمالو له مخې قضاوت وشي، کیدلې شي سیاست لیونتوب، خیانت او جنایت وبلل شي لیکن سیاست تل علم پاتې شویېاو هغه وخت یې دحل لار پیدا کړې چې کله ورسره علمي برخورد شوې او لیونیان اود عقل معذوران له هغې څخه لیري پاتې شویدي.

مونږ پدې عقیده یو چې په یویشتو کلونو کې یوانسان دجسمي او شعوري بلوغ مرحلې ته رسیږي. بشریت چې یواځې دحضرت مسیح ع دمیلاد څخه راپدې خوا په یویشتمه پیړۍ قدم ایښې دی طبعاً دجمعي شعور او تعقل مرحلې ته رسیدلې او وروسته لدې لیونیان او میلانهول باید سیاست رهبري نکړي .

مونږ پدې خبره هم پوره باور لرو چې هره سیاسي وضعه دحل سیاسي لار لري. هغه څوک چې دحل نظامي لار غوره کوي دابه دهغوی دلیونتوب، عدم تعقل او منطق او حماقت څخه پرته بل څه نه وي .

په افغانستان باندې دپخواني شوروي اتحاد یرغل او دهغې په مقابل کې افغاني او بین المللي عکس العمل، دافغانستان څخه وتلو ته دهغوی مجبورول ،د ملګرو ملتونو دپنځه فقرئیز پلان له مخې په افغانستان کې دیوه ملي دولت دجوړیدو بیاره طرحه وړاندې کول او دامریکا له خوا په هغې باندې دتضمین کوونکي په حیث امضاء کول دپورتنیو

قانونمند یو له مخې معقول منتج عمل ګڼل کیده او افغاني روشن فکران په همدې علت کلک متیقن وو چې د امریکې په تضمین سره به حتماً په افغانستان کې د ملګرو ملتونو پروګرام عملي کیږي او هیڅوک به دا قدرت ونلري چې د دغې په مقابل کې خنډ شي. خو کله چې ځینې شیطاني قوتونو په هراړخیزه تباني او مصلحت سره دغې په مقابل کې کودتا وکړه او امریکې هم سمدستي اعلان وکړ چې نور به دافغانستان په کورنیو چارو کې لاسوهنه نه کوي، طبعاً د هیچا لپاره د منلو وړ نه وه. ځکه چې د دغه پلان د اماده کولو او په دغه اړه د مختلفو هیوادونو او ډلو د توافق حاصلولو لپاره کلونو وخت او ډیرو مالي مصارفو ته ضرورت وو. او د هر څه څخه مهم، تلافي ناپذیره او نه بخښونکې داوو چې د دغه عدم مسئولیت د احساس په نتیجه کې د افغان اولس مال، عزت، شرف، ناموس لوټ، هیواد په ټوله معنا او مفهوم وران ویجاړ، په سلګونو زره انسانان مړه او غمیزه تر اوسه پورې لا دوام لري. دا خبره هغه وخت هم کومه پټه معما نه وه او نن پخپله امریکا اعتراف وکړ چې د شوروي عسکرو د وتلو وروسته یې افغانستان ته شا کړې وه. پوښتنه دا پیدا کیږي چې ایا یوه نړیوال ستر بې رقیبه آبر قدرت، د دموکراسۍ علمبردار او یواځیني تضمین کننده هیواد (ځکه روس خو مدعي وو) دا حق درلود چې خپله ذمه واري سرته ونه رسوي او اوس چې یې سرته نده رسولې افغانان کومې دادګاه ته مراجعه کولې شي؟ او دا خبره به ځکه ګټه ونلري چې نن امریکا پخپله هم قاضي هم حکم او هم مدعي پاتې شوې ده.

نه! امریکا هیڅکله دې حق نه درلود او نه ورته کوم دلیل

لرلې شي چې داسې وحشي او بې مسئولیته په پردو خرڅ شوو کسانو ته د کودتا حق ورکړي چې د خپل اولس د عقیدې، دین، مذهب، مقدس جهاد، خپل انسان، وطن او په مجموع کې د بشري ټولو ارزشونو په مقابل کې خائینانه قدعلم وکړي او پرې ونه رحمیږي.

د سپتمبر د یوولسمې نیټې د پیښې وروسته په افغانستان کې یو ځل بیا د جنګ لاره غوره کول د اوږده جنګ او د افغان غمیزې د لا دوام په معنا وو، ځکه هیچا دا فکر نشو کولې چې د طالبانو قوت به دومره زر مات شي. او د بلې خوا که طالبان دومره بد خلک وو، څه ډول تر پرونه پورې د امریکې سره د معاملې جوګه او د اعتماد او ملاتړ څخه یې برخوردار وو. او که چیرې ښه خلک وو، څه ډول ممکنه ده د داسې یوه ستر هیواد پلانونه چې د دموکراسۍ په فضاکې د جمعي شعور، منطق او خیر ښیګڼې له مخې سنجول شوي وي په عاجل ډول ۱۸۰ درجې تغیر وکولې شي؟ حال دا چې د امریکې سره د سولئیز حل هر ډول امکانات هم موجود وو. په هر صورت طالبان د خپلو قهقرایي بدعتونو سره په خپله مخه ولاړل او په عوض یې همغه پخواني لوبغاړي چې د خاینانه او جنایتکارانه اعمالو څخه یې نن هم د کوچني څخه نیولې تر زاړه پورې په خوب کې بوګنیږي او بشري تاریخ یې د ثبت او درک څخه عاجز او عار ترې لري، په برګو کماندویي دریشیو کې د پنځه کلن ماشوم څخه نیولې تر اتیا کلن پورې اغوستې وې، د قدرت په ګدۍ کښیني او د لومړۍ ورځې څخه دغه حرفوي جانیان د داسې جنایتونو او خیانتونو عاملین ګرځې چې په تاریخ کې یې تر اوسه چا سارې ندې لیدلې.

ددي ټولو خبرو سره سره امریکا په غټه تنه په خپله ګناه اعتراف کوي او په واز کومي چيغي وهي چې بيا به داډول اشتباه نه کوې او دکفارې او تلافي په خاطر متمې رابډوهي. خو په نتيجه کې دټولنيز ترکيب څخه بې بنياده او د موضوعاتي فهرست څخه بې محتوا او پوچ دبن کنفرانس جو ړيږي او دهغې په نتيجه کې د ۲۰۰۱ م کال د دسمبر په ۲۲ بې صلا حيته موقت دولت جوړيږي ،په افغانستان کې په اصطلاح نړيوال سوله ساتي ځواکونه ځای پځای کيږي، دتوکيو په بين المللي کنفرانس کې بيا هم په اصطلاح دافغانستان دبيا ا بادونې په خاطر ۱۵ مليارده د پنځه کلنې بودجې په حيث منل کيږي او ټول خوش باوره افغان اولس او تش په نامه روشنفکران پدې باور پيدا کوي چې دا ځل به دنړيوالو دموکراتو قوتونو په موجوديت کې حتماً په افغانستان کې ديوه دموکرات دولت بنسټ ايښودل کيږي او ټولې ناسمه او ناوړه پيښې به دګذرا پديدو په حيث موقت خصلت ولري او ډير زر به له منځه ځي. خو دغه وضعې دلويې جرګې په انتخاباتو ،ترکيب، پريکړو اود انتقالي دولت په ترکيب دامورو په جريان کې دوام لري .وضعه له يوې ورځې څخه بلې ته خرابيږي، امنيت په قطعي ډول وجود نلري. ديوه عادي افغان څخه نيولې تر جمهور رئيس پورې هره لحظه دمرګ دخطر سره مخامخ او يوه ګړۍ هم په خپل ژوند باور نلري .هر ځای زور حکومت کوي او دولتي لوړ رتبه مامورينو په ولاياتو کې ځانونو لپاره ملوک الطوائفي جوړې کړي او له ويرې مرکز ته نشي راتلای. د هوانوردۍ وزير ډاکتر عبدالرحمن او د حامد کرزي معاون اود فوايد عامي وزير حاجي عبد القدير چې جرئت يې کړې وواو کابل ته راغلي وو په

رڼا ورځ دبين المللي قوتونو په حضور کې ووژل شول خوڅوک يې دپوښتني حق نشي لرلې . په افغانستان کې نه يوائې ټول ارزشونه بې ارزښه شوي بلکه کاملاً پرڅېټ اووختي دي. يوه قاطع لږکۍ ډله نه يوائې په نورو اقليتونو بلکه په قاطع اکثريت هر ډول ظلم او ناروا روا ګڼي، په زرګونو انسانان د سوسيال دموکراتيزم دعلمبردارانو او دبشر دحقوقو دمحافظينو په حضور کې زندۍ کيږي او شاوخوا دښتو کې ليوان اوټپوسان دانسانانو په غوښو اخته دي او دوۍ دغه صحنې اومنظرې خاينانه په چکچکو بدرګه کوي او دخپلو راتلونکو « افتخاراتو » دنمايش په خاطر ترې کستونه ډکوي.

پوښتنه پيدا کيږي چې دغه لږکۍ ډله ،دغه دقدرت په ګدۍ ناست وطن دښمنه عاملين او پيژندل شوي شمالي ټلواله څوک دي؟ احمد ،محمود ،کلبي ... يا پښتون ،تاجک ،اذبک ،هزاره، ترکمن ... اوکه خلقي ،پرچمي، شعله يي، ستمي، اخواني، ... اويا دنورو ډلو نمايندګان شامل دي ؟ دغه ټلواله لکه چې له نوم څخه يې معلوميږي په اصل کې ځيني تنګنظره شمالي اوسيدونکي دي چې له پخوا يي سکتريستي تجزيه طلبانه ،بيګانه پرستانه ،خاينانه عقايد او نظريات درلودل. دجهاد په وخت کې يې دټولو جهادي ډلو پرضد د روس سره ځانګړې يوجانبه معامله وکړه ،دحيرتان ـ کابل په لار دسالنګ په سوق الجيشي ـ اکمالاتي منطقه کې يې هغوۍ ته دوامداره اکمالات اود هغوۍ دعسکرو مصئون عودت تأمين کړ ،په ۱۹۹۱ ميلادي کال کې يې دملګرو ملتونو د پنځه فقرئيز پلان په مقابل کې، چې په افغانستان کې يې ديوه نسبي ملي ګرا دولت دجوړيدو امکانات برابرول ،په مسکو کې دروس او

دکارمل د ډلې سره دقرارداد په امضاء کولو سره کودتا وکړه ،کابل یې اشغال او دخاورو او ایرو په ډیریو یې بدل ،شخصي او دولتي شتمنۍ یې له یوې مخې لوټ او ټول ښاریان یې دلسګونو او سل ګونو زرو بچیانو ویر ته کښینول ،دوی بې حسابه ناچله پیسې په روسیه او هند کې چاپ او دټول افغان اولس شخصي او عامه شتمنۍ یې پرې غصب ، بې حسابه دالري ذخیري یې پرې جوړې ،خپل قومي زلمیان یې پرې په بیه واخستل او دنورو قومونو په مقابل کې یې دطوپ خولې ته وتړل او په دښمنۍ یې واچول ، دهمدغه پیسو پواسطه یې دټولو ورونو قومونو چټل خواره بیګانه پرستان راټول ،د ۲۰۰۱ م د سپتمبر دیوولسمې وروسته د امریکا سره په معامله کې په سوونو ملیونو او بلکه ملیارد ونو ډالرو اخستلو سره یې امریکایان په افغانستان باندې حملې ته وهڅول او غمیزه تر نن ورځې پورې دوام لري. نن په دغه ټلواله کې دټولو قومونو ،ټولو احزابو او ټولو اقشارو هغه بې وطنه،بې مسؤلیته او بې سویې ټولې هغه کرغیړنې څیرې راټولې شوي چې د مشروع رقابتونو له مخې خپل سیاسي،اجتماعي،قومي،نژادي او داسې نورو معقولو انساني اهدافو او ارمانونو ته دمنل شوو دموکراتیکو معیارونو له مخې درسیدو سویه او توان نه درلود او نلري خو د لویي غوښتنې، ځان غوښتنې، مقام غوښتنې او نورو ناروا غوښتنو حرس یې تر هر چا اُچت او ددغه ناروا غوښتنو دعملي کولو په خاطر دخپل وطن ،اولس ،قوم ،تاریخي افتخاراتو او بشري ټولو منل شوؤحقوقو او عنعناتو په مقابل کې هرډول خائنانه معاملې ته اماده دي ،نن هم ټول واک ، ټول مقامونه او ټوله سرمایه په لاس کې لري ،نن هم هرډول خاینانه معاملو ته حاضر دي او با صلاحیته نماینده یې ملي (متحده)جبهه ده چې ددولت ټول واک په لاس کې لري او دخارجي متولیانو سره دناروا معاملو متصدي ده.

شمالي ټلواله او یا په بل عبارت ددغه افغان دښمنې ډلې هر غړې د روس او نورو افغان دښمنه هیوادونو د ستراتیژیکو خاینانه پلانونو له مخې داوږدې مودې په ترڅ کې تشخیص ،تربیه او هغوی ته دمجازي شخصیت ورکولو په پروسه کې دافغان اولس بې حسابه مادي او انساني قربانۍ پلان ګذاري او پدغه لارکې هر ډول متقابل متصور خنډونه همیشه په بې رحمانه توګه له منځه وړل شویدي. حتا دهمدغه خاینانه پلانونو له مخې دټولو بین المللي نورمونو په خلاف د ازاد او مستقل هیواد په مقدس حریم یرغل ته هم حاضر شول. دا ټلواله دخپلو خاینانه فکرونو او خاینانه عملونو پرته دوطن ،اولس او خلکو په مقابل کې د هیڅ ډول ذمه وارۍ احساس دمسئولیت نلري او په لحظوي توګه دخپلو شخصي او ګروپي ګټو په خاطر خپلې قبلې ، جبهې او اندیوالیو ته تغیر ورکولې شي. چې په تیره تقریباً دیرش کلنه دوره کې یې مونږ څرګند او بې شمیره مثالونه ولیدل .

شمالي ټلوالې په روسیه او هند کې دناچله ،تورو او غیر قانوني افغانیو په چاپولو سره د افغانستان دټولو خلکو شخصي ،خصوصي ،ملي او دولتي شتمنۍ غصب او غلا او دهرڅه دمخه یې پرې تاجک ، دټولو شمالي سیمو او بلکه په ټول افغانستان کې زلمیان اجیر ونیول ،دمرګ او جنګ ماشین یې پرې ګرم وساته او د ورونو قومونو ترمنځ یې ددښمنۍ اور

ته لمن ووهله. دوی همداسې ددغه پیسو په زور ضعیف النفسه روشنفکران، سیاسي ـ اجتماعي رهبران، قوماندانان، ژورنالستان، لیکوالان، مطبوعاتي نمایندګۍ، مشران او واکداران اجیر ونیول او تر ننه پورې یې پرې جنګي او تور تبلیغاتي ماشین فعاله ساتلې دی. راشئ ددغه غلا او غصب اندازه ځان لپاره تخمین کړو:

که قبوله کړو چې دتورو پیسو له چاپ څخه دمخه،
دیوه ډالر بیه 100 افغانۍ
دتورو پیسو له چاپ وروسته،
د یوه ډالر بیه 100 000 افغانۍ کیدلي

که پخوا 100000 افغانۍ 1000 ډالره کېدل، د تورو پیسو له چاپ څخه وروسته د افغانۍ ارزش زرچنده ټیټیږي او ځمونږ هیوادوالو ته د یو لک افغانیو په عوض یوازې سل افغانۍ او په بل حساب د زرو ډالرو په عوض یوازې یو ډالر په لاس کې پاتې کیږي. یا که دچا شتمني 1000 ملیونه ډالر حساب کړو نو 999 ملیونه ډالر د شمالي ټلوالې په جیب کې پریوتل او یوازې یو ملیون ډالر زمونږ هیوادوال ته پاتې شول. که د مملکت ټوله شتمني په نظر کې ولرو دزرګونو بیلیونو او بلکه ملي شتمني چې په حساب کې نشي راتلای، او ددغه ټولې شتمنۍ 999 برخې د شمالي ټلوالې په جیب پریوتي او یوازې یوه برخه غریب اولس ته پاتې ده. د 1992 م کال څخه راپدې خوا یې په عامه دارایي چور جوړکړې، لا دوام لري، افغان اولس او حکومت اوحتا خارجي قوتونه یې په خپلو مهیلیتونو ګروګان نیولي او

په هیوادکې داوسنۍ ناوړه وضعي عاملین همدوی ګڼل کیږي.

دتورو چاپ شوو پیسو څخه که به یو کانتینر افغانستان ته راتلې، څونه روسیې او څونه هند ته پاتې کیدلي او خپل ټول مصارف یې ددې لارې تاً مینیدل او په بین المللي بازارونو کې پرې ډالر اخستل کیدل، یوازې خدای ته معلومه ده. هو دا یوه خبره معلومه ده چې دروسیې د سفارت یوه غټه ډله دهمدغه تورو پیسو له لارې دډالرو دقاچاق په تور ونیول شوله او ویل کیدل چې په اشد مجازات محکوم شول.

کله چې دحامد کرزي حکومت نوې افغانۍ چاپ کړې یو ځل بیا شمالي ټلوالې بې حسابه تورې پیسې له دغه ملکونو څخه راوړې او څرنګه چې ټول واک او اختیار هم ددوی لاس کې وو، دغه تورې پیسې یې ټولې په نوؤ افغانیو سپینې او خپلو ذخیرو ته یې ټیل وهلې او یو ځل بیا یې ټو له ملي شتمنۍ غصب او چورو چپاول کړه.

پاتې کیږي دلاجوردو، زمردو، الماسو، د اوه زره ټنو اپین دقاچاق چې هر کال په افغانستان کې تولیدیږي او دخارجي متولیانو سره دګرمو دوامداره معاملو مجموعه به څومره شي چې د شمالي ټلوالې لوړرتبه غړي یې خارج ته په چلولو اخته دي دا سنجش هیوادوال پخپله کولې شي.

دهمدغه پیسو په زور د شمالي ټلوالې جمهور رئیس برهان الدین رباني لس کاله پاچاهي وکړه، دهمدغه پیسو په زور ټولو کسانو یې خارجي بانکونه په ډالرو ډک کړیدي، دهمدغه پیسو په زور، کله چې دولت دا ستقلال دجشن دلمانځلو توان نلري، دوی خپلې شخصي سالګرې ددولت، وزارتونو، ولایتونو، ریاستونو، خارجي نمایندګیو او مدیریتونو تر

کچې په بیشانه ډمامو او مصرفونو لمانځې، دهمدغه پیسو په زور دوی ټول افغان اولس او حتا خپل متولیان ځان سره ګروګان ساتي او ټولو ناروا مقاصدوته ددغه لاري ځانونه رسوي ، دهمدغه پیسو په زور ددي په عوض چې اولس ته دخپلو خیانتونو او جنایتونو حساب ورکړي او سزا ووینې، په خاینانه ډول قهرماني ګاني ، مارشالي ګاني، جنرالي ګاني او مقامونه ترلاسه کوي او دهمدغه پیسو په زور یې دملي نامقدسي جبهې په نامه سیاسي لوبه روانه کړیده. سره ددې چې دوی اود دوی سره دسوړو نور یاران دجمهوري ریاست پورې په ټولو لوړو مقامونو یې خیټه اچولې او دعوایدو ټولې سرچینې همدا اوس هم په واک کې لري او دبین المللي قوتونو په حضور کې برعلاوه ددي چې خپلې اداري قانوني او حقوقي دندي نه اجرا کوي او په تعلل او کج قلمیو سره داختلاص ،رشوت ،غصب او اداري فساد زمیني برابروي ،په څرګند ډول دامنیت مسئول دبې امنیتۍ ،قانوني مسئول دبي قانونۍ او اداري مسئولین د بي ادره ګۍ عاملین ګرځي. دولت ته ستر خنډونه ایجادوي او دبازسازۍ دنیم نیمګړو پلانونو دپلي کیدو مخنیوي هم کوي. دوی دخپلو خارجي او داخلي متولیانو او فرصت طلبانو سره په ناروا ډلي ټپلي جوړوي او خاینانه غوښتنې وړاندي کوي ترڅو دخپل شرمساره عمر موده اوږده او څوک یي دمحاکمي میز ته را کش نه کړي شي.

په یوه هیواد کې ملي منل شوي ارزشونه نباید بې ارزشه شي . سره ددې چې ارزشونه عمومي بشري لاسته راوړنه او زیږنده ده خو شک نشته چې ځیني ارزشونه یواځې ملي بڼه لري چې د هغې د کیفیت او کمیت له مخې دیوه اولس او هیواد ملي او بین المللي حیثیت او موقف تثبیتیږي. مغرض او متجاوز هیوادونه تل هڅه کوي دنورو هیوادونو ملي ارزشونه پدي ډول بې ارزشه ،نظام رنګ او اداري ،حقوقي او قانوني سیستم ضعیف کړي چې خپل اجنټان او خدمت ګذارانو ته په غیر مستحق ډول لوړ امتیازات قایل شي او په ملي قهرمانانو او تاریخي افتخاراتو د خود فروشه ډلې له لارې ملنډې او تورونه لګول شروع کړي.

شمالي ټلوالې د ۲۰۰۱ دسپتمبر دیوولسمې نیټې وروسته وطن ته دخیات په بدل کې ستر مادي او معنوي خائنانه امتیازات ترلاسه کړل او دبې حسابه پیسو او قدرت په زور اوس دهغې نمایشونه او ګذارشونه دهیواد په ګوټ ګوټ کې دخلکو سترګې ړندوي او غوږونه کڼوي.

ټول ارزښتونه یو څه ته او یو چاته خلک او یا دخلکو نماینده مؤسسات ،انستیتوتونه او متخصص ارګانونه قایلیدلې شي. رئیس جمهور حق نلري ارزشي امتیازات چاته قایل او ورکړي . یواځې د نورو افرادو په څیر دغه ډول امتیاز چاته پیشنهاد او کله چې دغه ډول امتیاز د مربوطه مقاماتو او مؤسساتو لخوا منظور شوي وي کولې شي منظور او یا رد کړي.

شمالي ټلوالې څرنګه چې دخپلو پیسو ،مقامونو ، بدمستیو او خپلو متولیانو په زور اولس او دولت ګروګان نیولې او هره ورځ ترې نوي او نوي امتیازات ،مقامونه ،القاب او نشانونه ترلاسه کوي. تاریخي مسؤلیت یې د جمهور رئیس حامد کرزي په غاړه دې او طاقت فرسا بار اورنځ یې بیوسه اولس په اوږو وړي او خارجي متولیان معاملګرانه او تجاهل

العارفانه غوړونه کښوي او سترګي پټوي.

د نوي افغانستان د جوړېدو د ۲۶۰ کليزي د نړيوال جشن غونډې ته

درنو استادانو، مشرانو او خوېندو ورونو! زما نيکې هيلې او احترامات ومنئ. د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې د هميشني ابتکاراتو څخه په کوروداني او مننه چې نن يوځل بيا د نوي افغانستان د جوړېدو د ۲۶۰ کليزي د نړيوال جشن په غونډه کې د افغانستان د معاصر تاريخ پوهانو د ځلانده ستورو د سترو خدمتونو د ويار ياد ابتکار ته لاس غزولې او د هغې د ارزونې په خاطر يې د نړۍ د ګوټ ګوټ څخه ستر عالمان او تاريخ پوهان رابللي چې مونږ او تاسې د هغوی د ارزونو شاهد يو.

محترمو! ۲۶۰ کاله پخوا ستر احمد شاه بابا پدې سيمه کې د ميشتو قومونو په مشترکه مساعي او برابرو حقوقو سره د دولت په واقعي مفهوم د نننی افغانستان د بنسټ ډبره کېښوده او ټول اوسيدونکي پرته له تبعيضه متساوی الحقوق افغانان

وګڼل شول. نوموړې تشکل نه يوائې د هغه وخت په کچه بلکه د نن ورځې د مدني ټولنو د ارزښونو له مخې خورا لوړ معياری دموکراتيک عملي تشکل ګڼل کېږي. ستر احمد شاه بابا د همدغه دموکراتيک اصل په مټ د پراخه پرګنو ملاتړ حاصل او پدې سيمه کې يې لويه امپراطوري جوړه کړه. د خپلې امپراطورۍ په ګوټ ګوټ کې يې د ټولو لپاره د منلو وړ ټولنيز پراخ بنسټه حکومت او دولت جوړ او په ملک کې يې افغاني پرګنيزه عملي دموکراسي برقراره وساتله چې تاسې محترمو استادانو د هغې په مختلفو اړخونو پوره رڼا واچوله.

درنو استادانو او حاضرينو! زمان او مکان دوه مقولې دي چې د هرې پديدي او خلقت او بالخصوص د ټولنيزو پديدو او نظامونو د ايجاد، تحول، تکامل او پايښت په پروسه کې ټاکلې او قاطع رول لري. يو عالم د يوه ستر تصميم د نيولو په وخت کې د زمان ارزش داسې ارزولې "نن وخته دې خو سبا به ناوخته وي". ستر احمد شاه بابا د دغه کتګوريو د عملي ارزش له مخې په تمام عيار ټاکلي وخت د شرايطو مطابق پخپل منطقي تصميم سره په ملک کې خورا معقول ټولنيز سياسي نظام جوړ کړ چې بديل يې زمونږ راتلونکي تاريخ ونشو ليدلې او دغه ترلې ټينګ نظام هميشه د خارجي غاصبانو او داخلي متعصبو تنګنظرانو د سترګو اغزي ګرځيدلې وو.

زمان د درې مرحلو څخه متشکل دې: ماضي، حال او راتلونکې. ماضي د هرې ټولنې د حال او مستقبل بنسټ جوړوي چې ۲۶۰ کاله پخوا د همدغه لوی احمد شاه بابا په خارق العاده ابتکار او د افغان اولس په قهرمانۍ په بې ساري او بې بديله توګه د واحد افغانستان تر بيرغ لاندې د افغان ملت بنياد

ایښودل شویدي. حال زمونږ او ستاسي رسالت دي چې د خپل ملي وحدت او د تاریخي ارزښتونو او افتخاراتو د استفت د رسی سر تر منزله د راتلونکي نسل تر لاسه ورسوو او خپل رسالت په ټاکلی منزل کې په پوره کمیت او عالي کیفیت سره ایفاء او په پوره ډاډ سره یي راتلونکی نسل ته وسپارو.

ټولنیزي پدیدي، نظامونه، دولتونه، اداري، سازمانونه او انستیتوتونه د هر څه د مخه تاریخي پدیدي دي او د وخت په هره ګړۍ او شیبه کې د هغوی رول او رسالت مشخص او ټاکلي دي. کله چې د زمان او مکان په تغیر سره سیاسي ـ اجتماعي وضعه بدلیږي، ورسره سم د حل سیاسي لارې او رسالتونه هم تغیر مومي د مثال په توګه میرویس نیکه، احمد شاه بابا ، وزیر محمد اکبر خان ، امان الله خان ، مشروطه خواهانو ، ویښ زلمیانو ، نورو سازمانونو ، او ملي قهرمانانو پخپل وخت کې ټاکلي رسالتونه او مسئولیتونه درلودل. حامد کرزې ، د هغه دولتي اداري، موجوده سازمانونه او زمونږ همدا ننني غونډه هم ټاکلي رسالت او مسئولیت لري. لوی احمد شاه بابا خپل رسالت پرون ایفا کړې او هغه چا چې ندي ایفا کړې د هغوی په هکله تاریخ لازم قضاوت کړیدي. پدې ستره غونډه کې، د تاریخ پدې حساسه مرحله کې چې افغان اولس د مرګ او ژوند ، بود و نبود په پوله شتیږي، پکار دادي چې مونږ د دې ناوړه حالت او وضعي څخه د وتلو لار او خپل رسالت تشخیص، تثبیت او د هغې د ایفاء په خاطر مشخص او جدي اقدام وکړو. غونډه د نوي افغانستان د جوړیدو د ۲۶۰ کلیزي نړیوال جشن تر عنوان لاندې جوړه شوې ده. په همدې بنیاد هغه قومونو او اولسونو چې ټاکلې ملي تشخص ، تعهد او تړون یي نه درلود

هم د خپل قومي او هم د اولسي او ملي تشخص، تعهد او تړون څخه برخمن شول او د لومړي ځل لپاره یي د نړۍ په دې لویه او په هر لحاظ ډیره ستراتیژیکه منطقه کې د خپل سیاسي ،اداري او ټولنیز نظام او دولت څښتن ، د همدغه نظام د بیرغ لاندې ، په همدغه تشخص ، تعهد او تړون سره یي لویه امپراطوري جوړه او دادې نن یي مونږ او تاسې د ۲۶۰ کلیزي د جشن په ویاړ راټول شوي یو. خو د دغه عادلانه او منصف نظام د خصوصیاتو په باره کې چې د دموکراسۍ په خورا لوړو هر اړخیزو ملي مناسباتو او معیارونو یعنې اولسي او ملي دموکراسۍ په اصولو او قو قوانینو ولاړوو هیچا بنیادي او دستاینې وړ څه یادونه ونه کړه. هو ملي دموکراسي او فردي مساوات چې په ملي او بین المللي قوانینو ،اصولو او مقاولو او د ملګرو ملتونو د بشر د حقوقو په منشور کې د ټولې نړۍ د اولسونو له خوا د معتبرو منل شوو اسنادو په حیث تسجیل شویدي. نه لکه په افغانستان کې چې مافیایي وسله وال قوماندانان ،قبیلوي مشران او جهادي رهبران د ملي ، قومي ، ګروپي ، مذهبي ، سمتي او داسې نورو نومونو او موقفونو له مخې په جوړ جاړي ،مشارکت ، ځما ځمۍ او پټه پناباندې د نعماتو او بیت المال په چور سره جوړ راغلي دي.

هو ! نه د دغه ډول یوه فوق العاده نظام او نه د هغه ملي مدبر شخصیت ، قوماندان او اولسي ټولنیز رهبر چې مختلف قومي مستعد ،با تقوا ،وطنپرست او په خپلو خلکو مین افغانان یي د دموکراسۍ د اصولو له مخې د هغه وخت په خورا مشکلو شرایطو کې سره متحد کړل ،نه کومه ارزونه او یا لا اقل د قدردانۍ کومه یادونه وشوه. دروغجن به نه شم که ووایم نن چې

د ټولې نړۍ له هیوادونو څخه نظامي، جاسوسي، ملکي دولتي او غیردولتي نمایندګان او شرکتونه دا لسم کال دی چې د همدغه نظام په بنیادي ړنګولو او سر او مال په ویش اخته دي او نه مونږ پوهیږو او نه دوی چې بالاخره څه کول غواړي، هم په دې باره کې، د دې سترې غونډې برخه والو نه یوا ځې کوم پریکړنده تصمیم ونه نیوه، حتا کوم چا یې په باره کې یوه پوښتنه هم راولاړه نه کړه او په داسې تاریخي او دافغانانو لپاره د نن ورځې د مرګ او ژوند په مهمه مسئله کې خبره د پنځو تنو تاریخ پوهانو دا ثارو دیاد و بود په غونډه بدله شوه او هغه هم لا څوک یاد او څوک لا له یاده هم پرېوتل. په حقیقت کې دغهستره غونډه هم چې ډیرو پوهانو په کې ګډون کړی وو، لکه د نورو غونډو په څیر په یوه عادي غونډه بدله شوه. نه په کې د تیرو تاریخي ویاړونو، افتخاراتو او نیمګړتیاوو لازمه ارزونه او کره کتنه وشوه او نه په کې د افغان اولس د موجوده لویې غمیزې د حل لاره په ګوته او نه کوم عملي تصمیم ونیول شو.

مونږ په دې عقیده یو چې هره سیاسي وضعه او مشکل ځانته اساسي علت، تضاد او اساسي غوټه لري. تر څو پورې چې همدغه اساسي غوټه خلاصه نه شي، هر مشکل چې وي په خپل حال به باقي پاتې وي. ژوندي او ملي متحد اولسونه په داسې حالاتو کې اساسي مشکل، تضاد او علت تشخیصوي او په خپل ټول فردي او جمعي شعور او مادي امکاناتو سره د همدغه اساسي مشکل د حل په لارکې سره متفقانه تړون او عمل کوي او مخکې له دې دغه مشکل ریښې و ځغلوي او بجې وزیږوي، په خپل قابو او محاصره کې راولي او د پای ټکې ورته ږدي، نه دا چې له یوه مشکل څخه ۱۰۰۱ مشکله ځان

لپاره جوړاود یوې لومې په ځای دبې شمیره لوموپه جال کې ترلې پریووځي. نن ټول افغانان، دولتي مسئولین، پخپله حامد کرزې، په افغانستان کې دخارجي میشتو قوتونو مسئولین دخارجي دولتونو چارواکي او ټول نړیوال په پوره اتفاق سره وایي چې: دافغانستان بود ونبود د پوښتنې لاندې دي، په افغانستان کې نظام نشته، امنیت نشته، اداري فساد، رشوت، اختلاس، د مخدره موادو کر کیله او قاچاق، اداري، قانوني، حقوقي او حتا افغاني انساني بحرانونه او ډیری نوری په لسګونو او سلګونو ناخوالی موجودی دی. داکتوبرپه میاشت کې په افغانستان باندې دامریکې له حملی راهیسې شپږګ کاله پوره شول. داکتوبر په اتمه نیټه دامریکې دکانګرس دهیئت رئیس ویلي چې په افغانستان کې دبوش سیاست ناکام دي او امریکا به حتمآ افغانستان دهمیش لپاره له لاسه ورکړي. دا په حقیقت کې هغه تجاهل العارفانه اظهارات او اعترافات دي چې د افغانانو په مطلقه بېوسۍ او بې کسۍ دلالت کوي. هغه افغانان چې څه موده دمخه یې پخواني شوروي ستر آبر قدرت، چې له ویرې یې همدغه امریکایانو او اروپایانو په خپلو کورونو کې خوب نه درلود او هرکال یې بې شمېره بیلیو نونه ډالر د ساړه او تاوده جنګ په لارکې مصرفولې، مات او له خپل ملک څخه وشړه، او داامریکایان، اروپایان او نوروو چې زمونږ ملک ته د خدمت او کومک لپاره راغلل، خو خیانت یې وکړ او زمونږ ملک او اولس یې داسې بې وسه او بې کسه کړ. خو کرزې صاحب اوس هم مصمم دې په همدې خارجي قوتونو، د هغوی پورې تړلیو افغاني جنګي جانیانو، د بشر د حقوقو په ناقضینو،

مفسیدینو او مختلسینو او نورو او نورو پواسطه نظام او دولت جوړ کړي او افغان اولس نور او نور هم له پښو پرېباسي . دا کار پخپله د کرزي د حکومت او دولت قانوني او حقوقي مشروعیت د پوښتنې لاندې راولي .خو باک یې نه شته ، ترڅو چې د زمان د دجال له شا دوی لپاره څه دوړېږي د دوی پرې ساعت تیر دي او د ملک او اولس غم خو بې له هغې هم نه لري.

بین المللی قوتونه د ملګرو ملتونو او امریکی په مشری چی عملاً ټول جهان اداره کو ، همداسې دغه تجاهل العارفانه تظاهر هم کوي چې دوی ګوندې ، په افغانستان کی د امنیت د تامین او اصلاحاتو څخه عاجز دی. که دا خبره رښتیا وي ، نو د دوی حضور په افغانستان کی د څه په خاطر او دا دومره بې شمیره بې ګناه افغانان هره ورځ د څه لپاره مري ، دا دومره قوتونه په دې غریب ملک کې د ولې ځای پځای شوي ، دا دومره مصارف د څه لپاره او سل او زر نورې خبرې د جدی پوښتنی لاندی راولي. له بلې خوا د افغانستان ګاونډیان چې لا پخوا په کمین کی ناست وو او خپل توسعه طلبانه حرصونه او پوچ ارمانونه یې چاغول بیل بیل باندېنې هیوادونه له هغوی سره مشترک پلانونه تعقیبوي او عملاً یې د افغانستان ځمکنۍ بشپړتیا او جغرافیایي فزیکي موجودیت د خطر سره مخامخ کړي دي.دغه او دې ته ورته ډېرو نورو مسایلو ته ټول وطنپرسته افغانان د شک په سترګه ګوري او همدا مسئله نن د افغانانو او باندېني او ځیني ګاونډي هیوادونو ترمنځ په اساسي تضاد او شخړه اووختې ده. ځکه که یو اولس او هیواد جغرافیایي موجودیت او استقلال ونلري نور ارزښونه یې هم هیڅکله تحقق نشي پیدا کولې. د افغانانو لپاره چې د وطن سره

مینه په خاصه توګه د تقدس حیثیت او مقام لري نو کله چې روسانو په افغانستان خائنانه حمله وکړه، افغانانو عمومي قیام وکړ او تر هغې ارام کښیننا ستل تر څو چې یې اخري عسکر د امو له دریاب څخه پورې نه وته .دا په تاریخ کی همیشه همداسی وه او نن هم په حقیقت کې ټول افغانان په همدې علت پاڅیدلي دي.

د تعجب غټه خبره داده چې نن د یو موټي افغانستان جغرافیایي موجودیت د ځیني اجنبي پلوي افغانانو لخوا د خطر سره مخامخ دي او حتا د رسمي تریبونو او پارلمان د موقف څخه دغه ډول غیر مسئولانه او خاینانه څرګندونې کیږي. دا چې وایي سیاست چټله لوبه ده ، رښتیا هم نن په افغانستان کې سیاست په چټله لوبه او کثیر المجهوله لا ینحله معادله بدل شوې او یوه تکه توره مکدره فضاء یې په افغانستان کې رامنځته کړې ده.

اولس د دغی وضعې له سپیناوې څخه عاجز دې. یواځې ملي وطنپرسته روشنفکر قشر یعنی تاسی محترم استادان کولې شی په هغې کې لازم صراحتونه او وضاحتونه راولی، اولس ته دوست او دښمن په ګوته او تر منځ یې رڼه بیلدونکی کرښه کش کړی.ایا تاسې دغه کار وکړ ؟ دغه سپیناوې مو راووست ؟ او دغه رسالت مو سرته ورسوه ؟

محترمو استادانو ! دیرش کاله کیږي چې دا ډول غونډې جوړیږي ، که نور هیڅ مو له لاسه نه کیږي ، په خپلو ستغو سپورو ویناوو که له یوې خوا د خپل زړه براس باسو ، کیدلې شي د خوم چا په جیب کې یو څه هم واچول شي او له بلې خوا مونږ او تاسې چې د یو څه تنفس امکان هم لرو د دغه ډول غونډو

دجوړیدو فرصت او حوصله هم لرلي شو. خوزمونږ اولس همغسې چې یې ټول بود و نبود ددغه ظالمانو سره پخپل عادلانه جنګ کې له لاسه ورکړي، دیوې شیبې حوصله هم نه ورپاتې. کاشکې نن دهغه اعجاز، جادو او نهایي تصمیم په باره کې یو څه فکر او تصمیم نیول شوې وای چې دمرګ په پوله پروت افغان غم ځپلي اولس ته داخري سلګۍ په فرصت کې ورته نجاتد امید واری پیغام پروت وې.

هو !هیڅوک هیچاته دقیامت د ورځې ، نه دجنت وعدی ورکولې شي اونه له دوزخ څخه څوک ویرولی شی. خو مونږ کولې شو لا اقل نن یو داسې تصمیم ونیسو چې د افغان اولس لپاره د تیرو افتخاراتو په تر لاسه کولو سره ، په راتلونکې کې سر اغاز جوړ شوې وای.

شرم دې دهغه چا لپاره چې نن هم دقسم خوړلې دښمن خاینانه نظام اولعنتی میډیا فعاله ساتي، ورته دخپلې خیټې نه توجیهات برابروي او ددغه لویې غوښتونکې، ځان غوښتونکې تنګنظره دجال دډولۍ لاندې سر ټیټې روان دي. پکار دادی:

- نننۍ غونډه باید دخپل روشنفکری رسالت او بې له تاخیره مسوٌلیت له مخې موجوده خاینانه مجهول سیاستونه واضح او ددوست او دښمن تر منځ که خپل وي که پردي، که پټ وي که ښکاره روښانه کرښه کش او په څرګند ډول یې یو تر بله سره تفریق او اولس ته په ګوته کړي.
- دهمدغه تشخیص له مخې دعمل یوه څرګنده سیاسې فتوا باید صادره شي.
- یوه باصلاحیته افغاني روشنفکری شورادې جوړه او

ددغه شورا لخوادې له دری میاشتو څخه تر شپږو میاشتو پورې وخت ورکړې شي چې په موجوده وضعه کې ژور بنیادي اصلاحات شروع او سرته ورسوي.

- په غیر صورت کې دې دهمدغی باصلاحیته ملې وطنپرسته روشنفکري شورا لخوا بدیل اعتمادي متخصص کسان ددولت او حکومت لپاره پیشنهاد او معرفي شي.

دموکراسي
په تيوری او عمل کې

دموکراسي دیوناني کلمې « demos ـــ اولس ،خلک ؛او kratos ـ قدرت ،حاکمیت » څخه اخستل شوې او یو د اشکالو د اداري ده، چې په رسمي ډول د اکثریت حاکمیت په اقلیت او دټولو خلکو ازادي او یوشان حقوق تأ مینوي . خو په عمل کې نه پخوا دبشر په تاریخ کې کله اولسي حاکمیت عملي بڼه درلودلې، نه اوس څوک دنړۍ په کوم کنج کې داسې نمونه ښودلې شي او نه په راتلونکي کې څوک دهغې تضمین او ذمه واري کولې شي. تر اوسه پورې مونږ یواځې دحاکمو نظامونو او طبقو دديکتاتورۍ نموني لرو او بحث پرې کولې شو. اولس په هره ټولنه کې وسیع البنیاده پدیده، جوړښت او بنسټ تشکیلوې چې دبشري ټولنې دژوند په ټولو اړخونو کې یې همیشه پریکړنده رول لوبولې، دتل لپاره دحقیقت او واقعیت معیار پاتې شوې او ددموکراسۍ سره لازم وملزوم او یو دبل په وجود کې تحقق پیدا کوي . که څوک غواړي ددموکراسۍ په واقعي مفهوم ځان پوه کړي او دتیورۍ او عمل سره یې کره وړه ولري باید خپلې خبرې او عمل ددموکراسۍ او اولس دیو تر بله

نه شلیدونکي ارتباط او متقابل استلزام دعمده اصل او منبع څخه پیل کړي . غربي دموکراسي دسیاسي نظام په حیث د سرمایي د خصوصي علاقمندیو اود حاکمي طبقي او اداري نظام د مشترکو امتیازاتو په نظرکې نیولو او تباني سره تحریفي ، رسمي او عملي بڼه پیداکوي او دټولنې د قاطع اکثریت د خیر ښیګڼې د پروګرامونو او د ټولنیزو ـــ اقتصادي مناسباتو او تولید سره هیڅ ډول عملي اړیکي نلري او دموکراسي دټولني ، ټولنیزو، ټولنیزو تولیدي ، اقتصادي او نورو مناسباتو مافوق ، یواځې ایدیال معنوي ماهیت پیداکوي اود پوچ بې ماهیته نوم څخه پرته هیڅ ډول مادي قابل داحساس او قابل داستفادي ارزش نلري ،ځکه چې په اصطلاح ټول دموکراتیک نظام او میکانیزم د سرمایدار او اداري حاکمیت د ګټو په محوربانـدي دوران پیداکوي . زه پدي عقیده یم چې هر ارزش ، حتا هغه چې مونږ معنوي ګڼو ، هم یواځې دمادي کمیتونو او ارزشونو پواسطه قیمت ګذاري کیږي. د مثال په ډول ، استقلال ،ملي حاکمپت ، پخپله دموکراسي او ډیر نور چې د ځینو ، په آند معنوي ارزشونه ګڼل کیږي مادي ارزش لري او یواځې د مادي ارزشونو پواسطه یې کره کتنه او ارزونه کیدلې شي. راشئ ، پدې خبره غور وکړو ، که چیرې په اصطلاح همدغه معنوي ارزشونو تر شا مادي ارزشونه وجود ونلري (چې حتماً یې لري) څوک به ورته ارزش قایل شي ؟ فکر کوم که مونږ ددموکراسۍ ارزش او کیفیت په یوه اجتماعي ـــ اقتصادي نظام کې د دغه نظام د استثمار د کچې د ټیټوالي له مخې اندازه او قیمت ګذاري کړو ، دا به ددموکراسۍ د ماهیت د پوهاوي لپاره ډیره څرګنده ،اسانه او

غوره منطقي لاره وي. دموکراسي دهر تاريخي اجتماعي ـ اقتصادي نظام او دهغې پورې اړونده حاکمو او محکومو طبقو ذات البيني مناسباتو د ضرورتونو او مجبوريتونو له مخې، تاريخي ـ سياسي پديده ګڼل کيږي. زما په نظر په دريواړو تاريخي ـ اقتصادي نظامونو کې د قواوو ،وسايطو او مادي زيرمود کچې ، ابعادو ،کميت او کيفيت ته په تش اشاره سره هم زمونږ د مطلب دحل افاده کيدلي شي. يوه برده دار ځومره مره يان لرل ،ځومره يي پرې پخپله مصرف کاوه ، په کومو وسايطو يي ځومره توليد کاوه او ځومره ورته ګټه پاتې کيدله او د مصرف او ګټې تناسب يي په فيصدي لحاظ ځومره وو. يوه فيودال ځومره ځمکې ، دهقانان او څه ډول وسايط درلودل ، څه شې يي کرل او ريبل او په کال کې يو وار دګټې او مصرف تناسب يي ځومره وو. اوس به راشو د لسو ، سلو او پنځه سوه مليباردو ډالرو سرمايدار ، وسايطو ، مادي او تخنيکي بيزونو او کومپلکسونو، لسګونو او سلګونو زرو کارګرانو ،د هغوی طيارو ،ټانکونو ، موټرو او نورو عظيمو توليداتو ، د ثانيي ، دقيقي ،ساعت ورځ ،مياشت او کال ګټې ،توليدي ضريبونو او تناسبونو ته . دغه تفاوتونه په هيڅ ډول فيصدي ، تناسب او هيڅ قيمت سره د مقايسي وړ ندي. په همدي کچه دموکراسي او که بهتره به داوي ووايم چي ظلم او ناوروا هم دمقايسي وړندي. سرمايداري نظام د خپل نظام او سرمايي د بقاء په خاطر پنځه سوه کلنه تجربه لري. هغوی حاضر دي د سرمايداري مافيا دناوړه ګټې لپاره هر ډول شرايط ، تحريفي تيوری او حتا د چور او چپاول زمينه هم برابره کړي چې ځرګندې بيلګې يي په وروستيو کلونو کې مونږ په افغانستان کې ليدلې شو. هغوی

ددې کار لپاره د مليونو انسانانو قرباني ، محلي ، منطقوي او حتا نړيوال جنګونه پلان ګذاري او تسليحاتي مسابقات هم په کار اچولې شي.دوی د سرمايداري طبقي په ګټه مالي او پولي بحرانونه رامنځته کوي ځکه په هر بحران کې يواځي غريبه طبقه متضرره او د سرمايداري طبقې ګټې دوه چنده کيږي. د مثال په ډول کله چي بنزين دوه برابره قيمته کيږي ، معمولاً د ټکسي او موټر کرايه هم دوه برابره کيږي. خو موټر او ټکسي نيم مصرف او نيمه ګټه کوي. په بحران کي مصرف ثابت پاتي کيږي او د سرمايدار ګټه دوه برابره شوه. ټولنيز مناسبات هغه وخت دموکراتيک دي چې ا ولسي د خير ښيګڼې بنه ولري او په اولسي پراخه پايداره بنياد باندې بناء وي . په غير صورت کې هره دموکراسي دمعين نظام او معينې طبقې ديکتاتوري ګڼل کيږي . د خصوصي ملکيت او د تورو پيسو په فزيکي موجوديت سره چې د استثمار ،ناوړه ګټې ، فساد او غير قانوني سود او مالي ذخايرو وسايل برابروي ، دموکراسي هيڅ وخت عملي بڼه نه شي پيدا کولې او بلکه پخپله دموکراسي ددغه ډول عواملو څخه يو عامل ګرځي . ديکتاتوري او دغه ډول تش په نامه دموکراتيک نظامونه يواځې په زور، ظلم ، جبر ، دروغو ،نيرنګ ، اردو ،پوليس ، مخصوص امنيتي قوتونه ، حکومت او دغه ډول نورو وسايلو په ذريعه چليدلې او ساتل کيدلې شي. خو ټولنيز دموکراتيک نظامونه دزور او ظلم محتاج ندي او په سولئيز ډول دجمعي سراسري پايداره سولې دتامين ضمانت کوي. که څوک غواړي چې په نړۍ کې سراسري سولئيز نظام ټينګ شي لازم دي ټولنيز مناسبات په اولسي وسيع البنياده پايداره قاعده ودرول شي ، په غير

صورت کې به بشري ټولنه د همیش لپاره د دموکراسۍ د حقیقت او واقعیت په برقرارۍ کې ګمراه او بې برخې پاتې وي . نن چې له نیکه مرغه جمعي شعور، علم او اقتصاد پرمخ تللې ، دا کلکه امیدواري شته چې اولسونه به د خپل جمعي شعور دوجدان د غږ له مخې خپل تاریخي رسالت درک او د ټولنیزې دموکراسۍ د تحقق په لور به چټک قدمونه واخلي .د تاریخ په اوږدو کې ځینې تیوریسنانو هڅه کړې د موکراسي د اولسي ټولنیز ارزش او ورځنې عملي ژوند او مناسباتو څخه بې محتوا کړي .له دې لارې هغوی هڅه کوي په اصطلاح خالصو دموکراتیکو ادیالونو ته ځانونه ورسوي، چې وجود نه لري . د خپلو نظامونو واقعیتونه پرده پوشي او اقتصادي بحرانونه ، ټولنیزو بدبختیو او ناخوالو علتونه په تحریفي شکل فورمولبندي او په پړه یې هغه څوک چې مدنظر لري ونیسي او یا یې د هر چا په قسمت او بخت پورې وتړي. هغوی مذبوحانه اظهارات او استدلال کوي چې ګوندې د خپلې دموکراسۍ د حفاظت او حراست په خاطر یې عظیمه بیرو کراسي ، قوانین، مؤسسې، انستیتوتونه او ارګانونه ایجاد کړیدي . زه وایم که دا خبره سمه او په حقه وي نو د بشریت د پیدا ښت څخه تر ننني ورځې پورې به یو د دغه پرنسیپونو څخه تحقق موندلې وې .د لوی تشویش خبره داده چې نن دغه مبارزه ډیرې حساسې مرحلې ته رسیدلې، ټولې خواوې مساوي امکاناتو خواته نژدې کیږي او بشریت پخپله د خپلې تباهۍ لپاره هر ډول وسایل او امکانات برابر کړي، وضع هم له بل هر وخت په نسبت ډیره ترینګلې، ټولې خواوې د مخامخ ټکر په موضع کې یو بل ته ولاړې او له هیڅ لورد تفاهم علایم نه

"لوی خدای، لوی علم، لوی جهان" سیاسي فلسفه

لیدل کیږي، شعور له منځه الوتې، هر چاته ځانونه حق په جانب ښکاري او یواځې د احساساتو له مخې په پټو سترګو په وړاندې قدم اخلي. پداسې شرائطو کې د عواقبو جاج کومه نا حله معما نده او محترم لوستونکی پخپله د هغې پیشګویي کولې شي.

نن د نړیوالو ماجراجویانو او افراطیونو او نړیوال دموکراتیک بهیر تر منځ یو بل انقطاب عملا د تشکل په حال کې دې. ماجرا جویان او نړیوال افراطیون د مشترکو ګټو په بناء غواړي وضع په موضعي او نړیواله کچه متشنجه وساتي او حتا د بشریت د تباهۍ په بیه قمار ووهي خو له نیکه مرغه نړیوال دموکراتیک بهیر له یوې ورځې څخه بلې ته نړیوال ابعاد ، ټینګ ارتباط او اعتبار پیدا کوي او په نړیوالو مسایلو کې د فرد ، ګروپ، سازمان، قشر او داسې نورو په حیث خپل فردي او ډلئیز عکس العمل او تاثیر واردوي. په عراق باندې د امریکې او انګلستان د حملې د امادګۍ په پروسه کې عملا دغه تقابل ولیدل شو. افراطیونو هڅه کوله د دغه جنګ اور ته لمن ووهي نو یې د خپلو استخباراتي سازمانونو په مرسته هڅه وکړه د دروغجنو دراماتیکو صحنه سازیو له لارې نړیوالو ته وښایي چې په عراق کې د تصور څخه پورته کیمیاوي او بیولوژیکي وسلو ذخیري موجودې او په ۴۵ دقیقو کې اتمي وسله هم جوړولې شي ، سره ددې چې په ټوله نړۍ او په هغه جمله پخپله په انګلستان او امریکې کې د دغه جنګ پر ضد مظاهرې وشوې، د بلکس په مشرۍ د ملګرو ملتونو هیئت چې په عراق کې د څیړنو مسئول وؤ په قاطعیت سره دغه دروغ رد کړل او داکتر کلي چې پدغه باره کې یې مسئولیت درلود او

پرته دخودکشۍ څخه یې په بل څه زور نه رسیده بیا هم په عراق کې يې دجنګ اور بل، دغه متمدن هیواد یې دخاورو ایرو په ډیرۍ بدل او نن هم هره ورځ په سلګونو بې ګناه کوچنیان، ښځې او نر او سپین ګیري او ځوانان وژل کیږي. هو ! ماجرا جویانو په ډیره سپین سترګۍ خپل ناولي تصمیمونه عملي کړل، هغوی وروسته پدې هم اعتراف وکړ چې دغه ډول وسلې په عراق کې پیدا نه شوې او وروسته لدې به هم پیدا نشي. دا خبره تونی بلیر د ۲۰۰۴ کال دجولای په ۷ نیټه دسنا په وړاندې وکړه یعنې پخپل جرم یې دټولې نړۍ، دټولو سوسیال دموکراتانو ، دهاګ دبین المللي محکمې او ملګرو ملتونو په وړاندې اعتراف وکړ. تونی بلیر دانګلستان صدراعظم داخبره هم سمه ورسره غبرګه کړه چې په عراق باندې حمله بیا هم حتمي وه څکه هغوی دملګرو ملتونو پریکړه نه وه منلې. دا چې چا پریکړه نه وه منلې او څوک ددغو پیښو دعواقبو مسؤل دې پدې باره کې دی پخپله محترم لوستونکي قضاوت وکړي. زما لپاره دتعجب وړ خبره داده چې دغه کسان دهمدغه سوسیال دموکراتیزم دعلمبردارانو لخوا چې پرضد ئې مظاهرې کولې دبل ځل لپاره په ولسمشرۍ ومنل شول. زما پوښتنه داده. همدې ته وایې دسوسیال دموکراتیزم اصلي ماهیت، عالي مرام، ستراتیژي او انصاف؟ یا دا چې نن هم ددغه محترمانو په مقابل کې کوم مضمر جبر، طلسم او جادو قرار لري، نه یواځې د هغوی لاسونه او پښې یې تړلي بلکه په شعوري ترګمۍ یې هم اخته کړي دي. زه پدې عقیده یم تر څو چې سیاست ا ولسي او ټولنیز نشي، سیاسي پایداره دموکراسي وجود نشي لرلی. یا دا چې هره سیاسي دموکراسي په موجوده شرایطو کې دهمغه

حاکم نظام او طبقي دیکتاتوري ده. په سیاسي دموکراسۍ کې منفعت شخصي او خصوصي او مسئولیت جمعي ټولنیزه بڼه لري. تاریخ ددغه ډول دموکراسۍ څخه پخپله سینه کې ډیرې بدې خاطرې ساتلې دي. دهمدغه سیاسي دموکراسۍ په ضر ابخانه کې اتم بم جوړ شوې، دهمدغې سیاسي دموکراسۍ دتضادونو او نه پخلاکیدونکو دښمنیو له بازار څخه لمړې ځل اتم بم استعمال شو. دسیاسي دموکراسۍ دګټې وټې څخه ده چې یو همیشه په ګټه او بل همیشه په تاوان کې دي. په نړۍ کې دمسکراتو، مخدره موادو او نورو مضره موادو مخه نه نیول کیږي، اشتهارات او تبلیغات یې هره خوا سترګې ړندوي او غوږونه کڼوي، دسیاسي دموکراسۍ په نتیجه کې ده چې ایکالوژیکي او محیطي دژوند صحي شرایط په نظر کې نه نیول کیږي ،هره خوا بد شکله ناروا جنګې ماشینونه غوریږي، دفابریکو دزهرجنو غازاتو لوخړې هوا ته پورته کیږي، ټوله نړۍ زهرجنه کوي او د مهلکو امراضو باعث ګرځي خو ګټه یې ځانګړي افراد تر لاسه کوي، داوزون طبقه له منځه وړي او نړیوال درادیو اکتیف شعاعاتو دمستقیم تماس او ضرر سره مخامخ کوي او دسیاسي دموکراسۍ علمبرداران دخپلو شخصي ګټو او ملحوظاتو له مخې نه حاضریږي بین المللي مقررات او پریکړې امضاء کړي او ویې مني. خو تش په نامه یې ورځې لمانځي چې همدا نن هم په کابل او نورو ښارونو کې ونمانځل شوه. ټولنیزه واقعي دموکراسي هیڅکله د نننۍ شخصي سیاست په ناپایداره بنیاد پایداره نشي پاتې کیدلې او دسیاست په آزمندانه محیط او تنګ کمیس کې نه ځایږي. راشۍ چې دموکراسي په ټولنیزه پایداره قاعده ودروؤ او

دټولنیزي پایداره دموکراسۍ دشرایطو څخه خوند واخلو.ټولنیزه دموکراسي پخپله خود کفاء او خود بقاء نظام دې خو سیاسي دموکراسي »کله چې سیاست اولسي او ټولنیز نه وي« خپل ځانته خپل قبر پخپله کنی.دټولو بین المللي دموکراتو قوتونو څخه زمونږ هیله داده چې مونږ ته په هیواد کې دټولنیزي دموکراسۍ پوخ تهداب کښیښودل شي. افغانان چې پخپل ملک کې دټولنیزي دموکراسۍ تجربه لري دغه نظام به ښه وپالي او وروزي.افغانستان نن دشرق او غرب دکلتورونو دتقاطع محل ګرځیدلې. افغانان دسیاسي دموکراسۍ تجربه نلري زمونږ په هیواد کې سیاسي مناسبات قومي او قبیلوي بڼه لري. ګوندونه او سازمانونه چې اوږده سابقه نلري او اکثر روشنفکران چې په غرب کې هم اوسیدلي او روزل شوي دي دخپلو قومي او قبیلوي مناسباتو څخه نشي وتلې او نن چې عملاً دبین المللي سیاسي لوبو په ډګر کې قرار لري په سیاسي لحاظ ډیر نزدیک بینه او هغې ته دپخوانیو تربګنیو او ګوندیو په سترګه ورته ګوري. که د کاکا زوي کوم ګوند جوړوي نو دې یې هم باید جوړ کړي او که چیرې دوه ورونه هم په ګوندۍ کې سره جدا شوي هیڅکله بیا ندي یو شوي. زمونږ په هیواد کې وروستیو سیاسي پیښو دا هم وښودله چې زمونږ اولسي خلک دروشنفکرانو په نسبت دزیات وسعت نظر خاوندان دي. دولسمشرۍ په ټولټاکنو کې زمونږ د اولس شکیبایي او سالم برخورد زمونږ داولس او دبې ځایه نا سالمو ډلو ټپلو جوړول زمونږ دروشنفکرانو په هکله زما دمدعا دثبوت دلیل ګڼل کیدلې شي. زمونږ اولس افغان شموله سراسري سیاسي مرکزي قوي رهبري غواړي خو زمونږ

روشنفکران دخپل تنګ نظرانه موقف او دید له مخې ددغه ډول رهبرۍ جوګه ندي. همدا سبب دې چې دبې شمیره ګوندونو په جوړولو سره یې بې شمیره پرابلمونه ایجاد کړیدي .محترم حامد کرزي ته هم ولسي خلکو پرته دتبعیضه پښتنو، تاجکو، ازبکو، هزاره او نورو یوشان رایه ورکړه. لازم وؤ چې حامد کرزي هم دافغان اولس داعتماد په بدل کې دملي منافعو په بناء دملي اشخاصو څخه ملي حکومت جوړ کړې وې ، خو له بده مرغه کرزي صاحب دخپل حکومت په جوړولو کې خارجي فاکتورته زیات ارزش قایل شوې او نن دکابیني هر غړې څومره چې د خپل متولي ګټې په نظر کې نیسي هغومره خپلې ملي ګټې په نظر کې نلري. دغه کار په حقه سره دیوې خوا دملي وسیع البنیاده حکومت دجوړیدو امکان له منځه وړې او دبلې خوا یې په حکومت کې ملوک الطوائفي او بې بندو باري رامنځته کړیده . کله چې حامد کرزې هڅه کوي دغه تشه دمشاورینو ، مشاور وزیرانو، مشاور معینانو او نورو په مقررۍ ډکه کړي مخالفین یې هغه دخوږي ګوتې څخه نیسي او خپل نماینده ګان پرې مقرروي او وضعه له بد څخه بد تریږي.نن سبا په افغانستان کې هر اړخیز تشکلات او دموکراتیک ریفورمونه جریان لري ددغه ډول ریفورمونو لپاره وسیع البنیاده ټولنیز نظام ضروري دې . حال دا چې په افغانستان کې دا ډول نظام وجود نلري . ټولنیز نظام هغه دې چې له ځان څخه ددفاع توان ولري خو زمونږ اوسنې نظام دبین المللي قوتونو په مرسته هم دخپل استقرار څخه برخورداره ندې . له بلې خوا زمونږ دټولنې پخواني ډیر قوی نهادونه له یوې ورځې څخه بلې ته یو په بل پسې رنګیږي او کوم نوي نهادونه چې دخپل ماهیت

له مخې موقته بڼه لري او تشکل یې ندې موندلې داړونده دندو داجراء جوګه ندي . په پای کې محترم حامد کرزي دافغانستان داسلامي جمهوریت منتخب جمهور رئیس په ډیرو حساسو ټولنیزو او دولتي مسایلو کې خپل همیشنې وسعت نظر له لاسه ورکوي، یواځې مجاهد پاتې کیږي او په نورو ټولنیزو قشرونو او با الخصوص په وطنپرسته روشنفکرانو باندې داعتماد ځخه کلکه ویره لري. امید دې پدغه ټولو نیمګړتیاوؤ برې وموموا و پدې حساسو شیبو کې خپل تاریخي رسالت سرته ورسوؤ.

دخپرونې دریمه کالیزه

دحرکت دخپرونې دریم کال د دسپتمبر دیوولسمې پیښې دشپږم او دبن د بې بنیاده او ناکام کنفرانس دپنځم کال سره سمون لري چې دتروریزم دبې مفهومه ستراتیژۍ او ناکام جنګ له لارې په غوره کولو سره یې سیاست په نړۍ او افغانستان کې په کثیر المجهوله معادله او لاینحله معما بدل کړې او نن چې دامریکې دموکرات ګوند په پارلمان کې داکثریت په ګټلو ، غواړي په نظامي بودجه تعذیرات ولګوي، بیا هم دامریکې جمهور رئیس جورج ډبلیو بوش دویټو دصلاحیت ځخه په ناوړه استفادې سره په عراق او افغانستان کې دنظامي پوتنسیال دلوړلو په خاطر په کال سل ملیارده ډالر تر لاسه او هڅه کوي چې دسیاست کثیر المجهوله معادله دنامعلوم وخت لپاره لاینحله پاتې شي. خو په اوسنیو شرایطو کې ددغه ډول غیر مسؤلانه لوبو او بې مفهومه دروغجنو او دوامداره تروریستي پیښو تسلسل او ځنځیر اخري سپرغۍ به بې له شکه ددریم نړیوال ذروي جنګ پټاکی وچوي. دیویشتمې پیړۍ په پیل کې اصلاً دنړیوال سیاسي نبض پر ضد ددغه ډول سیاست غوره کول او په نړیواله کچه ددغه ناسم سیاست پلوی ټیمونو

رامنځته کيدل، په حقه سره دبشريت دراتلونکی ژوند لپاره سپېره او بد فال ګڼل کيږي. په همدې زماني مقطع کې پاکستان په موازي ډول په ذروي طاقت او نږدې سل زره تروريستي روزنيز مرکزونو په ايجاد د تروريزم په ځاله بدلول او په ټوله نړۍ کې دداسې يوې سرکشۍ او تاريکۍ قوې تيټول دوهمه نه جبرانيدونکی نړيواله ستره اشتباه ګڼل کيږي. په افغانستان کې دامريکې او انګلستان لخوا دافغانستان دګاونډيانو پر ضد دطالبانو څخه ديوې حربې په څير استفاده ، دافغان اولس په نماينده ګۍ دهغوی سره ديوه سيال قوت په حيث معامله او باالاخره دشمالي ټلوالې دمتعصب لړکې په ګټه ددغه قوت ټکول دري واړه هغه ناسم عوامل دي چې دنړۍ پدغه هر لحاظ ستراتيژيکه منطقه کې يې دجنګ اوربل کړې او دمصؤنيت احساس ترې هيڅا لپاره متصور ندي. نړيوال پرابلمونه دنړيوال سليم عقل، هم آهنګۍ او ملاتړ په نتيجه کې دسمون لار پيدا کوي او افغانان به يې هم دنړيوالو سره يوشان ګالي، پالي او دسمون ملاتړ به يې کوي. که هر اولس خپلې داخلي او خارجي چارې په ايماندارۍ سره سرته ورسوي په نړۍ کې به هيڅ مشکل پاتې نشي. پکار دادي پخپل ملک کې دسمون پسې د معرفت څراغ بل کړو، دخاين او صادق تر منځ توپير ته قائل شو او لازم وضاحتونه رامنځ ته کړو. دبن دکنفرانس څخه وروسته دافغانستان مؤقت ، انتقالي او منتخب دولت، لويه جرګه ، پارلمان او محلي شوراګانې، اساسي قانون، مختلفې مستقلې ادارې، کميسونونه او دموکراتيک انستيتونه جوړ او بين المللي ملاتړ او ډيرې مادي مرستې تر لاسه شوې خو دا چې دبن کنفرانس په نامعقول بې پلانه او بې پروګرامه دشخصي او

ګروپي ګټو په بنياد رامنځته شوي وو په همغه يو جانبه عطالت خپل قهقرايي مسير طې کوي. او دچارو دسمون په خاطر چا يوه لوټه هم نده ايښې. دملګرو ملتونو او امريکې په مشرۍ دبين المللي قوتونو په راتګ سره هر افغان او خصوصاً روشنفکر قشر پدې باور وو چې افغاني غميزه به حتماً دحل لار پيدا کوي ځکه چې دغه ملکونه ستر نظامي، اقتصادي، علمي ــ تخنيکي پرمختللې ټولنې لري، دعالي منجمنټ او مديريتونو څخه برخمن او سوسيال دموکراتيزم دهغوی دټولنيز ژوند ورځنۍ عملي بڼه ګڼل کيږي. امنيت به تأمين، اقتصادي وده به حتمي او ټولنيز نظام او دموکراسي به په افغانستان کې په ښه وجه برقراره شي. ليکن ددې ټولو بې شميره مثبتو فاکتورونو دموجوديت سره سره دشپږو کلونو وروسته په ملک کې نظام نشته، اداره نشته، قانون نشته، عامل ارګان او شخص وجود نلري، فساد، رشوت، اختلاس، دمخدره موادو کر کيله او قاچاق ددولت دمسؤلينو او ارکانو ورځينې کار او مصروفيت ګڼل کيږي. شاه او ګدا، داخلي او خارجي يوشان دظلم، ناروا او بې قانونۍ څخه شکايت کوي. په افغانانو دقيامت ورځ جوړه ده هر څوک نفسي نفسي چيغي وهي نه صور اسرافيل «ع»شته او نه مسئول شخص په سترګو کيږي چې د حی علی الفلاح چيغه وکړي او دغه په ګونډو بې کسه او بې وسه اولس دسوال دکچکول څخه رابيرون، پخپلو پښو يې ودروي او دخپلې عقيدې، ارادې او واک خاوند يې کړي . افغان خو هغه اولس وو چې دچا په غلامۍ کې هم غلام ندې پاتې شوې او نه يې دچا جوتې خوړلې. دغه کسان څوک دي چې دسوال او راکړې په دودښه پوهيږي او پرته له عاره په ډير ويار پردو ته د

جاسوسۍ او خوشخدمتۍ مهرونه یو تر بله سره په سیالۍ په ځانونو لګوي او د تاریخي مختورۍ څخه هیڅ باک نلري. په شخصي لحاظ یو څوک د نه منلو تهمت او ناوړه کار پر ځان منلې شي خو دا کار دیوه اولس، ټولنې او یوه ملت په نوم او نمایندهګۍ نشي کولې او نه باید اولس چاته دا حق ورکړي. په کوم هیواد کې چا دولتي اداره، پارلمان، قضاء، حقوق او نظام د جنګي جنایتکارانو، د بشر د حقوقو د ناقضینو، بې سواده جنګ سالارانو، مفسدینو، رشوت اخستونکو او قاچاقبرانو څخه جوړ کړې، د چا په ملک کې چې امنیت نه وي څوک نږدې ۲۰۰ زره تحصیل یافته، باتجربه متعهد افسران کوڅو ته بې سرنوشته وباسي، په کوم ملک کې د کابینې غړي، اداری لوړ رتبه مسؤلین په ښکاره د پردیو ملکونو په جاسوسۍ اعتراف کولې شي، په کوم ملک کې داخلي او خارجي اشخاص او افراد شخصي زندانونه لرلې شي او د خارجي ملکونو معلوم الحال اجنټان ګوندونه او سازمانونه لرلې شي. په کوم ملکې امنیتي مسئولینو په ښکاره د دولت پر ضد مسلحانه مظاهرې کړي چې په لسګونو کسان پکې مړه او زخمیان شوي او سي. اوس خلک ټول پوهیدلي چې دغه کسان ټول دیوې لوبې لوبغاړي دي چې په مختلفو وختونو کې په مختلفو ډیرو سره مختلف رول لوبوي. د مارچ د میاشتې په دوهمه اونۍ کې ملي متحده جبهه اعلان شوه او دولت او ډلئیزو رسنیو هغوۍ د پردي مغرضو ملکونو پورې تړلې کسان وبلل او خلکو هم د پخوانیو ډلو ټپلو غوندې پر هغوۍ په حقه باور ونکړ. د ملت د مقدسې مقولې څخه ډیر وطنپرستانه او انسان دوستانه شعارونه لکه ملي متحده جبهه، ملي تړون، ملي وحدت، ملي

عزم، ملي سیالي، ملي وطنپرستي، ملي ښوونه او روزنه، ملي ژبه، ملي ایدیولوژي، ملي ترمنولوژي، ملي ادبیات او کلتور، ملي څار او کنترول، ملي اردو، ملي پولیس، ملي روشنفکر، ملي سرمایه دار، ملي متخصص، ملي مترقي با شعوره انسان او دیته ورته مفاهیم مشتق چې پراخه وطنپرسته پرګنې پرې راټولیږي، ملي دموکراتیک بنسټونه، مناسبات او انقلاب پالي او ساتي او په ملي او بین المللي کچه دیوه واقعي دموکراتیک انساني، سیاسي، اجتماعي، اقتصادي عادلانه نظام او مناسباتو د استقرار او پایښت تضمین کوي. خو هغه په خوردضابطۍ کې ناکام خوردضابطان، د بې صلاحیته او بې کفایته دولت مردانو بې سویې کلانساله بچیان چې د موریانې په څیر د مستعجل په نوم اردو ته شامل او د اردو اهنین دسپلین یې په صفر کې ضرب کړ او یا هغه کسان چې په خپل ملک کې یې په اجتماعي، شعوري، سیاسي، فزیکي او اخلاقي لحاظ احساس د حقارت او کهترۍ کړې، د ګونګیانو غوندې په تورتمیو سوړو کې پټ شوي، نه یې د شین آسمان رونږ لمر او نه یې د وطن د مور تودې غیږې مینه او خوند لیدلې او ټول د غه عالي وطني منلي ارزشونه یې د خپلو متولیانو په غلامۍ کې له لاسه ورکړي، نه د دغه ارزشونو په ارزش پوهیږي او نه د دغه ډول کارونو جوګه دي. دا خبره نن پوره څرګنده شوې چې خارجي قوتونه، ګاونډیان او په واک کې پاتې افغانان په افغانستان کې د افغاني خودګردانه ټولنیز وطنپرست نظام د مهار کولو او غلام ساتلو په خاطر د تبعیض او تفرقې ناوړه او ناروا ستراتیژي او تاکتیک غوره کړې او د اوږدې مودې لپاره د هغې تطبیقول غواړي. هغه کسان چې د نظامي ژوند د الفباء

سره اشنا دي پدې ښه پوهیږي چې دتوپ، راکټ او هوایي بمونو او په کل کې دخارجي قوتونو په وسیله په پردي ملک کې امنیت نشي تامینیدلی. د امنیت د تأمین معیار ، محک او عامل یواځې او یواځې دهغه ملک خلک دي ، اولس دي او هغه هم پدې شرط چې دټولنې دټولو اقشارو او طبقو تر منځ هر اړخیز عدالت تأمین او اولس ددولت ملاتړ او سي.نن خارجي قوتونه دلیرې مسافې او لوړې ارتفاع څخه دتوپ، راکټ او الوتکو په وسیله دبمبارد ناکامه پالیسي غوره کړې. پیاده قوتونه له حرکته پریوتي او دهرې خیمې او بوساړې شاته ځانونه پټوي او دمقابلې قابلیت یې له لاسه ورکړې. دوی هڅه کوي یواځې مخالف قوتونه له ځانه لیرې وساتي او یواځې په ړندو بمباریو دملکي بې ګناه خلکو ،ښځو ،ماشومانو آو سپین ږیرو وژلو او نسل کشۍ ته دوام ورکوي . مخالف جنګیالیان هم د خرپ او ترپ تاکتیک له مخې خپلو حملو ته دوام ورکوي او بې ګناه قربانیان په منځ کې یواځې دافغانستان خلک دي چې دطالب، القاعدې او تروریست په نومونو اعلانیږي تر څو واقعیتونه دخپلو خلکو څخه پټ وساتي. دوی ځیني مظالم چې دنړۍ په خلکو روا ګڼي دخپلې خاورې څخه په زرګونو میله لیرې په ګوانتانامو، ابو غریب، بګرام ، قندهار او نور ملکونو کې سرته رسوي خو دا هیر وی چې دخلکو د انظارو څخه هیڅ عمل په پټه نه سرته رسیدلی او نه پټ پاتې کیدلی شي.ډیره موده کیږي دخارجي، داخلي او دفاعي چارو په وزیرانو شخړه روانه ده. حال دا چې مونږ پخپله نه خارجي، نه داخلي او نه دفاعي پالیسي او ستراتیژي لرو. که مو لرلې نو مؤثریت به یې معلوم وي. مونږ دباندنیو چارو له وزیر څخه تر نن ورځې پورې

دافغان اولس دنماینده په حیث یوه سیاسي خبره او یو سیاسي دریز نه اوریدلی او نه لیدلی بلکې دبې ځایه توجیهاتو او ژستونو شاهد وو چې دایران، پاکستان او حتا دالمان دولت دعکس العمل سره مخامخ شو. سیاست دسیاسي عباراتو او کلماتو افادی ته چې دپرمختللو هیوادونو دسیاسي تقریرونو او ژستونو په تقلید سرته رسیږي نه ویل کیږي.سیاست دیوه اولس دجمعي شعور دوجدان غږ دي چې په مختلفو داخلي او خارجي سیاسي جبهو کې یې باید دباندنیو ، کورنیو او دفاعي چارو وزیران دملي دریز او سیاستونو په حیث افاده او پلي کړي. پدې عواملو ځانونه پوه کړي چې ولې په ملک کې دیرش کاله جنګ روان دي؟ ولې زمونږ دمهاجرینو دومره سپکاوې کیږي او په دومره فضیحت سره دپاکستان او ایران څخه ایستل کیږي او بین المللي نورمونه، او پریکړې په نظر کې نه نیول کیږي؟ ولې زمونږ ټول اولس پاڅیدلی او جنګیږي؟ نه یواځې داچې ټول نړیوال دغه ټولې پیښې غندي او محکوموي خو زمونږ د چارو مسؤلین زمونږ خپل خلک مجرم بولي او په مرګونو او سپکاوي یې خوا یخې کوي!!!د ۲۰۰۷ کال دجون دمیاشتې په ۱۴ دملي متحدې جبهې مشرانو د زم زم په اوبو دتیرو ګناهونو دپریمنځلو وروسته چې چا په ږیرو او چا په بریتو ګوتې وهلې دیوې نوې طرحې په وړاندې کولو سره موجوده دولت په بې شمیره تورونو تورن کړ. راشۍ یو ځل خپل ګریوان ته سترګې واړوو او پدې خبره ژر سوچ وکړو چې دپرون او نن ورځې دجرمونو مجرمان څوک وو او څوک دسبا لپاره پدې خاطر امادګي نیسي او هلې ځلې کوي؟

دسلیم عقل او وجدان په حکم

مونږ پدې کې هیڅ شک نلرو چې هر چاته خپلې ګټې معتبرې دي، دهغې لپاره مبارزه کوي او نه په دې کار څوک ملامتوؤ. دملا نصرالدین په څیر خلکو ته په نننیو شرائطو کې نه د ژوند حق ورکول کیږي او نه یې لرلې شي. افغانانو پخوا هم لوی قوتونه مات کړي، پخوانۍ شوروي اتحاد یې هم مات کړ او امریکا به هم ماته کړي خو د سیال ژوند کولو حق به پیدا نکړي. ددې علت هغه کرکجنه وضعه ده چې دافغان اولس دجمعي شعور په ضمیر کې یې یو دبل په مقابل کې ځای نیولې، هیڅکله دشعور سطحې ته نه راپورته کیږي او دمعقولې نتیجګیرۍ څخه دتل لپاره عاجز پاتې دي.

دتاریخ په اوږدو کې افغانان د هر جنګ د سون مواد وؤ. دسون مواد پخپله سوزي او یواځې نور ترې مستفید کیږي. دکوم چا نوم سرتیراو یا سرباز وؤ بل ورته ویلي وؤ دداسې سر څخه به زه هم ډیر پخوا تیر شوې وای. دسرڅخه تیریدل او یا سر بایلل نه لازمي او نه کافي شرط او نه کوم ویاړ ګڼل کیږي یواځې سیال انسانان دي چې په افتخار سره خپل سرونه ساتي او لازمي او کافي شرط یې ګڼي. راشئ تر څو سرونه راپورې

دي دهغې دساتلو په باره کې فکر وکړو او دمعقولو پریکړو لپاره یې وساتو او په کار یې واچوؤ !

دروسانو دیرغل څخه وروسته نړیوالو دافغانانو په حق کې په ډیره ناروا او جفا سره داپریکړه وکړه چې دشرق او غرب، سوسیالیزم او کپیتالیزم، روس او امریکې عظیم او ګلوبال پرابلمونه دافغانستان په جنګی تیاتر کې حل کړي. له یوې خوا لکه چې دامریکې دهغه وخت جمهور رئیس رونالد ریګن به ویل " افغان مجاهدینو ته سلام چې دهغوی عقیده او ایمان دبشریت دآزادۍ سمبول او الهام بخش دي" له بلې خوا ددوستۍ، نوع پرستۍ او نیک ګاونډیتوب په نامه ورور د ورور او پلار د زوي په مقابل کې د بې رحمانه او بې باکه قتل وقتال لپاره هڅول کیدل. افغانان دخزان دپاڼو غوندې رژیدل او دهغه ورځې څخه تر ننه پورې نه د افغانانو په ذهن کې دهیواد او خلکو په ګټه کوم فکر پیدا شو او نه چا موقع ورکړه. نړیوال شرقي او غربي انقطاب رنګ، سوړ جنګ ختم او هغه په زرګونو ملیارده ډالر چې دریم نړیوال او ساړه جنګ په لار کې یو دبل په مقابل کې به یې مصرفول پخپلو جیبونو کې یې پاتې شول. هو !دافغان اولس فرد فرد ، ددوه میلونو شهیدانو کونډې او یتیمان، دیو نیم میلون معیوبینو بې وزله بچیان او دافغانستان سمه او غر یوه احسن پاداش ته سترګې په لار وؤ. هغه احسن پاداش دا شو ،ټول افغانان چې تر منځ یې دنفاق اورونه بل شوي وؤ دباروتو او وسلو په ګودامونو کې پوره لس کاله یواځې پاتې شول او یو ځل بیا یې دګاونډیو په مرسته یو بل سره ښه ووژل او دګور دچینجو غوندې یې په پټو سترګو سره وخوړل. په تیرو پنځه ویشتو کلونو او دهغې څخه پخوا هم

په افغانستان کې د افغانانو د بې اتفاقۍ، دښمنۍ او ټوټه ټوټه کولو لپاره د سوسیال او بورژوا دموکراسۍ د تقابل په موده کې سترې تحقیقاتي پروژې تر سره شوې او د هر ډول تبعیض اور ته لمن وهل شوې وه، هر افغان د تنهایي او بې کسۍ احساس کوي ، نن هم هره ورځ نوې ولسوالي، علاقداري او محلي امرین او قوماندانان د ملوک الطوائفۍ او خودمختارۍ غږونه پورته کوي، په افغانستان کې مطلقه ځانځاني، کرکه او نفرت حکمفرما او هر څوک یواځې نفسي چیغې وهي او افغانستان په ټوله معنا او مفهوم بې صاحبه مال او متاع ګرځیدلی، هر څوک یې لستوڼې کشوي او پریکوي یې او پر هر سیاسي دکان کې د سودا لپاره عرضه کیږي. لنډه دا چې د کوم سرنوشت سره چې د ۲۵ کلنو په موده کې مخامخ وؤ نن لا د نړیوالو او ګاونډیو تر منځ د افغانانو په سر نهایي معامله روانه ده او زمونږ دولت مردان او سیاسي مبصرین او حتا پوهان دهغې لپاره تجاهل العارفانه توجیهات برابروي.

هو ! په داسې حال کې چې د افغان اولس فرد د اخرت د ورځې په څیر نفسي نفسي چیغې وهي، یواځې د شخصي ګټو او بقاء په لټه کې دي او د هیواد او ټولنیزو ګټو په مقابل کې د مسئولیت او احساس د درک څخه عاجز پاتې دي ، په مقابل کې د امریکې په مشرۍ په اصطلاح خارجي سوله ساتي ځواکونه په افغانستان کې موجود دي چې تر شا یې ملي متحد اولسونه ولاړ او خپل منځې مشخص تعهدات، تعلقات او ټاکلي اهداف لري. دهغې لپاره دغې منطقې ته راغلي او هغه به تعقیبوي. ګاونډي هیوادونه هم د افغانانو په څیر د خپلو وطني ګټو سره بې علاقې ندي او د سیالو هیوادونو په حیث د بین المللي سوله

ساتي ځواکونو سره دهمدغه افغانانو د برخه لیک په هکله مشترکاً معاملي کوي ،ځکه هغوی په وهیږي تر څو اجتماعي ګټې محفوظې او مصئوني نه وي شخصي ګټې محفوظې نشي پاتې کیدلې او افغانان یا خو لا شعوري غافل پاتې دي او یا خو ځیني کسان د خپلو شخصي ګټو او موقفونو د حفاظت په خاطر په ټولو معاملو معاملګرانه سترګې پټوي.

په هر صورت د افغانستان شاوخوا سیمي د نفوس، مادي ذخیرو او جغرافیایي موقعیت له لحاظه تر هر بل ځایه ډیرې غني او مهمې ستراتیژیکي منطقې ګڼل کیږي. افغانستان پدې منطقه کې دیوه څلورلاري او مستحکم بالا حصار په حیث دځانګړي ستراتیژیک موقعیت څخه بر خورداره دې. له دغه ځایه هره خوا هره سیمه په ډیره اسانۍ او برلاسي سره په نښه کیدلې شي. تاکیداً باید ووایم چې با شهامته، وطنپرسته او دهیواد او خلکو په ګټو مین افغانان په ننني سیاسي لوبه کې د دغه برلاسې فکتور څخه په پوره جرئت او ډاډ سره استفاده کولې شي او همدغه مطلب زما د دې لیکنې اساسي هدف تشکیلوي .

د ۲۰۰۴ کال د اپریل په ۳۰ نیټه ۱۰ نوې هیوادونه چې اکثراً پخواني سوسیالستي هیوادونه او د روسانو کلک ملاتړي وو د اروپایي اتحادیې غړي شول او سبا ته به د ناټو غړي هم شي. اکراین، سپینه روسیه، او ځیني نور هیوادونه هم همدغه لار تعقیبوي. روسیه هم ددې په عوض چې د ننني یوجهته دینامیزم او عطالت مخې ته خنډ شي په ډیر شرم اور شکل سره، خپل سرونه د اروپائیي اتحادیې، امریکې او ناټو دلمنې لاندې کوي. ښامار یې په سینه ورخیږي او لکه

دمسمریزم شوی مورک غونډې د سوړې دننوتلو توان یې له لاسه ورکړیدي. خو سر نوشت یې معلوم او څرګند دي او هغه په نوي لوبه کې دلوبي روسیي رنګیدل دي.

ناټو چې په نوي وسلو باندې د سنبالیدو او توسعیي لپاره یي هیڅ ډول سیاسي او اجتماعي منطق وجود نلري او لا پخوا باید دغه سازمان منحل شوی وي، ورځ په ورځ توسعه پیدا کوي، د روسیي شمالي او غربي سرحدونه یې اشغال کړي او د پخواني شوروي اسیایي جمهوریتونو په راخپلولو سره به د روسیي جنوبي پولي هم د واک لاندې راولي. د افغانستان د سنګر څخه چې شاوخوا ټولې سیمي د هوایي تکتیکي او ستراتیژیکي او ځمکنیو لیرې ویشتونکو قواوؤ د فعالیتونه په شعاع او تیر رس کی قرار لري حتما به د امریکې په مشرۍ موجوده قوتونه په افغانستان کې د دغه لوبیي لوبې په سیاسي - نظامي مرکزي وضع الجیش کې پاتی کیږي او خپل حضور به ساتي .

خو د دې ټولو خبرو سره سره روسیه او د سیمي لوی او واړه هیوادونه یو ډول امیدواری ته ستر ګې په لار دي او هغه دا چې ګونډې یو ځل بیا به د افغانانو د بې سنجشه قربانۍ په نتیجه کې د فلک څرخ ددوی په ګټه څرخي او امریکائیان به هم لکه د روسانو په څیر پد غه پلنډۍ کې ډوبیږي او د افغانستان په ونډۍ کې به بیا هر چاته خپله خپله برخه رسیږي. زما پوښتنه داده چې افغانان څه شي ته ستر ګې په لاره دي ؟؟؟

یو ځل بیا د افغان اولس بی سنجشه قرباني ! یو ځل بیا عین سرنوشت ! یو ځل بیا د خپلو او پردو لخوا عینی موضعګیري او لکه پخوا همغه لعنتی پاداش ! او دغه پروسه به په متوالي

شکل تر ابده دوام پیدا کوي ؟؟؟ او تل به افغان اولس لکه پسه غونډې د قصاب په غولي د حلالکې لپاره تړلې ولاړ وي ؟ نــــــه !

دا سې وایي "هر اولس د همغه حاکم او آمر سزاوار دي چې پرې حکم او آمر کوي" او علامه سید جمال الدین افغان په حقه سره لیکي "زه د ظالم او مظلوم دواړو سره عداوت لرم. د ظالم سره پدې خاطر چې ظلم کوي او مظلوم سره پدې خاطر چې د ظالم ظلم پر ځان مني" افغان اولس د دښمنۍ ورندې. خپل دین او رسالت یې د وطن په وړاندې تل ادا کړې. پدې به وروسته بحث وکړو.

کله چې بین الملل قوتونه په افغانستان کې خپل حضور ساتي حتما به لکه چې همدا اوس مخامخ دي، د افغان اولس دعکس العمل سره به مخامخ وي او افغانان به هم حتما هغوی وتلو او ماتې ته مجبوروي. دا یو معمول تاریخي فاکتور، حقیقت او واقعیت دي او افغانانو تر اوسه پدی باره کی بل مصلحت نه دي منلې. خو سوال پیدا کیږي. ایا دغه ډول نظامي حضور یوائې په افغانستان کې دي؟ یوائی د امریکې دا ډول نظامی حضور د نړۍ د سلو څخه په زیاتو هیوادونو کې شته. دا یو بین المللي پرابلم او بین المللي مصلحت، تړون او پیوستون غواړي. افغانان لکه څرنګه چې یې د تاریخ په اوږدو کې ندي کړې شوي، نن هم دغه پرابلم په یوائې ځان نشی حلولې او که غواړي دغه کار وکړي انجام یې لکه هر وار، دا وار هم بل ډونه شي کیدلې، یعني چې امریکا به ماته کړي، خو پخپله به هم یو ځل بیا د غیر و غماز او شغالانو لپاره د مرګ په پوله پریووځي ..د افغانستان دښمنان غواړي پدې لوبه کې پخپلو معاملو سره

افغانان او تاریخ یې دا بد لپاره خاورو ته وسپاري او افغانان هم نن پخپله ځانونو ته قبر کنې او دګور په خوا منډې وهي. افغانانو پدې منطقه کې تل استعماری قوتونه مات کړي او ولسونه او هیوادونه یې دهغوی له شر څخه ژغورلي او ازاد کړي دي. خدایي خدمتګارانو دخان عبدالغفار خان په مشرۍ دهندوانو سره یوځای مبارزه وکړه، هند یې د هندوانو لپاره ازاد کړ، خو پخپله محکوم پاتې شول، درې واري هند په پاکستان حمله وکړه او مات یې کړ، په آسیا یې جمهوریتونو باندې دتزاریزم او بلشویزم دتیري په وخت او همدا سې دایران او عراق دجنګ په وخت کې افغانانو هیڅ ډول خپلې سیاسي غوښتنې او ملاحظات په نظر کې ندي نیولي او دخوږې ګوتې څخه یې هیڅوک ندي کش کړي، سره ددې چې دلائل به موجود وو. خو بر خلاف دافغانانو په غمیزه کې ګاونډي هیوادونو دافغان اولس په شر کې خپل خیر لټولی او یوازې خپل سیاسي اهداف یې چاغ کړیدي او نن هم په ډیر خائنانه شکل نه یوازې لاس وهنې بلکه څرګند تیري او تجاوز دوام لري.

جنرال مشرف او دهغه مارشالایي ډلې ته پکار ندي چې دخپلو خلکو او دمنطقې دسیاسي وضعې پر خلاف یې دامریکې دلمنې لاندې موضع نیولې او القاعده او بنیاد ګرایي چې پخپله یې په سند او پنجاب کې ځای پځای کړې او هلته یې براس راووځې خو دوی په هغه ازادو سرحدي سیمو کې نظامی تریسمار جوړ کړې چې اصلا حق نلري هلته قدم کیږدې او پدې بهانه قومي مشران وژني، کورونه یې سیزي او پر ځای یې نظامي تحکیمات جوړوي او اغزن سیمان نیسي. ځیني کسان

لا سترګي پټوي او دبې بې سې درادیو له لارې په ډیره بې مسئولیتۍ سره ځیني اظهارات کوي او له بده مرغه لر او بر افغان دهغې په مقابل کې په حقیقت کې پټه خوله پاتې کیږي.

.زه داولسونو سره دعداوت دمسئلی سره موافق نه یم هغوی تل خپل رسالت سرته رسولي، دا سیاسي او دولتي وطنپرست مشران، اجتماعي شخصیتونه او روشنفکر قشر پورې لري چې همیشه پداسې حساسو شیبو او دتاریخ په تاریکو ګګلیچونو کې باید خپلې ټولنې دیوه نیک او څرګند مستقبل په لوررهبري کړي. خو سوال پیدا کیږي کوم مشران او کوم روشنفکر؟

ــــ هغه چې دافغانستان دوروسته پاتې اجتماعي - اقتصادي مناسباتو خام او نارس محصول، دشعور او درک سترګې یې لاپټې، دخپل رسالت او دندو په وړاندې احساس دمسئولیت نشي کولې او یوازې په بچګانه، تنګ نظرانه لوبو کې یو دبل دپښو وهلو او امکاناتو دخنثا کولو په مرض اخته دي؟

ـــ هغه چې دپردیو دواکمنۍ په وخت کې دهیواد او خلکو په وړاندې دعدم احساس او پردیو ته دخوش خدمتۍ دمعیارونو له مخې هر بې سواده با سواده په غیر مستحق ډول کورکورانه په نظامي او ملکي دولتي رتبو او مقامونو، مسلکي، علمي، اکادمیک صلاحیتونو او رتبو او د نړیوالو معیارونو، پرته په دیپلومونو او یا نورو القابو مفتخر شوي او په پنځو ورځو کې دمقامونو، رتبو او افتخاری القابو دټولو پوړیو څخه اووختي دي؟

ـــــ هغه چې د بې شمیره پاچا ګردشیو، حکومتونو،

دولتونو، حزبونو، فرکسونونو، ډلو ټپلو په سطحه جدا ګانه تشکیلات پرسیدلي او جوړ شوي او هر چا دخپلې سلیقي له مخې کسان په پوره بې مسئولیتۍ سره ګمارلي او نن دیوې پوستې د پنځه کسیزي ډلې دقوماندان څخه نیولې تر لوړو مقامونو پورې هر څوک ځان لپاره با صلاحیته غیر مطیع شخصیت قایل دې او نن په اصطلاح پخپله افغاني روشنفکر قشر په یوه نابکاره بار، مکدر سیاهي لشکر تبدیل او دنیکو او بدو تمیز پکې مشکل دې.

ــــ هغه چې دهیواد څخه بهر روزل شوي، او سیدلي او ددموکراسۍ او مدني ټولنې په ټولو اصولو او قوانینو اګاه دپوهنتونونو استادان، سیاسي مبصرین، ادیبان او پوهان خو بیا هم دافغاني ټولنې دهرډول تبعیضونو په لومو کې بند پاتې دي او بستري یې دبي بي سي، امریکا غږ او نورو رایوګانو، مجلو، ورځپاڼو، جریدو او داسې نورو دفترونو کې اچولي بیا هم دمختلفو سلیقو او مناسبتونو له مخې په پوره بې مسئولیتۍ سره عریضي او طویلي مقالې لیکي، تحلیلونه، تبصرې او مصاحبې کوي او تر څو چې خبر نګار بس ورته ونه وایي نه بس کوي؟

ــــ او یا هغه چې په تیرو دورو کې ټکول شوې، ځپل شوې او خولې یې داسې تړلي چې په زور به یې پرې خلاصې نه کړې؟

ــــ هغه چې پرون په اصطلاح دکمونست، مجاهد او بې طرفه په نوم یو بل په واک کې شریک کیدو ته سره حاضر نه وؤ او یا نن چې دځیني بین المللي کړیو سره د ځینې ډلو دشخصي ګټو او ملحوظاتو له مخې متقابلو معاملو په نتیجه کې یو ځل بیا په عمده ډول دپخواني مجاهدینو مشران واک ته

رسیدلي او بیا بل چا ته اند کترین حق نه قائلیږي؟

ــ او یا بالاخره محترم حامد کرزي چې په وطني او بین المللي ملاقاتونو کې دچپن، قره قلي او کالیو په اغوستلو سره دخپل وسعت نظر تظاهر کوي خو په حساسو وختونو کې خپل درونډ رسالت هیروي او په اصطلاح دیوه مجاهد په حیث دموجوده جنګ سالارانو، جهادي مشرانو او نورو سره په ائتلاف، تفاهیم او کمپرمائز ډډه لګوي؟ په هیواد کې ټولې بنیادي چارې په ټپه ولاړې او یوائې په نمائشي، ګذرا او مؤقتي چارو بسنه کیږي؟

دادي زمونږ دافغاني ټولنې موجوده حقیقتونه او واقعیتونه چې باید ویې منو او دهغې له مخې لازمې نتیجګیرۍ وکړو. پداسې ترګمیو او سیاسي بحرانونو کې دچارو سمون اسان کار ندي او هیڅکله د نیکو او بدو تر منځ ځرګند سرحدونه او پولي وجود نلري. تشخیص، تصمیم او اقدام پداسې حالاتو کې مشکل وي. دفرانسې مشهور متفکر او فیلسوف ارنست رنان لیکي "وقت های می ایند که ګوئی هر چیز از دست رفته است، همان است وقت شروع کار". په نورو هیوادونو لدې څخه ډیر زیات بد حالتونه راغلي خو هغوی دهرې وضعې څخه لازمه نتیجګیري کړې او اشتباهات یې دوباره ندي تکرار کړي، نه لکه چې مونږ دشوؤ اشتباهاتو او ګناهونو په بنیاد دلا لویو ګناهونو تصمیمونه نیسو او پلانونه جوړوؤ.

هو! نن دافغانانو لپاره واقعا سرنوشت سازه حالت او وضعه ده. نن مونږ لپاره بهترین وخت دشروع دکار دي چې نیک تصمیم ونیسو او لازم اقدام وکړو. راشئ دهیواد او اولس دعالي ګټو په خاطر یو تربله سره دوروری لاسونه ورکړو او

متحد عمل ته ملا وتړو.

مونږ افغانانو ته د هر څخه د مخه خپل خدای ته رجوع کول پکار دي چې پخپل فضل وکرم سره مونږ د جمعي شعور د تورتم او کدورتونو څخه راوباسي او د عقل او شعور په رڼا کې خپل ځانونه او دوست او دښمن وپیژنو او د ښو او بدو تمیز وکړو شو !

مونږ ته یو مهدی پکار دی چې د وخت وزمان د دجال د مکر وفریب د دامونو او لومو څخه مونږ ته نجات راکړی !

مونږ ته پدې حساسه شیبه کې صور د اسرافیل ع پکار دې چې د حقیقي قاضي په وړاندې احساس د مسئولیت وکړو ، ویده وجدانونه رابیدار او د حب الوطن احساس او شعور مو دوباره را ژوندې شي !

مونږ ته د حی علی الفلاح یوه داسې کړیکه پکار ده چې د هر کاڼه غوږ تر عمقه ورسیږي، د غفلت له خوبه مو راویښ او د نړیوالو سره سیال ژوند ته مو وهڅوي !

مونږ ته د افغاني جمعي شعور په ضمیر کې یوې داسې زلزلې ته ضرورت دې چې ټول هغه بنیادونه چې د پردیو لخوا زمونږ په ذهن کې د ورور وژنې، نفاق، عداوت او تبعیض په خاطر اباد شوي له بیخه ړنګ، د غه خامې ختمې پخې او د وروری او افغاني ذات البیني تفاهم په بناء نوي بنیادونه ایجاد کړو !یوائې پدې صورت کې کیدلې شي مونږ د موجوده وضعې څخه د خپلو خلکو او هیواد په ګټه لازمه استفاده وکړو !نن چې په افغانستان کې کوم قوتونه موجود دي

ـ اول خو د ډیرو هیوادونو څخه نماینده ګي کوي او دیوه هیواد قوتونه نه .دوهم د هغوی تر شا داسې ټولنې پرتی دي چې

د موکراسي پکې منلې او عملي حقیقت او واقعیت ګڼل کیږي

ـ دریم د هغوی تر منځ هم د نړیوالو سیاسي -اجتماعي مسایلو په هکله ستر تضادونه وجود لري

ـ څلورم دا چې دا یو نړیوال پرابلم دی او مونږ پخپل منطقی برخورد سره نړیوال ملاتړ تر لاسه کولی شو.

ـ پنځم مونږ پدې باور یو چې د موکراسي کوم حکم، فرمان، آمر او حتی یوائې قانون هم نه دې چې په زور هره خوا صادر شي، بلکه د موکراسي د هر څه څخه د مخه پاکه عقیده، اخلاق، تربیه او لوړ انساني اجتماعي شعور ته ویل کیږي او کله چې د غه صفات د ټولنې او فرد په ذهن کې ځای نیسي هیڅکله د داسې وحشیانه، غیر انساني قرون وسطایي اعمالو مرتکب نشي کیدلې لکه چې نموني یې په افغانستان، عراق، ګوانتامو او ځینې نورو ځایونو کې وښودل شوې. بشریت نن د دغه ډول اعمالو څخه نفرت لري او په نړیواله کچه د دغه ډول اعمالو په ضد عکس العملونه او مظاهري دوام لري او د هغوی خپل خلک لدې کبله احساس د شرم او خجالت کوي.

د پورتنی بحث له مخی په لاندی ډول نتیجګري کیدلې شيي

۱ـ په بین المللي لوبو کې پردي غمونه په خپله ذمه اخستل او په حلاجي کې خپل هډونه په ځانګړي توګه ورکول نه ثواب دې، نه شهامت، نه وطنپرستي او نه د سلیم عقل او وجدان مشوره او مصلحت. بین المللي پرابلمونه یوائې په بین المللي تړون، پیوستون او ملاتړ سره ډیرې اوږدې مودې مبارزې په نتیجه کې حلیدلې شي. د دا ډول طوفانونو څخه ځان لري او په امن کې ساتل غوره مشوره او مصلحت ګڼل کیږي.

۲ـ په ننني منطقوي سیاسي لوبه کې افغانانو ته پکار دي

چې دخپل مرکزي ستراتیژیک موقعیت او چانس څخه په استفادې سره خپل ملي وطني موقف تقویه او پرې نږدې چې کله هم وروسته لدې د شاوخوا قجیرانو او ګیدړانو خوراک شي.

په یوویشتمه پیړۍ کې بشري قانوني او حقوقي ارزښونه او معیارونه

قانوني او حقوقي هر ارشي او تداوم دبشري ژوند سره له همغه وخت څخه نه شلیدونکي مناسبات او اړیکي پیداکړي ،کله چې دا لوی جهان او ټول خلقتونه دخدای دلوی علم له مخې د "کن فیکون" دحکم په صدور قانونمند او متعادل پیدا او انسان یې دانساني تقوا او علم له مخې اشرف المخلوقات او خپل خود مختاره خلف ګرځولې دې.په پورتنۍ جمله کې څو عمده اصله لکه قانونمندي، تعادل، حقوق، مساوات، تقوا او خلافت په سترګو کیږي. همدغه اصول په مجموع کې دهر نظام دخلقت ، تکامل، پایښت او معرفت مستلزم او متضمن او دخدای دمقضي او مقدر قانون "قضاء او قدر" له مخې یواځینې مقید شرط ، دین ، مذهب او شریعت ګڼل کیږي. هیڅ شې وجود نلري مګر په قانونمند شکل سره . قانونمندي شکل دموجودیت دجهان او هرې پدیدي دې او انسان له هغې سره په قانونمند کړو وړو مکلف او مؤظف ګرځیدلې دې . تعادل په یوه نظام کې دپدیدو دظهور ، هم آهنګۍ او پایښت اصلي عامل او عمده اصل او یواځې دمتقابلو حقوقو ، وجایبو او ذمه واریو په

صورت کې یو نظام جوړیدلې او پاینبت لرلی شي. دتبعیض پرته مساوات او تقوا دنظام دبقاء لازمي او کافي شرط او خودمختاره مقدر خلافت دمسئولیت هغه درونند بار دې چې انسان دهغې په احساس سره کولې شي خپل تاریخي رسالت سرته ورسوي. مطلق مختار او مطلق مجبور وجود نلري او هر څوک دبین المللي او ملي تسجیل شوو قانوني او حقوقي ارزشونو او معیارونو په وړاندې مقید او مجبور دي او پرته د سرکشۍ او امتیاز څخه باید هغه ومني او غاړه ورته کښیږدي .لوی فلسفي شاعر رحمان بابا دغه متقابل مسؤلیتونه څه ښه افاده کړیدي:

دلته دم او قدم دواړه په حساب دي
پل غلط له لارې مه ږده بې حسابه

لیکن نن ځینې بې مسئولیته نړیوال دټولو انسانانو او فرهنګي زیرمودتباهۍ لپاره په نوو ذروي ستراتیژیو یو تربله سره مسابقې ته امادګي نیسي. هر نور مال انسان دهرې ورځې په پای کې دګټې او تاوان او ښو بدو محسابه او قضاوت کوي. پنځه کاله وشول چې ښاغلي حامد کرزي دخپلې جهادي ډلې سره په افغانستان کې حکومت کوي. دهغوی تر شا ملګري ملتونه، امریکا، انګلستان، ناټو او په مجموع کې د ۴۵ نړیوالو پرمختللو هیوادونو ملکي او نظامي طاقتونه په ټول اقتصادي توان سره ولاړ دي. دغه هیوادونه دلوی نظامي، اقتصادي، علمي تخنیکي، سیاسي تجربو او عالي مدیریتونو او منجمنټ خاوندان او کم تر کمه یې عملاً ۵۰۰ کاله په ټوله نړۍ حکومت کړی دی. نن هم دوی دنړۍ دټولو هیوادونو اقتصادی زیر بناوې دګلوبالیزم په کچه پخپل واک

کې لري او دژوند ټول اړخونه اداره کوي .دوئی زمونږ هیواد ته دامنیت دتامین او بیا آبادونې لپاره راغلي دي، خو له لومړۍ ورځې داسې معلومیږي چې دکوم لوی او خطرناک جنګ لپاره اماده ګي نیسي. دارګ په داخل ، دارګ په دروازو پورې تړلي سرکونه او دکابل په ټولو دتوجه وړ کوڅو کې سنګر بندۍ او استحکامات دوام لري. دهیواد په ستراتیژیکو منطقو کې اساسي قشلې او تاسیسات جوړیږي. برخلاف پخواني نظامي مؤسسات او تاسیسات او اردو ړنګ شوې او بیکاره مسلکي افسرانو یې لویه سیاسي او ټولنیزه ستونزه رامنځته کړیده .دبیا ابادونې هیڅ نښې نښانې نه په سترګو کیږي یواځې دبې حسابه ډالرو دهضمولو په خاطر دکاغذ په مخ د راتلونکو وختونو تخیلي پلانونو طرحې جوړیږي. خو په ځینې تاریخي منطقو کې لکه شیرپور او دښاري ماستر پلان خلاف په ځینې ساحو لکه ښاري پارکونو ،کلتوري مرکزونو او یا نورو ساحو کې چې دزوراباد په نومونو په خپل سر پروژې د جهادی مشرانو، قوماندانانو او دموجوده حکومت ځینې بیګانه پلوي انډیوالانو له خوا په کار اچول شوې دي او دخارجي پیسو ټولې سر چینې هم په لاس کې لري چارې په پوره سیالۍ پر مخ ځي.

خو له بده مرغه پدې وروستیو وختونو کې د ځانمرګي بریدونو او دآیساف او ناټو دنوې ستراتیژۍ له مخې دهوایي، راکټي او لیري ویشتونکو توپونو په بمبارۍ او ډزو کې کومه لوټه چې دتنظیمي جنګونو او شرق او غرب په زور ازمایي کې ولاړ پاتې شوې وه شک نشته چې هواره به شي دا چې د زوراباد د پروژو سرنوشت به څه کیږي معلومه هده.

دمعتبرو دولتي او خارجي رسنیو په قول دمخدره مواد

قاچاق او کر کیله له یوې ورځې څخه بلې ته پراختیا مومي او نژدې ده چې دنړۍ سل په سلو کې اپین په افغانستان کی تولید شي او دا کومه د تعجب وړه خبره هم نده ځکه دهمدغه رسنیو په قول په افغانستان کې نظام، اداره، حکومتاو قانون نشته او فساد، غلا، اختلاس ،د خلکو تښتونه، په کوچنیانو ډلئیز تجاوزونه او انارشي ورځني دود او دستور ګرځیدلې او هغه څوک چې دا کار نه کوي په اصطلاح په افغانستان کې احسا س دحقارت کوي ،ځکه چې دا یو غیر معمول کار ګڼل کیږي اونسبي نورمال انسانان فکر کوي ګوندې دکومې ګناه مرتکب شوي دي ځکه چې دا کار د عام دود او دستور سره په تضاد کې واقع کیدل کیږي. له بلې خوا دا هم یو تاریخي حقیقت دې چې نړۍ زورورانو همیشه دمخدره موادو قاچاق پخپل واک کې لرلې او که دا کار ونکړي دا لویي سرمایي به یي له کومه کړي وې او دا احمقانه مصارف به له کومې لارې پوره کوي؟ دوۍ هر وخت چې دنړۍ په کوم کنج کې واک درلوده تل یي داپینو مزرعې جوړې کړي او دنړۍ هر تود بازار ته یي رسولي دي. دا چې څوک پدغه زهرو خپل ژوند له لاسه ورکوي، خپل دي یا پردي د دوۍ لپاره دا خبره د ارزش او پام لرنې وړ نه ده. پرون اپین دهند او جنوبي امریکې د حاصل خیزو ځمکو څخه تولیدیده او د اروپایانو پواسطه چین او نورو ملکونو ته وړل کیده چې د تریاکو لوی جنګ یي پایله وه او پخپله امریکایان وو چې سل زره چینایي معتادین یي دامریکایانو په اعتیاد باندې د روږدي کولو لپاره امریکې ته بوتلل او نن چې دامریکې او اروپا په بازارونو کې هر ډول مخدره مواد آزاد خرڅیږ. او دهیچا څخه پټ حقیقت ندې بیا هم همدغه

امریکایان او اروپایان یي نن له افغانستان څخه خپلو خلکو ته په پراخه پیمانه رسوي.دا ډول ده په څو جملو کید کرزي صاحب دپنځه کلنې دورې او خارجي «دوستان»د بیا ابادونې پایلې او نتیجګیری. دوئ، چې هر ډول فکر کوي، خو زمونږ په فکر داخلي او خارجي ټول ټیمونه دامنیت او بیا ابادونې په چارو کې په قطعي ډول ناکام دي. مونږ دا نشو منلې چې دوۍ په دې کار کې بې وسعې دي. له بلې خوا په کابل کې دانګلستان نوي سفیر وویل چې په راتلونکو دیرشو کلونو کې به په افغانستان کې پاتې شي. همداسې دامریکې ددموکرات ګوند نوي کاندید بارک اوباماهم داګست په دوهمه نیټه ویلي، که دې په انتخاباتو کې بریالې شي له عراق څخه به خپل قوتونه خارج او افغانستان ته به یي ولیږي. دافغانانو سره همدومره جفا کافي وه. ښه به دا وي زمونږ دغه "دوستان"نور خپل حضور په افغانستان کې پای ته ورسوی او په ډیر منطقی او معقول شکل سره دیوویشتمی پیړۍ دایجاباتو او دهغوی ددیموکراتو ټولنو دغوښتنو مطابق واک دافغانستان اصیلو خلکو ته وسپاري. افغانانو تل دخپلې خاورې دساتلو توان لرلې او اوس یي هم لري.په حقیقت کې هغوۍ همغه پلانونه عملي کول غواړي، دکومو په خاطر چې افغانستانته راغلي دي . امنیت او ابادي د هغوۍ په پلانونو کې هیڅ وجود نلري، یوائې د ګذرا پدیدي په حیث که چیري په موقتي پروژو کي چیري په سترګو شي او لکه چي عملاً لیدل کیږي ډیري ددغه ډول پروژو څخه داسي بي کیفیته وي چې دا ستفادي دمخه او یا لا اقل د ډیري کمي استفادې څخه وروسته له منځه ځي. نن چې بشري شعوري اګاهي دبلوغ مرحلې ته رسیدلې او دهر ډول تحول، تکامل او

منطقي پوهاوي د پذیرش قابلیت وجود لري، نن چې اقتصادي زیرمې او امکانات د ټولې نړۍ د وږو او بربنډو د مړولو او پټولو لپاره کافي دي او که نه او سي په کمه توجه سره یې سرشاره زیرمې تولیدیدلې شي، ... ایا دا مناسب ده چې یو اځې دهوس ، لویي غوښتنې، شوخۍ او ساعت تیرۍ ، سادیزم، بربریت ، وحشت او حیوانیت د غریزو له مخې د ملیاردونو انسانانو د پیړیو پیړیو ټولو علمي ــ تخنیکي، اقتصادي، اجتماعي، حقوقي، قانوني سالم بهیر ته شا او خپل ټول امکانات او با الخصوص او سنۍ میډیا او مطبوعات په لعنتي پدیدو بدل تر څو دیوه انسان اخري مړۍ چې د اخري نفس لپاره په خوله کې لري، ترې را وشوکوي ؟ د څه لپاره؟ راشۍ ! "د سلیم عقل او وجدان حکم" ته غاړه کیښږدو ! راشۍ ! د ملیاردونو انسانانو د میلونونو کلونو د ژوند او مبارزی د سلیم بهیر منل شوؤ ارزښونو ته چې د ټولو نړیوالو په خورا معتبرو اسنادو کې تسجیل او د عملی ژوند بڼه یې غوره کړې ازرش قایل شو ، راشۍ ! چې د ټولو سالمو انسانانو غوندې یو شان فکر وکړو ! او که نه نو ! د سپتمبر یوولسمې او ډیرو نورو پیښو دا هم وښودله چې یو پر بل باندې د برلاسي امکانات هم عام ګرځیدلي دي. راشۍ ! د مقابلې پر ځای د تفاهم لار غوره کړو. بنه به داوي د شر، فساد او تروریزم شیطاني ځالی او مزرعی په پاکستان او د نړۍ په کنج کنج کی وتړل شی. دا ډیره ناکامه هڅه او د نړیوال دموکرتیک نظام لپاره د زهرو او ذقوم حیثیت لري. دا یوه بهانه ده، دا یوه دسیسه ده، دا یو ډیر تور او ناکام پلان او پروګرام دې، دا اوس په حقیقت بدل شوې واقعیت دې چې نن د نړیوالې مافیا توري څیرې د چپګرا ، راستګرا ، القاعدې،

طالب او بل هر بنیادګر چې تصور یې کیدلې شي په یوه محل قوماندې کې سره راټول او ځانونو لپاره طلایې هڅۍ اچوي او د نړۍ د بې ګناه انسانانو لپاره د تباهۍ ګودالونه، کندې او اسفل السافلین جوړوي. نن جهاني ټولنې یو جانبه عطالت پیدا کړې او د یابو په شا د کوربار په څیر یې خپل توازن او تعادل له لاسه ورکړې، پریوتل یې حتمي او برې به د سالمو قوتونو په برخه وي

افغان هېواد پال ملي روڼ آندي بايد خپل تاريخي رسالت سرته ورسوي !

اگـر يک ذره را بر گيری از جای
فـــروريزد همه عالم سراپای

« مولانا جلال الدين بلخي»

دشلمې ميلادي پيړۍ په پای کې د سياسي لوی نړيوال بحران رامنځته کيدل، په ناپايداره يو قطبي محور او بنسټ دنوي نړيوال سياست تشکل او په دغه سياست باندې د پيژندل شوو افراطي ځيرو تسلط، هيڅکله په يويشتمه پيړۍ کې دنړيوالو لپاره دنيک فال زيرې نشو ګڼل کيدلې او دا هم کومه دتعجب وړخبره نه ده چې نړيوال او افغاني سياست نن په کثير المجهوله معادله او جړه مشوره بدل شوې دي. تر څو چې دغه مجهولات په نړيواله او ملي کچه دمعلومو متحولاتو او نورماتيفونو له لارې په منطقي قانونمند ډول دحل ځواب پيدا نکړي دامنيت او سولئيزګډ ژوند تامينيدل هم ناشوني کار ګڼل کيږي.د ۱۹۷۹ م کال په پای کې پخواني شوروي اتحاد دشپيته کلنې دوستۍ او بين المللي قوانينو او تړونونو پر خلاف پر افغانستان خاينانه حمله وکړه او برژنسکي دامريکي د پخواني جمهور رئيس جيمي کارتر امينتي سلاکار هم پدې

اعتراف وکړ چې: "اين ما بوديم که شوروی ها را تشويق نموديم، تابه افغانستان تجاوز نظامی نمايد و درين پروژه پاکستان رفيق راه ما بود..." پدې ډول افغانستان ديوه ډير خاينانه پلان له مخې دنړۍ دسترو هيوادونو تر منځ په تمام عيار جنګي ميدان او تياتر بدل شو. دنړيوالو تضادونو او شخړو ستر غامض پرابلمونه دافغانانو دسرنوشت سره غوټه او افغانان دجنګ په تاوده ډګر کې دنړيوالو سترو ابر قدرتونو دجفاء او ناروا سره مخامخ شول. دغه جهنمي طاقتونو يوائې دجنګ بديل غوره کړې وو، غوښتل يې د کمونيزم او کاپيتاليزم، شوروي او امريکي او کې جي بې او سي آی اې تر منځ ګلوبال متضاد لاينحله پرابلمونو ته د افغانستان په جنګي ډګر کې د حل لار پيدا کړي، خو افغانان نه په اخلاقي لحاظ ددغه لويي جفاء او ناروا سزاوار او نه په مادي او معنوي کچه ددې جوګه وو چې دغه لوی ناورين دې پخپل کور کې وزغمي او يا دې دغه لوی بار په خپلو اوږو پورته کړې شي. خو جبراً افغان اولس دغه غير عادلانه او نا برابر جنګ ته اړ ايستل شو او دنړۍ دمخ د ټولو زړو او نوؤ وسلو ذخيري دافغانستان په جنګي تياتر کې استعمال او وازمايل شوې او دکمياوي او ذروي وسلو پاتې شوني او تفالې دافغانستان په خاوره راپريوتې. دجنګ دسوخت مواد په ټولو جبهو کې يوائې صادق او مؤمن مسلمان افغانان ووچې د څو تنو معامله ګرو په ذريعه جبهه په جبهه ځغليدل، دومو په شان ويليدل او جبهې يې ګرمې ساتلې. ليکن يو دسوچ او فکر والا افغان پيدا نشو چې ددغه باتور اولس په سمه لار رهنمايي سره يې خپل تاريخي رسالت او دين ادا کړې وې. او که چيرې به کوم وطنپرست

افغان دغه رسالت ادا کول هم غوښتل ، د بین المللي شیطاني مافیایي قوتونو دغلبیل دچاڼ، جال او دام څخه د تیریدو فرصت دغه ډول کسانو ته نه وو میسر او حتماً هر وطن پرست انسان په یو ددغه دامونو کې لاس و پښې او ذهناً تړلې پاتې کیده او یواځې هغه کسانو ته چې د مافیایي پروګرامونو عملي کول به یې غوښتل د فعالیت او ازادۍ چانس ورکول کیده . نو ځکه افغان اولس نه یواځې خپلې ټولې مادي شتمنۍ بلکه افغاني وطنپرستي، عنعنات، ملي وحدت، ټولنیز جوړښت او ټول اسلامي، اخلاقي او وجداني ارزشونه چې په هر سنګر کې دافغانانو دبري ضامن وو هم له لاسه ورکړل او په اصطلاح بې موراله او خلع سلاح پاتې شول. افغانانو دنړۍ هغه ستر قدرت مات کړ چې له ویرې یې امریکایي او اروپایي امپریالیزم په زرګونو کیلومتره وړاندې پخپلو کورونو کې دشپې خوب نه درلود او ټولو نړیوالو ، شرق او غرب، عرب او عجم او باالخصوص پاکستان ته یې دړنګیدو دحاضر خطر څخه نجات ورکړ او دنړۍ دتاریخ څرخ یې دامریکې په یو قطبی محور وڅرخاوه. دتأسف خبره داده چې لا دنجات دشهیدانو دزخمونو وینې او په سره ډولۍ کې دکونډې ناوکۍ اوښکی نه وې وچې او دغم تورپوړنې یې لا له اوربل څخه نه وو پریوتې، دغه ټول معامله ګران چې دټولو افغاني پرابلمونو او دژنیو دتړون قاضیان، حکمان او مجریان او مجرمان ګڼل کیدل، ددې په عوض چې دهل جزاء الاحسان الا الاحسان په حکم افغانانو ته نیک پاداش ورکړي ، «به ما چی» ګفته ،او په خپل ملک کې ،په نوي فرصت سره د څو ورځو ارام تنفس او بعدي پلانګذاریو په نیت یې خپلې غوټې له افغانستان څخه وتړلې او افغان

اولس یې دباروتو او وسلو دګودامونو په سر په نه پخلاکیدونکې دښمنۍ کې بې سرنوشته دمرګ په پوله په غم او مصیبت کې خپلو معامله ګرانو ته پریښود تر څود دغه اولس دښمنه او وطن دښمنه تورو بلاګانو پخپل منځني جنګونو کې نور هم وځپل شي. خو پخپله پرته له تبعیض څخه کمونستان او کپیتالیستان دناټو دچتر لاندې په مشترکو جشنونوکې راټول او معلومه نده دکومو اهدافو په خاطر نوی ستراتیژۍ جوړوي او په مدرنه وسلو دچاپه مقابل کې ځانونه سمبالوي؟

ددغه «هیومنیستانو» سترګی لس کاله وروسته یواځې هغه وخت وغړیدلې او دخپل خوب په غلط تعبیر پوه شول، کله چې یې دمارکونډیو او ذقومو کروندي چې پخپله یې کرلې وې په نیویارک او واشنګټن د ۲۰۰۱، بالي ۲۰۰۲ ، ستامبول ۲۰۰۳، مادرید ۲۰۰۴ ، لندن ۲۰۰۵ او نورو ملکونو کې ثمر ته ورسیدلې او افغانانو دغه دقربانۍ ګوډورو ته ضرورت پیدا شو. نو په اصطلاح ټولو شرافنمندانه اعتراف وکړ چې ګوندې مونږ بې موجبه سهو آ افغانان هیر کړي وو او په ډیرو ښکلو شعارونو سره دملګرو ملتونو او امریکې دقمچنې لاندې نژدې دڅلویښتو متمدنه ملکونو نماینده ګان په افغانستان کې دسولې، امنیت او دهیواد دبیا ابادونې په خاطر کارکوي او ددوۍ په قول پایلې یې هم مثبتې دي.

خو حقیقت دادې چې دبن دبې بنیاده او دټولنیز ترکیب له لحاظه پوچ او بې ماهیته کنفرانس او دهغې دبې سنجشه طرحو او پلانونو په اساس او دامپیالیستي هیوادونو د خاینانه تاکتیکونو او ستراتیژیو په بنیاد چې کومې دولتي، حقوقي او

قانوني اداراې، ټولنیز سازمانونه، مستقل کمیسونونه، مطبوعاتي رسنۍ او نورې مختلفې اداري او انستیوتونه چې په تشکیلاتي لحاظ یې په بوده او تنسته کې کمې نه لیدل کیږي او په یوه چوکۍ پورې دمشاور وزیر، معین، مشاور مشاور او نورونومونو لس تنه تړلي، په مادي لحاظ په لسګونو ملیارده ډالر خارجي« مرستی »چې راځي دهمدوی په جیبونو کې پریووځي او هر یو د اروپايي او امریکایي صدراعظم او وزیر څو برابر معاش لري، دضدمرمۍ موټرو چې په کابل کې دضد مردمي په نوم یادیږي او دهر یوه په قیمت حد اقل کوچنۍ فابریکه جوړیدلې شي، « دسړي» په سر دلاسونو دګوتو دشمیر څخه زیات دي او ددغه موټرو شمیر که په لندن، ټوکیو، برلین، واشنګټن، پاریس او داسی نورو ملکونو کې دسرک په سر په لسګونو او زرو نو کې یو دې، په کابل کې دخدای په فضل هر دوم موټر همدغه دې. که مقامونه تنقیصیږي امتیازات پخپل حال پاتې او که وزارتونه له منځه ځي وزیران او مشاورین که چارو ته دوام نه ورکوي، امتیازات یې په خپل پخواني حال پاتې کیږي. تشکیلا ت او مصارف ورځ په ورځ پړسیږي خو عاید، تولید او مفیده ضریب له یوی ورځې څخه بلې ته نزولي قوس طې کوي او یا په حقیقت کې هیڅ وجود نه لري. ټولې تولیدي او غیر تولیدي، انتفاعي او غیر انتفاعي اداري او مؤسسات په لسګونو او سلګونو میلیونه ډالر بودجه او کومکونه تر لاسه او کارونه خارجي او داخلي اکثرأ«د لوړو مقامونو او دولتونو » شرکتونه او این جي اوګانې اجراء کوي او دوزارتونو او ادارو مسئولین په اونۍ یا میشت کې یو کرت د امضاء لپاره په شعبه کې حاضري ورکوي او اکثر کسانلا د

اسانتیا په خاطر یواځې خپل نوم لیکي او یو تن د ټولو په خاطر دغه زحمت ګالي، او هغه ورځ ډیره لیري نه ده چې تولیدي او انتفاعي اداري تش په استهلاکي او یا په بل عبارت دالر خورک، پیسه خورک او مفت خورک ارګانونو بدل او دنړیوالو د رواداریو له مخې به زمونږ خسروانو لپاره بلا تشبیه لومړې ځل په ژوندیني جنتی ژوند جوړ شي. خو ښه داده چې دجنت وعده خدای پر رښتینی دنیا ورکړې او بل دا چې دغه جنتونه دافغان بی وزله انسان په دوزخونو بناء دي او په دوزخي بنیاد باندې بل هیڅ ډول بنیاد پایداره نشي پاتې کیدلې او دامتیازاتو خاوندان دې ډیر امیدواره نه اوسي.

نن چې شکونه په یقین بدل شوې خارجي او داخلي مسئولین مجبور شوي اعتراف وکړي چې په افغانستان کې نظام نشته، قانون نشته، اداره نشته او دخارجیانو او داخلیانو په شمول عامله اداره او شخص وجود نلري او ټول یو شان دموجوده وضعې څخه شکایت کوي او ظلم، ناروا، فساد، رشوت، تبعیض، جنګي جنایتونه، دبشر دحقوقو نقض، تروریزم، دمخدره موادو قاچاق او کر کیله او ډیر ې نورې نیمګړتیاوې ګوندې ددغه ډول ټولنې طبیعي اجتناب ناپذیره خصلت او زیږنده ګڼل کیږي. په نتیجه کې ویلې شو افغاني ټولنه یو نابکاره بار او افغانستان دبې مجرمه جرمونو او بې ګناه مجرمانو ټاټوبې ګرځیدلې او نن پکې دټولو ارزشونو دبې ارزښه کولو تجربی روانې دي. ژوند بې ارزشه، مرګ بې ارزشه،ځان بې ارزشه، جهان بې ارزشه، آزادي بې ارزشه، غلامي بې ارزشه، ایمان، وجدان، حیا ،شرم او داسی نور ټول ارزشونه بې ارزشه کول غواړي. دغه بهر نیان چې داوضعه یې

رامنځته کړي او لا دوام ورکوي، ایا غواړي دافغانانو دصبر ، حوصلې ،اوسني مجبوریتونو اخرینه کچه ځانونو معلوموی او که قصداً په پوره سپین سترګتوب یې را پارول غواړي ، نن چې ټوله نړی د افغانانو په مقابل کې یوې خوا ولاړه او ټول بېګانه پرست افغانان یې هم د «چلاسو» په څیر پیشقراول کړي ،افغانانو او د دوی په آند ،خصوصاً پښتون قوم ته اخرین ګوزار ورکړي ؟ دعیان دبیان حاجت به څه وی؟ شک نه شته چې د افغانانو تر منځ همدوی ډیر د نفاق تخمونه کرلي او نن پرون هم ډیر مصرفونه په دې لار کې ګالي ، بیا هم زه نه پوهیږم ، ولي ،دوی دا خبره ، هیروي چې تاریخي شواهد هم بې بنیاده او خوشې په خوشې نه تکراریږي ، او دا چې افغانان د ټولو مخالفتونو سره سره په اخرین تصمیم او اخرینه لحظه کې تل واحد او یو موټې پاتې شویدي او له دې هم ډیرو بد ترینو حالاتو کې یې له دې څخه لوی قوتونه مات کړي دي. زه په دې باره کې هیڅ شک او تشویش نه لرم ، زما تعجب په دي کې دې چې څه ډول داسې لوی ، پرمختللي او په اصطلاح با اعتباره هیوادونه په داسې رسوایي سره د کوچنیو او غریبو وروسته پاتې هیوادونو په کورنیو مسایلو په خپله ګټه لاس وهنې کوي او پوښتنه داده کله چې په افغانستان کې وضعه

داسې ده لکه څرنګه چې دوی پورته ترسیم او تمثیل کړې او یو مسول عامل شخص هم په دې ملک کې وجود نلری، دا خارجی بانکونه، مؤسسات او هیوادونه په میلیاردونو ډالر چاته په کوم اعتبار او مسؤلیت دکوم هدف لپاره ورکوي؟ افغان اولس به هیڅکله ددغه ډول پورونو ذمه داري وانخلې او نه دې څوک دا ډول توقع ولري.

مونږ پدې عقیده یو چې کمال دارزشونو په ایجاد او تقویه کې دې نه دهغې په نابودی او بې ارزښه کولو کې. حضرت مولانا پرځای ویلي:

اگر یک ذره را برگیری ا زجای
فرو ریز د همه عالم سرا پای

داد علم قانون دې، داد خدای قانون دې، او دادبشریت او طبیعت قانون دې. هر څوک دخپل عمل دعکس العمل سره مخامخ کیږي. عمل او عکس تل یو تر بله سره متناسب دې. او یا:

قطره دریاست اگر با دریاست
ورنه قطره قطره است دریا دریا ست

انسانی باهمی او ګډ ژوند دهغوئی دسولئیز ژوند تضمین کوي. ځان غوښتنه نه کمال دې او نه ارزش ،بلکه دانساني خپل منځي حقوقو او وجایبو او دیني احکامو له مخې ناروا عمل ګڼل کیږي. خو ځینی ستر اولسونه چې دنړیوال تعادل، توازن او نظم ستر مسؤلیت هم په غاړه لری، غواړی چې ددنیا ټول نعمتونه ددوئی له ستوني تیر او پروا نشته که ټول نړیوال له ولږې تباه کیږي او که دوی پرې پړسیږي او پرک چوي هم بروا یې نه شته . لیکن دا هیروي چې قضاء او قدر، جبر او اختیار، دیترمینیزم او اندیترمینیزم، ایولوشن او ریولوشن، ریفورم او انقلاب یو تر بله نه بیلیدونکې سرا سري عامه قانونمندي ده او هر مسئول چې بې مسؤلیته عمل وکړي په ذوال او نابودی محکوم دې ."

هر بشیه گمان مبر که خالیست
شاید که پلنگی خفته باشد

او یا:

تېښ مي مه بوله غورځنګ را باندې مه کړه
زه پـــه دې افتادګۍ کې لوی ګړنګ یم

دا اعترافات د هغوی له ښه سرېتوب څخه نه دي، ښه شوه دا معلومه شوه چې په زور کلي نه کېږي او د هر قانون شکن په مقابل کې د قانون نهايي فيصله جبر دې او يو شاعروايي: دا د تاريخ جبر دې او جبر نازولې دې . دا جهان قانونمند پيدا دې او يواځې په قانونمندۍ سره به پايي او هره بې قانوني تر هر څه دمخه د ځان تباهي ده .سياست نه بې قانونه روزګاراو نه د هر ناپوه لوبه ده. نظم او نظام په يوه ټولنه کې هغه وخت رامنځته کيږي او پايي چې په دغه ټولنه کې اجتماعي، اقتصادي، سياسي، اداري، حقوقي او قانوني عدالت موجود وي او خلک د خپل سر، مال، ناموس او نورو ارزښونو په مصئونيت او امن پوره باور ولري. د دوی په خپلو ټولنو کې هيڅ يو له دغه ارزښونو څخه نه تآمين دې او نه مصئون. دامن واقعي ضامن، معيار او محک خلک او اولس دې او کله چې اولس په خپل مصئونيت باور ونه لري اود عدل او انصاف څخه برخوردار نه وي په هيڅ قوت څوک جبراً په اولس اوامر او مقررات نه شي تحميلولې.اردو او پوليس يواځې دخلکود امنيتي استعداد ، طاقت او رسالت دروزمره چارو پروتوکولي اداري او ظاهري نمايشي طاقت او موقتي مجريان دي او په ځينې عاجلو موادرو کې ضربتي قوه اوکه دقيق وويل شي ، داولسي طاقت تش نمايشي تمثال او مظهر هم ګڼل کيږي. دخلکو او دولت تر منځ متقابل اعتماد حتمي او ضروري دې او دا هغه وخت ممکن دې چې واقعاً دخلکو لخوا انتخاب ، دخلکو نماينده او

دهغوی خدمتګار اوسي.

خارجي قوتونه يوه هيواد ته دمعين تړون، تعهداتو او پروتوکول له مخې راځي او مجبور دي دهغه هيواد قوانين او بين المللي قوانين يو تر بله سره پخپلو مناسباتو کې په پام کې ولري. مونږ باور نلرو چې خارجي قوتونه زمونږ په هيواد کې دامنيت دتأمين څخه عاجز دي. يواځې پکار ده دمتقابلو عامه ګټو په بنياد متقابله همکاري او تفاهم ايجاد شي او دملګرو ملتونو دمشرۍ لاندې په افغانستان کې ميشت بين المللي قوتونه دبين المللي مقرراتو او اصولو له مخې افغانانو ته په خپل هيواد کې دسولئيز ژوند کولو ډاډ ورکړي تر څو هغه ډلې چې اوس يې دجنګ لار نيولې دجنګ څخه لاس واخلي .

مونږ يدې هم پوره باور لرو چې په افغانستان کې موجوده وضعه دسياسي حل لار لري او بين المللي قوتونه ددې جوګه هم دي چې په افغانستان کې يو مناسب سياسي نظام مستقر او په يوه پراخ ټولنيز بنياد ديوه روشنفکري بديل په مرسته ملي دولت او ملي اقتصاد په پښو ودريږي او جهادي رهبران، جنګ سالاران، سرمايداران او عام اولس ديوه قانون لاندې يو شان دخپل مال، سر، حيثيت او نورو ارزښونو دمصئونيت احساس وکړي. ښه به دا وي چې دولت پخپل اولس او ټولو اقشارو يو شان باور ولري او ټولو ته دکار او فعاليت زمينه برابره شي او روشنفکر قشر ته هم پکار دي په مجهول هويت سره شپې تيرول پريږدي او دخپل رسالت له مخې دملت او دولت تر منځ دتفاهم پل وتړي . تر اوسه پورې چې دملت او دولت تر منځ دبې باورۍ فضاء موجوده ده يواځينې علت يې دادې چې ملي وطنپرسته روشنفکرانو خپل دين او رسالت سرته ندې رسولې او دغه فضا مکدره پاتې ده.که افغانان دخپل هيواد راتلونکې سرنوشت

روښانه ونه ګوري جنګ به حتماً دوام پیدا کړي او پای به ونلري ځکه چې:

از فساد او فساد اسیا ازکشاد او کشا اسیا.

او کله چې اسیا نا ارامه وي جهان ارام نشي پاتې کیدلې.

دادلویانو او پوهانو خبرې دي!

افغان اولس د تاریخ په اوږدو کې د هرچا لپاره صادق دوست، نیک ګاونډې، پخپل لوز او قول ټینګ ولاړ، دډیرو سترو تاریخي پیښو د انعطاف سنګر او سرمشق او په هیواد او آزادۍ همیشه مین پاتې شویدې. ځان د سیالې معاملې جوګه ګڼي او د سیال معامله ګر په حیث د هر چا څخه د سیالې معاملې ادعا او تقاضا لري. تاریخ ددې ګواه هم دې چې د افغانانو سترګه د دښمن څخه نه سوزي، مخامخ پرې ورځې او د غلچکې او ځان مرګي برید څخه عار لري. دوروستیو تروریستي پیښو پلټنو هم دا وښودله چې عاملین یې پاکستاني الاصله او عربي الاصله امریکایان او اروپایان وو. خو پاکستان او ځینې نور هیوادونه هڅه کوي د خپلو ناولو اعمالو پړه او تور په افغانانو واچوي. لیکن دا مسئله نن دلمر څخه هم ډیره روښانه ده چې پاکستان د تروریزم په ځاله بدل او لکه څرنګه چې اسرائیل په منځني ختیز کې د شرارت په محور او محراق بدل شوې، پاکستان پدې منطقه کې د شرارت، جنایت او فساد مرکز ګرځیدلې دې. د پاکستان حکومت او ناولې استخباراتي اداره د انګریزي استعمار وفادار خلف په حیث د پاکستان په مسلمان او مستضعف اولس باندې د مردارې او بوینا کې څټې په څیر پراته او په ډیر شرم آوره توګه د خپل مسلمان ملت د اسلامیت په تقدس ملنډې وهي او

د پخواني انګریزي استعمار ناولې استعماري پالیسي پرې په نظامي جبر سره تحمیلوي. ددې څخه معلومیږي چې د تروریزم، هر ډول بنیاد ګرایي په هر رنګ او لباس چې وي، عاملین یې پخپله نړیوال امپریالیزم او نړیواله مافیا ده. همدوی دي چې د همدې لارې د خپلو خاینانه اعمالو په خاطر بهانې جوړوي. پوره شپیته کاله د پاکستان د جوړیدو څخه تیریږي. د خپلو بادارانو په استعانت او مساعدت سره د هغه د استعماري پلانونو د عملي کولو په منظور ذروي او نورې ډول ډول د ډلئیزو وژونو وسلې جوړوي خو په خپل ملک کې یې تر نن ورځې پورې سراسري حکومت، اداره او قانون وجود نلري او پاکستاني اولس نن هم د FCR (فرنټیر کرایمز ریګولیشن) او پولیټکل ایجنټ د ګرز لاندې شپې ورځې سبا کوي. نن پاکستاني حکومت او استخباراتي اداره په حقه سره د عالم بشریت، امت اسلام او د پاکستان د مؤمن مسلمان اولس په تندي د بې ننګۍ نه پاکیدونکې تور داغ ګرځیدلې دې. نن په پاکستان کې د پنځوس زره څخه زیات تروریستي تربیوی مرکزونه جوړ او دا هم پټه خبره نده چې څوک د غه مرکزنه ایجادوي او د کومو مقاصدو په خاطر یې تمویلوي. سرتاج عزیز د پاکستان د باندینو چارو پخواني وزیر د ۲۰۰۶ م کال د سپتمبر د میاشتې په ۲۵ د امریکا غږ آشنا رادیو سره په مرکه کې وویل چې د پاکستان د مدرسو طالبان پخپله امریکا تمویلوي. همدا سې د انګلستان صدر اعظم توني بلیر د ۲۰۰۶ م کال د اکتوبر په ۱۸ پاکستان ته د خپل سفر په وخت کې وویل چې پاکستان ته به خپلې مرستې د طالبانو او مدرسو په خاطر دوه برابره کړي. پداسې حال کې چې د امریکې، اروپا او

ټولې نړۍ خلک او سیاسي مشران پدې اعتراف او انتقاد کوي چې پاکستان د تروریزم مرکز ګرځیدلې او د اکثر تروریستي پېښو عاملین په همدغه مدرسو کې روزل شویدي، نړیوال ټولنې او خلک غواړي پوه شي چې دا کار څنګه کیږي؟ نپوهیږم ښاغلی تونی بلیر د هغی سره څه علاقه لری؟ او ولی ئی لری؟ او کله چې ټول پدې باور دي چې بن لادن، الظواهري، ملا عمر، طالب او القاعده ټول په پاکستان او په مشخصه توګه په کراچۍ، پنجاب، سند او کوټه کې دي او بین المللي قوتونه هم د تروریزم د نابودۍ لپاره دې منطقې ته راغلي دي، حامد کرزي د افغانستان جمهور رئیس هم مکرراً غوښتنه کوي د تروریزم مرکزونه چې هر چیرې دي پخپله ځاله کې دې بمبارد شي. پرویز مشرف پخپله هم اقرار کوي چې ۵۰۰ القاعده او تروریستان یې په سند او پنجاب کې ونیول او مریکې ته یې وسپارل او پدې کار امریکایان او انګریزان خوشحالوي. په پاکستان کې دا دود او دستور هم موجود دې، کله چې یې مشران کوم هیواد ته ځې په اصطلاح یو ډله تروریستان، القاعده او د مخدره موادو قاچاق بران له ځان سره ځنځیر زولانه بیایي او ورته سپارریي ځکه چې په پاکستان کې د هغوی د محاکمې لپاره قانون وجود نلري او کله چې یې کوم د غه ډول میلمانه یې کور ته راځي هغوی ورته د دغه مرکزونو د بمبارۍ ننداري او د قربانۍ ونډې برابروي چې اخرین مثال یې د امریکې د دفاع وزیر په ویاړ په وزیرستان کې بمباري او همداسې له هغې د مخه په باجوړ کې دیوې مدرسې بمبارول چې د قاضي حسین احمد په قول ۸۰ تنه طالب العلمان پکې شهید خو پرویز مشرف اعترافاً هغه مسلح کسان وبلل چې د تروریستي اعمالو په خاطر تربیه کیدل. او دا یې هم وویل چې الظواهري، ابو

عبیده المصري او د القاعده نور کسان چې په پاکستانۍ ویزه راغلي وو د دغه مدرسې څخه یې لیدنه کړې وه. خو د پرویز مشرف څخه هیچا پوښتنه ونکړه چې ولې ویزې ورکوۍ او ولې دغه ډول مدرسې نه تړئۍ؟ او نه د تونی بلیر څخه چا پوښتنه وکړه، تاسې چې دې منطقې ته د تروریزم او القاعدې سره د مبارزې په خاطر راغلي یاست. د څه لپاره ورته د وه چنده بودجې بیلوئۍ؟ او ولې د پاکستان سره د دومره مدارا څخه کار اخیستل کیږي او حتا د دومره څرګندو شواهدو سره سره هغه د تروریزم پر ضد جګړه کې نږدې ملاتړې هم ګڼل کیږي. دډیر تعجب وړ بلـه پوښتنه داده ، سره ددې چې افغانان د تروریزم سره هیڅ تړاو نلري بلکه پخپله د نړیوال تروریزم د جفا هدف ګرځیدلې، ولې هر ځای چې تروریست پیدا کیږي د غوږ څخه یې نیسي کله چې یې د افغانستان خاورې ته داخلوي وروسته له هغې پرې بمبارد کوي او په لسګونو او سلګونو بیګناه افغانان ورسره وژل کیږي. معلومیږي چې پاکستان د خپلو بادارانو سره په تباني کې د خپلې زړې ستراتیژۍ د عملي کولو په خاطر د ټول عالم اسلام څخه په مهیلیت سره معصوم زلمیان راټولوي او د خپلو نامقدسو اهدافو په خاطر یې روزي او په هر بازار کې یې د قربانۍ په خاطر عرضه کوي . پاکستان د افغانانو د ۲۵ کلنې غمیزې په موده کې خپلو بادارانو ډیر ونازوو او په ډیره ناروا سره یې د افغانستان د چارو واګې پاکستان ته په لاس کې ورکړل او د بین المللي ټولو قوانینو او موازینو پر خلاف یې ټول ناروا اعمال د هغوی په حق کې روا وګڼل او نن یې په خپل غیر مسئولانه کړو وړو سره د بین المللي متقابلو حقوقو او وجایبو حد او اندازې پیژندلو درک له لاسه

ورکړي، بې بنیاده تقاضاوې او غوښتنې وړاندې کوي او
دخپلو بادارانو اوڅو تنو معلوم الحاله جاسوسانو په ډاډ
دافغانستان په مقدس حریم خاینانه حملې کوي. مونږ پوهیږو
چې پاکستان ذروي وسله لري او افغان اولس په ۲۵ کلن جنګ
کې هر څه له لاسه ورکړي دي او لکه دزخمي زمري پخپل حریم
پروت دې. دا په تاریخ کې همیشه همداسې وه. خو افغانستان
تل دتاریخونو دانعطاف سنګر او دټولو امپراطوریو لمن د
افغانستان له پولې څخه ټوله شوې او په ملا پورې یې ورغوټه
شوې چې اوس له شرمه ګرځیدلې نشي.

یو متل دی: ګیرم فلک جامه دهد کو اندام؟ مرحوم
محمد موسی شفیق هم ښه ویلي دي.

دبستان د ایشیا کې زه استاد وم
تا لوستله هغه وختې سپاره
نن راپاڅي کړې په ما پورې ملنډې
تا او خدای بیا په همدغه قواره

په یوویشتمه پیړۍ کې داقتصادي ـ اجتماعي دینامیکو
نابرابره بدلونونو او دهغې په بناء دناپایداره نړیوال سیاسي
نظام په رامنځته کیدو ، نړۍ په همزمان او مکان پرمانِنت
دوامداره شخړو سره ددریم بلکه داخري نړیوال جنګ په درشل
کې دریدلې ده. ملګرو ملتونو او دنړۍ سترو هیوادونو ته پکار
دي نړیوال نظام داکثریت لپاره قابل قبول په یوه پراخه ټولنیز
بنیاد ودروي او ددریم نړیوال جنګ دحتمي پیښدو څخه
مخنیوې وکړي. دډیرو سترو هیوادونو مشرانو په ډیرو سترو
سیاسي دروغو ویلو سره نړیوال عملاً په یوه سراسري جهاني
کور په کور جنګ کې ښکیل او هر چاته یې دمرګ قاصد هر

ځای درولې دې. داد سلیم عقل او منطق په خاوندانو ده چې
ددې وضعې څخه په نتیجګیرۍ سره دقدرت او سرمایې
دلیونیانو تور لاسونه دنړیوالو په سرنوشت دلوبو کولو څخه
لنډ کړي. نوي نړیوال شرایط او غوښتنې په زړو مناسباتو، زوړ
منطق او زړو اصولو په ترنګړ کې نه ځائیږي. نوې نظام باید
دریښتینولۍ، صداقت او دسیالانو نظام او ناسالمه، استفاده
جوا و بیګانه پرستانو ته پکې ځای نه وي. افغان دسیالې
معاملې جوګه اولس دې. په تیر پنځه ویشت کلن جنګ کې
دافغانانو سرنوشت پاکستان ته سپارل دنړیوالو ستره ګناه وه.
پاکستان ډیر مهیلانه دغربي او عربي نړۍ دبې دریغه مرستو
او ملاتړ څخه په سوء استفاده په افغانستان کې خپله زړه
انګریزي استعماري ستراتیژي تعقیب او دټولو مادي او
معنوي ارزښونو په له منځه وړلو سره یې له هر څه دمخه
فرهنګي ـ سیاسي خلاء رامنځته او نن هم په ډیر آزمندانه او
شرم آوره توګه په سرحدي سیمو کې دبیګناه خلکو وژلو ته
دوام ورکوي او دډیورنډ په کرښه داغزن سیم او دیوال درول او
دماینونو ښخولو ډرامې ته په پوره سپین سترګۍ د بین المللي
اصولو او تعهداتو په خلاف دوام ورکوي. حال دا چې:

۱ ـ دډیورنډ کرښه نه قرارداد وو او نه معاهده او نه حقوقي
او قانوني ارزښ لري ځکه چې دا ډول تړونونه دسیالو هیوادونو
تر منځ کیږي او برطانیه هغه وخت جهاني امپراطوري او
افغانستان یې په حقیقت کې مستعمره وه

۲ . ـ معاهدې او قراردادونه دباصلاحیته ارګانونو او
موسسو پو اسطه ترتیب، دپارلمان یا لویې جرګې لخوا تائید او
په خاصو رسمي تشریفاتو سره دمسئول مقام لخوا توشیح او

منظوریږي. لیکن دډیورنډ دکرښې مسئله پخپله دډیورنډ دبرطانیي دباندنیو چارو وزارت د نماینده او دعبدالرحمن خان چې هغوی، دخپلو پروګرامونو دعملي کولو په خاطر دځیني وعدو په ورکولو رابللي وو په پټه د عبدالرحمن خان په شخصي کورکې امضاء کړیده پدې ډول دډیورنډ دکرښې او تر هغې دمخه دوه نور تړونونه پر جبر په افغانانو تحمیل او هیڅ حقوقي او قانوني ارزش نلري . اولس دهغې په مقابل کې تل مخالفت کړیدې چې یواځې د وانه په جګړه کې ۱۷۶۳ انګلیسان وژل شوي وو. انګریزان په ماتې وتلي او پاکستان هیڅکله زمونږ سره دمعاملې طرف نه وو. لطفاً دې دتاریخ پاڼو ته مراجعه وشي.

نن چې دملګرو ملتونو تر مشرۍ لاندې بین المللي قوتونه په افغانستان کې حضور لري، افغانان دخپلو طبیعي منابعو، خپلې خاورې او اوبو څخه داستفادې حق نلري . په لسګونو ملیارده ډالر نړیوالو مرسته کړې خو یو بند دبرق جوړ نشو او برق له خارج څخه واردوو. دکونړ، کابل ، پنجشیر، لغمان ، هلمند ، کوکچې، امو او نورو سیندونو له اوبو څخه مونږ استفاده نشو کولې ځکه ګاونډیان اجازه نه راکوې او داځکه چې زمونږ ګاونډیان دهمدغه هیوادونو په مرسته اتمي طاقتونه جوړ شوي او افغانان دنړیوالې جفا سره مخامخ وو. مونږ افغانان دملګرو ملتونو د سازمان، دامنیت شورا او دبشر دحقوقو دکمیسون څخه احترامانه هیله کوو ، اوس چې دمعاملې اصلي طرف انګریزان هم په افغانستان کې دي افغانستان ته دې خپلې ځمکې وسپارل شي او پدې منطقه کې دې جنګ ته دپای ټکې کښیښودل شي .

اداري مسئولیتونه، صلاحیتونه او حقوقي-قانوني مکلفیتونه

سالم سیاستونه چې دجمعي ښیګڼو په بنیاد ولاړ وي ،تل دمسئولیتونو اوصلاحیتونو منطقي تناسب ته حق قایل اویواځې پدې صورت کې د ټولنیز عدالت او نظام تا مینوونکې او متضمن ګڼل کیدې شي. سیاست له هرڅه دمخه ټولنیزه اوتاریخي پدیده ده. دټولنیز ارمان څخه پرته پوچه اوبې محتوا هره معامله په هیڅ صورت سیاسي یا سیاست نشي ګڼل کیدلې او هر خود غرضه معامله ملګر لکه چې تاروګې په پتنګانو حساب ندې او نفساني په عاشقانو حساب ندې ،نو هر شخصي معاملګر هم ملي خاین او مختورن دې ، سیاست مدار نشي ګڼل کیدلې. دا ډول کسان لکه دخپل ځان سیاست چټله لوبه بولي او په حقیقت کې هم د کوم چا د شومو اهدافو په خاطر په همدغسې چټلو سیاستونو پورې تړلي بې ارادې لوبغاړي او بازیګران ګڼل کیږي. .خو زما په نظر سیاست یواځې مقدسې ،بشر دوستانه ، وطنپرستانه سیالې لوبې ته ویل کیږي او یواځې سیال ملي وطنپرست سیاسي لوبغاړي او قهرمانان دغه رسالت سرته رسولې شي. ټولنیزي دخیر ښیګڼې هلې ځلې دهرچا لخوا چې وي ، چې دپراخه پرګنوموجوده ستونځې او مشکلات حل کړې شي مقدس عمل او ارمان دې

اوهمدغه لوبه سیاست ګڼل کیږي .په همدې خاطر سیاست باید همیشه پاکه او مقدسه لوبه وي. کارل مارکس وای: پاک او مقدس ارمانونه هیڅکله له چټلو لارو او ناپاکو اعمالو په واسطه نشي ترسره کیدلې .

هغه څوک چې پرته له صلاحیته یواځې مسئولیت ته غاړه ږدي ،هغوی که اشخاص دي ، قومونه دي اوکه دولتي ،حکومتي ، سیاسي او ټولنیز رهبران دي په حقیقت کې سیاسي غلامان ګڼل کیږي او یواځې د چارو بې ارادې عاملینو په حیث منل کیدلې شي ، لکه نن په افغانستان کې ټول دولتي،حکومتي او دمؤسساتو ټول کارکوونکي او مسئولین ، چې له ځانه هیڅ ابتکار او صلاحیت نه شي ښودلې او په پټو سترګو د نورو اوامر او هدایات عملي کوي.

هغه څوک چې مسئولیت نه مني او یواځې په صلاحیت خیټه اچوي ، هغو باداران ،مستبدین او یواځې د خپلو شخصي ګټو غوښتونکې لیونیان دي ،لکه زمونږ خارجي متولیان چې دټولو خپلو ملي ـو طني اوبین المللي تعهداتو سره سره چې باید یې مرعات کړي ، هرڅه یواځې دخپلو شخصي ګټو په نظر کې لرلو له مخې محاسبه کوي او نن یې په افغانستان کې دبادار او غلام نظام برقراره کړې دې . په نوي لاس خلاصي او مطلق صلا حیتونو سره په افغانستان کې دپردي ملک کس دملګرو ملتونو دنوي نماینده په حیث مقر ریدل یې ښکاره او بربنډ مثال دې . حقیقت دادې چې افغانستان نن د بین المللي مافیاً په مر کز بدل شوې او افغاني بیګانه پرستان دمختلفو نومونو او دروغینو دلایلو په بنیاد دخپلو اندکه شخصي ګټو په خاطر خپلې ملي شتمنۍ او ملي

ګټې دخپلو متولیانو لپاره د سر صدقه ګرځولې اوحتا دخپل تاریخي هیواد افغانستان بود ونبود ، غواړي په اخرین دو کې وازمایي. څه چې نن په افغانستان کې تیریږي د هر اګاه او وطنپرسته افغان او د نړیوال مترقي ،دموکرات او اګاه انسان څخه کومه پټه معامله نه ده ، نو که افغان انسان د خارجي قوتونو د جبر او ظلم په نسبت پټه خوله پاتې کیږي ، ولې دغه د سوسیال دموکراتیزم او د بشر د حقوقو علم برداران پدې هرڅه سترګې پټوي او خپلو خولو ته یې قفلونه اچولي دي ؟ د۲۰۰۸م کال دجنوري په دریمه لسیزه کې دنړیوالو اقتصادي ټولنو په بین المللي کنفرانس کې دافغانستان جمهور رئیس حامد کرزي په قهرمانانه ژست او اکټ سره دبین المللي تروریزم او نورو نړیوالو ستراتیژیکو پرابلمونو په باره کې شانداره وینا وکړه چې دټولو حاضرینو په دوامداره چکچکو بدرګه شوه .ښاغلي حامد کرزي دبین المللي تروریزم ، دمخدره موادو دقاچاق ،بین المللي داغ سیاسي مسایلو او نورو پرابمونو په باره کې رهنمودي تاکتیکي او ستراتیژیک دستورونه صادر او دیوه قهرمان په څیر چې د حاضرینو او حتاما لپاره دمباهاتو او ویاړ سرمشق «و بریښیده» ، دستیژ څخه راښکته شو .

خو په دې ورځو کې ژمني اقلیمي شرأیطو اود بین المللي قواوو بې مسئولیته عملیاتو او بمباریو ، په افغانستان کې بیداد نښلولې وو اوهره ورځ دافغانستان په ګوټ ګوټ کې په لسګونو ،سلګونو او زرګونو بې ګناه انسانانو ،ښځو کو ،چنیانو ، زړو او ځوانانو دظلم ،لوږې او سړو څخه خپل ژوند لهلاسه ورکاوه. پلرونو او میندو خپل دزړه ټوټه بچیان په ۵۰۰ او ۱۰۰۰ افغانۍ چې نن چرګ په دغه بیه نه پیداکیږي

، خرڅوي ، په افغانستان کې نننۍ وضعه واقعاً د هر افغان لپاره شرم او عار دې او داسې ډیرنور بې شمیره پرابلمونو چې حامد کرزي یي داجرا مستقیم مسئولیت په غاړه لري یو د بل لپاسه امبارونه جوړ کړي دي. لیکن کله چې ښاغلي حامد کرزي دشورا د دریم کال پیل غونډي کې خبرې کولې او یا هره ورځ چې عاجزانه دمیکروفون شاته ولاړ وي او اوښکي تویوي ،یوه له دغه دلخراشه وقایعو څخه هم یاده نکړه.

ولي ښاغلي حامد کرزي پخپل ملک کې د بشري،اقتصادي،اجتماعي، اداري، حقوقي ،قانوني او نورو بې شمیره ناورینونو په باره کې تاکتیکي او سترا تیژیک رهنمودي قاطع دستورونه نه صادروي ؟ولي یي په شپږو کلونو کې دملک دلومړي درجه مسئول عامل مجري شخص په حیث یو تصمیم هم ونه نیوه اوعملي یي نکړ ؟ په شپږو کلونو کې یي بیبېشمیره کمیسیونونه او هیئتونه په ځانګړو مواردو کې دځانګړو اجراًتو لپاره مؤظف کړل خو دیوه دنتایجویي نه پوښتنه وکړه او نه یي کومه پریکړه عملي کړه. ولي ښاغلې کرزي صاحب په خپل کور کې دغه ډول جرئت نلري ؟ددي څخه په څرګند ډول معلومیږي ،په رښتیا چې مونږ پخپل هیواد کې دهر ډول تصمیم ،عمل او صلاحیت څخه بې صلاحیته یو .لیکن دبل په مخکې ډیرې ښې منډې وهلې شو او د بل ناروا غوښتنې او شوم نیتونه په پټو سترګو عملي کوو ، خو خپل دین ، رسالت ،وطن او خلک راڅخه هیر دي.

دجنوري دمیاشتې په ۲۹ نیټه مې داریانا ـ افغانستان د خپروني څخه واوریدل چې دامریکي جمهور رئیس جورج ډبلیو بوش وویل: مونږ په افغانستان کې ستري لاسته راوړنې لرو

او هغه په هر قیمت چې وي باید وساتو. زه نپوهیږم د جمهور رئیس مقصد دکومو لاسته راوړنو څخه دې ؟داچې په افغانستان کې دنړۍ ۹۵ فیصده اپین تولیدیږي ؟داچې دنړیوالو قوتونو دادارې لاندې په شپږو کلونو کې یي عادي ابتدایي دولتي نظام جوړ نکړې شو ؟داچې یي دارګ په ۵۰ مترۍ کې امنیت تاًمین نکړې شو؟داچې یي ددولتي ارګانونو تر منځ اندکترینه هماهنګي ایجاد نکړې شوه ؟او داچې رئیس جمهور ، معاونینو ، وزیرانو ، والیانو ،پارلمان ،قضایي ،حقوقي او نورو ارګانونو ملوک الطوایفي ګاني جوړي کړیدي ؟یا داچې ښه حلقه بګوش غلامان یي پیدا کړیدي ؟

په یویشتمه پیړۍ کې دا ډول مناسبات او اعمال دټولو نړیوالو ، با الخصوص دمترقي دموکراتو قوتونو او په خاصه توګه دافغانانو لپاره چې په ملک کې یي دا ډول خود سرۍ او ټولنه فاقد د اداري ،قانون او هر ډول نظام پاتې ده ، په تندي ابدي د بې ننګۍ ، عار او شرم ، نه پاکیدونکې تور داغ دې !

زمونږ د ټولني اداري واقعیتونه په مجموع کې نن یو کثیرالبعدي متشتت ،خودسره ،خود خواه ،نا پوه او غیر قابل کنترول اداري نظام په ګوته کوي چې په هیڅ صورت سره د واحدې اداري ، واحد قانون ،واحد مذهب او واحدو اصولو لاندې راوستل یي نا ممکن ګرځیدلي دي. او دا ځکه چې په ملک کې د بې شمیره یو تر بله سره نه پخلاکیدونکو او په خپل سر باندېنیو هیوادونو ،ادارو ،مؤسسو، شرکتونو ،مستقلو بې هویته امنیتي قطعاتو او... موجودیت ؛په دولت او حکومت کې د بې شمیره وزیرانو ، دجمهور رئیس بې شمیره مشاورین ،سلاکار وزیران ... ؛بې شمیره ستر جنرالان ،ډګر جنرالان... او دبریدګي په بستونو کې د هغوی مقرریدل ؛ او بې

شمیره دغه ډول نور ډیر بې دوده او بې دستوره نوري ناخوالې او ورانې ویجاړې په ملک کې ددې سبب شوېدي چې ملک فاقد د اداري، فاقد دقانون، فاقد دنظام وګرځي. هر یو ددغه خارجي او داخلي اداراو او مؤسساتو غیر مسئول او واجب الاحترام یعنې چې په عام وتام صلا حیت سره هیڅ ډول مسئولیت پر ځان نه منل، او یا داچې په افغانستان کې ټول داخلي او خارجي اوسیدونکي بې ګناه مجرمان او دغه جرمونه مجرم نه لري او دا دولت، حکومت، پارلمان، مطبوعات، قضایي اوحقوقي ارګانونه، ټولنیز سازمانونه، مستقل بشري کمیسیونونه او نور عبث او پوچ شعارونه دي چې هیڅکله زمونږ د درد نه دي دوا شوي او نه به دوا شي. ټول دغه افعال، ټول دغه کردار، ټولې دغه پروژې او دبیا ابادوې پروګرامونه د ماښام په ترږمۍ کې په یخ لیکل کیږي اود لمر د راختو سره سم بیا ویلې وي او بلې ورځې ته یې کوم اثار نه په سترګو کیږي. په افغانستان کې په ورستیو ۹ کلونو کې یو بنیادي کار سرته ه دې سرته نه دی رسیدلی. دا ټول بې بنیاده چارې سرته رسول یواځې د هغوی د خپلې بیروکراسۍ او دموکراسۍ د تظاهر مظاهرې او د خپلو دموکراتیکو ټولنو، انستیتوتونو او مؤسسو په سترګو کې خاورې ایرې پاشل دي. دا ډول دي په واقعیت کې د افغانستان د بیا ابادونې بې بنیاده پروګرامونه، چې زمونږ راتلونکي ټول وختونه به د هغې د ناوړه اغیزو او عواقبو باندې مصرفیږي، دا ډول دي زمونږ د ټولنې د بې سیاسته سیاستوالو د سیاسي فلسفي ماهیت او واقعیت او واقعي بڼه او څیره.

دا ډول نظامونه بر علاوه له دې چې دنن ورځ لپاره هیڅ ارزش او ګټه نلري، بلکه دراتلونکې دراتلونکي نسلونو لپاره

نه یواځې دافغانستان بلکه دنړۍ په کچه عظیم لا ينحله پرابلمونه ترشا پریښو دلې شي. دا ډول مناسبات دننني عصر دغوښتنو سره سمون نلري اونه دموکراتیک ټولنیز ارزښونه پداسې نظامونو کې تحقق پیدا کولې شي. زه نپوهیږم ولې زمونږ نړیوال «دوستان» مونږ په رډو بډو غړیدلو سترګو غولول غواړي؟ نن ټول اولسونه شعوري بلوغ ته رسیدلي او په دې ټولو مسایلو او قضایاوو پوهیږي. یواځې دغه د سرمایې لیونیان دي چې په سترګو کې یې همدغه یو تصویر شین میخ ګرځیدلې او هرڅه په همدغه یوه رنګ ګوري او صم، بکم او عمی پاتې دي. دوی څله یواځې د پخوا په څیر خوبونه ویني، دوی څله یواځې صلاحیتونه غواړي اوحتا هیڅ قانوني مسئولیت ته هم غاړه نه ږدي، دوی په ټوله نړۍ کې یواځې خپل منافع ګوري، ټوله نړۍ یواځې د خپلو منافعو ورشو ګڼي او دنورو منافع هیڅ په نظر کې نه نیسي. دا کار شونې نه دې. ټول هیوادونه مساوي متناسب حقوق او وجایب لري او هغه جداً باید مراعات کړي. مونږ هم یواځې د ټولو هیوادونو له خوا دهمدغه اصولو، مقرراتو او قوانینویو شان مراعاتول غواړو. مونږ د همدوي لخوا د وضع شوو قوانینو له مخې د دوی سره شریکه معامله اوګډ کار کول غواړو، ولې مونږ یو دبل په خبره سره نپوهیږو؟ علت دادې همغه قوانین چې دوی په امتیازي بڼه او دخپل منفعت په خاطر لیکلي دي، نه غواړي هغې ته غاړه کښیږدي او خپله او دبل برخه غواړي یواځې د خپلې رواداری له مخې تعین کړي، چې دا کار په دې وخت و زمان کې د هیچا لپاره د منلو وړنه دې.

که څوک غواړي په افغانستان کې حتا خپله غربي تیپ او یا بل هر ډول دموکراسي او ټولنیز نظامونه په پښو ودروي

،پکار دادي موجوده نظام له بيخه رنګ اودنوي ټولنيز ،اقتصادي ـ سياسي نظام په ښو درولو سره نوي ټولنيز مناسبات او دمسئوليتونو ،صلاحيتونو منطقي تناسب تأمين او دحقوقي ـ قانوني تحقق زمينه برابره کړي.

يواځي پدي صورت کې دهيواد او ټولنې هر غړې اوفردځان دخپل هيواد با الاستحقاق وارث اومسئولشخصاو عضوې په حيث ګڼلې شي او قانوني اوحقوقي ارزشونه دتطبيق اوحراست ملاتړ پيدا کوي. يواځي پدي صورت کې ټولنه اومناسبات په اوسنيو شرايطو کې دټولو دموکراتيکو ارزشونو دتحقق او حراست متضمن ګڼل کيدې شي.

په يوه هيواد کې دټولني هر غړې مکلفيت لري دخپل هيواد دموضوعه عامو دولتي قوانينو څخه پوره اګاهي ولري. په افغانستان کې څرنګه چې قاطع اکثريت دليک او لوست سره پوره اشنايي نلري ،دا ددولت او حکومت مکلفيت ګڼل کيږي چې دعامو دولتي قوانينو څخه اګاهي دټولني دهر فرد تر غوږه ورسوي او هغوی پري پوه کړي. لوړ دولتي مسئولين په خپلو اداري واحدونو کې ددولتي قوانينو دتطبيق اوحراست مسئوليت او مکلفيت په غاړه لري او هر يو په خپل اداري واحد کې دحقوقي اوقانوني ارګانونو دنماينده رول ايفا کوي او دخپل مافوق په وړانديد قانون د تطبيق او حراست مسئول ګڼل کيږي. ليکن له ډيره بده مرغه په افغانستان کې دغه ډول کسان دمسئوليت په لرلو سره سره په خپل غير قانوني جرئت او صلاحيت سره له هر چا څخه دمخه پخپله دقانون څخه سوء استفاده او قانون شکني کوي او مسئول مقامات ورسره غم غرض نه لري او يا هم نشي لرلې. دمثال په ډول کله چې

دافغانستان داولسي جرګي رئيس محمد يونس «قانوني» او دجمهور رئيس حامد کرزي لومړي مرستيال احمد ضيا ء مسعود ددوبی له لاري لندن ته روان وو ،د دوبی په نړيوال هوايي ډګر کې له محمد يونس « قانوني » سره دقيق نه پوهيږم څو ميليون امريکايي ډالر او ځيني قيمتي توکي او داحمد ضياً مسعود سره لکه چې وروسته دقيقه معلومه شوه ۵۴ ميليونه غير قانوني امريکايي ډالر او يو کيلو ګرام الماس ونيول شول(د ويکي ليک په حواله) اودوی دواړه دپوښتنو ګرويږنو په خاطر د هوايي ډګر پوليسو ديوڅه وخت ل پاره دځا ن سره وساتل. موضوع د نړيوالو رسنيو له لاري انعکاس پيدا کړ خو له دوی څخه نه خارجي متوليانو چې په افغانستان کې دامنيت ، قانونيت ،نظام ، دموکراسی ، دبشر دحقوقو دتأمين ،... او ډيرو نورو ارزشونود تحقق اوحراست مسئوليت په غاړه لري ،پوښتنه وکړي شوه او نه دافغان دولت واکدارانو چې دوی دغه حکومت او پارلمان غړي وؤ (البته چې حکومت نه ددي کار جوګه دي اونه ددي صلاحيت لري) دهغوی څخه وضاحت وغوښته او نه محمد يونس قانوني او نه احمد ضياً مسعود چې دواړه مستقيم حقوقي ، قانوني او اداري دولتي مسئوليتونه لري ،حتا دهيڅ ډول سپيناوي دمسئوليت احساس يي هم ونه کړ؟

دا ډول پيښې د افغانستان په شرايطو کې هره ورځينې معمول کار دي او هيڅوک يي پوښتنه هم نه کوي ! ولې ؟

ما فقط يو مثال ذکر کړ.

یوائې دمعاشونو منطقي تناسب په هېواد کې دنظم او اقتصادي عدالت ضامن دې

په افغانستان کې دیرش کلن جنګونه او جګړې، دروسانو یرغل او په کور کې دبنو کورکونو جوړیدل، افغانستان دخارجي دښمنو قوتونو په جنګي میدان بدلیدل او دافغانانو په حق کې هر ډول جفا روا ګڼل کیدل، دروس دشکست څخه وروسته هیواد ته دبې شمیره بیګانه پرستو او بې مسئولیته ډلو او اشخاصو راتګ او عامه ،خصوصي او شخصی دارایي دغنیمت دمال په نامه چورول، دپلان له مخې افغاني متخاصمې ډلې په سیاسي، اداري، حقوقي او قانوني خلاکي ازاد پریښودل او دامریکایي ، اروپایي او ناټو دقواوؤ انکشاف او په نوي وسلو سمبالول، دسپتمبر دیوولسمی وروسته په افغانستان یوځل بیا حمله او دبین المللي تروریزم او القاعدې په بهانه دنظامي قوتونو او سرمایي راتګ او افغاني ټولنه دبې شمیره بې کفایته ډلو په مجموع الجزائر ویشل او ټول ارزشونه بط ارزشه کول ټول هغه څه دی چط په اوسنۍ وضعه منتج او دنظام شیرازه له بیخه نړیدلی ده

. اقتصادی عدالت دټولنیز نظام لپاره اساسی او لازمي شرط ګڼل کیږي. دولت او حکومت مجبور او مکلف دي دټولنې دټولو اقشارو او غړو لپاره متناسب عادلانه اقتصادي شرایط برابر کړي. دمعاشونو ډیروالې او کم والې دمشکل دحل لاره نده . هغه څه چې دااقتصادي عدالت تضمین کوي هغه د اقتصادي او پولي ضرورتونو منطقي تناسب دي. ددغه منطقي تناسب دارزونې او تثبیت په خاطر مختلف دولتي ارګانونه او مؤسسې لکه مرکزي احصایه، قانوني حقوقي اداري او داسې نور ایجاد او دتحصیلی اسنادو موجودیت او عدم موجودیت او تناسب، سویه، لیاقت ، کاري تجربه، دکار نوع او شکل، دخطر احتمالات، سفر او حضر، جوي شرایط، شپه او ورځ، عرضه او تقاضا ، ملي عایدات، رتبه، درجه او مقام، نظامي او ملکي دنده، منطقوي او بین المللي نورمونه او داسې نورو له مخې تعینیږي. هر تبعه باید پخپل هیواد کې دژوند ، استوګنې، کار، امنیت، متقابلو حقوقو او وجایبو ، صلاحیت او مسئولیت او صحي مراقبت متناسب مصؤنیت ولري. تفاوتونه او تناسب هیڅکله باید دافراط او تفریط په کچه نه اوسي . هر څوک باید په ټولنه کې دپاک حساب او محسابې لپاره په هر حالت او شیبه کې حاضر اوسي او مربوطه دولتي ارګانونه دهغې دحراست او کنترول دچارو مسئولیت په غاړه لري . افغانستان ته دنړیوالو مدني ټولنو دنماینده ګانو، چی په خپلو ملکونو کې دټولو دموکراتیکو او مدني حقوقو څخه په نسبي لحاظ بر خورداره دي، په راتګ سره ټول ارزشونه بې ارزشه شوي او زمونږ خلک په واقعیت کې خپلو حقه حقوقو ته لاس رسې نلري. پنځه کاله دمخه دبین المللي قوتونو په راتګ

سره چې ګمان کیده په افغانستان کې به نسبي ټولنیز عدالت تامین شي په حقیقت کې بین المللي او کورنۍ مافیا په تباني او یو تربل مساعدت سره زموږ ددغه ارمان بستره کلکه ټرلې، هر ډول بې عدالتي روا ګڼل شوې او عدالت چې دنظام او د هغې د بقاء اساسي شرط ګڼل کیږي، په حقه سره موږ د هر ډول نظام څخه بې برخې پاتې یو. بې عدالتي په افغانستان کې په مضمن مرض، ټولنیزه فاجعه، فضیحت او جبر بدله شویده. څرنګه چې نظام نږیدلې، مسئول او عامل ارګان او شخص وجود نلري، عامه نا رضایتي او تنفر سراسري شوې، نه څوک دپوښتنې شته او نه دچا دشګو بندونه ددغه طوفاني سیلاب مخه نیولې شي. چارواکو لکه په وچکۍ پراته مریضانو غوندې په اوتو بوتو پیل کړې او دا په اور باندې دتیلو اړولو حیثیت لري. ډیره موده کیږیي چې دمالیي وزارت دمعاشونو دزیاتوالي وعدې ورکوي خو یوواریي هم په خپله وعده وفا ونکړه. حال دا چې دا دمسئلې دحل لاره نده. همداسې د ۲۰۰۷ م کال د سپتمبر په ۱۹ دمالیي وزیر دځینې لوړ ربته مقامونو دمعاشونو کچه اعلان کړه. دمثال په ډول دجمهور رئیس معاش ۱۹۵۰ ډالره، دوزیرانو معاش ۱۳۶۰ ډالره، دپارلمان دغړو معاش ۸۰۰ ډالره او داسې نور. دا خبره دمنلو وړ ځکه نه وه چې په بله ورځ دښوونې او روزنې وزارت اعلان وکړ چې که څوک دمکتبونو دتعلیمي نصاب مطابق (چې په هغې کې ابتدایي نصاب هم راځي) دکتابونو تالیف ته حاضر شي نو ۶۰۰۰ ډالر به په میاشت کې معاش ورکړي (رښتیا یي ویلي چې دروغجن حافظه نه لري) او نن عملاً دغه پروژه دوام لري. همداسې د L3 Communacation مؤسسه هره ورځ اعلان کوي که دچا

"لوی خدای، لوی علم، لوی جهان" سیاسي فلسفه

پښتو او انګلیسی ژبې زده وي موږ د ترجمان په حیث په کال کې پرته دنورو امتیازاتو ۵۶۰۰۰ا(یو لک او شپږ پنځوس زره) ډالر معاش ورکوو. همداسې د SOS انترنیشنل مؤسسه او نور هم دغه ډول اعلانونه کوي . نو د ټولو دغه ځوانانو ډیره ښه انګریزي ،پښتو او فارسي زده ده ،ولي یي په دغه معاش باندې یي قناعت کړیدې ؟څه موده دمخه دجنرال عبدالرشید دوستم دمعاش په هکله دمحترم اکبر بای له خولی ووتل چې ۷۰۰۰۰ ډالر دمیاشتې معاش لري ، دغه بېچاره خو لا بې سواده دې او وزیر صاحبان خو ټول PHD لري ،او داسی نور. داخبرې ځکه ګټه نلري چې ازاد مطبوعات نن پوره صلاحیت او حاکمیت لري او هیڅ خبره نه پټیږي. داخبره هم نن پټه نده چې که څوک دکوم اروپایي هیواد تابعیت ولري، عالي تحصیلات هم ونلری او وغواړي چې دآیساف او ناټو دقوتونو په تشکیل کې افغانستان ته راشي پرته دنورو امتیازاتو او دفامیل دمعیشت دتامین پر ۱۲۰۰۰ یورو او که عراق ته ولاړ شی ۲۰۰۰۰ یورو معاش ورکول کیږي. اوس پخپله دهغه لوړ رتبه مامورینو او وزیرانو معاش تخمینیدلې شي چې نه یوائې له یوه ځای بلکه له ډیرو ځایونو -دولت، بانک او یا شرکت) څخه جدا معاشونه ، چې ډاکټر انوار الحق احدي د پارمان په وړاندې اعتراف وکړ چې کوم بانک ورته ۳۰۰۰ ډالر معاش ورکوي. غواړم چې دهغه څه نا څه امتیازاتو په هکله چې دغه کسان ترې برخورداره او په افغانستان کې په اصطلاح دخلکو تر منځ ورد زبان دي. هغه کسان چې په پورتنیو شرایطو سره افغانستان ته ځې، فامیل یي ټول امتیازات تر لاسه کوي "دراغلی کس معاش په شمول" ددې په عوض چې دوطنپرست

په حیث په یو څه جیب خرځ یي قناعت کړې وې او دهیواد والو خدمت ته حاضرشوې اوسي دتصور څخه اوچت معاشونه اخلي او دهغې په خوا کې دغه کوچني امتیازات هم لري: نوموړی کس شپږ هفتې په افغانستان کې مکلفیت لري او شپږ هفتې په هغه هیواد کې چې فامیل یي او سیږي دتیرولو حق لري . په هغه شپږو هفتو کې چې په افغانستان کې اوسي په میاشت کې کیدلې څو وارې دکرزي صاحب سره دضرورت یا مصلحت له مخې خارج ته سفرونه وکړي او یا ځانګړی سفرونه ولري او فوق العاده امتیازات ترلاسه کړي . که نوموړې په شیرپور، وزیر محمداکبر خان او شهر نو یا حیات آباد او اسلام آباد او یا بل ملک کې هر څومره کورونه ولري په کرایه یي ورکولې شي . کرایه یي خپله ده . خو دولت مجبور دې ده ته په امن ځای کې په لوړه ډالري کرایه کور ونیسي. نوموړې باید درې څلور قیمتي موټرې ولري چې معلوم نشي او دحملې په وخت کې یي دخطر احتمال کم اوسي. نوموړي کسان دا امکان هم لري چې دفامیل غړي راوغواړي او په لوړو ډالري معاشونو یي په مختلفو شعبو کې مقرر کړي. ډیرو کسانو داکار کړیدې. دغه کسان معمولاً شخصي شرکتونه او این جي او ګانې لري. دوی هر ډول دولتی قراردادونه ترلاسه کوي چې معمولاً نور کسان تر ۵۰ ٪ رشوت ورکولو پورې پرې مجبور دي او ددې لارې ډیرې ګټې کوي. رشوت، فساد او اختلاس خو ټول خلک وایي چې په افغانستان کې معمول کار دې . که دایمان عقیده د چا سسته وي ،نو دی کار ته به هم لاس غزوي . ډیره به خبره نه اوږدوم خو داخبره به هم وکړم چې دا ډول کسان څرنګه چې هم کافي پیسي او هم امکانات لري نو کافي اندازه قیمتي جیپ موټرې اخلي او

هریو موټر دمیاشتی تر ۳۰۰۰ ډالرو خارجي مؤسسو، شرکتونو او این جي او ګانو ته په کرایه ورکوي . دبین المللي مرستو په ارتباط داقتصاد وزیر او نورو دولتي چارواکو ویلي چې ددغه پیسو حد اقل ۸۰ ٪ کومک کوونکي ممالک پخپله مصرفوي. باقی پاتې په دفاعي او اپراتیفی چارو کې مصرفیږي یعنې دافغانستان بیا ودانولو پورې دغه پیسي اړه نلري او دفاعي او اپراتیفي چارې خو معلومي دي چې نن په کومه وضعه کې دي او امنیت هم په کومه اندازه تأمین دې .. دبین المللي مرستو دیوي بلې بیلګې په باره کې هم غواړم محترمو لوستونکو ته یوڅه معلومات وړاندې کړم: یوې اروپایي خیریه مؤسسي ته دجوزجان په ولایت کې دآبرسانۍ په خاطر دکلیو دپراختیا وزارت سره ۱۷۰۸۸ ډالره مرسته کړې وه. ددې لپاره چې دغه پیسي پخپل ځای مصرف او سوء استفاده ترې ونه شي دغه خیریه مؤسسي خپل مشاور ددې کار لپاره معرفي کړې وو. ددغه پیسو څخه ۱۱۴۳۰ ډالره مصرف او باقی پاتی پیسي بیرته مسترد شوېوې وې . معاش چې نوموړی مشاور صاحب پدغه موده کې د کلیو دپراختیا وزارت څخه اخیستې وو ۷۳۰۰۰ ډالره کیدل . دې ته وایي پر ځای مرسته او پر ځای معاش اخیستنه ! دا چې دعیان دبیان لپاره حاجت نه وي نو ما هم په افغانستان کې د اقتصادي بې عدالتۍ په خاطر یوه تته شمه وړاندې کړه او دا پوره معلوم شوه چې غمیزه اصلاً نه دمعاشونو دسرسام اوره لوړوالي او نه د دهغی دکم والي له کبله پیښبه ده بلکه د لوړ او ټیټ معاش تر منځ هیڅ ډول منطقي تناسب وجود نلري. نو دپارلمان محترم غړي خوشې په خوشې دخپلو معاشونو دلوړوالي په خاطر تڼۍ

شلوي او نور دولتي ارګانونو هم عبث دخپلو منسوبينو د معاشونو دلوړولو په منډو تړړو په خاطر د اوسپني څپلۍ په پښو کړيدي. بل مشکل پدې خاطر راولاړ شوې. هغه کسان چې په لسګونو زره ډالر معاش اخلي دهغوی معاش پيشکي حواله کيږي. خو زمونږ معيوب هيوادوال چې ۵۰۰ افغانۍ او يا هغه معلم او مامور چې ۱۵ کسيز فاميل ورپغاړه دې معاش يې په شپږو مياشتو او حتاپه يوه کال کې هم نه اجراء کيږي. عجيبه خبره خو لا داده کله چې وروسته دډيرو منډو او مظاهرو دکوم باب يا فصل څخه کوم نيکبخت څو ډالر کومک وکړي ددې په عوض چې وروسته له يوه کاله ددغه خوارانو معاش اجرا شي وزير صاحب پرې ځان لپاره ضد مردمي "په کابل کې په همدې نامه ياديږي" موټر واخلي. په نتيجه کې ويلې شو چې ددا ډول مسايلو دحل لار تقوا، صداقت، وطنپرستي او دمعاشونو منطقي عادلانه تناسب او دټولو څخه مهم دچارواکو مسئولانه کړه وړه او دمسئوليت وجداني احساس دي.

جنګونه او مخالفتونه دافغانانو دغميزي دحل لاره نه ده.

دميلادي شلمې پيړۍ شپيتمه لسيزه په افغانستان کې ددموکراسۍ په لسيزه مشهوره ده. پدې لسيزه کې روښانفکره ډلې څه نا څه فعاله شوې وې، ټولنيزي شعوري رڼايي په ټولنيزو لوړو افقونو څرک وهلې وو، سياسي وضعې هم خپلې منګولې دافغان اولس له ستوني څخه لږ څه سستې او افغانانو دسياسي تنفس يو څه مجال پيدا کړې وؤ. يو تعداد روښانفکرانو هڅې کولې پادشاه دمشروطه شاهۍ اساسي قانون منلو ته اړباسي او عملاً هم ددغه کسانو په نوښت مشروطه شاهي قانون جوړ شو چې دامير امان الله خان له دورې څخه وروسته ځيني سياسي آزادي ګانې لکه داحزابو قانون، دمطبوعاتو آزادي او ځينې نور پکښې په نظر کې نيول شوي وؤ. پادشاه دپخوا په څير غير مسؤل او واجب الاحترام خو دشاهي کورنۍ ځيني امتيازات راټيټ او دحکومتي چارو واک غير شاهي کورنۍ کسانو ته قايل شوي وؤ.دا لسيزه افغانستان ته دخارجي لوړ رتبه هيئتونو خصوصاً دپخواني شوروي اتحاد، امريکي او سعودي عربستان، دراتګ سره هم متصادفه وه. واقعاً دا يو ډير بد تصادف او يا پلانيزه

پیشبیني شوې عمل وؤ چې په افغاني ټولنه کې یې ډیر ناوړه غبرګون رامنځته کړ. ربنتیا هم پداسې یوه هیواد کې چې قانون حاکمیت او سابقه ونلري، خلک دوطني او ټولنیزو اساسي مسایلو په هکله بې خبره پاتې او دهغې په مقابل کې هیڅ ډول احساس د مسئولیت نشي کولې، یواځې یو تن دټولو امورو متصدي(هم حاکم، هم قاضي، هم مجري او هم حامي) پاتې شوې وي، دموکراتیکو ارزشونو ته هم نه دداخلي فاکتور، ضرورت او فشار بلکه یواځې دخارجي فشار له مخې دغه کار ته مجبور شوې او سي او همزمان مختلفو انستتیوتونو، ټولنیزو قشرونو او اداري واحدونو ته د قبلي تجربې دنشتوالي او دحقوقو او وجایبو په مقابل کې دمسئولیت دعدم احساس په صورت کې واک ورکول کیږي، حتماً په ټولنه کې بحران رامنځته کوي. همدا سبب وؤ چې دقانون دتصویب او توشیح څخه دمخه مختلف نظریاتي ګوندونه تقریباً همزمان جوړ او دا چې ملي ایدیولوژۍ او ملي سیاسي محور او حرکت وجود نه درلود، ټولو ګوندونو پخپل سر په فعالیت شروع وکړه، میتهنګونه او مظاهرې یې برابرولې او دهمغه لومړۍ ورځې څخه یې دپردیو هیوادونو په پلوۍ چیغې وهلې او دولت، حکومت او قانون یې دکنترول څخه عاجز پاتې وؤ، ځکه چې هر یوه قوي خارجي ملاتړ درلوداو په نتیجه کې په افغانستان کې دموجوده روښانفکري جنبش دلومړیو ورځو څخه سیاسي بنتون "انباق بازی" شروع او افغانستان عملاً دسیاسي بنو په کور او یوه داسې خاره شاړه ځمکه بدل شو چې هر چا په کې دخپلې خوښې مارکوندۍ او غنې کرلې او ریبلې. ملي مصلحت، ملي صلاحیت، افغانیت، وطنپرستۍ او ملي طرحو هیڅ ارزش نه

درلود او نه یې په تاوده بازار کې کوم خریدار. له بلې خوا دسیاسي بنتون لوبه دمردۍ او نامردۍ په پوله روانه وه، مردان له دغه پولې نشول اووختلې نو ځکه تل نامردان ګټونکي وو. همدغه نامردان تر پرون ورځې پورې په افغانستان کې دټولو بدو حوادثو اصلي عاملین او دهغې دبدو عواقبو اصلي مجرمین ګڼل کیږي. او نن هم هڅه کوي ددغه ډول لوبې بازار ګرم وساتي. ملي وطنپرسته کسانو کولې شول دخپلې ملي مبارزې سنګر دملي ایدیالوژۍ په بنیاد ګرم وساتي او دملي وطني ګټود حراست په خاطر ملي مقاومت راوپاروي. له بده مرغه دوۍ هم پدې کار کې تر نن ورځې پورې پاتې راغلي دي. خو نن یې له صفر څخه شروع کول حتمي او ضروري ګڼل کیږي او که دغه کار ونشي بیا به هم نامردان داوسنۍ لوبې ګټونکي وي. دروسانو په موجودیت کې دې وضعې لاپسې ناوړه انکشاف وکړ. چارې او صلاحیتونه دداسې کوچنیو اشخاصو په لاس کې ورکړلې شولې چې هیڅ ډول احساس دمسئولیت یې نشو کولې او په ټولو حالاتو ې یواځې بې شعوره او بې ارادې عاملین ګڼل کیدل. دمقاومت دلیکو په جوړیدو او په اصطلاح داروپا، امریکا او عربي ملاتړو په رادمخه کیدو سره وضعه څور وارې نوره هم بدتره شوه. دشرق او غرب لخوا باالمثل مسابقه شروع او افغان اولس دسل او زر مجبوریتونو له مخې دغه کسانو(په اصطلاح رهبرانو) ته په لاس کې ګروګان ورکړې شو.دروسانو په وتلو اوپه ۱۹۹۲ کال کې داسلامی جمهوریت په جوړویدو سره چې افغانا ولس ترې ډیرې امیدوارۍ درلودلې، وضعه څه ډول شوه، ټول هیوادوال یې عیني شاهدان وؤ او که ربنتیا ووایم زه یې له افادې لپاره

کلمات نلرم او نه عفت د قلم اجازه راکوي . طالبانو چې وعدې کړې وې کار به اهل کار ته سپاري او پخپله به خپلو مدرسو ته ځي، دواک خوند دومره مزه دار وو او دواک ساتلو په خاطر یې داسې بدعتونه وکړل چې په اسلام کې خو یې هیڅ روایت موجود نه وؤ حتا په کفر کې به هم چا نه وي کړې . دې وضعې پوره ۲۵ کاله دوام وکړ ددې ټولو ناوړه اعمالو بار افغان اولس پخپله شاه وړې . وهل شوې، رټل شوې، وژل شوې، بې پته شوې او تنکي بچیان یې په ناچله پیسو خرڅ شویدي او یا په زوره مرګ داژدها خولې ته اچول شویدي اولکه چې حامد کرزي پخپلو خبرو کې وویل دغه رهبرانو په سوونو میلونه او حتی ملیاردونو ډالر جمع کړي او خارجي بانکونو کې یې ذخیره کړیدي، دتصور او عقل څخه وتلې ویلاګانې او کورونه یې اباد کړي او تجارتي شرکتونه او کامپلکسونه یې جوړ کړیدي . پدې باره کې ټولې خبرې په ټولو کتابونو کې لیکل شوي او عیني شاهدان هم ژوندي ګرځې اوهیڅوک دې باور نه کوي چې ګوندې هغوی به دغه راز پخپل زړه کې پټ وساتي . سیاسي رهبر، مشر او قوماندان خو هغه دې چې په تعرض کې دجبهې په لومړۍ کرښه کې وي او اصلي ضربه پخپل ټټر اخلي او په شاتګ کې دجبهې په وروستۍ کرښې کې دخپلو زخمیانو او مړو پالنه کوي نه دا چې دجنګ دقربانیانو دجیبونو په لټولو اخته وي .افغانانو ډیر ښه فرصتونه له لاسه ورکړي دي .کله چې روسان ووتل او افغانان خپل وطن ته راستانه شول لازم وو چې دخپل هیواد سره دهیواددمالک او اولس سره د خپل اولس په حیث معامله شوې وې او هر څه پخپل ځای امانت ساتل شوي وې. خو بر خلاف ددښمن په لمسون یې اردو ړنګه ، وضع

الجیشونه او ستري قرارګاوې تخریب ، سپکې او درنې وسلې دکباړ په بیه خرڅې او دولتي او شخصي مالونه یې د غنیمت د مال په چور او چپاول کړل . کابل دافغانستان ستر سیاسي، کلتوري او اقتصادي مرکز هم دبیګانه وؤ د ارزو سره سم وسوزول شو . حال دا چې دملګرو ملتونو دپنځه فقرئیز پلان مطابق په افغانستان کې یو ملي ګرا دولت جوړیدلې شو. نپوهیږو دچا په لمسون ددغه پلان په مقابل کې کودتاوشوه او چپ او ښي یو شان دهغې عاملین وګرځیدل .نن چې په هیواد کې ددیرشو څخه دزیاتو خارجي هیوادونو څه دپاسه دیرش زره عسکر موجود او عملاً اداره پخپل واک کې لري معامله ګر یې همغه کسان دي او نن هم دملي مسایلو په سر معاملو باندې په میلونونو او ملیاردونو ډالر ښکته پورته کیږي . په همدغه موقت، انتقالي او سبا په انتخابي جمهوري دولت کې به همدغه کمونست، ملي ګرا ، مجاهد ، اخواني او نورې ډلې دخیلې وي . ملامت کوم یو دې او هغه قاضي کوم دې چې دغه تشخیص کړي. خو زمونږ دخلکو غمیزه به دوام لري او زمونږ ملک په اصطلاح په داسې کونډه بدل شوې چې هر ګاونډې یې دخولګۍ طمعه لري . علت څه دې؟ علت یې زمونږ ذات البیني اختلافونه او جنګونه دي. زمونږ خپل منځي جنګونه او اختلافونه زمونږ دغمیزي دحل لار نده.پاک خدای دمازیګر په وخت قسم یادوی »والعصر« او داځکه چې مازیګر دورځې دنتیجګیرۍ وخت دې . افغانان دپنځه ویشت کلنې غمیزي څخه وروسته کومې نتیجګیرۍ ته ضرورت لري او که نه ؟ پدې پوهیږم او پخپله یې کلک پلوی یم چې افغانان پردې حاکمیت پر ځان نه مني. دا یې انساني او قانوني حق دې. له بلې خوا

همدې افغانانو دخپلو افغانانو دظلم او ناروا څخه خپل ملک پریښې او وایي چې نور خارجي پوځونه دې راشي چې مونږ ددغه خپلو ظالمانو څخه وژغوري. رښتیا وایي چې «په کفر کې ژوند کیدلې شي خو په ظلم کې نشي کیدلې» له بلې خوا همدغه افغانان دبن په کنفرانس کې سره جرګه شول او دغه قوتونه یې راوغوښتل، دریم دا چې دهمدغه ملکونو څخه هیواد ته په ملیاردونو کومکونه راروان دي او نن دګاونډي هیوادونو څخه خلک دکاره لپاره راځي. حال دا چې پخوا به افغانان درپه درکارپسې ګرځیدل، څلورم دا چې دا قوتونه دیوه هیواد نه بلکه بین المللي قوتونه دي او پنځم دا چې دملګرو ملتونو لخوا اداره کیږي. شپږم دا چې په هیواد کې مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی او داسی نور ریفورمونه چې سل په سلو کې دتائید وړ او زمونږ په ټولنه او ملک کې دموکراتیک بینادونه جوړوي جریان لري. پخپله افغانانو خپل اساسي قانون جوړ کړ او که خارجیانو ورسره کومک کړې البته دغه ډول کومک ته به ضرورت وجود درلود. دلومړی ځل لپاره په هیواد کې دولس مشری دموکراتیک انتخابات وشول چې په منطقه کې یې ساری ندې لیدل شوې او ښځو او نرو په کې یو شان ګډون وکړ او دنړیوالو دتعجب وړ ګرځیدلې. لیکن دډیر تجب وړ هم داده چې ځینې دریاست جمهوري کاندیدان چې دموجوده سناریو او ډرامې اصلي څیرې کار کونکي هم دي په یوه او بله بهانه داسې کسان یو تر بله سره ائتلافونه کوي چې هیڅ عقیدوي، نظریاتیي، پروګرامي او یا بل ډول نژدیوالې سره نلري او یا پخپل سر دټولتاکنو دتحریم غږونه پورته کوي او پدې نپوهیږي چې دا دهغوی حق ندې. ټولټاکنې یو ټولنیز

"لوی خدای، لوی علم، لوی جهان"
سیاسي فلسفه

دموکراتیک اصل او پدیده ده چې معیار او محک یې پخپله اولس او د بین المللي بشري او دموکراتیکو قوانینو له مخې دا یواځې د اولس قانوني حقوقي حق ګڼل کیږي . دوی نور څه ونکړې شول پرته له دې چې دخپل ا ولس او بین المللي کړیو په وړاندې ځانونه بې اعتباره کړي .دوی همداسې داکار تل کړې چې افغانان دطالب، القاعدې، فوندامنتالیست په نومونو تورن او یا غلط راپورونه ورکړي او بې ګناه خلک ووژل شي . افغانان هیڅکله تروریست، بنیادګرا نه وؤ او هر افغان ځان لپاره لوی شخصیت قایل دې . افغانان حتا دښمن ته په کمین نیولو شرمیږي او هیڅکله دیته ندې حاضر شوې چې د ۱۰۰ تنو په مقابل کې ځان مرګې بریدږکړي. افغان به دتاریخ په اوږدو کې مجبورا ولس وؤ، تل به پرې جنګ تحمیل شوې او ظلم او ناروا ورسره شوې خو هیڅکله بې کلتوره او بې ایمانه ا ولس نه وؤ. افغانان خپل ځانګړي کلتوري دودونه ، اصول او عنعنات لري او تل خپلو ټولنیزو ارزشونو او دودونو ته لوړ احترام کوونکی ا ولس پاتی شوی او خپله شکیبایي یې کله هم له لاسه نده ورکړې او هیڅکله یې دپاملرنې څخه نده غورځولې . دا زمونږ مشران او دجمهوري ریاست منور او پوه کاندیدان وؤ چې خپله شکیبایي یې له لاسه ورکړه ، دخلکو حق او غوښتنو ته احترام قایل نه شول ، دخپلو عقیدو او مسئولیتونو په وړاندې یې احساس دمسئولیت ونکړې شو او هڅه یې وکړه دقانوني حقوقي ټولټاکنو څخه یوه بله سیاسي معامله او لوبه جوړه کړي." دافغانستان قهرمانو خلکو ! ټولټاکنې خورا باارزښته ا ولسي منل شوې دموکراتیک اصل او ستاسې حق دې. تاسې چې ترې په ډیرو سختو شرایطو کې بې له ویرې دفاع

وکړه ، خپل دغه حق پخپلو کلکو منګولو کې ټینګ وساتی او خپله راتلونکې دموکراتیکه ټولنیزه ودانی پرې اباده کړی ".ګرانو هیوادوالو ! تاسې چې په پوره دموکراتیک ډول مو ټولټاکنې تر سره کړي، تاسې چې دخپلې عقیدې له مخې په غرونو او رغونو کې دخارجي قوتونو او خپلو ورونو په مقابل کې جنګیږی او مونږ ټول چې ددغه وضعې اصلي عاملین او مسببین یو ! ! ! زمونږ نیکونه او پلرونه هم پیړی پیړی وجنګیدل. دسرونو څخه یې منارونه جوړ شول. ځانونه او بچیان یې له لاسه ورکړل او خارجي یرغلګر یې له ملکه وشړل ،مونږ هم خپل ځانونه، پلرونه او بچیان قربانی او روسان مو له ملکه وایستل او زمونږ بچیان به هم حتماً دا کار وکړي او خارجي قوتونه به له خپلې خاورې څخه وباسي، خو هیڅکله به زمونږ دمیندو او خویندو تورې دغم پړنې او جامې بدلې نه شي . غم او بې اتفاقي به تل زمونږ په کو میلمه وي ښه به داوي پدې باره کې غور او لازمه نتیجه ګیري وکړو. تر څو چې زمونږ خپل منځي جنګونه او مخالفتونه وي دا وضعه به دهمیشه لپاره دوام ولري.زمونږ پیشنهاد دادې چې زمونږ روښانفکره کسان یو څه شکسته نفسي پر ځان ومني او هغه لارې ته راښکته شي چې زمونږ اولس دمیزان دمیاشتې په ۱۸ نیټه په مخکې نیولې . پخپلو منځونو کې لوی طاقت جوړ شو او دسیالو سره په هر سنګر کې دسیالی جوګه شو. امین یا رب العلمین

د بشر د ژوند د ونې ثمر باید هم حنظل او مار کونډی اوسي ؟

د پخوانیو ساده او بې سواده خو په وطن مین او زهیر دهقانانو رواج او اصول به داوؤ چې اصیل نسلونه او تخمونه به یې د حیواناتو ، میوو او غله دانو لپاره ساتل او دنسلونو دبقاء ورشوګانې به یې د هرزه بوټو او کم اصل نسلونو څخه تل پاکې ساتلې. ټولنیز حریم هم دیوه ترلي نظام په حیث به د با تقوا او خواخوږو مشرانو لخوا اداره کیده او د هر ډول تعرض او نفوذ څخه کاملاً مصئون او غیر وغماز به یې په محیط کې نه پریښودل کیدل.صداقت،وطنپرستي او ملي نوامیسو ته وفاداري دټولني د هر غړي لپاره دتقوا او اخلاقویو ائینی کچه ،معیار او محک ګڼل کیده او په دغه اصولوبې قید و شرطه پابندي دټولنې داعضاوؤ لپاره نه ماتیدونکې مقدس قانون ګڼل کیده او افغانیت او اسلامیت ددغه اصولو ،مقرراتو او قوانینو دحراست تضمین کاوه. د وخت په تیریدو سره ځینې ملي او بین المللي شیطاني خاینې ، فرصت طلبي او استفاده جو کړی چې دحرص او آز کسي « مردمک چشم » یې تنګ ،خپله خوشبختي یې یواځې دبل په بدبختی کې لیدله ، عامه نظم ،قوانین ،مقررات او دولتي او حکومتي منل شوؤ اصولو

ثخه یي همیشه سر غړونه کوله او د جمعي حقوقو او قوانینو په غیږ کي یي اصلاً د ژوند کولو استعداد نه درلود ، تل یي په ملي شتمنیو، ملي ښیګڼو او ملي تعهداتو قمار وهلې ،یا یي د بیګانه ګانو په واک او تصرف کې ورکړې او یا یي پرې پخپله خیټه اچولي او مورد د تعرض او ناوړه ګټې ګرځولي . دغه ناروا مناسباتو د بشري ژوند د بې شمیره کلونو په موده کې یو مضمن نړیوال پارازیت قشر ایجاد چې اوس نړیواله مافیا بلل کیږي او د خپل موجودیت په ټوله موده کې یي د خپل شیطاني خصلت له مخې ټولو خداي ،انساني او طبیعي مقضي او مقدر قوانینو ته شا اړولې او تل هڅه کوي یواځې د شیطاني مهیلیتونو په بنیاد خپل پارازیت ژوند ته دوام ورکړي. دا جهان قانونمند پیدا دې ، د قانونمندی له مخې قابل د معرفت ، په قانونمندی سره قابل د استفادې ، په قانونمند ډول قابل د تحول او تکامل او پرته له قانومندی بل هیڅ ډول کړه وړه او برخورد نه مني. لیکن نړیواله مافیا غواړي پخپل شیطاني خصلت سره خداي عادلانه قوانین تحریف او په جبر او ناروا سره د خپلې خوښې نظامونه برقراره وساتي. دوی جمعي شعور ،جمعي ښیګڼو ،جمعي قوانینو ،جمعي منل شوؤ ارزشونو ،جمعي پریکړو ،...او نورو ... ته هیڅ ارزش قایل نه دي ،نو ځکه مونږ ددوی ټول دغه اعمال چې د هیڅ ډول منطق سره سمون نلري بې بنیاده او ناسم ګڼلي شو .خدای غني دې او دا جهان یي غني پیدا کړي دي. په دې لوی جهان کې غذایي ،انرژیتیکي او نورې هر ډول زیرمې نه ختمیدونکي دي. ددوی حرص ،آز او تنګ نظري لپاره هیڅ منطق او دلیل وجود نلري. ددوی د حرص کنډولي په هیڅ شي نشي ډ کیدلې او ژوند د ټولو خوندونو

،ټولو ارزښونو د لذت ثخه د همیش لپاره بې برخې او د قانون او ټولنې له ویرې لکه شوپرک په ترګمی کي ژوند تیروي . دوی ډیر مال او ډیري پیسي لري خو ارام ، مصئون او خوشبخته ژوند نلري. دوی له دي ثخه خوند اخلي چې یواځې دوی هرڅه ولري او بل ثوک هیڅ ونلري ،ددوی د ګټو سیمي باید هرچیري مصئوني اوسي ولو که دچا په شخصي کور ،فامیل ،مال او متاع پوري هم اړه ولري.

د وی په ناروا ژوند کول غواړي ،په ناروا ګټه کول غواړي ، په ناروا قوانین ، مقررات ،اصول ماتول غواړي ،په ناروا جنګ کوي ،په ناروا مناسبات ساتي او په ناروا خپلي غوښتني په نورو تحمیلوي. نن دغه بدبختی دافرادو ، کورنیو ، قومونو او هیوادونو په کچه لمن غوړولي او هغه ګړی به هم ډیره لیري نه وي چې دا لوی جهان پدغه لوی غضب اخته کړي خو ښه ده چې هر دجال لپاره مهدي او هر خدایي قانون شکن لپاره د قضاء د جبر څپیړه موجوده ده.

امریکا ځان دنړی ددموکراسی علمبردار مدعي هیواد ګڼي ،سره ددې چې هره دموکراسي پخپل ذات کې ډیر مقید او تنګاتنګ شکل ددیکتاتوری دې ،او تر ننني ورځې پورې نه قابل دویاړ کومه نمونه ددموکراسی ثوک په ګوته کولې شي او نه یي په راتلونکې کې ثوک وعده ورکولې شي. خو بیا هم په ځیني غربي هیوادونو کې ځانګړي غربي تیپ دموکراسی او یا په بل عبارت ځانګړیا شکال ددیکتاتوری وجود لري. راشی ددغه دموکراسی محیط ته ورننوځو او دهر چا دحق د تناسب له مخې ددغه دموکراسی په خصوصیاتو قضاوت وکړو.

د۲۰۰۸کال د مارچ په نهمه نیټه دامریکا جمهور رئیس

جورج ډبليو بوش دامريکا دکانګرس هغه مصوبه چې دملګرو ملتونو دبشر دحقوقو د کميسيون داعلاميي دپنځمې مادې « احدی را نميتوان تحت شکنجه يا مجازات يا رفتاری قرار داد که ظالمانه يا برخلاف انسانيت وشئون بشری يا موهن باشد » په پلوی يي تصويب کړې وه ويتو کړه. امريکا دموکراته ټولنه ده. دامريکا کانګرس دامريکا دخلکو له خوا منتخب ارګان او د امريکا په دموکراته ټولنه کې د قوانينو د تدوين او حراست مسئول ارګان ګڼل کيږي. پوښتنه پيدا کړي. ولې او په کوم دليل دغه مصوبه ويتو شوه ؟ نړي دا اقليم دتودوخي دستر خطر سره مخامخ ده. نړيوال غواړي هغه کنترول او تنظيم کړي. د ټولي نړۍ د ٥٥٪ څخه زيات کاربن داي اکسايد غاذات امريکا توليدوي. دغه غاذات برعلاوه له دي چې دتودوخي د کچې د لوړوالي علت ګرځي ، دبط شميره مرضونو سبب هم کيږي. امريکا ددي لپاره چې ډيرې ګټې يي کمې نشي ، ددغه نړيوالې عظيمي ايکالوجيکي معضلې حل ته غاړه نه ږدي. نړيوال همداسې غواړي دوګړو ضد دسوؤنو ميليونو ماينونو معضلې ته چې په ځمکو کې ښخ دي دپای ټکې کښيږدي او نور توليد يي بند کړي.خو دا هم امريکا نه

غواړي. د ګوانتانامو ،ابو غريب ،بګرام ،قندهارا وپه کابل کې کورپه کور ،اروپا او ټوله نړۍ کې د شخصي زندانونو موجوديت او يا دنړۍ په ګوټ ګوټ کې د شخصي زياتو ګټو په خاطر نظامي حضورلرل او بې شميره ډير نور مسا يل هم ددموکراسۍ سره څه سمون نلري.

دوه ورځې دمخه پوره ديرش کاله له هغه ورځې څخه تيرشول چې افغانان دنړيوالو دجفا سره مخامخ دي او پوره شپاړس کاله

پرون پوره شول چې افغانان د افغاني مجاهدينو دجفا معرض ګرځيدلي او ورسره مخامخ دي.نژدې شپږ کاله پوره کيږي چې نړيوال قوتونه په افغانستان کې د امنيت ذمه واردي . خو دثور دمياشتي په اتمه د « مجاهدينو » دجشن په ورځ چې مليونونه ډالر ، پداسې حال کې چې افغانان له لوږي وابښه خوري ،په امنيت او فيشن اودرشن مصرف شوي ليکن مخالفين دجمهور رئيس تر لوژ پورې ځانونه رسوي،هرڅوک چې يي په زړه وؤ په نخښه کوي اووژني يي ،خو دخدای په فضل امنيتي مسئولين چارغاوک کرده ځانونه مصئونو ځايونو ته رسوي «خداي دي زمونږ له سره نه کموي» . د۲۰۰۸کال داپريل په څلورمه نيټه دبخارست په کنفرانس کې وويل شول چې افغانستان سره تراوسه ۳۵مليارده دالر مرسته شوې ده او راتلونکي کنفرانس چې په نژدې راتلونکې کې به په فرانسه کې جوړيږي ۴۱مليارده ډالر نوره مرسته وشي. دافغانستان دمالي وزير دافغانستان دملي ستراتيژۍ دتطبيق په خاطر ٥٠ مليارده ډالر نور دنړيوالي ټولنې څخه غوښتي دي اودا ټولې پيسې تر نن ورځې پورې يواځې په امنيت مصرف شوي او په راتلونکې کې به هم مصرفيږي. «شکردي چې امنيت خو دقناعت وړدي او زمونږ امنيتي رهبران هم دتروريستانو او پارلمان دضربې څخه بچ شول» . دالړۍ لا ختمه نده او هر يو دخپلې اشتها او ذوق له مخې دو بالاي يو په بل پسې لوړوي « چې هيڅ نه وي بيا هم يو څه شخصي جيب ته راپريوؤځي» . کله چې دامنيت مسئولين پخپله عاملين دبې اميتۍ وي شک نشته چې همدغه امنيت به دافغان اولس سر وخوري !د تعجب خبره داده چې دثور داتمي پيښې وروسته په دوه دري ورځو کې د خدای بلا اسلحه

،دخدای بلا مخدره مواد ، دخدای بلا جاسوسان ،دخدای بلا باندونه... دستګیر او له منځه یوړل شول. که پدي ډول چاري پرمخ ولاړې شي القاعده ،تروریستان او وسله وال مخالفین به یو هم پاتي نشي ایله به دا بیچاره ګان دخوبونو پوره کولو لپاره پوره فرصت پیدا کړي.کاشکې دوی د پیښو مخنیوې مخکې له وقوع څخه کولې.

ددي لپاره چې بحث ډیر اوږد نشي ،باید ووایم چې د بشر دپیدا ایښت له لومړۍ ورځې څخه تل ناسالم او نالایق قوتونه د خپل ناروا او شیطاني خصلت له مخې همیشه دقاطع صالح اکثریت په اوږو لکه پارازیت ځته شوي ،ټول تیوریکي ،نظریاتي ،ایدیولوژیکي ،اداري ، حقوقي ،قانوني او نور ټول امکانات یي تحریف او مسخ کړي او په سوچه ناروا سره یي په خپله ګټه په کار اچولي. تل یي په ناروا سره تور تبلیغات کړي او د د ښمنیو اور ته یي لمن وهلې.ددین ،مذهب، ایدیو لوژۍ ، ... او نورو هرډول مقدسو انساني، اولسي احساساتو او شعارونو څخه یي عوامفریبانه سوء استفاده کړې او په خپله ګټه یي مقدس اید یالونه او افقونه مسخ او په غلطه تعریف کړي او ددوستۍ دشعار لاندي یي دښمنۍ ،دسولي دشعار لاندي یي جنګ ،دابادۍ دشعار لاندي یي تخریب او نورو ټولو سالمو ارزښونو تحریف ته ترجیح ورکړې ،صالح اولس یي ګروګان نیولې ،دهغوی له جملې څخه یي خاین ،بیګانه پرست ،ایجنټ ،جاسوس او نورې هرډول پلیتي څیرې استخدام کړي ، خپلي ګټي یي په ناروا محفوظي ساتلي او دغه ډول پلیت سیستم یي په جبر دنړۍ په ټولو اولسونو تپلې دې خو دغه ډول کسان به پخوا حد اقل په خپله ګناه معترف او یو څه شرم حضور به یي

درلود او د اولس په وړاندې دخپلو قوارو دڅرګندولو څخه به یي عار درلود ، دګونګیانو او خفاشانو غوندې به په غارونو کي پټ وؤاو یواځې د ماښام په ترګمۍ او دشپي په چپتیا کې به یي خپلو ناوړه اعمالو ته دوام ورکولې شو. لیکن نن دمملکت دلومړي کسانو ،دپارلمان دغړو ،وزیرانو او لوړو مسولینو په کچه دپارلمان او جمعي رسنیو په وړاندي په پوره سپین سترګتوب افتخار امیزه پردیو ته په خپله جاسوسۍ اعترافونه کوي. د ۲۰۰۱ دسپتمبرله یوولسمې دتروریزم سره د مبارزې دنامفهوم شعار لاندې دوی په ګرځنده مصئونو اُسپنیزه کورونو کې ګرځي ،خو بې دفاع اولس لپاره یي دمرګ قاصدان په هر مکان او هرزمان کي هر ځای درولي دي.

په افغانستان کې داخلي او خارجي مافیا په تباني او مشترکه مساعي سره ددغه ډول یوه پلیت نظام برقرارول او دټولو سالمو ارزشونو بې ارزښه کول غواړي. د دوی تجاهل العارفانه تظاهر او اکټونه چې ګوندي د امنیت دتأمین ، دفساد ، رشوت ،قاچاق ، اختلاص او مخدره موادو دمخنیوي څخه عاجز دي او ډیر معصومانه تظاهر کوي ، بې چاره افغان اولس خو باید هم پري باور وکړي. « ملي متحده جبه »او یا نوري نامتجانسي ډلې هم په ګردن پتۍ یو ځل بیا د اخري چانس او موقع غوښتنه کوي چې که دخپلو متولیانو دخوش خدمتۍ فرصت ترلاسه کړي. تا سي چې فرصت درلود دهغه وخت په کړو پښیمانه نه یاست ؟ که تاسي غواړۍ د تیرو کړو دکفارو دین اداکړۍ نو اوس خو هم ټول قدرت او سرمایه ستاسي په لاس کې ده.خو نن ملي وطنپرسته روڼ آندي لا څه چې ټول افغان اولس پوهیدلې چې داخلي او خارجي مافیا د

زړې ستراتیژۍ او پخوانۍ لوبې عملي کول غواړي.ښه به داوي دغه بې ځایه او ناروا ازمېښتونو ته د پای ټکې کښېښودل شي. نن په حقه سره هغه وخت رارسیدلې دې ،دغه نظام چې په سر ولاړ دې په پښو ودریږي او هر څه د عامه ښیګڼو په مجراً او مسیر کې پریوځي !!!

د بشر دژوند د ونې ثمره وروسته له دې باید مړغوني او مارکونډۍ نه اوسي !

راشۍ ! چې همدا وړۍ شړۍ شي !

دعلم او تخنیک دپرمختګ او دګلوبالیزم دنړیوال تسخیر په نتیجه کې دنړیوال، منطقوي او محلي سیاستونو ترمنځ توپیر له منځه تللې، زماني او مکاني فاکتورونو خپل مؤثریت او عطالت له لاسه ورکړې، هره سیاسي لوبه هر وخت په هر جغرافیایي وضع الجیش کې واقع کیدلې او لوی نظامي او اقتصادي طاقتونه دنړۍ په ټولو اکنافو کې همزمان حضور، تاثیر او مؤثیرت لرلې شي. سیاستونه بوقلموني شوي هم دي او خپلې قوارې او بڼې ته په لحظوي ډول تغیر ورکوي او ددوست یا دښمن په بڼه ځان څرګندوي .دې وضعې سیاستونه په بین المللي او محلي ټولو ابعادو کې شکننده اود ستر بحران سره مخامخ کړي، جنګونو پرماننت او مستمر حالت غوره کړې او په مطبوعاتو او امکاناتو باندې دتورو ناسالمه قوتونو په خیټه اچولو سره دغه وضعې سل او زر چنده دینامیزم پیدا کړیدې. تروریزم بله هغه توره بلا ده چې هر چا ته یې دمرګ قاصد په هره لحظه او هر مکان کې نیغ درولې او په حقه سره نړیوالو لپاره موجوده وضعه نوره دتحمل وړ نده. داد قاطع اکثریت په مقابل

کې د قاطع تور اقلیت د کرکې او وحشت ډرامه ده چې غواړي یوازې ځان لپاره د ژوند کولو حق قایل او نور د دوی په اصطلاح کم اصله نسلونه په نابودۍ محکوم کړي. پدې نړۍ کې ټولې حیاتي او انرژیتیکي زیرمې نه خلاصیدونکې دي او د شلمې پیړۍ علمي ـ تخنیکي پرمختګ ټول امکانات بشرته په لاس ورکړي چې د هغې څخه سالمه او د ټولو په ګټه کافي استفاده وکړي. یوازې پکار دي نړیوال نظام او مناسبات چې په نه پخلاکیدونکي انتاګونیستي (دښمنانه)، آزمندانه سود جویي او چوروچپاول په بنیاد ولاړ دي او بشري ډیر شتمنۍ په کې بې ځایه مصرفیږي او قواء او وسایط په کې عبث په فعالیت بخت دي، د خلکو ترمنځ د صداقت، تعاون او ریښتنولۍ په بنیاد ودرول شي. په یوویشتمې پیړۍ کې د معقول او متمدن انسان لپاره بل ډول ژوند نور ممکن نه دې او نه به ورته ضرورت موجود وي ځکه دروغ ویل، غلا کول او خلک غولول به نور ممکن نه وي. پیسې خپل فزیکي موجودیت ډیر ژر له لاسه ورکوي، موجوده پیسې هیڅکله حقیقي ارزش نه وؤ او وروسته لدی هم هیڅکله ارزش نشي ګڼل کیدې. ځکه دغه پیسې د انسان د لاس د زیار محصول نه دې، دا ټولې د سرمایې د غیر قانوني صدور او سوء استفادې توري پیسې دي چې د بې وزله، بې ګناه انسانانو ملکیتونه پرې غصب او ژوندیې پرې له منځه وړل شوې دې. لازم دي مورالاً دغه حقیقت او واقعیت ومنو او غاړه ورته کښیږدو، مخکې له دې چې تاریخي جبر او ټولنیز شعوري فکري دینامیزم مونږ د هغې منلو ته مجبور او اړباسي. نوي انکشافات حکم کوي چې زاړه او انتاګونیستي (دښمنانه) نړیوال مناسبات باید رنګ شي ځکه

چې نوي مناسبات پدغه زاړه ترنګړ کې نه ځائیږي .کیدې شي ځینې کسان وروسته له دې هم احمقانه فکر وکړي او احمقان پاتې شي .لیکن بشریت او د سالم عقل او نظر خاوندان نور احمقان نشي پاتې کیدلې. د خلکو زور همغه تاریخي جبر دې او جبر همیشه نازولې دې .بدلیدلې نشي، منل یې حتمي دي. د خلکو زور د خدای زور دې. افغاني سیاست د تاریخ په اوږدو کې ندرتاً مستقله بڼه درلودلې. په نورو وختونو کې یا د بې سیاسته سیاست او یا د پردي سیاست په بڼه پاتې شوې دې. سیاست تاریخي او ټولنیزه پدیده ده. تاریخي پدې معنا چې سیاست همیشه مشخص دې او انتزاعیت نه مني. ورځنې سروکار یې د ورځني مسایلو سره وي او باید د خلکو ورځني عاجل پرابلمونه حل او ورته مقنع او مثبت ځواب ووایي. د نامعلوم سبا یا د قیامت د ورځې وعدې ورکول او محاسبه د انسان کار ندې. د قیامت د ورځې قاضي خدای "ج" دې. ټولنیز پدې معنا چې د سیاست کړه وړه د اولسي او وطني مسایلو، غوښتنو، ګټې او تاوان سره نه شلیدونکي کلک تړلی اړیکې لري او یو تربله سره لازم و ملزوم دي .لازم دي اولسي پرګنې د خپل ټولنیز ارمان د ترلاسه کولو په خاطر راویښې، تنظیم او د عمل په ډګر کې د ستراتیژیک هدف په لور رهبري شي . د شخصي او تنګنظرانه ګروپي سیاستونو غږ پورته کول او په هغې وخت ضایع کول پوچه ډرامه او یوازې د شخصي ګټو په خاطر ډیره ناولې هڅه ده. سیاست د یوه هیواد خپله وطني او ولسي مسئله ده. خارجي سیاست د نورو هیوادونو د اولسونو سره د بین المللي منل شویو تعهداتو له مخې د یوه هیواد د اولس سیاسي لوبې معاملې ته ویل کیدې شي. پردې سیاست،

فردي سیاست یعنې بې سیاسته سیاست، په یوه هیواد کې سیاسي تشه او خلا او په هیواد کې د سیاسي نظام عدم موجودیت. هیڅوک د بل چا په ګټه نه سیاست کوي او نه کار. هر چاته خپله ګټه منلې او خوږه ده. پردو ملکونو ته هر څوک دډیرې او بې قیدو شرطه ګټې په خاطر ځي او خپل سیاستونه عملي کول غواړي. خارجي سیاستونه، معاملې او لوبې دنړیوال ګلوبالیزم په شرائطو کې نه یوائې منفي بلکه ډیر ضروري عمل او دود او دستور دې .خو ددې کار لپاره ملي پیوستون، ملي تفاهم او ملي ګټو ته وفاداري لازمیاو اساسي شرط ګڼل کیږي .خو له بده مرغه افغانانو چې پورتني درې واړه کیفیته او ارزښونه دتیرو پنځه ویشتو کلنو جنګونو په موده کې له لاسه ورکړي او ځای یي بیګانه پرستۍ نیولې، ویي نکړی شول حتا دبن د کنفرانس څخه په را وروسته نسبي مساعدو شرایطو کې هم یو ملي سیاسي ټولنیز نظام جوړ کړي. نن په افغانستان کې د ملګرو ملتونو او امریکې په مشرۍ بین المللي نظامي او غیر نظامي قوتونه او ارګانونه موجود دي .افغانستان د بین المللي سیاسي لوبې ډګر ګرځیدلې دې او افغاني مسئله او سیاست بین المللي شوي دي. پکار دادي چې افغانان دهغې په مقابل کې پخپل سیاسي او ټولنیز فکري تړون او پیوستون سره په واحد ملي سنګر کې راټول او دخپلو ګټو ددفاع په خاطر دمقابل لوري سره سیاله ملي لوبه وکړي او نننې یوائینې چانس له لاسه ورنکړی.یمونږ نن واقعاً ملي وطنپرسته ملا او قاضی، سیاست مدار، عالم ، طبیب، تجار، انجینر، داکتر، ادیب ، دهقان او نورو ته شدیداً ضرورت لرو . ایا افغان متور او مفکر ملي متخصص لپاره به دشرم ځای نه

وي چې د خپل سیال متخصص په مقابل کې په بې وسۍ سر ټیټوي او خپل وطني او ولسي دین نه ادا کوي؟ په افغانستان کې د بین المللي قوتونو په موجودیت کې اساسي قانون او نور صنفي او قشري قوانین جوړ او تصویب، پارلمان، جمهور رئیس او محلي ارګانونه انتخاب او هر اړخیزه ټولنیز بشري حقوقي سازمانونه او ارګانونه جوړ شویدي. ممکنه نده دغه ډول پراخه هر اړخیزه ټولنیز نظام او ژوند د کوم چا د شخصي او کوچني ډلئیز ذهنیت او مناسباتو په ورشو کې محصور پاتې وساتل شي. یوائې پراخه پرګنیز سیاست او ذهنیت د دغه ډول ټولنیز هر اړخیز طرز دژوند دهضم حوصله لرلې او بار یي پورته کولې شي .په نتیجه کې حق لرو ووایو چې موجوده د کوچنۍ ډلې نماینده حکومت چې ډیر کسان یي د بشري حقوقو په نقض، جنګي جنایتونو، ملي خیانتونو، اداري فساد او رشوت اخیستنې متهم دي، په اوسنۍ بحراني وضعه کې هیڅکله ددومره لوی تاریخي مسؤلیت دلرلو جوګه ندي. په کار ندي محترم جمهور رئیس حامد کرزې دعامل او حاکم شخص او دافغانانو دمراجعې او لازم تصمیم نیولو اچت مقام په حیث دنورو خود غرضه کسانو په څیر داپوزیسیون موقف غوره او شکایت وکړي. عامل ارګانونه یوائې معقول تصمیم نیسي او اجرات کوي. دافغانستان سیاست او دولت داري دهر ډول تبعیض پرته دقانون له مخې دټولو افغانانو یو شان حق دې. محترم جمهور رئیس دې د مسئول مقام او شخص په حیث دغه حق هغوی ته وسپاري او متقابلاً دې خلک خپل وطني دین او رسالت ادا کړي. ملي وطنپرسته مشران، روشنفکران د پارلمان غړی او داخلي او خارجي دموکرات قوتونه پرته له شکه پدغه

ډول تاریخي جرئت او رسالت سره حتماً د ښاغلی جمهور رئیس حامد کرزي ملاتړي دي .بله عمده او ډیره مهمه مسئله داده، کله چې دولتي مامورین په اداري فساد، اختلاس او داسې نورو جرمونو متهم او پخپله عالیرتبه مسئول مقامات او دافغانستان په موجوده شرایطو کې ټول خارجي نماینده ګان او اداري مسئولین هم پرې اعتراف کوي، او په تیرو څلورو کلونو کې چې نږدې ۱۵ ملیارده ډالره دنړیوالو لخوا دافغانستان سره مرستې شویدي او ددغه غټې مجموعې سرنوشت هم نامعلوم او دهر چا دنیوکې لاندې دي. ددې ټولو خبرو سره سره د ۲۰۰۶ کال دجنوري په میاشت کې نړیوال بانک هم اعلان وکړ، حاضردې چې افغانستان ته قرضې ورکړي او دلندن په کنفرانس کې چې نږدې د ۶۰ هیوادونو نماینده ګانو پکې ګډون کړې وو هم دډیرو غټو مرستو وعدې ورکړې شوې، پداسې شرایطو کې اساسي پوښتنه داده چې خارجي دولتونه او نماینده ګې چاته، دچا په تضمین دکوم هدف په خاطر مرستې او قرضې ورکوي؟ او په راتلونکې کې به ددغه تجاهل العارفانه اجرأتو مسئولیت دچا په غاړه پریووځي؟ او دافغانستان ددولت لوړ پوړي چارواکي بیا هم دغه مرستې او قرضې په کوم مسؤلیت، تضمین، منطق او جرئت سره قبلولې شي؟ دا موضوع د ټولو جوانبو لپاره دډیر تأمل وړده !!! دسیاست استادان، دولتي مسئولین دې هم وروسته لدې ددغه ډول بې بنیاده او بې سرنوشته قرضو او مرستو، دافغاني ټولنې دتاریخ، عنعناتو او پسیکولوژۍ په خلاف دامنیت په خاطر دنورو او نورو خارجي عسکرو د راغوښتلو لپاره بې بنیاده توجیهات او دلایل نه برابروي، نه دې نور دا ډول بط بنیاده او بې سیاسته سیاستونه

تبلیغوي او نه دې نور دا ډول تاریخي مسؤلیتونه په غاړه اخلي. بلکه دموجوده عیني واقعیتونو له مخې دې دداخلي او خارجي اړخونو سره په ګډ تفاهم کې په افغانستان کې د سولې د تأمین او دقانونمند دولت دجوړیدو او ټینګیدو په خاطر هلې ځلې وشي .ځکه چې له بده مرغه په یوائې ځان مونږ ددغه کار جوګه نه یو .هیڅ ډول خارجي نظامي قوت په بل ملک او په خاصه توګه په افغانستان کې امنیت نشي تامینولې .حتا د هر هیواد خپله نظامي اردو ددغه رسالت څخه عاجزه ده. په هر هیواد کې دامنیت دتامین معیار، محک او جوګه یواځې او یواځې دهمغه هیواد خلک او اولس دېچې صادقانه دغه مسئولیت په غاړه واخلي او بس.

دکابل ښار بې مفهومه پراختیا باید د ۲۱ پیړۍ په ایکا لوجیکي فاجعه بدله نشي !!!

دې کې شک نشته چې ډیر لوی او مشهور ښارونه به د خوارو دهقاني جونګړو، ډیرې لویې فابریکې به د آهنګرۍ د کارګاه او ډیرلوی تجارتي مارکیتونه به دکوم کوچني دکان په بناء کا ملاګبې پلانه پرا ختیا موندلي او دوخت د شرایطویو نواخت پرمختګ مطابق به ددې فرصت پیدا شوې اوسي چې ټولنیز ژ وند، ښاري جوړښت ا و ماد ي زیرمې یو تر بله په

متقابل تناسب ، هار مو نیزم او ارګانیک انکشاف کې سره ډډه ولګولې شي. ځکه هغه وخت نه د نننې ګلوبالیزم په کچه عظیم تولیدات، نه بې شمیره نقلیه وسایط، نه د غټو د ځالې غونډې د ښاري سرکونو، آبرسانۍ، برق، مخابرې، کانالیزاسیون او ډیرې نورې شبکې موجودې وې. نه په ملیونو انسانان جبري او میخانیکي مهاجرتونو ته اړ ایستل کیدل، نه دولتونه د خلکو لپاره د صحي اوبو، کار، تفریح اونورو ډیرو ټولنیزو خدماتو په کولو مجبور وؤ. هرچا د نږدې ډنډ، جوړ، ویالی، خوړ او سیند څخه په لپه اوبه څښلې او هر جوی شیر بلاتشبه د جنت ویا له وه. نه دورځې درې وارې لمبل او جامې بدلول وؤ او د کړوسی څخه تر غورنیکه پورې په یوې جونګړې کې اوسیدل، نه نیتونه بد وؤ ،نه ګلوبال حرص او نه ګلوبال پرابلمونه.

هو ! بشري ژوند په لسګونو زره کاله په همدې ډول دوام درلود ،ګومان کیده چې هیڅ ډول پرابلم به نه رامنځته کیږي. لیکن حقیقت داسی نه وؤ. د پخوانیو بې پلانه ښاري انکشافاتو په نتیجه کې ډیر پر مختللي هیوادونه نن د ټولو امکاناتو سره سره د ډیرو لاینحله پرابلمونو سره مخامخ دي. د افغانستان دولت او خلک هم د هیواد، اولس او ښار د سیاسي، اقتصادي او ټولنیز ژوندله را تلونکي څخه ډیر غافله نه وؤ او د خپل سولئیز ژوند او کار په خاطر یې یو تر بله سره مساعي او همکاري لرله. په نړیوالو جنګونو کې بې طرفه پاتې کیدل اد دنړیوال ساړه جنګ په مرحله کې د عدم انسلاک لاره غوره کول د دولت او خلکو د معقول تفاهم او مساعي نیکه نتیجه ګڼل کیږي. ښاري ژوند او ښاري پرابلمونه هم دهغوی له

نظره پټه نه وؤ او دهغې د سمون لپاره هلې ځلې کیدلې. د مرحوم محمد داؤد خان په ابتکار او داخلي او خارجي متخصصینو په زیار ،کابل لپاره پنځه ویشت کلن ماستر پلان طرح او تدوین ،چې دیوه متمدن ښار په حیث د ښاریانو ژوند ، کار، تفریح ، سپورت، تحصیل ، عبادت ، صحی خدماتو او نورد ژوند ټول ضرورتونه په علمی سنجش ، پوره د قت او تناسب سره د ښاری خود سریو د مخنیوي په منظور په نظرکې نیول شوي وؤ. اوبه د ښاري ژوند د ټولو ضرورتونو او سهولتونو د اساسي عنصر او فاکتور په حیث د مسئولینو دتوجه په محراق کې قرار درلود او دهغې دزیرمو د زیاتولو په خاطر د فوائد عامې وزارت د آبرسانۍ ریاست د خارجی او داخلی متخصصینواو کارمندانو لخوا اخیړنې او دذخیرو د عملي ایجاد چارې روانی وې او ثرگند نتایج یې ترلاسه کړی وؤ. نو موړې زیرمې په لاندې ډول تثبیت او محاسبه شوې وې:

- دلوگر د سیند په مسیر کې د ثاگانو د کیندلو پواسطه د ځمکې لاندې اوبو د سطحې لوړول ؛
- د پغمان ددرې د ځمکې د سر او ځمکې لاندې اوبو ثخه اعظمي استفاده کول. ؛
- د قرغی د بند او رانښکته ساحې له اوبو ثخه گټه اخستیل.
- د بند غازي د اوبو د سطحې لوړول ؛
- په تنگی سیدان کې د اوبو د ذخیرې په مقصد د بند جوړول ؛
- د اخیري امکان په حیث د هلمند د سیند معاونین د تونل پواسطه د کابل لورته را گرځول .

د پورتنیو منابعو پکار اچولو ثخه ممکنه وه یواځې 16 متره مکعبه في ثانیه اوبه لاس ته راشي چې له هغې جملې ثخه 7 متر مکعبه في ثانیه د ثښلو او 9 مترمکعبه في ثانیه د ښاري سر سبزۍ او یواځې د ښاری سپک صنعت د پراختیا لپاره کفایت کاوه او دهغې له مخې د کابل په ښارکې کولې شول یواځې2.5 ملیونه نفوس ژوند وکړي . نه له هغې ثخه زیات ! حال داچې د کابل د نفوسو شمیره نن پنځه میلونو ته نژدې کیږي چې دا پخپله شروع د فاجعې د. که چیرته د ماستر پلان ساحه پدې ډول چې کلتوري ، تفریحي ، تجارتي ساحې، پارکونه اونور په داسې غیر مسئولانه شکل او لیونتوب سره په رهایشي ساحو بدلې شي ،

داستوگنو شمیره به تر لسو ملیونو اود ماستر پلان ثخه خارج ساحو په آبادیدو چې نن په نخښه شویدي او یا به سبا په نخښه کیږي ،اود
استوگنو په کورونو بدل شي ، د استوگنو شمیر به دوه

چنده نوره هم لوړ یعنی 20 میلونو ته به ورسیږي. دا به د کابل مرګ او دفاجعې انجام وي. یکار دا وۀچې د چارو مسئولینو هر یوه په خپل وخت د کابل ښار پنځه ویشت کلن پلان ته د حقوقي، قانوني منظور شوي علمی سند او
انستیتوت په حیث په مراجعه او ټینګی پاملرنې سره خپل رسالت او وظیفوي دین سرته رسولې وي او دنن په څیر د کابل ښاریانو سرنوشت یې د حتمي خطر د ګړنګ په څنډه نه وي درولې !!!
د ثور د اوومی نیتې د سیاسي بدلون څخه وروسته د کابل ښار پنځه ویشت کلن ماستر پلان پخپل ټول حقوقي او قانوني اعتبار زمونږ د جدي توجه وړ او دا توجه هغه وخت لا پسې زیاته شوه چې کله ما د بلغاریې پایتخت صوفیې د ښار په بین المللی کنفرانس کې ګډون وکړ او د ښاري پرابلمونو د ټولو اړخونو سره اشنا شوم. مونږ دا خپل شعار وټاکه ((د کابل په ښارکې یوه خښته هم بې پلانه کېښنښودل شي)) مونږ هڅه شروع کړه د کابل ماستر پلان ته حقوقي او قانوني اعتبار ورکړو ځکه نومړی پلان د مسئول مقام لخوا نه وۀ منظور شوی. مونږ د همغه داخلې او خارجي متخصصینو په مرسته ماستر پلان تر غور لاندې ونیوه، نیمګړتیاوې مو تکمیل، د مربوطه مقام منظوري مو ترلاسه او ټولو هیوادوالو ته مو د علمي سنجول شوي حقوقي قانوني سند په حیث د ټولو رسنیو له لارې اعلان کړ. د کابل ښار ماستر پلان زمونږ ستراتیژي وه، زمونږ قانوني حقوقي اعتبار او زمونږ دراتلونکي فعالیت او کار قانونمند رهنمود وۀ.
زمونږ مشکلترین کار د کابل په ښارکې د یواځینې مالک

په حیث د کابل ښاروالۍ د قانوني حقوقي هویت څخه دفاع کول وۀ. واقعاً کابل ښاروالي د ښار مالکه نه وه، کابل ښاروالي عامل ارګان نه وۀ بلکه دیوه طفیلي ارګان په حیث یې د کورنیو چارو وزارت لپاره د شپږمې ګوتې حیثیت درلود. هروزارت، مؤسسې او ارګان په ښارکې دکانونه، مارکیټونه، ساحې او آزاد تجارت درلود او ښاروالي د هغوی لپاره افتخاري خدایي خدمت ګذاره وه. ښاروالي د ګوتو په شمار زاړه روسي دمترکه درلودل چې یواځې خپل ځان یې وړلې شو او عواید یې په ټول عمر کې یواځې یوکرت -۲۰۰- ملیونو افغانیو ته رسیدلي وۀ چې د ښار د پاکۍ او صفایي له عهدې څخه نشو وتلې. مونږ د ښار د مالک په حیث د ښاروالۍ استقلال اعلان کړ. او ټول مقامات مو دیته اړ ایستل چې زمونږ استقلال په رسمیت وپیژني. زمونږ نژدې هدف د موقتي پروژو او اقداماتو له لارې د ښاروالۍ د ضروري خدماتو لپاره د پیسو پیدا کول وۀ. وروسته له دې مونږ د دولتي مؤسساتو کارونه یواځې د پیسو په بدل کې اجراکول. مونږ موقتي پروژې لکه مارکیټونه او کابل ښار ته د موادود تګ او راتګ د کنترول په خاطر په ځلور و خوا وۀکې د کاروانسرایونو په نامه ځایونه تعین کړل او دیوه مسلخ د آبادولو تصمیم مووینوه، مونږ پخوانۍ دوسیې تصفیه او باقیدارۍ مو حصول کړې او پدې کارکې مو د هیچا مراعات نه کاوه او دهیڅ مقام فوق العاده امرونه مو نه منل. مونږ نا ثبت شوي اماکن ثبت او ددې ټولو اقداماتو له لارې مو ډیر عواید ترلاسه او یواځې دولت مو 700 میلونه افغانۍ قرضداري شو چې د -250- میلونو افغانیو په بدل کې موټرې د ولایاتو د ښاروالیو د ریاست نوي وسایط

واخستل او همداسې د انګلستان سره د فواید عامې وزارت د قیر قرارداد چې هغوی فسخ کړې وؤ تر لاسه او ښاروالي له هر اړخه په پښو ودریده او په عامل ، باصلاحیته فعال ارګان بدله شوه. مونږ د غیر مترقبه حوادثو ظهور په وخت کې د شپه او ورځ د اماده ټیم د لرلو په خاطر -90- فامیلی او د مجردینو لپاره کوچنۍ پروژه جوړه کړه . مونږ ټول پخواني داخلی او خارجي قرضونه خلاص او د ځوانو داخلي انجینرانو او خارجي مشاورینو په مرسته مو د ماستر پلان مطابق د خوشحال مینې دری واړه قسمتونو ،دویم او دریم پروان ، خیرخانې مینې ، کلوله پشته ، تایمنی ، وزیرآباد ، قلعه فتح الله ، رحمان مینه، کارته نو او دښارد مرکز د سیما بدلولو په خاطر تفصیلي پلانونه جوړ، د ځمکو په استملاک ، د ساحو په تثبیت ، د سرکونو په نښه کولو . جغل آندازي او ښاري سرویس رو سرکونو د قیرکولو کار عملاً پیل شو.او ټول سرکونه مو جغل اندازی او اساسی او سرویس رو سرکونه مو قیر کړل. دولت یو پول هم له مونږ سره کمک ونه کړ. مونږ ملي تجار دیوې غونډې په ترڅ کې دیته وهڅول چې د کابل سیند دواړه خواوې تجارتي سیمې واخلې او هر څه عاجل دغه سیمي په ښکلې مهندسۍ او کیفیت سره آبادې شي . ډیرې نمرې په همدغه غونډه کې تجارانو ته توزیع او ددغه سیمې د مهندسي او انجینري نقشو برابرول کابل ښاروالۍ په غاړه واخستل او حتا اکثرو تجارانو خپل تعمیراتي موادهم را رسولي وؤ، خود روسانو په یرغل سره ټولو پلانونو تغیروموند .

مونږ په کمه موده کې د ځوانو متعهدو انجینرانو ، اداري هیئت او کارکنانو په خستګي ناپذیره کار او فعالیت چې شپه

او ورځ به یې کار کاوه خو اضافه کاري به یې نه اخستله ، تحسین نامې اخستلو ته به نه حاضریدل وکولای شول -9000- رهایشي او تجارتي نمرې محترمو ښاریانو او هیوادوالو ته توزیع کړو. یواځې مسلکي کسان پدې پوهیدلې شي چې په نوې پروژه کې د استوګنې د نمرو، سرکونو ،پارکونو ،کلتوري مرکزونو ،مسجدونو ، تجارتي ساحو او نورو دقیق په نخښه کول او د په مختلفو پروژو د ښاروالۍ د هغه په امکاناتو سره دټولو سرکونو جوړول ، جغل اندازي کول ، قیر ریزي کول، ټوله ساحه استملاک کول او ۹۰۰۰ نمرې توزیع ته اماده کول اود یوه کال په موده کې دغه ټولې چارې سرته رسول او ۹۰۰۰نمرې توزیع کول ،رښتیا هم څومره عظیم او ناشونی کار ګڼل کیږي. زه د ښاوالۍ ټولو منسوبینو په وړاندی چې هغه وخت یې دغه عظیم خدمت اورسالت سرته رسولې او په پاکۍ یې سرته رسولې په احترام سرټیټوم او کورودانې ورته وایم.

مونږ غوښتل ښاري تجارت ، ښاري صنعت او ښاري ترافیک پخپل لاس کې ونیسو حد اقل په هره ناحیه کې دمیوي او ترکارۍ لوی اساسي مارکیت ، چې په پاکو اوبو سره د میوې او ترکارۍ د پریمیځلو امکانات ولري، تیپیک نانوایي، تیپیک قصابي او داسی نورد خرځلاو ځایونه دنموني په توګه جوړ او په ټول ښار کې عمومیت ورکړو او ښاروالي په فعال او دخلکو په خدمتګار ارګان بدل کړو.

تریخ واقعیت دا دې چې په 1357 او خصوصاً د روسانو د نظامي یرغل څخه وروسته د افغاني ټولنې د مختلفو قشرونو په غیر مسؤلانه او غیر وطنپرستانه اعمالو او کړو وړو سره د افغاني ټولنې عنعنوي جوړښت رنګ او د هر غیر او غماز د

مداخلې لاسونه افغانستان ته را وغزیدل، د وطنپرستۍ خبرې پدغه خارجي بادارانو ډیرې بدې لګیدلې، دوی په حقیقت کې خپلې نژدې د یوې پیړۍ تجربې ټکي په ټکي په ډیر کور کورانه شکل عملي کول غوښتل. د وطنپرستۍ ټغر له هیواد څخه ټول شو ځکه بیګانه پرستانو او فرصت طلبانو دد غه موقع څخه په استفاده په ټولنه حاکم او د ټولو چارو مجریان وګرځیدل. دې وضعې سل واري لوی ضربت پیدا کړ کله چې په 1992 کې د افغانانو بې شمیره ډلې د کوم بنیادي پلان او پروګرام پرته د پیسو د بې حسابه ذخیرو سره لکه پردي د چوراو د غنیمت په خاطر د ذات البیني تضادونو سره په کابل هجوم راوړ. کابل چې پخپل تاریخی برم سره په منطقه کې د هر بد نیته د سترګو اغزې وؤ او هیچا د خپل حسادت اور پخپله سینه کې پټ نشو ساتلې خپلو او پردو یوشان د مسابقې په شکل بر ملا په چیغو او هلهلو سره بیګناه افغانان مړه او کابل یې وسیزه او رنګ کړ. پنځه ویشت کاله لا علاجه غمیزې په هیواد توره لمن غوړولې اولا دوام لري. د ۲۰۰۱ م کال د سپتمبر د یوولسمې وروسته ،کله چې د ټولې نړۍ« مترقي »او «عدالت پسنده » قوتونه بې ویزې او بې پاسپورته په افغانستان را ننوتل ، د فرصت طلبانو او بېګانه پرستانو د بېګانه پرستۍ او افغان دښمنۍ تر زرو هم لوړاو نن دد ې توري لمن لاندې هیڅ ډول قانون او ارزش وجود او حاکمیت نهنه لي اونه دي دویلو هغه څه چې چا لیدلي دي. مسئول عامل ارګان او شخص نه په سترګو کیږي،هر زورور غیر مسئول او واجب الحترام دې. فساد د دولت او ټولنې په ټولو پوړیو او قشرونو کې رواکار، ورځنې رواج او مود ګرځیدلې وؤ. وطنپرستان پخپل وطن کې د بیګانګ او حقارت

احساس کوي او ځانونه ورته بیګانه ښکاري. بیګانه او بیګانه پرستانو د خپلو حامیانو د حمایت د چترلاندې هر ډول ناروا د غریبو خلکو او ملک په حق رواګڼي ،ثروتونه یې غصب کړي او ارزشونه یې له منځه وړیدي . ددې ټولو خبرو سره سره کابل د افغانستان د ستر تاریخي ، اقتصادي او کلتوري مرکز په حیث د نسبي امنیت او ژوند د وړتیاوؤ څخه برخوردار ه او په تیرو پنځه ویشتو کلونو کې د میخانیکي جبري مهاجرتونو معرض او د خلکو د تجمع ټاټوبی وؤ. د بن د کنفرانس څخه وروسته چې خارجی بې پلانه او بې حسابه غرض الوده سرمایي وارد او د قاطع اقلیت تر منځ تقسیم او قاطع اکثریت ترې محروم پاتې دې نپوهیږم لا شعوري او که یوځل بیا د کابل ښار د مغرضانو د حسادتو نو د شعوري اخرینې ضربې په حیث د قرن د لویې فاجعې سره مخامخ کول او د غه تر ټولو لوی افغاني ارزش له منځه وړل غواړي.

هو ! نن هم هر یو د زر او زور خاوند ، هر قوماندان ، وزیر، والي ، رهبر او نور هڅه کوي د مسابقې په ډول پرته د تمیز او سنجش د خپل نوکر، چاکر، باډیګارد ، خپل خپلوان ، و طنداراو نورو په نومنوباقې پاتې د تفریحي پارکونو ، سرسبزې ساحې، مکتبونو او یا نورو کلتوري ساحو په توزیع صرفه نه کوي. زمونږ لویه آرزو داوه چې د خیرخانې مینې -600- جریبه کلتوري ، تفریحي او سپورتي پارک چې کار یې پیل شوې وؤ او د کابل ښاریانو لپاره یواځینې د تفریح او تنفس محل ګڼل کیده بې رحمانه او غیر مسئولانه په زورآباد بدل شو. د شین کمربند ساحې خو لا پخوا د زورورو په زور اباد بدل شوې، تاریخي سیمي لکه شیرپور، بالاحصار، قلعه جنګي او کلوپ

عسکري هم په امن پاتې نه شوې او د شهرکونو سلسله هم د کابل څخه د پروان، میدان شهر، لوګر او ننګرهار په لوړپه پراخیدو ده. سره ددې چې کابل په سیسمیک (زلزلې) زون کې واقع، جیولوجیکي سروې، د ځمکې مقاومت او نوعیت، دتعمیراتي موادو خصوصیات او کیفیت او ډیرې نورې څیړنې په کې سرته نه دي رسیدلي. شیشیي بلډنګونه په سیالۍ سره یو له بله څخه پورته کیږي. سیپتیک څاګانې نېوهیږم په کوم لیول په غیر فني شکل پرته له دې چې د ځښلو او بو زیرمې په نظر کې وینول شي جوړیږي او د کابل ساحه چې د کاسې شکل لري ټولی اوبه به په یوه قاعده راټولې او دوباره جدا کول په یې ناممکن کاروي. دا په مختلفو لیولونو «سطحو» د سپتیک څاګانو فضله موادبه په کوم قوت او کومو واټرپمپونو په واسطه او تر کوم وخته پورې یو بل ته پمپ کیږي او دا د ښاري بې کنترولۍ ککړتیا مواد به څه ډول او کومې ساحه کې انبار کیږي. دا هره قضیه د کابل د ښار د امکاناتو له مخې پخپل ذات کې جداګانه فاجعه ګڼل کیږي. ځینې کسان دا سې نظر لري چې اوسني کابل دې د خپلو ناخوالو او نیمګړتیاوؤ سره پرځای پریښودل شي او په شمالي سرسبزه ساحه کې دې نوی مدرنه کابل جوړ شي. همدا سې د سنبلې د میاشتې په لومړۍ او نيۍ کې د فواید عامې مسئول مرستیال وزیر د امریکا غږ اشنارادیو سره په مرکه کې وویل چې د پنجشیر د سیند اوبه به د کابل لورته راو ګرځول شي، زما په نظر د پنجشیر په سیند د اوبو ذخیره جوړول سمه خبره ده خو دد غه سیند اوبه د کابل لورته راګرځول اویا د شمالي په شنه سیمه کې د نوي کابل جوړول دو اړه پخپل ذات کې لویې بشري فاجعې ګڼل کیږي. زه

نېوهیږمه څه ډول یو متخصص مسئول کارپوه دغه پریکړې کوي او نور مسئول کسان دغه ډول خبرې بې ځوابه پریږدي؟

زه په پوره درناوې د ټولو لوړو مسئولو مقاماتو توجه دغه مهمې ملي مسئلې ته را اړول غواړم، تر څو پرې نږدې چې کابل ښار دغه د افغانانو تر ټولو لوی ملي تاریخي ارزښ د افغانستان دد ښمنانو د بدو نیتونو قرباني شي.

دپاریس کنفرانس !
ګذارشونه او واقعیتونه

د ۲۰۰۸ کال داپریل دمیاشتي په څلورمه نیټه دهانګري په پایتخت بخارست کي د ناتو دغړو هیوادونو سر مشریزه غونډه جوړه او په افغانستان کې دنوې ستراتیژۍ په باره کې لازم تصامیم ونیول شول. همدلته دجون په دولسمه په پاریس کې دافغانستان په مسایلو دیوه کنفرانس دجوړیدو او دپورته ذکرشوې ستراتیژۍ دابعادو دتشخیص او تثبیت پریکړه هم وشوه .البته دا کومه تصادفي پیښه نه وه او خپل ځانګړي عوامل یي درلودل او هغه داچې په ۲۰۰۷م کال کې په افغانستان کې دمخالفینو له خوا حملو شدت وموند او په ۲۰۰۸ م کال کې دغه کچه نوره هم په لوړیدو شوه. امریکې او دناتو غړو هیوادونو لا دمخه تردې په خپله نظامي ستراتیژۍ او تاکتیکونو کې پراخه بدلونونه راوستي وو ،پدې معنا چې دوۍ د خپلو قطعاتو په سوق الجیشي حرکاتو کې ډیر کمښت راووست ،دلویو ښارونو څخه یي دخپلو قطعاتو د وضع الجیشونو دبدلولو او دایستلو مسئله راولاړه کړه ، اکثره خارجي هیوادونو دمخالفینو سره پټې خبرې ،پټ اړیکي او پټې وسلي او پیسي ورکول (دمثال په ډول انګریزانو په هلمند

کې) شروع کړل ،دافغان اردو او پولیسو دتقویي مسئله ورد زبان وګرځیده ،امریکې او انګلستان له لوړې ارتفاع څخه په هوایي بمبارۍ او له لیري څخه د دورمنزله طوبچي اوبې پیلوټه الوتکو په ذریعه داهدافو ویشتل پیل او دادملکي وګړو د مرګ ژوبلې په برخه کي یوه ډیره خاینانه او غیر انساني پریکړه وه ،خو ددې ټولو خبرو سره سره دمخالفینو دحملو او ځانمرګي بریدونو او په هغې کې دملکي وګړو او خارجي او داخلي نظامیانو د تلفاتو کچه لوړیدله.دمثال په ډول دري ورځې مسلسل د ۲۰۰۸م کال دفیبروري په ۱۷ ،۱۸او ۱۹ په قندهار کې د سپو دجنګ په میله کې ۸۰ تنه مړه او له دې څخه ډیر زیات کسان زخمیان،دقندهار په سپین بولدک کې ۳۷ تنه مړه او ډیر زیات نور زخمیان ،په قندهار کې یو متعلم مړ اڅلور تنه نور زخمیان شول. په همدې وخت کې دآیساف دهوایي قواوو یوه چورلکه په هلمند کې دیوه طالب قوماندان په کور کې په داسې حال کې ښکته شوه چې امنیت یي نیول شوې وو او وسله ،غذایي مواد او نور لازم توکي یي هلته ښکته کړل. په همدغه وختونوکې دامریکې داستخباراتو رئیس وویل چې افغان دولت یواځې ۳۰٪ خاوره په واک کې لري او پاتې برخه د طالبانو سره ده. د۲۰۰۸م کال د مارچ په ۱۱ دملګرو ملتونو سرمنشي بانکیمون وویل چې په افغانستانکې د ۴۰۰ څخه زیاتو اولسوالیو څخه افغان دولت یواځې ۲۶ اولسوالۍ په په واک کې لري ،امنیتي وضعه د ډیر تشویش وړده ، دخارجي قواوو تر منځ هم اهنګي نشته ، دولت ډیر ضعیف او اداري فساد او... لوړې کچې ته رسیدلې دې. په همدې وخت کې د۲۰۰۸م کال دمارچ په ۱۰ په امریکې کې دافغانستان سفیر دو

اشنګټن ډي سي سره په مرکه کې وويل چې په افغانستان کې وضعه د ډاډ وړنه ده ،طالبان د هيواد په زياته برخه واک لري ، دخارجي قواوو تر منځ هم اهنګي وجود نلري او اکثره مناطقو ته هغوی نه غواړي خپل عسکر وليږي او . د۲۰۰۸م کال دجون په مياشت کې دخارجي نظاميانو مرګ ژوبله ډيره لوړه او يواځې د مړو تعداد د ۴۶ څخه واووخت ... همدا سبب وو چې دخارجي او داخلي قواوو او واکدارانو تر منځ عمومي پانيک او هرج و مرج راولاړ شو. فرصت طلبو اشخاصو په دولت او حتا په خارجي قوتونو انتقا دونه شروع کړل. مارشال فهيم په غازي سټوډيم کې په جمهور رئيس حامد کرزي لفظي او ژستي حملې وکړې ،پروفيسور برهان الدين رباني ،محمد يونس قانوني او د ملي متحد جبه غړو په خپله جمعي غونډه کې د دولت او خارجي قواوو پر ضد د ځر ګندو لفظي حملو او مخالفتونو څخه ډډه ونکړه او د هغوی ويانډ سانچارکي پټه نکړه چې د طالبانو او نورو ډلو سره يې تماسونه نيولي او دا ځکه چې دولت دهغوی سره په خبرو کې پاتې راغلي دي. دغه ډول هرج ومرج او عمومي سراسري پانيک ددې باعث هم شو چې ډير دولتي چارواکي او فرصت طلبان خپلې سرمايې مصئونو ځايونو ته وليږدوي. د دوبۍ په هوايي ډګر کې د جمهور رئيس مرستيال احمد ضياء مسعود او دافغانستان د اسلامي جمهوريت د پارلمان رئيس محمد يونس قانوني سره ، انګلستان ته دډالرو او نورو قيمتي توکو د ليږدولو په وخت کې لويه افتضاح رامنځته شوه.دثور دمياشتې په اتمه دمجاهدينو دجشن دتجليل په ورځ ددولت مخالفينو ځانونه دجمهوررئيس تر لوژ پورې ورسول ،د داخلي او خارجي

دامنيت مسئولو قطعاتو او اشخاصو په تيښته مصئونو ځايونو ته خپلې پښې سپکې کړې او د دولتي او حکومتي اراکينو سرنوشت يې څو تنو مخالفينو ته وسپاره .

پدې ډول دپاريس کنفرانس کومه عادي غونډه نه بلکه دلويې ماجرا او سترو حوادثو دبحبوحو او تلاطم دتياتر څخه منتج مجبوري کنفرانس ګڼل کيږي او مالي سرچيني به يې هم دناتو دسرمشريزي دپريکړو او په افغانستان کې دعمومي ستراتيژيک او تاکتيکي ليد لوري له مخې په پام کې نيول کيږي. داد امريکې ،ناتو او بين المللي قوتونو مشکل دې او هغوی به يې ګالي او پالي ، او لکه چې معلومه شوه تيره اونۍ دامريکې کانګرس دعراق او افغانستان دجنګونو لپاره ۱۶۲ ملياردهډالره بودجه منظور او دناتو نور غړي به هم فکر نه کوم له هغوی څخه پدې کار کي پاتې راشي.

بل اړخ دمسئلي افغاني قضايا او مشکل تشکيلوي چې بايد دافغانستان جمهور رئيس يې دحل په خاطر په تفصيل سره خپل ګذارش وړاندې او دحل ممکنې لارې چارې او امکانات په ګوته کړي وای.

دپاريس په کنفرانس کې دملي پرمختګ ستراتيژۍ پروګرام وړاندې شو چې په دري عمده قسمتونواودولس فصلونو کې طرحه شوې او دافغاني ټولنې د ستري غميزې داسې پرابلمونه يکې پراته دي چې په تيرو ۳۰ کلونو کې يې نه يواځې افغانانو بلکه نړيوالو هم دحل لارونه موندلې ، فکر نه کوم دغه ستراتيژيکه طرحه دافغاني مغز زيږنده او تراوش اوسي او محض يو تهمت به وي چې افغاني پلاوې په خپلو امضاء ګانو سره دغه لوی مسئوليت په خپله غاړه اخيستې دې.

کرزي صاحب چې ټول ګذارش لکه دصرف میر دطالب غوندې په یوه نفس ولوسته یواځې دبریاوو اغراق امیزه تکرار وو او په ګذارش کې هیڅ داسې کلمه او جمله نه په سترګو کیده چې په افغانستان کې یی دبې شمیره مشکلاتو څخه په یوه له هغو هم دلالت کړې وي . حال داچې دیرش کاله سترې غمیزې په هیواد لمن غوړولې ،هره ورځ په په سلګونو انسانان مري ، ښارونه ،کلي ،بانډې ،سرکونه ،غرونه رغونه او هرڅه ورانیږي ، په هیواد کې نظام ،اداره او قانون وجود نلري او په عوض یې فساد ،رشوت ،اختلاس او انارشۍ قانوني بڼه غوره کړې ، قهطي ده ، پلرونه او میندې خپل بچیان په داسې بیه خرڅوي چې یوه بوجۍ اوړه پرې اخستل کیدې نه شي چې د څو ورځو قوت لایموت شي. رښتیا !هغه چا چې په دغه سند امضاء کړې او هغه څوک چې نن په افغانستان کې د چارو مسئول دي ، هغوی نه دغه ډول مشکل لري او نه دهغې احساس او درک چې ویې ځوروي . ځوریږي یواځې افغان بیوسه اولس او په اصطلاح هغه با درکه ،با احساسه او وطنپرست روشنفکران چې دغمیزې پدې دیرش کلنه ماجراکې نه دکوم بدیل محرک ،نه دخپل اولس دبرحق مبارزې عامل ملاتړې او چې دمرګ په پوله خوځیږي او په خارج کې ددموکراسۍ دمصئونیتونو څخه هم برخورداره دي ،نه یې دافغان اولس د حق په پلوۍ غیرارادي کومه کلمه له خولې راووځي. خوپه سیاسي دکاندرایوکې یوله بله پیشقدم او کله چې ددجال له کنډولي څخه غوړې څاڅي تل یی ترې لمنې لاندې نیولي وي .

پدې ډول د افغانستان په ننني جنګي تیاتر کې دټولو

ستراتیژیو او موضعګیریو ماهیت دتاریخ دقضاوت اوازمون دچاڼ څخه پوره برملا را وتلې او دهغې په ډیرو تاریکو کنجونو کې هم پټ او پناه وجود نلري.

دخارجي قوتونو ستراتیژي همغه دافغانستان ستراتیژیک بالا حصار ته د ځان رسولو پخوانۍ زړه لویه لوبه ده چې دافغان اولس په قهرمانۍ سره یې تحقق پیدا کړ او دبخت څرخ یې دامریکې په محور وڅرخاوه. یواځې دافغانانو دقربانۍ له برکته خارجي قوتونو دامریکې په مشرۍ ځانونه افغانستان ته رارسولي او دلته حضور لري. پاکستان د بې تاریخه ،بې جغرافیې اوبې هویته هیواد په حیث دانګریزي استعمار دنا خلفه بچي په حیث دقرنونو دسیسو په نتیجه کې په عمده ډول د پښتو ن او بلوڅ قومونو دوجود څخه دهمدغه ستراتیژۍ د تحقق په خاطر تشکیل او په ایران کې خو امریکې له پخوا څخه وضع الجیش درلود او شک نشته امریکا به نن هم په خپلو خواخوږو حساب کوي. مونږ نن په څرګند ډول وینو چې تاکتیکونه او ستراتیژۍ په سحر امیزه او معجزه امیزه شکل بدلون مومي ،مخالف او موافق قوتونه دساعتونو اوورځو په جریان کې خپلې جبهې او تاکتیکونه بدلوي ،دپاکستان دولت د ۲۰۰۱م کال دبین امللي قوتونو سره دالقاعدې په مقابل کې دخپلو تعهداتو څخه عدول کوي،دالقاعدې اوطالبانو سره سوله اوپه افغانستان کې خپلې خائنانه مداخلې اعلانوي او عملي کوي ،امریکا او بین المللي قوتونه دغه اعمال غندي او د ۲۰۰۱کال دتعهداتو له مخې دپاکستان په خاوره کې دالقاعده تعقیب خپل حق ګڼي او څلور ملیارده ډالر ورته ځانګړې کیږي ،خو پرویز مشرف دهغې مخالفت کوي او دغه پټ او پناه لوبې نن هم دوام لري.دافغانستان دمسئلې په ستراتیژۍ کې

عمده نوې خبره په کابل کې د روسي د سفير هغه اظهارات وو چې « د روسيي پرته به په افغانستان کې د القاعدې پرضد مبارزه هيڅکله بريالۍ نشي »او همداسې د پاريس په کنفرانس کې د پوتين په هغه خبره ټينګار چې « که خارجي قوتونه په افغانستان کې د القاعد ي پرضد مبارزي پرته نور سياسي اهداف تعقيب کړي روسيه به بې غرضه پاتې نشي »او همداسې د جولای د مياشتې په اوومه نيټه د هند سفارت په دروازه کې ځانمرګي بريد او په هغې کې د ۲۰۰ څخه د زياتو کسانو مرګ ژوبله ،د طالبانو لخوا د هغې د مسئوليت په غاړه نه اخستل او د ټولو څخه مهم څوورځې د مخه په افغانستان کې د مخالفينو پرضد د روسي وسلو د استعمال په هکله د امريکي او روسي دوجانبه موافقه د افغانستان مسئلي ته کا ملاً نوي ګلوبال ابعاد ورکړل.

د پاريس په کنفرانس کې د حامد کرزي غيرمسئولانه ګذارش ، د ملي ستراتيژۍ په نامه د مالیي دوزير لخوا د ۵۱ مليار دو ډالرو او د برق او اوبو لګولو وزارت او نورو لخوا د تش په نامه ستراتيژيو نپوهيږم په کوم اعتبار د بې حسابه پيسو غوښتل او سره د دې چې ملګري ملتونه ،ناتو ، امريکا او مؤسسات او اشخاص هميشه په خپلو رسمي اسنادو او خبرو کې د افغانستان حکومت ،دولت ، دولتي ارګانونه اوحتا افراد او اشخاص په فساد او نورو هرډول ناوړه او غير قانوني اعمالو تورنوي بيا هم دغه ټول پيشنهادونه د ملګرو ملتونو د سر منشي محترم بانکيمون لخوا سخاوتمندانه تائيد او منل کيږي او محترمه ميرمن لورا بوش چې په يوه غلچکي سفر کې تر افغانستانه او حتي تر باميان پورې رسيدلې ،او دا چې د محمد دوه لورګاني د سحر لخوا مکتب ته تللې شي ، نو ټول افغانستان ورته ګل او ګلزار بريښي او په ټولو اسنادو

د تائيد مهر لګوي.

مونږ د ملګرو ملتونو ،نړيوالي ټولني او ټولو هغه هيوادونو څخه د زړه له کومي شکرګذاره يو چې افغان اولس سره دغه ډول سخاوتمندانه مرستي کوي.خو کاشکي دا پوښتنه هم چا سره پيدا شوي واي چې دغه بې حسابه مرستو ولې د افغان اولس يوه کوچنۍ ستونزه هم حل نه شوه کړای ؟اونن هم افغانه ميرمن چې لس کرته بوره شوې او يوولسم بچې د ځان د نجات په خاطر په ۵۰۰ افغانۍ خرڅوي او يا يي د هغه د ژغورلو په خاطر د کوم ظالم لمن ته غورځوي او نا معلوم سرنوشت ته يي سپاري . ولې؟

مونږ د نړيوالو څخه احترامانه هيله کوو چې د افغانستان په مسئله ژور سوچ وکړي ،د زړو غير عادلانه ستراتيژيو د تطبيق څخه لاس واخلي او د افغان معضلي د عادلانه حل لار ولټول شي.که په غير عادلانه شکل د هغې حل ممکن وي تر اوسه پورې به د هغې د عاملينو دغه ارمان ترسره شوي واى.افغانان بايد نور د دغه ډول بې رحمانه ازمون څخه وژغورل شي. مونږ افغانانو د ديرشو کلونو په موده کې هرڅه د انسانيت او بشريت په نامه بايللي خو د خپل ملک ستراتيژيک افتخار موساتلي دې. مونږ د خپل افغاني و يار په ساتلو سره هرې عادلانه معاملي ته حاضر يو.

په غير صورت کې د ماجرا انجام پرته له دې چې د پخوا په څير دوام پيدا کړي بل ډول ممکن ندي. د هرې ماجرا په پای کې برې د افغانانو په برخه وو او وي به .

از کشاد او کشاد اسيا
از فساد او فساد اسيا

زوږ استعمار ،
زړه ستراتیژي

که تاریخي واقعیتونو ته نظر واچول شي ، انګلیس قوم د هغه سر سبیلو او پدر ازاره او مادر ازارو ښخه ، چي د ټولي غربي اروپا ښخه راټول ،د شمال بحر له لاري په جزیره راننوتل ، ځایي استوګن قومونه یي له منځه یوړل او جزیره یي تري خالي او د نژدي ۲۰۰۰ کلن تاریخ په اوږدو او ډېرو ترخو حوادثو ، ظلم ،ناروا او بي عدالتیو په کشمکشونو کې تري په حقیقت کې ننني غیر متجانس کانګلمېرات « غیر متجانس مخلوط» سود جو ، دسیسه باز کرغیړن انګلیس ملت« نیشن » متشکل شوې دې. نو ځکه خو د واحد قوم په حیث هیڅکله د قومي اصلیت ،تعهد ،اخلاقي ځانګړتیایي تقدس او دود و دستور پابند نه وو .په بین المللي مناسباتو کې ډیر سخت زړې ،ظالم ،بې وفاء او غولوونکې پاتې شوې او ځکه خو د ټولو نړیوالو معضلو ،کشمکشونو ،دښمنیو او نه حل کیدونکو پرابلمونو ایجاد ګر او نن چې څه بین الاقوامي دښمنۍ او او بد بختۍ دوام لري ،عامل یي همدوی دي . غریبۍ ته دپستۍ ،جنایت او خیانت په سترګه ګوري او دپیسو د پیدا کلو په لار کې هر ډول ظلم ، فریب او ناروا مباح

ګڼي. ددوی دمختورن سیاست د ملا تیر « Divide and role » مقوله تشکیلوي او په بشري سیاست کې ټولې سیاسي فاجعې یواځې او یواځې ددوی دخاینانه دسیسو په بناء چې د تاریخ په اوږدو کې یي د قومونو تر منځ راولاړې کړي ، پیښې شوي او په راتلونکې کې به یي هم علت همدغه دسیسي وي . زه پخپله دا سمه نه بولم چې څوک ټول قوم په دغه ډول تور تورن کړي . ځکه په انګلیس قوم کې هم ډیر کسان وو چې د ادب ،علم ، کلتور ،اقتصاد ،فلسفي او دبشري ژوند په نورو اړخونو کې یي ستر خدمتونه سر ته رسولي او حتا د خپل قوم خاینانه او ظالمانه سیاستونو تور مخونه یي نړیوال تاریخ ته په امانت دارۍ سره سپارلي دي . یو متل دې چې « دوچو له تاوه لامده هم سوځي ». په هر قوم کې ښه او بد ، رحماني او شیطاني قوتونه وجود لري او مونږ وینو چې نن په نړیواله کچه غه دغه شیطاني قوتونه په لا علاجه ناسور سرطاني ټپ بدل شوې ، مګر ټول نړیوال رحماني قوتونه هم په محلي او هم په بین المللي جبهو کې متحدانه ددغه شیطاني لعنتي سیلاب په مقابل کې د قطعانه مبارزې ملا وتړي. نو ځکه ددوی ددغه کهنه کارو بیرحمانه او خاینانه سیاست بازانو په نسبت ټول انګلیس ملت ته په بد نظر کتل کیږي . شک نه شته چې په انګلیس قوم کې د تاریخي ارثي او دودیزو عواملو له مخې به هم ددغه ډول شېطاني عمالو اکثریت قابل د ملاحظې وي ،چې مونږ د نموني په ډول ، په ننني نړیوال سراسري جنګي ناورین کې د تونی بلیر شیطاني خاینانه دروغجنې هلې ځلې مثال راوړلې شو ، مونږ لپاره به منطقي داوي چې هر وخت د ښو او تر منځ تشخیص او تفکیک ته قایل او هر څوک د خپلو ښو او بدو

اعمالو مطابق د ښې او بدې جزا لایق وګرځي.

انګریزانو ددریایي غلو په حیث تل په شمالي بحر کې پردې کشتۍ تښتولې او مالونه یې ورته چور کړي او دې کار تر پنځلسم قرن پورې دوام پیدا کړ. کله چې د جنګونو په سبب داروپا او هند تر منځ تجارت د وچې له لارې د مشکلاتو سره مخامخ او واسکودیګاما ، مجیلان او کریستوف کولومب هند او جنوبي امریکې ته د بحري لارو په میندلو بریالي شول. هند سره داروپا تجارت نوې رونق پیدا کړ. انګریزانو هم تجارت او کشتۍ سازۍ ته مخه او په کمه موده کې یې تر ټولو قوي بحري قوتونه جوړه کړل. پرتګالیانو چې سل کاله دهند تجارت انحصار کړي وو ، دانګریزانو له خوامات او تجارت د انګلیس په انحصار کې پریووت او ۲۱۳ کاله یې په خپل لاس کې وساته. انګریزانو شمالي امریکا او کاناډا ونیول ،ځایي سرخ پوستان یې له یوې مخې قتل عام او حتا د نسل دبقاء په خاطر یې هم یو کسژوندې پرې نښود . مصر ،سوډان ، جنوبي افریقا ، دماغه دامید « Cafe of good hope » استرالیا ،نیو زیلاند او ددنیا ټول بحري معابر لکه جبل الطارق ،مالتا ،باب المندب ،سویس ،عدن ،او نور یې په خپل تصرف کې راوستل ،پرتګالي هسپانیایي ،هالینډي او نورو بحري قوتونو ته یې ماته ورکړه او ځانونه یې په هند او شاوخوا مناطقو مسلط او د خلکو په مال ،دولت ،عزت ،ناموس او دژوند په ټولو شئوناتو خېټه واچوله . چور او چپاول یې شروع او بې شمیره ملي مبارزین ،قهرمانان او ملکي ماشومان ،ښځې او نر یوشان له تیغه تېر ول . د هند مشهور بندرونه لکه بمبیي ،کلکلته ، مدراس ، حیدراباد او نور یې ونیول او دشرق الهند تجارتي

کمپنۍ یې په ۱۶۰۰ م کال په هند کې ځای په ځای او دنظامي قوتونو سره په تباني کې یې د هند په ټوله لویه وچه کې خپل هراړخیز حاکمیت ته پراختیا ورکړه . کله چې په ۱۷۴۷ م کال کې په افغانستان کې د احمد شاه بابا په مشرۍ ملي قوي دولت رامنځته او له یوې ورځې څخه یې بلې ته پیاوړتیا موندله ، انګریزان له هغې څخه سخت په تشویش کې وو او دروس دهغه وخت پولو ته ځانونو درسولو لپاره یې لوی مانع ګڼه. دوی د شاه زمان دپاد شاهۍ په دوره کې چې لا افغاني نسبتاً قوي دولت وجود درلود ، ځانونه یې د افغانستان دهغه وخت سرحدونو ته ورسول او دافغانستان ددولت په مقابل کې دانګریز د زاړه استعمار خاینانه دسیسې له همدغه وخت څخه پیل شوې .دوی د جهان په دغه لویه منطقه کې د « لویې لوبې » په نامه لویه ستراتیژي اودافغانانو په مقابل کې یې « policy Forward »غوره او تر نن ورځې پورې دوام لري. دوی له همغه وخت څخه تر ۱۹۱۹ پورې د افغانانو په مقابل کې بې شمیره دسیسې او توطئې کړي ،خو جمله دري لویې جګړې یې سازماندهي او په درې واړو کې یې د شرمه ډکې ماتې وخوړلې .خو دځینې ضعیف النفسه افغانانو په واسطه یې و کولای شول ځیني

ستراتیژیکي منطقې د افغانستان له وجود څخه پرې کړي او خپلو خاینانه دسیسو ته یې د همیش لپاره ادامه ورکوله. دوی په مخ پزه نه در لوده،او په بې حیا یۍ او بې شرمۍ سره ، کله چې روسانو په افغانستان خاینانه حمله وکړه ، ویل به یې ، اوس ددغه ډول تجاوزونو وختونه ندي ، دوی باید له موږ سره مشوره کړې وای. خو کله چې یې د افغانانو په توره او همت

موقع ترلاسه کړه پخپله یې یو ځل بیا په افغانستان حمله وکړه او ټول ناسلف او ناخلف قدرتونه دبیا ابادونې تر شعار لاندې په حقیقت کې په ډیر مهیلیت او خیانت سره دځینې بیګانه پرستانو په مرسته غواړي یو ځل بیا د خپلې زړې ستراتیژۍ له مخې دپخوا په نسبت زر چنده خاینانه سیاست په افغانستان کې پلې کړي. تاسې په ناروا دغه مستضعف اولس د یوه داسې آبر قدرت سره یواځې په جنګ کې وازمایه چې تاسې ترې شپه او ورځ، په ویښه او په خوب کې بوګنیدلې او ارام مونه درلود. ستاسې د نننې مباحاتو سرچینه او منبع همدغه نننې خواروزار افغان اولس دې. تاسې خو ځانونه د نړیوالو حقوقي، قانوني، دموکراتیک، عادل، منصف نظامونو او مناسباتو علمبردار او حامیان بولۍ. تاسې خو په موجوده اجتماعي ــ اقتصادي نظام کې ۵۰۰ کلنه دنظام جوړولو او نظام ساتلو تجربه لرۍ. او باالاخره تاسې نن افغانستان ته د افغانانو د سر ښندنې په مقابل کې د احسن پاداش په خاطر د بیا ابادونې، امنیت اود دیرش کلن جنګ د مظالمو، عوارضو او ناخوالود له منځه وړلو په تعهد سره راغلي یاست. تاسې او ټولو نور قوتونو ته چې د افغانستان په لویه غمیزه کې ښکیل دي، وایو چې تاسې په یویشتمه پیړۍ کې د پخواني سادیستي جینیتیکي هوسونو دتکراراو تلافي جویانه خوا یخي په خاطرد افغان نسل کشۍ لپاره هیڅ دلیل نلرۍ. تاسې د افغانانو دښو بدو ټولو خصوصیاتو سره ښه بلد یاست، کیدای شو ل یو دبل په ژبه زر پوه شوي وای او زر مو دمشکل دحل لارې لټولې وای .خصوصاً وروستي ۷ کلونه چې پخپله خارجي قوتونه په افغانستان کې حاضر اود ټولو چارو اصلي عاملین او مجریا ن

ګڼل کیږي.

که مونږ د اوه کلنې دورې په پای کې ددغه «احسن» پاداش دپایلو په باره کې ستاسې دخپلو راپورونو او اظهاراتو له مخې قضاوت وکړو چې اصلاً نظام او په نوم ابتدایي ترین عادي انساني ذات البیني مناسبات وجود نلري. د بد تر او بهتر مسئله خو هیڅ قابل دبحث او مطرح دبحث کیدلې نشي. تاسې حق نه درلود ستاسې په موجودیت کې دغه ډول زړه بوګنوونکي او دتحمل څخه وتلې وضع په افغانستان کې رامنځته شي. ستاسې نیک پاداش دې ته ویل کیږي ؟ تاسې له دې وضعې څخه راضي یاست ؟ که نه .مسئول څوک دئ ؟ طبعاً چا چې یې ذمه واري او تعهد کړې او چا چې په افغانستان کې د موجوده ټولو بدبختیو په خاطر خپل عمال ګمارلي دي ! او یا:

1. هغه چا چې داجتماعي ترکیب او برنامه یې محتوا څخه پرته دبن په کنفرانس کې د لږکیو معلوم الحاله ضعیف النفسه ډلو پواسطه د یوه عظیم رسالت سرته رسول غواړي ؟
2. هغه څوک چې د یوې اولسوالۍ په واسطه د ټول مملکت اداره کول غواړي ؟
3. هغه څوک چې د جنګي جانیانو او دبشر د حقوقو دناقضینو په واسطه د نظام جوړول غواړي ؟
4. هغه چا چې د دولت، حکومت، پارلمان، حقوقي، قانوني، اداري ارګانونو په سترو مقامونو اکثراً د پردو ملکونو جاسوسان ګمارلي ؟
5. هغه څوک چې پرته له ځانه او خپلې ډلې په بل چا باور نلري ؟

6. هغه ځوک چې دمخدره موادو دقاچاقبر ،فاسد ، رشوتخور ،اختلاسګر ،او دیته ورته کسانو سره پرته بل چا سره مشترکه ژبه نشي پیدا کولې ؟

7. هغه ځوک چې هم مدعي ،هم قاضي او هم حاکم خو پدي ټوله دوره کې یې یو وار عامل اجرأت ندي ترسره کړي ؟

8. هغه ځوک چې په خپلو دغه او دي ته ورته سلو او زرو نورو ناوړه اعمالو ځخه نه منکر دي ، نه پښیمانه او نه توبه ګار؟

9. او که هغه د زاړه استعمار زړه ستراتیژي چې پرته له دغه طریقو په بل ډول داجراء ورنده؟

که داسې وي ،ایا دداخلي او خارجي مسئولینو او خصوصاً ستاسې د موجودیت د مشروعیت د پوښتنې لاندې نه راځي ؟ ایا تاسي په ریښتیا د وضعې له کنترول ځخه عاجز یاست ؟ که داخبره ریښتیا وي ،بعدي هڅي د څه لپاره ؟ یا داچې تاسې د خپلې زړې ستراتیژۍ له مخې خپل تور مخي ،تورزړي او تورلاسي نیتونه عملي کول غواړۍ او افغانان باید د خپل همیشني دود ودستور په بنیاد د وطن ځخه د دفاع مبارزي ته دوام ورکړي . البته ددې کار ددام او انجام پایلي هم څرګندې دي . که تاسې په ځیني بې ننګو محاسبه کوی ، پدي مونږ هم نپوهیږو او تعجب کوؤ چې دغه بې ننګه له کومه شویدي. تاسې تیروتي یاست . هغوی چې دخپل اولس او خپل وطن نه پکاریږي . ستاسي به څه په کار شي ؟

اوس هم « **بحر ډک له ملغلرو چوپ روان دی**" خپله لار پرمخ وهي ، "**دنا اهله خلکو خوی لکه دچړ دی** » . اصلي اولسي جریان په عمق کي خپله لار پرمخ وهي ، داوبو په سر خس او خاشاک باندې غولیدلندي پکار او ستاسې دزړو

فکرونو تحجر په ګوته کوي . تاسې که خپلې شومې ارزو ګانې په ظلم ناروا او مرګوني خاینانه جنګونو له لارې ترلاسه کړي ، د سولې او صفاء پلویان به دغه ارمان د سولې له لارې پلې کړي .مونږ وایو چې نن تاسې او ستاسې لاس پوځو ته د دغه ډول اعمالو په کولو شرم پکار دې.په اوسنۍ زمانه کې چې هر ځوک په ټولو خبرو ډیر ښه پوهیږي ، تاسې دواړو خواوو ته لوی عیب او لوی شرم دي .خدای دي ترې مونږ وساتي او تاسې دې هم خدای په سمه لار روان کړي. اصیل افغانان حاضرد ي د سیال اولس په حیث د نن ورځې د رواج سره سم تاسې سره معامله وکړي. تاسې چې له ځانه وروسته پاکستان پدې منطقه کې د شر او فساد منبع ګرځولې ، هغوی په دنیایي رواجونو څه اګاه دي. یواځې افغان اولس پدې منطقه کې دثبات او مقاومت کوهپایه او دسیالي معاملې جوګه دي . خو د تاریخ په اوږدو کې ټولو قومونو او تاسې هم غوښتل ، او نن دا هم کومه پټه خبره نده ، کوم خارجي قوتونه چې په افغانستان کې حضور لري ، غواړي دغه غیور قوم او ددې خاورې اصلي اوسیدونکي له خپل ملک ځخه ورک کړي ، دحوادثو جریان ددې شاهد دې. څه موده دمخه د خارجي قوتونو هوائي ، راکټي او دورمنزله طوپچي ګوذارونه ، د مختفو ګروپونو سره خصوصي معاملې ، د ملکي خلکو دتلفاتو زیاتیدل او د سپتمبر د میاشتې په دوهمه اونۍ کې د امریکي د نوي ستراتیژۍ له مخې د ډیورند د کرښې په دواړو خواوؤ دخارجي قواوؤ بې پوښتنې عملیات او بیا هم د ملکي خلکو (په کل کي افغانانو) تلفات ، ټول د روسانو له وخت ځخه را پدې خوایواځې ددغه منطقې د خلکو پرضد دسیسه معلومیږي. ځکه چې د پیښو اصلي عاملین په

سند او پنجاب او یا پخپله په امریکې او اروپا کې ناست دي، او په سرحدي سیمو کې د ځانګړو تاکتیکي او ستراتیژیکو پلانونو له مخې ټولې چار تنظیمیږي. په اصطلاح پخپله کرکټي او اغزي کري او بیا اور ورلګوي. دغه کار پرته د نسل کشۍ څخه بل تعبیر او تفسیر نشي لرلې. لکن ترنن ورځې پورې په شپږ زره کلن تاریخ کې د هیڅا دغه ناولې ارزو نده تر سره شوې. پکار دادي چې هرڅوک سیالې معاملې ته غاړه کښیږدي. دا به د منطقي، جهان او ټولو په ګټه وي. هغه څه چې نن په افغانستان کې دوام لري، دهیڅا په ګټه ندي، ګټونکي په کې وجود نلري او که وجود ولري، لکه تل چې ددې خاورې اصلي بچیان تل ګټونکي وؤ، ددې لوبې ګټونکي به همدوی وي. ټول افغانان او خصوصاً پښتنو ته پکار دي د تاریخ پدې حساسه مرحله کې ځان وپیژني، دوست او دښمن وپیژني او پدې پوه شي چې پرته د افغاني ملي او پښتني قومي وحدت څخه بله لاره او چاره نه لري. هغه افغانانو ته چې د هر چا سره د جوال خوله نیسي، غواړم ووایم چې د استعمار لاندې ملکونو د تیر او حال له حالاتو څخه ځانونه لږ څه خبر کړي.

پسه هم خلک ساتي دزړه په مینه، خو چې ددې مینې انجام معمولاً څه وي پدې پوهیدل پکار دي!!!

ښه به داوي ټول د سلیم عقل او سلیم وجدان څخه د جمعي ګټو په خاطر کار واخلي!

آزادي ـ تر هر څه لوی ملي، اولسي او فردي ارزش !

د استقلال جشن په افغانستان کې د خاص و عام، د کوچنیانو څخه تر زړو پورې، خوداګاه او نا خود اګاه په سمبولیک ډول ستر اختر او تر هر څه لوی ارزش او لویه ملي وطني خوشحالي ګڼل کیدله ! هغه وخت چې لا مونږ پدغه ډول لویو خوشحالیو کې د ګډون اګاهي او امکانات نه درلودل، د کلیو او بانډو بې سواده او نالوستي زلموټي چې شونډه به یې توره شوې، په مخ به یې ځوانکو سر وهلې او له ځانه به یې د سریتوب طمع کیدله، پنځه روپۍ پټې یا ښکاره له مورو پلاره او یا د اوربشلو او یا سرو شولو په سود و سلم له لاري د کراء لپاره پیدا کولې، یوه جوړه نوې یا مخدې جامې به یې هم له پخوا په دسمال کې غوټه او د جشن په نامه به یې د انتظار شپې ورځې شمارلې. دغه ورځ په اصطلاح د محکوم او ازاد پښتونستان او حتا داټک نه آخوا پاکستانیانو لپاره کلنۍ د خوشحالۍ لویه ورځ ګڼل کیدله. چې به لا جشن ته ډیرې ورځې پاتې وې ځوانان به له مینډو ګرد تاویدل چې مورې غونزاخي او د غنمو نیني خوبه راته حتماً په کافي اندازه تیاروې. پدې ډول چا به غونزاخي او نیني، چا به توتان، چا به تلخان او چا به

بل څه وطني د خوراک څه نا څه له ځانه سره اخستل ، نیمه لار به یې پیاده او نیمه په موټر کې وهله او ځانونه به یې جشن ته رسول. زمونږ ځوانانو خو به اکثراً د ګمبیري ، لغمان او سروبي له لاري پل چرخي او چمن حضوري ته ځانونه رسول. شپه به یې د چمن په کبلو او خوراک به یې همغه غونزاخي او نیني او توتان او تلخان او د میوې خو به لا اډو په فکر کې هم نه وؤ . کم بخت خو به هغه وؤ چې پنځه روپۍ به ترې کیسه بر ووهلې. پدې ډول به یې څو د جشن شپې ورځې که په مشکل هم وې په خوښۍ تیرې کړې. رسم ګذشت ، موټړي ، ټانکونه ،طیاري او اتش بازۍ به یې ولیدلې او چې وطن ته به راستانه شول نو تر بل جشن پورې به چې هره شپه ځوانان راټولیدل د دوی د جشن کیسي به نه خلاصیدلې.

هو ! جشن چې معمولاً یواځې په همدې نامه یادیده ، د ټولو افغانانو ،ټولو قومونو او لویو وړو لپاره لویه او تر هرڅه لویه وطني اولسي خوشحالي وه او هر کال د همغه غریب دولت لخوا ، چې کلنۍ عادي او انکشافي بودجه یې د کابل ښاروالۍ او سنۍ کلنۍ ډالري بودجي ته نه رسیدله ، د ملي لوی اختر او لوی سمبولیک لوی ارزش او بلکه په ټوله نړۍ کې د ټولو اولسونو لپاره د ازادۍ ورځ د منل شوي لوي ملي ارزش په حیث لمانځل کیږي .

چا له مونږ څخه دا او دغه ډول ډیر نور لوی لوی ارزشونه واخستل ؟کوم جبر مونږ ددې دغه لوی ارزش څخه بې برخې کولو ته مجبور کړي یو ؟ دا څوک او کوم بې وطنه دي چې دداسې ارزشونو په ارزش نه پوهیدل نه غواړي ؟ رښتیني افغانان ، داسې لویي خوشحالۍ او جشنونه خو لا په ځاي

پریږده ، خپل عادي دود او دستور په سود او سلم باندې پالي ! یواځې مړه اولسونه او اجنبي پرستان د دغه ډول ارزشونو په ارزش نه پوهیږي او احمقانه هغه د ګلوبالیزم ، نورو ایزمونو او یا د خپلو شخصي ګټو په خاطر ملي ګټې او ملي ارزشونه په ملي سیالیو او لوبو کې د قمار په دوکي بایلي .

پنځه ورځې دمخه د پاریس په کنفرانس کې 21 ملیارده ډالره مرستي راټولې شوې. شاید څوک وواییې هغه د زراعت او آبیارۍ او ... لپاره تخصیص کړې شوې وې . رښتیا هغه پر ځای لګیدلي او شکر چې زمونږ اولس په خیټه موړ دې او شکایت مو تر تراسمانه پورته ندې. که دا خبره رښتیا نه وي ،نو څه ډول د «سرینا » په هوټل کې هره ورځ دعوتونه په خورا لوړه نړیواله کچه بې نوبته او بې ضرورته سرته رسیږي . د دولتي لوړ رتبه مامورینو سفرونه او سفر خرڅونه خو هم پیشکي اجرا کیږي ،حتماً به هلته مصرف شوي وي . عجیبه خبره داده چې وزارت خارجه یوه ورځ دمخه ټولو خارجي نمایندګیو ته رسمي مکتوبونه لیکلي وؤ چې پیسې نلرو ! جشن نه لمانځل کیږي ! یوه ورځ وروسته بل مکتوب لیکي چې « د ملي قهرمان » احمد شاه مسعود د مړینې د اونۍ لمانځنه د خپلو عوایدو څخه په شانداره مراسمو سره (غونډو ، بیانیو ، ختمونو ، افطاریو ، فلمونو په ښودلو ،...) ولمانځل شي. احمد شاه مسعود چې تر اوسه پورې د ډیرو په نزد دوه ګوني شخصیت ، د شک په سترګه ورته ګوري او لا پوره معلومه نده چې تاریخ به د هغه په باره کې څه ډول قضاوت کوي ، ځکه چې یواځې د خپلو خپلوانو ،دوستان او عزیزانو یو جانبه او یو اړخیز قضاوت خو کافي نه دې . په بین المللي اسنادو ، چاپ شوي کتابونو او انټرنیټي ویب سایټونو کې چې دغه ډول قضاوتونه شوي او کیږي

اکثراً دغه موضوع په متناقض ډول د هر افغان ورد زبان ده .خو دا احمد شاه مسعود خپلوان او په وينه شريک متعلقين د ډيرو پيسو او مصارفو په زور جبراً په يو جانبه ډول په خلکو او خصوصاً دولتي او حکومتي ارګانونو له خوا دهغه دمړيني کليزي ، يادګاري ځلي او لوی لوی يادګاري عکسونو حق او ناحق ځړونه هرځای تحميلوي ،حال دا چې حتا دا احمد شاه مسعود نږدي کليوال او وطنداران او ټول افغانان دغه ډول قضاوتونه و لو چې دهر چا په حق کې اوسي ، په اوسنيو شرايطو کې له وخت څخه دمخه او نا سم ګڼي .نو ځکه د احمد شاه مسعود د اونۍ دلمانځنې په خاطر د جمهوري رياست څخه نيولي ،دپارلمان ، د وزيرانو دشورا ، ستري محکمي او نورو ټولو ارګانونو دنما ينده ګانو په ګډون دخارق العاده تنظيم او سازماندهي لپاره ديوه ډير لوی هيئت ټاکل چې دغه مراسم يوه هفته ، خو په حقيقت کي يوه مياشت دجمهوري مقام څخه نيولي د کتابت تر دفتره پورې په مرکز او ټولو ولا يا تو ، داخل او خارج کې ولمانځل شي. د سليم عقل څښتن افغانان دغه عمل اغراق اميزه بولي ،خصوصاً په اوسنيو شرايطو کې چې د ملګرو ملتونو او نورو نړيوالو خيريه

مؤسسو د شميرنو او محاسبو له مخې حد اقل ۷ مليونه افغانان د فقر ،بدبختۍ ، لوږي ،يخنۍ او مرګ و مير ستونځي په راتلونکي ژمي کې په مخکې لري او د افغان دولت چيغې لا له اوسه اسمان ته پورته ، او موقع شناسانو خوله خلاصي بوجۍ ګاني سر له اوسه د احتمالي مرستو تر رسيدو پورې ملا پوري تړلي ګرځوي . دا سې انګيرل کيږي چې احمد ساه مسعود ته نږدې ځيني کړۍ عمداً د دغه ډول جبري يو جانبه فوق العاده تخريشي اعمالو اور ته لمن وهي ،تر څو د هغه په باره

کې ذهنيتونه لا پسې مغشوش کړي . زه پدې عقيده يم ،کله چې د محاسبي وختونه راشي، احمد شاه مسعود به هم د نورو بې شميره مجاهدينو په ډله کې، د يوه وتلي او هوښيار قوماندان په حيث د استحقاق په صورت کې د خپلو مبارزو او اعما لو احسن بدل د خلکو په عادلانه محکمه کې تر لاسه کوي .څو ورځې دمخه همدا سې د « مجاهدينو د بري کليزه » چې ټول افغانان او په افغانستان کې ميشت خارجي قوتونه او نړيوال خيريه موًسسات او سازمانونه هغوی جنګي جانيان او د بشر دحقوقو ناقضين بولي او د کابل دښار نږدي ۱۰۰۰۰۰ بې ګناه ښاريانو په وژلو ، دټول کابل ښار له ځيلمه په ورانولو ، دعامه او شخصي شتمنيو په چور او چپاول او دقومي ، ژبني ،سمتي او مذهبي تعصباتو له مخې د مختلفو قومي ډلو د وژنو زړه بوګنوونکو صحنو لکه رقص مرده ، په سرونو ميخکوبي ، په کانتينرونو کې جمعي سيزني ،د ښځو سيني پريکول او ډيرو نورو ګناهونو په تور تورنوي او فوق العاده د شک په سترګو رته ګوري ،... په ډيرو شانداره مراسمو سره پيشبيني شوي وه چي په رسوايي بدله شوه. ولي ؟

بيا هم پوښتنه پيدا کيږي ، ولې **د ازادۍ ورځ** دغه دافغانانو د ستر ملي ارزش ورځ ونه لمانځل شوه ؟

هو !کله چې په ملک کې پردي واکمن شي. وطنپرستي ، وطنپرستانه شعارونه ، وطني ارزشونه او عملونه په هغوی ښه نه لګي. ترې بد وړي . نو بيا بيګانه پرستي مود او زور شي او بيګانه پرستان لکه دبنو « انباق »هغه په سيالۍ سره پالي او د خپلو متوليانو په خوش خدمتۍ کې يو له بله عجولانه مخکې کيږي ؟؟؟

اوباما ــ رسالت که حاکمیت ؟

اوباما په اتنیکي ،جینیتیکي ،اجتماعي،جغرافیایي اود بشري جمعي شعوري بلوغ پراخ بنسټه دیالکتیکي هراړخیزه محصله او کثیرا لبعدي نړیوال شخصیت ګڼل کیږي .شک نشته چې د اوباماد شخصیت په جوړښت او تشکل کې د هغه کثیرالجوانبه تولنیز بیز عمده رول لوبولې ،خودهغه شخصي استعداد ،ابتکار اوپه انتخاباتو کې په في البدیهه او زماني معینه مقطع کې د مشخصي قطعي ، فاکتونو اوفکتورونو په دقیق ډول او په ټاکلي موقع استعمالولو قاطع رول لوبولی دی. دریم عامل همغه د بشري جمعي شعوري بلوغ دیالکتیکي انعطافي افقیت وو چې بشري شعوري دموکراتیکه اګاهي یې په یوه مشترک مخرج او دمبارزې په یوه صف او سنګرکې راټوله او د اوباما په څیر د یوه کس په منطقي او معقول انتخاب په تصمیم باندې بدله شوه .څلورم عامل دامریکې دپخواني جمهور رئیس جورج ډبلیو بوش د نابکاره ټیم اته کلنه دوره وه چې بشري ټولنه یې په قهقرایي ، اُتیلیتاریستي ، آزمندانه او سودجویانه بې کلتورۍ سره په یو جانبه عطالت د نابودۍ ګړنګ ته ځغلوله ،نړۍ یې په بې سابقه ډول د ستر مالي او پولي بحران سره مخامخ اود هر وږي ځوان ،زوړ او ماشوم له

خولې څخه یې اخري مړۍ وشوکوله ، چې پرې ژوندې پاتې کیدلې شو . عوامل نور هم ډیر دي چې بشریت یې جبراً ددغه ډول منطقي او معقول تصمیم په صف او سنګر کې ودروه ، او په بې سابقه ډول پداسې لوی مملکت کې ۹۵ فیصده تور پوستو ،۶۶فیصده ځوانانو ،۵۴ فیصده کاتولیکانو او همداسې پرته له تبعیضه سپین پوستو او تورپوستو ، ځوانانو او زړو او مختلفو اقشارو بارک اوباما ته برعلاوه د خپلې رای هرډول مادي او معنوي امکانات په لاس کې ورکړل او په قاطع اکثریت سره اوباما دامریکې دڅلور څلویښتم جمهور رئیس په حیث وټاکل شو .

پداسې شرایطو سره ، زه پدې عقیده یم چې اوباما دیوه داسې رسالت جوګه دی چې یوه تاریخي دوره په بله اړوي اوکه سیاست هم اوسي باید هغه سیال سیاست اوسي چې سیاسي پایلې یې په تاریخي رسالت باندې منتجې او حاکمیت یې د عدل او انصاف په بنیاد ولاړ وي.

په ظاهرکې خو معلومیږي داسې ، چې په څو لنډو جملو کې تحلیل وشو ،واقعیتونه او حقیقتونه معلوم دي ،لاره او هدف څرګند دي ، ممانعت وجود نلري ،یا «چهار یار» او دهدف په لور نه ستړي کیدونکي منډې.

په تاریخ کې خو هم همیشه همداسې وه ، ښه او بد سره تمیز او حقیقت هم هیڅکله پټ اختر نه وو ، لکن چارې تل د مشکلاتو سره مخامخ وې. دې کې شک نشته پخوا چې مشکلات ډیر او امکانات کم ووچارو هغسې بهیر درلود چې تاریخ یې ګواه دی ، او نن چې د مشکلاتو په نسبت امکانات ډیر زیات دي ،بیا هم چارې دډیرو ستونزو سره مخامخ دي.

حقیقت دادې چې حق اخستل کیږي ،په رضاء هیڅکله د چا حق چا چاته نه دې ورکړې ، حتماً لازمي او کافي کچې د مبارزې ته اړه شته دي. دا د ظلم او ناروا نظامونه ، داد سود او زیان تفاوتونه په یوه رڼاورځ او رضاء سره د حل لار نشي پیدا کولې . دا د هغه ټولو شیطاني او ناروا اعمالو نتیجه او محصله ده چې د بشر د پیدا ایښت څخه تر نن ورځې پورې ، یوې ډلې سرته رسولې او بلې خوا زغملي دي. رحماني او شیطاني اعمال ځانته خپل خپل پلویان لري او د حق او باطل تر منځ تضاد او مبارزې د تاریخ په اوږدو کې دوام درلود خو د نیکه مرغه همیشه یې د حق دبري او رجحان په لور مثبت تغیر کړیدې. البته ممکنه نده چې مونږ د بشري جمعي ذهن څخه د تیرو ناوړه خاطرو رټې او کدورتونه په یوه ورځ د ذم ذم په او بو پریمینځو ، د نړۍ د ټولو کتابخانو څخه پدې باره کې یادونه او تاریخي اثار راټول او داور په لمبو او یا په خپلو جمعي احساساتو سره پرې دیوې عجولانه پریکړې په پایله کې پرې خپل خوا یخې وکړو ، تیر په هیر و شمیرو ، یوه دوره به په بله واوړي او ګوندې هر څه به د واقعیتونو او حقیقت په مسیر او مجرا کې پرېووځي او دنړیوال لوي اختر په سمبالولو او نمایش سره به بلا تشبیه ابدي جنتي ژوند پیل کړو. هر څه به ممکن شي خو د ذهن څخه د تیرو ناوړه خاطرو کدورتونه او زنګ وهلې رټې تل پاتې یادګار او دهرچا سره تر قبره پورې منلې میلمه ګڼل کیږي. ذهن هغه ماده ده چې په کمي او کیفي لحاظ دبلې هرې مادې په نسبت د خورا زیات عطالت لرونکې ده . ذهنیت د پروسې په حیث په زماني بعد کې د دیالکتیکي تحول او تحجر په پروسه کې متحجر او خود اختیاره لجام

ګسیخته عطالت پیدا کوي او دعلم او تخنیک څخه چې نن خپل خارق العاده صعودي انکشافي مسیر او منحني طې کوي ، ډیر وروسته پاتې کیږي ، په حقه سره د بشري ټولنې د چټکو ګامونو د پرمختګ په لارکې دهغوی د پښو زولنې ګرځي او په هیڅ قیمت حاضر ندې د خپل ذهنیت مطابق موجوده نظام او شرایط له لاسه ورکړي. نو ځکه د موجوده تحول طلبه قوتونو او ذهنیتونو سره په نه پخلا کیدونکي تضاد کې واقع کیږي او پدې لار کې د خپلې بقاء او برلاسي په خاطر حاضر دې د خپلو ټولوروا او ناروا امکاناتو څخه په استفادې سره قاطعانه مصمم دي، ولو که د هغوی په خپله تباهۍ منجر هم شي ،باید زوړ نظام وساتي .

دنړۍ په نننی او پروني سیاستونو کې دغه ټول حقایق عملاً په سترګو کیږي ،او دا هم کومه پټه معما نده چې اته کاله دمخه د امریکې د اولسمشرۍ په ټولټاکنو کې د بوش د کورنۍ دوارث سپیره مخې بري او په نړیواله کچه اکثراً د ښې لاسي معلوم الحاله جنګ طلبه او جنګي جانیانو ټیم تشکیلیدل د نړۍ او نړیوالو لپاره کوم نیک فال نشو ګڼل کیدلې. د ۲۰۰۱ د سپتمبر د یوولسمې وروسته د نړیوال تروریزم د بې مفهومه او محض جنګي سیاست په غوره کولو سره عمداً نړۍ د تروریستي جنګونو او حملو په تیاتر بدله خو په حقیقت کې یې دخپلو نظامي سوقیاتو لپاره زمینه سازي وکړه چې په واقعیت کې په همدغه بهانه خو په ظاهر کې تش په نامه د امنیت ، بیا ابادونې ، نظام جوړولو او... نومونو د ځلوېښتو پرمختللې هیوادونو د پنځوس زره څخه زیات نظامیان دا اتم کال کیدونکې دې چې په افغانستان کې حضور لري . که دامنیتي

وضعې او نظام د خرابوالي په باره کې ولیکم، په رښتیا به د قلم رنګ بس نشي او همداسې په ټوله نړۍ کې یې ناوړه پایلې تر دې حده رسیدلي دي چې هر چاته د مرګ قاصد په کور، کلي ،اداره، مسجد او بل هر ځای هر وخت ولاړ دې او د ښه کیدو امکان یې څوک په ذره بین سره هم نشي لیدلې.

پوښتنه پیدا کیږي چې د نیو یارک ،بالي ،لندن، مادرید... ،کابل «دهند سفارت» ،اسلام اباد او د نوومبر په وروستۍ اونۍ کې د ممبیي ښار د تاج محل په هوټل کې د تروریزم عاملین څوک وو؟ قاطع اکثریت پاکستانیان او پاکستاني الاصله او عربي الاصله امریکایان او اروپایان وو. د کوم افغان نوم خو به سهواً هم پدي تور لست کې چا نه وي اخیستې؟ که داسې نه وې نو دا بې مفهومه غوبل څله په افغانستان کې جوړ دي؟ او د کوم هدف په خاطر امریکا او انګلیس غواړي په افغانستان کې دعسکرو شمیر نور هم زیات کړي؟ ستاسې تاریخي شواهد خو داسې حقایق په ګوته کوي چې افغانستان ته دعسکرو ننوتل اسان دي خو دبیرته وتلو پوښتنه کیدلې شي یو ځل بیا دداکتر برایدن څخه وشي. بله پوښتنه دا راولاړیږي چې ایا د تروریزم غم لړلې پیښه یوائې د ۲۰۰۱ د سپتمبر د یوولسمې څخه وروسته رامنځته شوه او که د نړیوال امپریالیزم د نسل کشۍ د پخواني سادیزم جینیتیکي ارث په افغانستان کې یو ځل بیا راتوریدلې دي؟ او یا دغه خاطرې د نړیوالو فاشیستي، نیو فاشیستي او مافیایي ډلو او سازمانونو پواسطه د تل لپاره ژوندې ساتل کیږي او نه غواړي په هیڅ قیمت یې له لاسه ورکړي؟ یو متل دې چې «دروغ ګوی حافظه نلري». رښتیا هم، کله چې پخواني شوروي اتحاد په

افغانستان حمله وکړه، دامریکې دجمهور رئیس کارتر امنیتي مشاور بریژنسکي ولیکل چې مونږ روسان وهڅول چې په افغانستان حمله وکړي او پاکستان پدې کار کې زمونږ ملګرې وو. حال دا چې امریکا په افغانستان کې دژنیو دتړون یوائیني ذمه وار او حکم وو. یعنې امریکي خپل ټول تعهدات مات او دروس سره په تباني کې یې د ژنیو د تړون په مقابل کې کودتا وکړه او ټول نړیوال ذات البیني تضادونه یې جفا کارانه د افغان اولس د سر نوشت سره غوټه کړه چې کم تر کم یو نیم ملیون بې ګناه انسانان پکې شهید، همدومره معیوب او د افغانانو ټولې شتمنۍ له منځه ولاړې. ایا دیته دولتي تروریزم نه وایي؟ مدعي معلوم دې، اعتراف یې هم کړېدې. که عدالت وجود ولري، نو ولې یې د محاکمې څخه ډډه کیږي؟ له بلي خوا مشاور مشوره ورکړه، د امریکي حکومت ددې په څنګ کې چې ځانګړې ذمه وار وو، د حملې لپاره یې څه دلیل درلوده؟ روسان خو د مرستې په خاطر افغانستان ته راغلي وو ،لکه چې یو وخت انګریزان او نن د ملګرو ملتونو او امریکي په مشرۍ د څلویښتو هیوادونو نماینده ګان او نظامیان حضور لري، هغه وخت خو هر څه د روسانو په قابو کې وو او ددوی په مشوره سر ته رسیدل، د حملې لپاره د هغوی دلیل څه وو؟

د امریکي جمهور رئیس جان کندي، مارتین لوتر کنګ ،پاتریس لوممبا، تروتسکي، ساخاروف ،یأثر عرفات ،اسحق رابین او ډیر نور چا ترور کړل؟ ولې یې مدعیان نن هم ازاد ګرځي؟ ایا دفلسطین قهرمان اولس او اسرائیلیان په سوله کې د ژوند کولو حق نلري چې تاسې یې د ځانونو په خاطر ټول عمر جنګول غواړۍ؟ دیأثر عرفات او اسحق رابین ګناه همدا سوله

غوښتل وو؟ څه لپاره اسرائیل، پاکستان اود نړۍ په ګوټ ګوټ کې دغه دشراو فساد مرکزونه ساتل کیږي ؟

نننی نړیوال او افغاني سیاستونه د تروریزم د پوچ او مهمل عنوان لاندې په داسې کثیر المجهوله معادلو بدل شوي چې هیڅ ډول معلوم فاکتورونه په کې نه په سترګو کیږي نو ځکه خو یې د هیڅ ډول حل امکانات هم وجود نلري ،مګر اصیل افغانان یې یو ځل بیا لکه د همیش په څیر دخپل ملي وحدت په مټ دغه ټولي لښکري شاتوري په منډو له خپلې سپیڅلي خاورې څخه وباسي او دامریکي دامپراطورۍ لمن د افغانانو په برکت له نړۍ څخه ټوله او د امریکې په داخل کې به هم هر څوک د خپل خود ارادیت حق تر لاسه کړي .

ددې ټولو خبرو سره سره دا هم یو واقعیت دې چې ټولنه همیشه په سیاسي دیالکتیکی تقابل کې قرار لري او ټولې طبیعي او اجتماعي پدیدي که انفرادي دي یا جمعي د قضاء او رضاء له مخې که نن نه سبا باید په شعوري توګه ټولنیزو قوانینو یعني ایولوشن او ریولوشن (ریفورم او انقلاب) دټولنې د سیاسي فلسفې په حیث او په نهایي مرحله کې د قضاء او قدر (جبر او اختیار) خدایي عام قانون ته غاړه کښیږدي ،په غیر صورت کې به یې د طبیعي ،اجتماعي او قضایي جبر څپېړي په مخ لګیږي . داسې فکر کیږي چې هغه سبا نن رارسیدلې ،بشري ټولنه شعوري بلوغ ته رسیدلې او د تأمل او صبر کټۍ هم پخه شوې او سره ددې چې ټول خلک وایي چې ددروغو مزل لنډ وي ،خو چیرې دي د حقیقت پلویان او حقیقت یابه دژیوري ؟ داد نړۍ محاکم او قضایي حقوقي ارګانونه «څه لپاره قوانین لیکي چې یې نشي عملي کولې» ؟

دبوش درژیم بشري ضد او غیر مسئولانه سیاست او په افغانستان او عراق باندې د خاینانه حملو په مقابل کې سراسري نړیوال پاڅون او پرته له تبعیضه د اوباما څخه دامریکایي اولس او ټولو نړیوالو د قاطعانه ملاتړ ، دبشري ټولنې د بلوغ دبشارت په معنا دې.

امریکا ډیر لوی ، عظیم او غني مملکت دې ، امریکا ډیر لوی علمي ـ تخنیکي طاقت دې ،امریکا په واقعي معنا او مفهوم تر هر بل ملک کثیر القومي انتر ناسیونال ملت دې ،امریکا تر هر بل ملک ډیر لوی اقتصادي طاقت دې ،امریکا تر هر بل ملک ډیرلوی نظامي طاقت دې ،امریکایي اولس د جهاني دموکراسۍ علمبردار او ډیر لوی دموکرات طاقت دې ،امریکا تر هر بل ملک د ډیر قوي او فعال دینامیک منجمنټ او مدیریتونو ملک دې ... .او په ټولټاکنو کې د دغسي اګاه او لوی اولس او ټولو نړیوالو بشپړ ملاتړ او خوشحالي د اوباما دلپاره د ستر تاریخي رسالت په خاطر عملي عیني او ذهني شرایط او عظیم پوتنسیال ګټل کیږي او کله چې یو حاکم او یو جمهور رئیس واک په لاس کې نیولو ته حاضریږي ، باید په خپل قلمرو کې د عدالت او انصاف په تأمین او د واک په ساتلو قادر وي ! ! !

اوس په اوباما پورې اړه لري چې کومه لاره غوره کوي : دخپل نړیوال تاریخي رسالت او که د څو تنو خفاشانو چټله سیاسي لوبه او أتالیتار حاکمیت چې په تورتمیو خونو کې پټ دي ، د ځانونو لپاره طلایي هګۍ اچوي ، دامریکي ددموکرات اولس لپاره چې نن د نړۍ یو اځیني مونیپولار طاقت ګڼل کیږي ، لوی شرمونه او د نړیوالو لپاره لوي غمونه او

دردونـه زیـږوي. کـه اوبامـا د خوشـال بابـا پریکـړه منـي ، هغـه پـه لاندې ډول ده.

پـه دنیا د نو میالي دي دا دوه کاره
یـا به وخوري ککری یا به کامران شي

هـو ! اوبامـا د خپـل تـاریخي رسـالت پـه خـاطر ټـول عینـي او ذهنـي شـرایط ، نړیـوال ملاتـړ اوټـول امکانـات پـه واک کـې لـري او د زمـان تقاضـا هـم همدا سـې حکـم کـوي . کـه نـن یـې دا طلایـي تـاریخي فرصـت لـه لاسـه ورکـړ ، سـبا بـه ناوختـه وي ، د مـچ غونـدي بـه ورغـوي مخـي او پرتـه د تـاریخي تـورمخي بـه بـل څـه نـه وي ورپاتي !

جمعـي رسـنۍ دا سـې شـاهدي ورکـوي ، کـوم کـسان چـې تـر اوسـه پـورې د اوبامـا سـره پـه اقتـصادي ،پـولي ، داخلـي او خـارجي سیاسـي ډلګیـو او جـر ګګیـو کـې راټـول شـوي دپخوانیـو زړو نظـامونو پلـوي فنکـاران او زاړه تجربـه کـاران دي . د د فـاع او اسـتخباراتو پخـواني متـصدي « رابـرت ګیـت» داوبامـا ددفـاع د وزیـر پـه حیـث ، پـه دغـه اموراتـو کـې د پـوره سـابقي ، مهـارت او تجربـي ښـتن ګڼـل کیـږي او پـه عـراق بانـدې دحملـي او د جنـګ د دوام پلـوي هـم دې . کـه اوبامـاد تـاریخي رسـالت عـزم ولـري او ددغـه کسانو پـه شـمول خپـل ټول کـاري ټـیم پـدي متـیقن کـړي چـې بـاالاخره يـو څـوک ، يـو ټـیم او يـا قـاطع اکثریـت د بـشریت چـې د عقــل ،شـعور او منطـق څـښتن وي ددا سـې يـوه سـتر تـاریخي رسـالت پیـونر « pionier » او پـیش آهنـګ جـوړ شـي ، او دعـام بـشري سـعادت دغـه سـتر افتخـار پخپـل نـوم ثبـت کـړي ، او پـري نـږدي دغـه ویـاړ د بـل چـا نـصیب شـي ، همدغـه ده دانعطـاف هغـه نقطـه چـې د سـرمایي او د قـاطع اقلیـت د حاکمیـت او بلکـه

دظلـم او نـاروا دوران بـه د عـدل او انـصاف ، واقعـي دموکراسـۍ ، د جمعـي ښـیګڼو او جمعـي شـعور پـه دوران واوړي او ټـول بـشریت بـه پرتـه لـه تبعیـضه ،فـرد فـرد د واقعـي خوشـبختۍ خاونـدان شـي . پـه غیـر صـورت کـې بـه دغـه زړه ګـاډۍ د څو کهنـه کـارانو پـه آنـد پـه شرمـساریۍ سـره پـه زړو لارو کړپیـږي او تـورمخې بـه یـې دعـام انسانیت پـه نوم پاتې وي .

پـه وړاندې د جمعي شعور دبري پـه لور !

افغان ملي او پښتني قومي وحدت په سيمه کې د سولې ضامن دې !

علامه اقبال په حقه ليکلي چې:

اسيـــا يک پيکر آب وگل است
ملت افغان دران پيکر دل است
از فســـاد او فساد اسيا
از کشـــاد او کشاد اسيا

دافغانـا نـو ملـي او پـښتني قـومي وحـدت د سـيمي پـه لرغـوني او معاصــر تــاريخ کــې د ســولې او ثبــات ديــوه ســتر عامــل او يــواځيني ډاډمــن تــضمين پــه توګــه پريکنــډه رول لوبــولي اوتــر ډيـره پـورې خپـل دغـه تـل پـاتې تـاريخی رسـالت او اصـالت تـه وفـادار پـاتې شـوې دې.شـک نـشته چـې د افغانـانو دغـه سـيمييز او بلکــه نړيــوال ســتراتيژيک موقــف نــه يــواځې د نړيوالــو آبــر قــدرتونو ، بلکــه د ســيمي دهيوادونــو او قومونــو د حــسادت ، قــومي تعــصب او تنګنظـرۍ انګيــزه راپــارولي ده . جغرافيــايي ســتراتيژيک مـو قيعيـت او د هنـد دلـويي وچـې پـه لـور يـواځينۍ ګـذرګاه ، بـل هغـه ارزش دې چـې افغانـان يـي ديرغلګـرو سـره پـه جګـړو کـې اختـه او هـم د آبديـده فـولا دي عـزم او ارادې خاونـدان ګرځــولي دي. د قبــل المــيلاد دمخــه د مقــدوني ســکندر څخــه

نيـولي تـر اوسـه پـورې چـې هـر يرغلګـر پـدې لار دتـګ تکـل او يـا يـي د افغانـستان دسـيمه ييـز سـتراتيژيک بالاحـصار د خپلولـو بـد نيت کړيدې، بـرې يـي نـدې پـه نـصيب شـوې او دهـرې امپراطـورۍ لمـن دافغانـستان لـه مقدسـې پـولي څخـه ټولـه شـويده. هـر يرغلګـر دا ارمـان ګـور تـه لـه ځانـه سره وړې چې د افغانـستان پـه خـاوره کـې دې خپـل نـاولي پلانونـه پلـي او يـا دې پـه دغـه مقدسـه خـاوره خپـل منحـوس قدمونـه دنـورو سـيمو پـه لـور روغ رمـټ ورواړوي. دې او دا ډول ډيـرو نـورو عواملوکـه د يـوې خـوا افغانـان دتـاريخ پـه اوږدو کـې خپـل رسـالت تـه مقيـد او وفـادار سـاتلي ، لـه بلـې خـوا يـي د نړيـوال امپريـاليزم دښـمني راپـارولې او ور سـره د مخـامخ مـستمر جنـګ پـه پراخـه جبهـه کـې واقـع شـويدې. همـدا سـبب دې چـې تقريبـا ً د نـړۍ ټـول جنګونـه د افغانـستان پـه خـاوره او يـا دهغـې پـه نـژدې چاپريـال کـې واقـع شـوي او ددغـه جنګونو ټـول ثقلـت هميـشه د افغـان اولـس پـه اوږو بـار وو. د تـاريخ پـه اوږدو کـې افغـان اولـس ددغـه مقـضي جبـر لـه مخـې هميـشه متحـد ، نـه ماتيــدونکې او تــسخير ناپــذيره پــاتې شــوې او ســره ددې چــې دښــمن د تــاوده ، ســاړه، روانــي او نــورو جنګونــو ټولــو اشــکالو څخـه ډډه نـده کـړې اوپـه ټولـو جبهـو کـې يـي پـه ډيـر مهيليـت او بـي رحمـۍ سـره د افغانـانو پـه مقابـل کـې سـنګرونه تـاوده سـاتلي دي خـو هيڅکلـه پـدې نـدي بريـالي شـوي چـې د افغـان ملـي وحـدت پـه صـفوفو کـې زنـګ وهلـې کـړۍ اويـاد شـک او تـردد فـضاء ايجـاد کړي .

پـه کومـه انـدازه چـې افغـان اولـس دملـي وحـدت پـه سـاتلو کـې ترلــي او ثابــت قــدم پــاتې شــويدي ، پــه همغــه انــدازه ځينــي روشــنفکران او قــومي مــشران د خپلــې ټــولنې د نارســه او خــامو

مناسباتو په کودکانه امراضو اخته او ددښمنانو د هر ډول دسایسو په مقابل کې ضعیف النفسه ، طامع او قوق لعاده اسیب پذیره او معاملګر پاتې شویدي. دافغاني ټولنې د ذات البیني مناسباتو داساسي تضاد او ضعف زړې په همدې غوټه کې تړلې او دښمن همیشه ددغه لارې په افغان اولس موقتي تسلط پیدا کړې دې . هغه وطنپرست روڼ آندي چې دخپلې ټولنې اساسي مسایل څېړل ، ارزول او مشکلات یې له منځه وړل غواړي ،خپل کار باید دهمدغه اساسي غوټې د سپړلو څخه پیل کړي.

د افغانستان په موجوده وضعه کې مونږ عملاً وینو چې همدغه ضعیف النفسه روشنفکران دسیاسي ګوندونو ،ټولنیزو سازمانونو ، دبشر دحقوقو د کمیسیونونو اود داخلي او خارجي خیریه ټولنو د غړو ،مطبوعاتیانو او نورو ډلو ټپلو په نوم د خپل اولس او وطن سره په علني دښمنۍ کې ددښمنانو د لعنتي سیاست مبلغین ګرځیدلي او په شعوري ډول خلاف دافغاني ،انساني او اسلامي نوامیسو اوعنعناتودخپل وطن اوهموطن پرضد دهغوۍ سره د خپلو شخصي ګټو په خاطر پټې خاینانه معاملې کوي . نن د افغاني ټولنې تر منځ په وینو سور غیر قابل عبور خط کښل شوي او افغاني ټولنه یې په دوه نه پخلاکیدونکو متضادو خواوو ویشلې ده. یوې خوا ملي متحد وطنپرست اولس ،روشنفکران او دولتي او قومي مشران او بلې خواته د نړیوال مافیایي امپریالیزم اود مخدره موادو قاچاقبرانو سره په تباني کې لړکۍ فاسده ، طامع ، خاینه ،بیکانه پرسته ډله دولتي او قومي مشران او روشنفکران قرار لري . دا فغان اولس په تاریخ کې تل همداسې وه خو دنهایي

فیصلي حق افغان اولس تل له ځانه سره ساتلې او داخلي او خارجي معاملګر او یرغلګر یې د خپل ملي وحدت په مټ دتاریخي ماتې سره مخامخ کړي دي. نن هم دقیقاً همغه شیبه رارسیدلې چې افغان اولس د خپلې همیشنۍ تاریخي ارادي زلزلې او انقلاب جوړ او داخري ځواک په استعمال سره بشریت ته د امپریالیستي اُتیلیتاریزم د توري دوري څخه دابد لپاره نجات ورکړي. افغانان هیڅکله د ملي وحدت د مشکل سره ندي مخامخ شوي او نه داخلي اوخارجي دښمنان د ټولو دسیسو سره سره پدې قادر شوي چې د افغان ملي حصار شیرازه ړنګه کړي ، نو ځکه خو په هره لوبه کې بریبهمیشه د دوۍ په نصیب وو او په ننۍ لوبه کې یې هم بري حتمي دې. پریږدۍ چې افغان وطنپرست اولس تل ددغه افتخاراتو واګې پخپل لاس کې ولري او د ټولو دښمنانو د سترګو اغزي پاتې وي .

په افغاني ټولنه کې دځینې ګنده تخمونو رازرغونیدل له هغه وخته څخه شروع شول ، کله چې انګلیسي شرق الهند تجارتي شرکت په ۱۶۰۰ م کال کې ځان د هند لویي وچې ته ورسوه او ورو ورو د هغه ځای په ټولواک نظامي ـــ ملکي حاکمیت بدل او همداسې روسي تزاري دولت دخپل حاکمیت لمن د افغانستان تر شمالي پولو پورې و غزوله . ددې دواړو امپراطوریو په خاوره په ثلر ویشتو ساعتو کې لمر نه پریووت .افغان اولس ددغه لویو آبر قدرتونو تر منځ واقع او تر اوسه پورې د هغوۍ د جفا سره مخامخ اولکه دغوښت د داني په ځیر دل کیږي. انګلیسي او تزاري امپریالیزم په خپل دوجانبه متضاد تباني او تباین سره هڅې درلودې افغان مقدسه خاوره

یا پـه یوجانبه ډول د خیټې لاندې او یـا یي پـه تقسیم بانـدې سلا مـشوره شـي ، پـه همدغـه فرصت کې همدغـه کسان چې پـه خپـل اولـس کـې د سـیال ژونـد جوګـه نـه وو ، دافغـاني ټـولنې د نیمګړتیـاوو پـه پرهرونـو کې یـي هـرزه او پارازیـت دلـدلزار جـوړ او د ننیـو بـې شـمیره بـد بختیو او نـاخوالو اساسـي عـاملین ګڼـل کیـږي . لکـن تـاریخي حقـایق ګـواه دي چې افغـان اولـس تـل دخپـل ملـي وحـدت پـه قـوت هغـه د غوښت د انـه او زهـر مهـره پـاتې شـوې چـې د دل کیــدو او هــضمید وقابلیت نلــري او د وطــن او اولـــس دښـمنان د تـاریخ پـه اوږدو کـې تـل ناکـام او مختـوري پـاتې شـوي دي. افغـان اولـس حتـا د هـر نـا انـډول جنـګ څخـه بریـالې وتلـې او دانګریـز او روس پـه څیـر لـویي امپراطـورۍ یـي ړنګـې کړیـدي. شـک نـشته چـې افغانـانو دغـه بریالیتوبونـه پـه ډیـرو مـالي او ځـاني تـاوانونو ګـاللي او خپلـې ټـولې مـادي او معنـوي شـتمنۍ یـي پکـې لـه لاسـه ورکړیـدي ، نـه مـونږ د ټولـو دغـو بـد بختیو څخـه لازمـه نتیجګیـري کـړې او نـه قـسم خـوړلي دښـمنان ارام ناسـت دي او د پیړیـو پـه اوږدوکـې یـي مـونږ لکـه د سـیوري ګـوټ پـه ګـوټ تعقیـب کـړي یـو . د خپلـو روزل شـوو اجنټانو پواسـطه یـي خپـل زوړ سیاسـت (divide and Rolle) برحـال سـاتلې او جبـراً یـي پـښتانه د جغرافیـایي تقـسیم لـه لاري پـه قـومي ویـش محکـوم او دافغانـــستان شـــمال شـــرقي ، شـــرقي او جنـــوب شـــرقي بهترینـــي ستراتیژیکي سـیمي یـي د خپلـي هنـدي مـستعمرې پـوري وتړلـي چې خپل یواځینې قوي دښمن ضعیفه کړي.

پـه تعقیـب یـي روسـي تـزاري امپریـالیزم هـم پـه ۱۸۸۴م کـال کـې پـه غلچکـي ډول د پنجـده پـه منطقـه کـې پـه یـوه دوه سـوه کـسیزه نظـامي قطعـه حملـه وکـړه او یـواځې هغـه وخـت یـي دغـه

منطقـه اشـغال کـړې شـوه چـې افغـان قهرمـانو سـاتونکو د خپلـې خـاورې د ځمکنـۍ بـشپړتیا پـه خـاطر تـر اخـرین تـن پـورې ځانونـه قهرمانانه فدا کړل.

هغـوې پـدې عمـل نـه یـواځې قـومي وحـدت مـات بلکـه افغانـستان یـي لـه هـرې خـوا د ډیـرو لـوړو صعب العبـور غرونـو د سلـسلي پواسـطه پـه وچـه کـي محاصـره او د افغانـانو او پـښتني قبـایلو د مـستقیمو بـرق آسـا حملـو څخـه یـی ځانونـه وژغـورل . انګریزانو همدا سـې پـه ډیـر سـپین سـترګتوب او خاینانـه شـکل سـره د ګنــدومک پـــه معاهــده کـــې د خپلو معلــوم الحالـــه ګوډاګیـانو نـاروا حقـوق او امـن د آمیـر محمـد یعقـوب پـه وا سطه تـضمین او پـه افغانـستان کـې د ننـه یـي د ملـي خاینـانو ازادانـه فعالیـت تـه قـانوني او حقـوقي مـشروعیت ورکـړ . دغـه ډول خاینانـه دود او دسـتور بـې شـرمانه د افغـان ملـت د ملـي وحـدت د سـپیڅلي ټغـر پـه بـوده او تنـسته کـې وآڅڼـل شـوا او تـر ننـه پـورې دځیني نـاولو او خـاینو څیـرو پـه وجـود کـې د ملـي وحـدت پـه سـپین څـادر را څرګنـدیږي او دملـي او قـومي وحـدت پـه تړلـي او محکـم ځنځیر کې زنګ وهلي کړۍ جوړوي.

پــدې ډول د نـړۍ پــدې لویــه ســتراتیژیکه ســیمه کـــې د انګریـزي او تـزاري اسـتعمار دڅوپیړیـو د «لـویي لـوبې » پـه مـوده کـې د دغـه خاینانـه ستراتیژۍ بنیـاد کښیښودل شـو . هغـوۍ بـه پـه ښـــکار خپـــل ګوډاګیـــان روزل او پالـــل او ملـــي وطنپرســـته شخـصیتونه بـه یـي لـه منځـه وړل او یـا لا اقـل فـرار تـه مجبـورول او ورځ پـــه ورځ د اجنبـــي پرســـتانو لـــښکرې پـــه زیاتیـــدو او وطنپرسـتانو د اختنـاق او جبـر لانـد ي شـپي سـبا کـولې . ارزشـونه پـه افغانـستان کـې بي ارزشـه او حـق نـا حـق او نـا حـق حـق وو . ځکـه

د بیګانه او بیګانه پرستانو په حکومت کې وطنپرستي پخپله ستره ګناه ګڼل کیږي او په خاینانه او نامردانه لوبو کې وطنپرستانو ته سیالي کول مشکل او ناشوني کار وي !

خو ددې ټولو خبرو سره سره ، لکه چې دمخه وویل شول ، د اخري تصمیم دعملي کولو حق افغان اولس همیشه د خپل ځان سره ساتلې او افغان اولس پدې سیمه کې همیشه ورد زبان ، همیشه مطرح بحث ، همیشه ترې ددښمن سترګه سوي او حتا داستعمار په وخت کې یې هم خپل حریت او خپلواکي ساتلې ده . یواځې د افغان اولس دقهرمانانه مبارزو په نتیجه کې انګریزان د متواترو ماتو سره مخامخ او په لره پښتونخوا کې هم کله چې په ۱۹۲۱م کال کې د باچا خان په مشرۍ د پښتنو انجمن جوړ او په ۱۹۲۹م کال کې همدغه انجمن د خدایي خدمتګارو په سیاسي حزب بدل او همداسې ډیر نور ملي مشران او مبارزین د مبارزي ډګرته راووتل ، جنبش منظمه سیاسي بڼه پیدا کړه او کله چې د خدایي خدمتګارو غورځنګ د کنګرس سره اتحاد وکړ اود پښتنو په وجهه د هند د لویي وچې په ګوټ ګوټ کې په انګریزانوورځ په ورځ فشار په زیاتیدو شو ، انګریزان له هند څخه وتلو ته مجبور شول. خو کله چې په ۱۹۴۷م کال کې انګریزان دهند دلویي وچې څخه وتل یواځیني قومونه چې د خپلو حقه حقوقو څخه محروم اود دسیسو اصلي ضربه هغوی ته متوجه وه پښتانه او بلوڅ قومونه وو. باچا خان په خپل کتاب «زما ژوند او جدو جهد » کي لیکي چې کانګرس ورسره بې وفا یي وکړه، خو زه دا وایم چې نه یواځې کانګرس بلکه ،مسلم لیګ او انګریزانو هم د خدایي خدمتګارو د حزب سره بیوفایي او دوکه لا څه چې هغوی یې

خپل یواځیني دښمنان ګڼل ،خوله بده مرغه خدایي خدمتګار ګوند خپل دریز ته تر اخره وفادار پاتې وؤ. حال داچې سیاست تحجر نه مني او باید دالستیکیت قابلیت ولري !باچا خان لیکي چې کانګرس هم دعدم تشدد لار غوره کړي وه او خدایي خدمتګارانو هم ، خو عدم تشدد دکانګرس سیاست او دخدایي خدمتګارانو عقیده وه.

سیاست او عقیده له بنیاده کاملاً دوه متفاوتې پدیدي دي. سیاست دنیایي پدیده ده او پایلې یې هم باید پدې دنیا ترلاسه شي. د عدم تشدد سیاست انسان دوستانه سیاست دي ، اسلامي سیاست دي. په دي سیاست کې شرط دادې چې مقابل لورې هم د عدم تشدد په سیاست باندې متیقین کړې او که مقابل لورې دعدم تشدد له سیاست څخه سرغړونه کوي په هغه صورت کې ته هم باید له دفاع څخه سمدستي د حملې وضعیت اختیار او په باصقین سره حمله وړې ، ځکه په جنګ کې دفاع مجبوري وضعیت او موقتي بڼه لري. دوامداره دفاع دضعف او حتمي شکست په معنا ده .مسلمانان د جهاد په وختونو کې هیڅکله یواځې د دفاع په حالت کې نه دي پاتې شوي او حتا اکثر وختونه یې په کمو قوتونو او وسایلو سره ددفاع حالت ته اووختي دي. دعقیدي پاداش خدای«ج»په اخرت کې وعده ورکړیده. د عقیدې لپاره یواځې یقین او منل کافي او ایمان پري لرل پکار دي. خو په سیاست باندې پرته له عقیدې د علم په حیث ثبوت او پوهه هم پکار ده.عقیده دخالق او مخلوق تر منځ رابطه اود انسان په ضمیر او وجدان پوري اړه لري.په عقیده کې شروط وجود نلري . دمثال په ډول بنده دخپل خالق په وړاندې دمال ، مقام یا بل ،مثلاً سیاسي شرط نشي

راوړلې چې په غیر صورت کې یې احکام ونه مني، عقیده بلا قید و شرطه باور دی.پس خدایي خدمتګار حزب چې د عدم تشدد سیاست یې دعقیدې له مخې منلی وو په چا باندې شروط نشو منلی ځکه هغوی د خپل خدای سره د خپلې نیکې عقیدې له مخې تعهد کړې وو. لکن کانګرس چې د سیاست له مخې د عدم تشدد لاره نیولې وه ،او سیاست د افرادو ، اقشارو ، طبقاتو او مملکتونو تر منځ مناسباتو او راکړې ورکړې ته ویل کیږي ، د انګریزانو او مسلم لیګ سره په تباني کې د پښتنو ،بلوڅو او حتا د کشمیریانو پر ضد دسیسه کې سره سلا مشوره شول. هغوی سیاسي تشخص درلود ،سیاسي ارمان او هدف یې تعقیبوه او ترلاسه یې کړ. افغانان چې د خپلې خوشباورۍ له مخې د مشخص هدف او ارمان څخه بې برخې وو ،همغسې بې برخې پاتې شول. شاید ځینې کسان ووایي چې افغانانو خپل مشخص هدف او رسالت په سیمه کې د امپریالیستي آبر قدرتونو د جبر او مجبوري شرایطو په سبب نشو تعقیبولی. هغه سیاستمدار او سپاه سالار چې ددښمن په مقابل کې د با المقابل تاکتیک او ستراتیژۍ جوګه نه وي ،باید د سیاست او مبارزې ډګر ته ونه ووځي چې یواځې د بایلونکي رول ولوبوي بلکه هغوی باید دلوبې ګټونکي او ساتونکي اوسي. سیالي ټولنې پخپله خپل سیاستمداران او قوماندانان روزي ،افغاني ټولنې هم باید د مقدمې جبهې لپاره سیال رهبران او قوماندانان روزلي ،پاللي او وړاندې کړي وي. شک نشته چې افغانان څه پخوا او څه نن د نړیوال امپریالیزم د جبر جفاء او غیر عادلانه جنګونو سره مخامخ وو او دي او تل یې خپله مبارزه د اخري ممکناتو او نا ممکناتو په پوله پر مخ

وړي او خپل بري یې داور له لمبو او دزمري له کومې څخه تر لاسه کړېدي. اصیلو افغانو خپل د مبارزې داغ سنګر لا همغسې داغ ساتلی او نن که هم دښمنان او دهغوی ګوډاګیان د پخوانۍ زړې ستراتیژۍ له مخې یو ځل بیا غواړي د وطن او خلکو سرنوشت مجهول انجام ته و سپاري او دافغانانو مجبوري وضعیتونه د هغوی د حقه حقوقو د تحریمولو په خاطر دلیل جوړ کړي ، دا ارمان به د خپلو نیکونو په څیر ګورته له ځانه سره یوسي .

د دومره اوږدې او مفصلې مقدمې څخه زما هدف داوو چې افغانان که لردي او که بر دملي او قومي وحدت مسایل د مشخصو تاریخي حقایقو او واقعیتونو له مخې یو له بل څخه په دقیق ډول تفکیک او درک کړي ، او هغه دا چې:

ــ لکه څرنګه چې پورته ورته اشاره وشوه ، افغانانو د تاریخ په اوږدو کې خپل ملي تړون او ملي وحدت ساتلی او دملي ویش سره په هیڅ صورت او هیڅ قیمت نه پخلا کیدونکې دي. که داسې نه وي ، نن به واحد افغان اولس وجود نه درلودې. کوچنۍ ستونځې دیوه کوچني فامیل د غړو تر منځ هم پیښیږي چې اکثراً قابل د حل وي ، او که چیرې د حل لار ونلري ، فامیل ړنګیږي . که څوک د افغان اولس وحدت ړنګول غواړي نو د علامه اقبال قول محقق او مصدق دې چې اسیا او نړۍ به هم ارامه پاتې نشي او ټول تاریخي حقایق ددې خبرې ګواه او شاهد دي . که جهانیان پدې باور نلري او یا غواړي حقایق تحریف او بل ډول وښایي ، افغانان خو باید چې پرې معتقد اوسي ځکه چې بود ونبود یې په همدې مسئلې پورې تړلې دې !

ــــ دقومي او ملي وحدت د ړنګولو او قومي او ملي

شخړو د را منځته کولو په خاطر نړیوال امپریالیزم د تاریخ په اوږدو کې د هر ډول د سایسو څخه کټه پورته کړې او اولسونه یې په جبري شکل امنیتي ،اقتصادي ،فزیکي او نورو هر ډول مهاجرتونو ته اړ ئیستي دي او یا یې نیغ په نیغه په جغرافیایي ویش محکوم کړیدي. دا ډول مثالونه د نړۍ په ګوټ ګوټ کې کم ندي او یو د عمده مثالونو څخه یې د پښتون قوم جغرافیایي ویش دې. نړیوال امپریالیزم دا ډول تجربې هم کړیدي چې یو قوم چې د خپل استکبار او غرور له مخې د سیمي او حتا نړیوالو قومونو د عکس العمل سره مخامخ او په ټوله نړۍ کې تیت شوي وو ، په مصنوعي او میخانیکي ډول راټول او د سیمییزو قومونو په مقابل کې یې د شر او فساد په مرجع او منبع بدل او یا د دې کار لپاره د نړۍ په ګوټ ګوټ کې یې نوي ملکونه او دولتونه ایجاد کړي ، چې عمده مثالونه یې پاکستان او اسرائیل دي.

دا موضوعات ډیر وسیع بحث پوري اړه لري ، چې زما د بحث هدف ندې او ممکنه نده دیوې مقالې په امکاناتو کې وڅیړل شي ،خودا حتماً ویل غواړم چې تاریخي پراګماتیزم تراوسه دجغرافیایي قومي ویش او په مصنوعي او میخانیکي ډول خلاف د زماني او مکاني تاریخي فاکتورونو او خلاف دزیربنایي واقعیتونو کوم «مُثُل» او مثال په رسمیت ندي پیژندلې ، نه په پنځو ورځوکې د دغه ډول جوړښتونو بنسټونه استحکام پیدا کوي ، نه پایښت لري او نه په ننني متمدنه نړۍ کې دغه کار شونې ګڼل کیږي. انسانان او اولسونه څه دزړو فلزاتو ټوټې ندي چې په هره دشته کې بې څوک راټولې ، یا یې دکباړ په څیر په کمه بیه خرڅ او یایي په موټرو کې بار او په

کومه فابریکه کې ویلې او یا په کومه نامعلومه کنده کې نامعلوم سرنوشت ته وسپاري . ټولنه ژوندۍ باشعوره کتله ده چې د خپل ښه او بد ،مثبت او منفي سرنوشت په باره کې قضاوت کولې شي.

دافغان اولس د قهرمانانه مبارزو په نتیجه کې شوروي امپراطورۍ ړنګه ، مرکزي اسیایي او شرقي اروپایي هیوادونه ازاد ، د برلین دیوار په ړنګیدو جرمن قوم یو موټي اودامریکې په قطعي شکست سره جنوبي او شمالي ویتنام یوځاي شو ، هانګ کانګ وروسته له سلو کلونو دوباره د چین دخاوري جز وګرځیده او دابه هم ډیره لیري نه وي چې شمالي او جنوبي کوریا ،کردستان ،افغانستا ،بلوڅستان ، کشمیر ، پنجاب او نورې ټولې سیمي چې په جغرافیایي ویش محکومې شوي دوباره د خپل سرنوشت څخه برخمنې او ټول مهاجرین به هم د مساعدت او علاقمندۍ په صورت کې و کولې شي خپلو سیمو ته وکوچیږي. پدې باره کې هم نړیوال اوهم ملي اصول او قوانین موجود دي چې باید جداً په نظر کې ونیول شي او په غیر صورت کې دې ، دې کار ته اړ ایستل شي.

په دې ډول د قومونو او اولسونو سر نوشت د اشخاصو او افرادو په ښه او بد نیت او ارادې پورې هیڅکله اړه نلري او نه کله اشخاص او افراد د هغوۍ سرنوشت ټاکلې شي. زه نه پوهیږم څه ډول ځیني کسان احمقانه هڅې کوي د اولسونو سر نوشت د یوه یا څو نسلونو په زماني بعد کې پخپله وټاکي او پایلو ته یې په امید اوسي. خو دا ډول سیاستونه او عقاید پرته لدې چې دا شخاصو او ډلو ټپلو په حماقت دلالت وکړي ، نورې امیدوارۍ ترې پوچې او بې معنا دي.

د ۱۹۴۷ م کال څخه کله چې د هند د لویي وچې څخه انګریزان ووتل د نورو قومونو او ملیتونو سرنوشت تعین خود پښتون او بلوڅ قومونه چې د دغه سیمي خلک يې د خپل سرنوشت خاوندان کړل، تر اوسه بې سرنوشته پاتې او د FCR «frontier krimes regulation» یعنې د سرحدي جرایمو د مقررې او یا په بل عبارت د ځنګل د قانون له مخې ورسره معامله او کړه وړه کیږي او سرنوشت يې د پولیټیکل ایجنټ په لاس کې ورکړې شوې دې. په دغه سیمه کې اولسونه حق نلري د قانون له مخې د خپلو عادي حقوقو خاوندان اوسي. دا خبره پخپله ددې معنا لري، ولو که دوی جبراً نن دغه وضعه تحمل کړي، خو په ضمیر کې پدې اعتراف کوي چې دغه اولسونو دچا دغه ډول پریکړې ندي منلي او دغه غوښت نه دل کیدونکې او دغه زهر مهره نه هضمیدونکې ده.

روسانو هم د شمال له خوا د پراخه ستراتیژیکو سیمو د نیولو پلانونه درلودل، خو په ۱۹۰۵ م کال کې د بورژوازي او په ۱۹۱۷ م کال کې د سوسیالیستي انقلاب په بریا لي کیدو سره د هغوی دغه پلانونه نیمګړي پاتې شول او د پنجده مسئله هم د نورو سیمو په څیر لاینحله پاتې ده.

اساسي پوښتنه داده، نن چې په اصطلاح د دموکرسۍ علمبرداران، بین المللي سوله ساتي ځواکونه او ناتو د ملګرو ملیتونو په مشرۍ په سیمه کې هر اړخیز حکمي حضور لري او بیا هم د پخوانۍ زړي استعماري ستراتیژۍ او د پولیټیکل ایجنټ د ځنګل د قانون له مخې د نسل کشۍ پراخه پلانونه عملي کیږي، د عدل او انصاف د تحقق په خاطر به له دې څخه پورته نور عیني او ذهني شرایط او منصفه هیئت «ژوري» بل

کوم، اولر او بر افغانان نور هم کوم مناسب آجل ته سترګي په لار دي؟

په افغانستان کې معمولاً زیاتې شخړې او جنګونه دورونو، تره برونو، طائفو، قومونو او داسې نورو تر منځ همیشه د ځمکې په سر پیښیږي. که چا د خپل کور د حریم څخه نیمه خښته بیرون ایښي، که چا دچا د پولي څخه یوه لوټه ماته کړې، پتنې د کورنیو او قومونو تر منځ د پیړیو په اوږدو کې دوام پیدا کړېدې او زه وینم چې نن هم د افغانانو تر منځ په یوه لویشت ځمکه شخړې او مرګونه روان دي. لکن دا خبره هیڅکله د پوهې وړ نده چې څه ډول نن ځیني افغانان سخاوتمندانه سترې ستراتیژیکي سیمي چې د هغوی د متولیانو د ملکونو څخه لس او سل چنده په هر لحاظ با ارزښه او په لسګونو ملیونه افغانان پکې اوسیږي، د سر او مال سره دا ډول غیر مسئولانه خلاف د هر ډول انساني دود او دستور خو لاڅه چې ، خلاف د هر ډول حیواني مناسباتو، چې خپل استوګن چاپریال په شکل داشکالو (د داکتر عبدالمحمد درمانګر په قول «د خپلو فضله موادو، په ونو، تړو او نورو موانعو پوري د خپلو ډډو د مښلو او د خپلو وزغنو او دوجود د بوي او بله هره ممکنه وسیله سره د حفاظت او حراست په منظور محدودوي» ،او په خپل چاپیریال کې ډیر ضعیف ذیروح د غرور په احساس دخپل ټاټوبي څخه شجاعانه دفاع کوي او برخلاف اجنبي حیوان ولو که ډیر قوي هم وي احساس د ویرې او ضعف کوي) (دحرکت خپرونه، ۱۹ پرلپسې ګڼه)، نپوهیږم څه ډول زمونږ ځیني «هیوادوال» دخوشامندۍ او یا شومو سیاسي تعصباتو په منظور خپل طلایي ټاټوبې چې امریکا نن په لیوني حرص

سره دهغې دخپلولو په خاطر راغلي ،بې قیدو شرطه او داو طلبانه پردو ته سپاري او په دې ځرګند حقیقت ځان نه پوهوي چې دې ددې کار صلاحیت لري؟ او که لري یې ،نو دغه صلاحیت دده ته چا ورکړې؟ او یا دا چې مونږ حیواناتو او خزندو څخه هم بد تر د وطنپرستۍ ټول احساسات ، غرور ،شعور ،عقل او منطق له لاسه ورکړي او خپل او دبل حریم او خپل حق او دبل حق نه پیژنو؟ ایا دا ممکنه ده چې یو افغان دې دخپلو شخصي ګټو په خاطرد بیګانوؤ د خاینانه طرحو او دستور او یا دبې ارزښه تنګنظریو له مخې د خپل هیواد او اولس پرضد دا ډول بربنډ خاینانه عمل ته غاړه کښیږدي او دپارلمان ، ټولنیزو رسنیو او اولس په وړاندې دې ددعوه جلب په شکل ددښمنانو د شومو پلانونو د عملي کیدو په خاطر مدعي او حتا هغوۍ ته دې په جاسوسۍ او دبټه ورته خیانتونو اقرار وکړي او پرته له پټې او پنا دې د هغوئ ملاتړې نماینده اوسي؟

سره ددې چې په خیانت کې ارزښونه ، پرنسیپاً د کمیت ،کیفیت او کچې له مخې نه قیمت ګذاري کیږي ، ځکه چې د وړو خیانتونو له لارې لوی خیانتونه هم سرته رسیدلې شي ،لکه نن چې ددغه ډول اشخاصو او افرادو د خیانتونو په ذریعه دافغان اولس لویه غمیزه او ماتم جوړشویدې ، بیا هم څرنګه چې ارزشي کمیتونه او کیفیتونه متقابلاً او متمماً نوي او نوي کمیتونه ،کیفیتونه او ارزښونه جوړوي نو ځکه د هر کمیت خورا کوچنې کمیت او دهر کیفیت خورا کوچنې کیفیت ، کمیتاًاو کیفیتاً بالذاتهِ همیشه د ارزښ وړدي.

مفاهیم او پدیدې همغسې چې عام ټولیز ارزښونه لري د هغوۍ ځانګړو ارزښونو ته هم باید ځانګړي ارزش قایل شو او

یوازې د همدې لارې ملي دموکراتیک ارزښونه پالل کیدې ، روزل کیدې او ملي دموکراسي تأمنیدلې شي . که یو فرد ،قوم،او ملت ځانګړي غرور او شهامت ونلري ، سیال ټولیز نظام نشي جوړولې. یوازې ښه نیشنا لیست ښه انترنشنا لیست جوړیدې او یوازې له دې لارې واقعي دموکراسي تأمینیدې شي. هغه کس ، قوم او ملت چې د ځان د ساتلو او بقاء لپاره پردې طاقت او امسا لټوي او غواړي دهغې پواسطه ځان پایدار وساتي ،هیڅکله د ملي باهمي ژوند جوګه نه ګڼل کیږي او دملي محاط محیط په ځنځیر کې زنګ وهلې کړۍ جوړوي . همغسې چې په ټولیز ډول دافغانانو ملي وحدت او رسالت د ارزښ وړدې ، همغسې په ځانګړي ډول د هر لوی او واړه قوم قومي وحدت او حتا فردي ارزښو نه یوشان د ارزښ وړ او یوازې پدې صورت کې افغاني اُسپنیز ملي وحدت منځته راتلای او تأمینیدلې شي. پدې شرط چې ټول لوی او واړه قومونه منل شوو ملي او بین المللي قوانینو ،اصولو او نورماتیفونو ته غاړه کښیږدي او متناسباً خپل او دبل حقوق په رسمیت وپیژني.یوازې پدې صورت کې به ټولیز تصامیم او پریکړې د ملي وجیبي او وثیقي حیثیت پیدا کړي اود ځانګړو افرادو ،ډلوټپلو او اقوامو دمداخلې ، تعرض او ناوړه استفادې څخه به مصئون پاتې وي.

له هغه وخت څخه چې د پښتنو قومي وحدت مات شوې دسیمي او منطقې امنیتي قضایا وو اود افغانستان اقتصادي ،اجتماعي ،نظامي او بین المللي مسایلو همیشه د همدغه قضې څخه رنګ اخیستې،همدغه مسئله د هر فرد ،قوم او واحد ملت په کچه معیار او محک د وطن پرستۍ ګرځیدلې او

په حقیقت کې د سیمې ټول سیاسي ،ټولنیز او اقتصادي مسایلو په همدغه محور څرخیدلې ، له همدغه محراق څخه یې دنړۍ په هر لور انعکاس پیداکړې او ټوله نړیواله سیاسي فضاء یې متأثره او مکدره کړې او دشرق او غرب په سیاسي انقطاب کې درولې ده . خو کله چې پخپله افغانانو دغه انقطاب رنګ او سیاست یو قطبي شو بیا هم نړیوال او سنې سیاست د پښتنو دقومي وحدت دړنګیدو څخه متأثر او ټول قضایا په حقیقت کې یواځې په همدغه محور څرخیږي. اوباما پرون « ۲۰د جنوري ۲۰۰۹ » خپل سیاسي قسم په همدغه مسئله یاد کړ او د جنوري له شلم څخه وروسته به هم جهاني سیاست په عمده ډول د افغانستان په مدار څرخي .

پښتون قوم پدې منطقه کې لوی او دډیرو نورو قومونو په ځیرغیرتي اود ځانګړي ویاړلي تاریخ لرونکې قوم اود ټولو افغاني ورونو قومونو سره د اُرګانیک ملي وحدت په جوړولو سره په تاریخ کې شکست ناپذیره ګرځیدلې دې. افغاني ویاړنې او غمیزي همیشه شریکي او هیڅ قوم ځان لپاره دنورو په نسبت هیڅکله هیڅ ډول امتیاز ندې قایل شوې او همداسې هیڅ قوم په ځانګړي ډول هیڅ ځانګړې امتیاز او ویاړ نه دې لرلې او که یې لرلې هم دې ، هغه یې د ځان نه دې ګڼلې. همدغه اصل په تاریخ کې دافغان اولس د همیشني بري ضامن وؤ. ملي ارزشونه او ملي ځانګړني په ملي جوړښت کې د افرادو د حقوقو دتساوي او دقومي واحدونو کمي او کیفي تناسب اصولو ته د وفادارۍ له مخې ارزیابي او قیمت ګذاري کیږي او یواځې د همدغه اصولو له مخې دیوه ملت دملي وحدت د کیفیت په باره قضاوت کیدلې شي اویواځې دهمدې اصولو په ټینګ ساتلو

سره دهر قوم حقوق په امانت دارۍ او تضمین سره ساتل کیدلې شي ! ! !

که په پورتني بحث کې مونږ د افغانستان په جیو پولیتیک ستراتیژیک موقعیت او پخپله دافغان اولس په تاریخي مبارزاتي موقف متیقن شوي اوسو چې په تاریخي لحاظ د نړیوال جنګي تیاتر د محراق په توګه پاتې شوې او د ۵۵۰۰ څخه زیات محلي ،منطقوي او نړیوالو جنګونو چې تاریخ ثبت کړي ،اساسي ثقلت او باریې افغانانو په اوږو وړې او سره ددې چې پخپله د سون دموادو په توګه استعمال شوي ، نه یواځې پکې نابود او مزمحل شوي نه دي بلکه د افغانانو رول برملا او قاطع او تل د هرې امپراطورۍ لمن د افغانستان له خاوري او افغانانو په واسطه ټوله شویده. افغانانو که خپل ژوند او ټولي مادي او معنوي زیرمې او شتمنۍ له لاسه ورکړي او جنګي ماشین تل ددوی په وینو څرخېدلې او غوښو فعال پاتې شوې ، نن هم د ملي متحد اولس په حیث په ټولو نړیوالو پیښوکې دافغان متحد اولس شتون دمقایسي او محاسبي وړ او لکه څرنګه چې پخوا وؤ ،نن هم د خپل جغرافیایي او اجتماعي ستراتیژیک وضعیت او موقف لرونکې دې. مونږ د پورتني بحث په نتیجه کې یوه کثیرالجوانب او کثیرالوجهي د پریکړو محراق ته رارسیدلي یو. هره فیصله چې هر چاته ښه ښکاري ،تصمیم دې ونیسي او ودې کړي ، زمونږ خپله فیصله په لاندې ډول ده:

ــ افغانان په خپله خاوره کې پردې واک نه مني ، نو ملي او قومي ویش یې هم د هغوۍ لپاره د منلو وړ ندې ؛

ــ که نړیوال ،په سیمه ،منطقه او نړۍ کې د سولې پلوي

اوسي لازم دي چې د هرڅه دمخه په افغانستان کې سوله تأمين کړي او دا هغه وخت ممکنه ده چې افغانان د خپلو حقه حقوقو څخه برخمن شي ؛

ــ په اوسنيو شرايطو کې افغانانو ته په افغانستان کې د سولې دتأمين لپاره يواځې يوه لاره موجوده ده ،چې د ملي تړون څخه وروسته دخارجيانو څخه دوتلو غوښتنه وکړي اوکه نه ووځي ملي قيام وکړي ځکه چې خارجيان په افغانستان کې سوله نه غواړي ، که يي غوښتلې وختي به لا تأمين وې ؛

ــ هغه افغانان چې دهيواد دننه او دباندې دخارجيانو سره په کارونو بخت دي ،هدف يي يواځې شخصي ګټې اود خارجيانو دناروا اعمالو څخه ملاتړدې، چې د ملاتړ وړ نه دي. دا کار د افغانانود ملي وحدت حصار ړنګوي او ملي قوت يي کموي. بايد له دې کار څخه ډډه وشي ؛

ــ پخپله ځيني افغانان دخارجيانو سره يوځای د افغانستان په جنګي تياتر کې نړيوال سراسري نظامي انقطاب ته لمن وهي او نړۍ غير مسئولانه ددريم نړيوال ذروي جنګ يعنې د قطعي نابودۍ خواته کشوي او په پايلو يي سترګي پټوي ؛

ــ په افغانانو هرډول ناوړه مجبوري ګذرا حالتونه راتلای شي ،خو په نهايت کې برې تل دافغانانو په نصيب وو ،لکن ځيني بې احساسه بيګانه پرست افغانان د افغان ملت ددغه مجبوري حالتونو په دليل دپښتنو دقومي وحدت په مسئله د بطلان کرښه کاږي او دهغې تر شا ځيني تخيلي عظمت منشانه خوبونهويني ؛

ــ نن چي په افغانستان کې د ملګرو ملتونو په مشرۍ د

ځلويښتو څخه زياتود نړۍ د وتلو هيوادونو نمايندګان حکمي حضور لري ، لر او بر پښتانه او بلوڅ قومونه بايد په کلکه سره دخپلوحقه حقوقو د اعادې فورمولبندي شوې او لاسليک شوې ادعا د ملګرو ملتونو نمايندهتهوسپاري او په کلکه دې ترې دهغې د حل غوښتنه وکړي او افغان ملت دې د خپل ملي وحدت د مټ په قوت ، په دې لار کې د پاکستاني او انګريزي غلامانو د ګټو ټکونو « سنګ اندازي» مخه ونيسي ؛

ــ کومه وضعه چې نړيوالو په افغانستان کې رامنځته کړې او دوام لري ،او دهغې له مخې بې ګناه افغانان وژل کيږي اوملي شتمنۍ لوټيږي ، دهيڅ يو اصيل افغان لپاره د منلو وړنده اونه دملي افغاني او بين المللي منل شوو قوانينو سره سمون لري ،هيڅوک حق نلري دغه ډول ناوړه وضعه په افغانانو وتپي ،په افغانستان کې کله هم د نظاميانو زياتوالي پرابلم ندې حل کړې او نن يي هم نه شي حلولې ،که بارک اوباما په رښتيا د « بدلون» د سياست پلوي وي بايد دبشريت لپاره دغه دشرمه ډکې وضعې ته دپای ټکې کښيږدي او دبهبود په لور ورته بنيادي تغير ورکړي.

ځيني وختونه چې اشخاص او افراد د خپلو ناوړه عقايدو او افکارو بار پخپله نشي پورته کولې ،هڅه کوي ځانونه لکه پارازيت پخپل قوم وتپي او خپل قوم په خپلو مردار يو کي له ځانه سره شريک کړي. قومونه هم ځيني وختونه داحساساتو له مخې ببموړده دځيني افرادو مسئو ليتونه په غاړه اخلي . په دوارو حالاتو کې دا ډول اعمال معقول نه بريښي.

کله چي جنرال عبد الرشيد دوستم دخپل مربي او رهبر داکتر نجيب الله د سرکوب څخه وروسته د شاه شهيد او جادهً

میوند د پاچاهي په تخت کښیناست او په لومړیو شیبو کې ئې دري پښتني تور سري په میوند جاده کې بې پته ځغلولي ،وئې ویل «کجا است پشتونها که از پیش ما خلاص شان کنند» ؛ همدا سې کله چې دوستم د شمالي ټلوالي سره په اتحاد کې لا د قدرت څښتن شو ، ما پخپله د راډیو څخه واوریدل «دوران پشتونها گذشت ،حالا قدرت در دست ما میباشد» او کله چې البته کوم متولي به خپلي اشتباه ته متوجه کړي وو ، په سبا ئې د همغې راډیو څخه وویل چې «مصؤنیت اقلیتها در تحت حاکمیت اکثریت تاًمین شده میتوانند» او همدا مسأله د دموکراسۍ منل شوي بین امللي اصل هم ګڼل کیږي . یا کله چې روسانو افغانستان اشغال کړ او دکارمل ډله په قدرت کې وه ډاکتري اناهیتا راتبزاد په تاجکستان کې د خپل سفر په وخت کې ویلي وؤ « برادران تاجک !کمک کنید به کشوریکه حالا توسط تاجکها حکومت میشود واختیار آن از پشتونها گرفته شده است» . دا ډول بې مسؤلیته اظهارات ځیني کسانو چې د روسانو په موجودیت کې په قدرت کې وو او یا اوس چې په اصطلاح د بین امللي سوله ساتي ځواکونو په حضور کې دواک په ګدۍ ناست دي همیشه کوي او هیڅکله د اولس او وطن سود او زیان په نظر کې نه نیسي او نه خپلو تاریخي مسؤلیتونو ته متوجه کیږي . ځیني ډلي ټپلي هم په ناروا او غیر مسؤلانه داشخاصو او افرادو په ملاتړ کې راپاڅیږي او هیڅکله ئې بدو پایلو ته نه متوجه کیږي.

تر څو چې په افغا نستان کې اکثریت او اقلیت د ملي وحدت په ځنځیر کې خپل موقف ، موضع ، رسالت او مسؤ لیت ، خپل حق او دبل حق تشخیص او ونه مني او غاړه ورته

کښېنږدي، ملي ، قومي او فردي مسایل به هم هیڅکله د حل لار ونه مومي. افغانستان یوا ځیني هیواد ندي چې هلته قومي اکثریت او اقلیتونه وجود لري ، په نورو هیوادونو کې دغه تعداد له سلګونو څخه هم اوړي . معتبره خبره داده چې «که غر لوي دي په سر ئې لار شته» نو د ملي ، قومي او فردي ټولنیزو مسایلو او قضایاوو د سولئیزاو دموکراتیک حل لپاره هم ملي او بین امللي منل شوي قوانین ،اصول او بشري موضوعه نورماتیفونه موجود دي ،پدې شرط چې اکثریت ،اقلیت او فرد یو تر بله سره واقعبینانه او شرافتمندانه دغه قوانینو او اصولو ته غاړه کښیږدي . په غیر صورت کې به ،په ملک کې شخړه او دپردیو ملکونو لاسوهني دوام ولري .

هره سیاسي قضیه د حل تاکلې لار لري ! جنګ او زور د افغانانو د غمیزې د حل لار نده !

په پخوانیو افسانو کې به ویل کیدل، ټولو تور زړو او دیو صفته انسانانو چې هدف به یې شخصي ګټې، ظلم، ناروا او دخپلو خلکو زورول وو، نو ښاري او عامه نظم به داډول وو چې د سپو مخې ته به واښه او دآسونو مخې ته به هډوکي پراته وو، دعدل او انصاف دروازې به تړلې اود ظلم او فساد دروازې به خلاصې وې او هره معامله او سودا به ددغه دود او دستور له مخې کیدله تر څو هر څوک وزوروي او وازاروي. کله به چې کوم ناجي، دخیر ښېګني او عدل او انصاف پلوي انسان دغه دظلم او ناروا ښار ته د نظام د سمون په خاطر داخلیده، لومړې کار به یې داوو چې ټولي د عدل او انصاف تړلې دروازې خلاصې او دظلم او ناروا خلاصې دروازې وتړي اود سپو له مخې واښه د آسونو اودآسونو له مخې هډوکي د سپو مخې ته واچوي.

اوباما په ټولو عیني او ذهني امکاناتو او شرایطو سره نن دغه ښار ته چې ټول بنیادونه یې د پلرونو او نیکونو په وینو

، خولو، زیار او زحمت جوړ شوي دي داخل او د ښار د عدل او انصاف دروازې همغسې تړلې پاتې او دظلم او فساد بازار ګرم او سپي د پخوا په څیر په وښو او آسونه په هډوکو تغذیه کیږي. داسې فکر کیده چې اوباما به د همغه افسانوي ناجي په څیر د ښار د عدل او انصاف تړلې دروازې بیر ته اود ظلم او فساد دروازې به وتړي او دښاریانو لپاره به د ادم خوری او مردار خوری په ځای د مناسبې او متناسبې حلالې روزی او خوړو بندو بست وکړي. نه داچې تاریخي ناجي تاریخي« سپر تاکوس » په دار وځړوي !

په هر صورت د اوباما تصمیم په اوباما پورې اړه لري، خو افغان اولس خپل تصمیم باید پخپله و نیسي او د تاریخي واقعیت په حیث لکه چې پلرونو او نیکونو یې هیڅکله په خپله خاوره کې پردې زور او واک ندې منلې او نن هم جنګ او زور د افغانانو د غمیزې د حل لار نده، افغانان باید پخپله په خپل ملک کې د افغاني دود سره سم سمون راولي. که چیرې په زور کلې کیدلې نو نړدې په تیرو دري سلیزو، دري لسیزو او یا د موجوده خاین او فاسد دولت په اوه کلنه دوره کې به لا اقل ددې کار عاملینو ته به د ننني نا امیدیو پر ځای یو څه امید واری پیدا شوې وې او شکایتونه به یې تر اسمانه نه رسیدې او نه به یې له هرې ورځې څخه بلې ته له سخت څخه سخت ترینې ستر تیژی او تاکتیکونه غوره کولې او نه به یې د نسل کشی نیولې. افغانانو د تاریخ په اوږدو کې یو وار نه دې بلکه په وار وار یې له دې څخه ډیر ناروا او سخت حوادث ځغملي او ګاللي دي. په کار داوو چې ددغه تاریخي درسونو څخه یې لازمې نتیجه ګیری کړې او دوباره پرې دغه حوادث نه وې راګرځېدلي

. خو که داسې شوي وای دا د هر یرغلګر شونډک به چا په خاورو پورې سولولې او د هرې امپراطورۍ د ظلم او ناروا لمن به چاد مظلو مانو له خاوري او سرونو ټولولې. هغه وخت به هم لیري نه وي چې د نړیوال امپریالیزم ، نړیوالې مافیا ، نړیوال تروریزم ، نړیوالو ناامنیو ، لجام ګسستګۍ او بې بندو باریو واګې دا وار هم د افغانانو په فداکارۍ او همت د ابد لپاره د عدل او انصاف په واک کې پریووځي او یو ځل بیا افغانان د نړیوالو لپاره د ازادۍ ، بشر دوستۍ ،انساني منلي ذات البیني دود او دستور سمبول ،سرمشق او مایه د مباهاتو وګرځي.

نن په افغانستان کې د نړیوال نظم ناظمین ، د بشر د حقوقود احقاق مدعیان ، د نړیوال قضاوت حکمان ، د جهاني سوسیال دموکراتیزم علمبرداران ، د سراسري بشري عدل او انصاف تأمینوونکي ، په یویشمي پیړۍ کې د علم او تخنیک په خارق العاده امکاناتو اود نړیوال ګلوبالیزم په هراړخیزو مناسباتو او شرایطو کې د نړیوال حکومت او دولت معماران ، او همداسې د نورو سلو او زرو القابو سره د غم ځپلي اولس ټاټوبي افغانستان کې په سل او زر دبیا ابادوني ، سولي او امنیت دتآمین د تعهداتو سره چې حکمي حضور لري او د خپل کامل او مطلق العنان واک په ۷ کلنه دوره کې د هغوی په خپل قول نه یوائې چې یوه کوچنۍ مسئله نده حل شوې ، بې شمیره نیمګړتیاوو ،بد بختیو او پرابلمونو د اولس د تباهۍ لپاره خولې وازي کړیدي او ټول نړیوال په ټولو امکاناتو سره د هغې په مقابل کې پرته له بې وسۍ ، ناکامۍ او تسلیمۍ بل هیڅ بدیل او چانس نلري ! دا قانونمنده پایله او مقضي جبر دې چې نړیوالې ټولنې پخپله په شعوري ډول ورسره ځان په جوال

کې اچولې دې او پدې ډول کړو وړو سره که دوی بلا خوشې هم کړي ، بلا به هیڅکله د دوی ګریوان خوشې نکړي . ځکه چې:

ــــ نړیوالې ټولنې ونه کولې شول په افغانستان کې د خپل اوه کلن حضور په موده کې ابتدایي ترین شکل د نظام جوړ کړې شي ، ځکه چې پداسې شرایطو سره د نظام جوړول ناشونې کار ګڼل کیږي او د نظام په عدم موجودیت کې نور ټول فعالیتونه د صفر سره د ضرب په مفهوم دي ؛

ــــ د جورج ډبلیو بوش د نابکاره ټیم د ناقص تصمیم په نتیجه کې ، د ټولنیز ترکیب له مخې د بن د بې بنیاده او بې مفهومه ناقص کنفرانس د ناقصو پریکړو په نتیجه کې په افغانستان کې نظام جوړونه په پردو پورې تړلو عناصرو ، د بشر د حقوقو ناقضینو ، جنګي مجرمینو ، د چور او چپاول عاملینو ، بې سواده او بې کفایته جنګسالارانو او اشخاصو او دیته ورته کسانو ته وسپارل شوه چې نه یوائې د نظام د جوړولو جوګه ندي بلکه د نظام جوړیدل د هغوی د قطعي زوال او مرګ په معنا دي .

ــــ نړیواله ټولنه چې نړیوال رسالتونه او مسئولیتونه په غاړه لري او د نړیوال عامه نظم او اداري مدعي ده ، څه ډول پداسې رسوایي لکه د افغانستان په قضیه کې ځان بې اعتباره کولې شي ؟دوی چې په یوه کوچني هیواد کې د نظام په ټینګیدو کې پاتې راغلل د نړیوال نظم اعتماد پرې څه ډول کیدلې شي ؟

ــــ امریکا یو قطبي نړیوال قدرت دې ،په اوله قدمه کې خپل پراخ بنسټه پایدار نظام ته ضرورت لري ، تر څو د نړیوال نظام د نظم رسالت او مسئولیت په غاړه واخستلې شي. کله

چې د افغانستان غونډې کوچنیو او غریبو ملکونوکې د نظم دایجادولو او ساتلو څخه عاجزاوسي او یا په دغه غریبو او بد بخته ملکونوکې دوی دا ډولبې شرمانه د خپلو شخصي ګټو او منفعت لپاره ځانونه شرموي او یوائې د خپلو منفعتي ساحو په لټه کي وي ، دنړیوال دولت او حکومت د تعمیر او د نړیوال ګلوبالیزم پروګرامونه او وعدي هم پرته دخود غرضانه دسیسو او تزویر څخه بل څه ندي. لوی او عامه دخیر ښیګڼې پروګرامونه د اُتلیتاریستي حرص او آز په ځای د خدای د انساني خلافت سره متناسب او مطابق دلویي رواداری ،عدل اوانصاف عقیدي او عمل ته ضرورت لري . نن شرایط دومره ګلوبال او دینامیک شویدي چې پخپله د حوادثو عاملین او مجرمین دخپلو حوادثو دشعاع په محیط کې به پخپله ګیر راځي او دخلاصون چاره ترې نه شي لرلې. نو ایا دغه ډول اعمال پرته له جهالت څخه کوم بل منطق لري ؟

د اوباما نوې ستراتیژي دافغانانو لپاره زړه په زړه پاتې شوه ؟

د بوش د نابکاره ټیم په غمجنو دورو کې چې نړیوال یې یو پربل باندې د بې اعتمادی ،کرکې او نفرت فضاء ته راکش ، مرګ ،غم او درد یې دهر کور میلمه او ټول جهان یې دداسې مالي بحران سره مخامخ کړ چې په تاریخ کې یې ساري ندې لیدل شوې ،نړیوال سراسري شدید عکس العملونه او اعتراضات او په همدغه زماني مقطع کې د امریکې د جمهوري ریاست په ټولټاکنو کې د اوباما څخه د امریکایي ټولنې د مختلفو اقشارو قاطعانه ملاتړ په ننني یو قطبي نړی کې نړیوالو ته ددې زیرې ورکاوه چې نړیوال امپریالیستي نظام نور دژوند حق له لاسه ورکړې او حتماً به د نوي عصر د علمي ــ تخنیکي انکشافاتو او دبشري متقابلو حقوقو او وجایبو سره سم دټول بشریت لپاره د منلو وړ یو نظام جوړوې او ددغه رسالت ناجي به هم د محرومي طبقي نماینده د اوباما په څیر یو کس وي چې په ارزش یې پوهیږي

جمهور رئیس اوباما سره ددې چې په ډیرو ټولنیزو مسایلو او بین المللي پرابلمونو کې لکه د ذروي وسلو تحدیدول ،د ګوانتانامو د زندان تړل ،د روسیي او شرق سره په مجموع کې

په مناسباتو له سره غور کول ، د اسلامي نړۍ سره ددښمنۍ پرځای د نسبي د روغې جوړې لار خپلول ، د شخصي او خصوصي زندانونو له منځه وړل او ځینې نورومناسباتو کې چپ لورته شنې اشارې ورکړې ، خو په افغانستان کې د بګرام ، قندهار او نورو شخصي زندانونو په هکله یې چوپتیا اختیار کړه او د افغانانو په قضیه کې د اوباما نوې ستراتیژي زړه په زړه پاتې او د قاطعانه نظامي عمل سره چراغونه یې بل پرېښودل . د افغانانو لپاره دا کومه دتعجب وړ خبره نه وه. ځکه ، کله چې امریکایي حکمرانانو لپاره افغانان دمبهاتو او ویاړ شمله وه او دوی ته یې د کمونیزم داژدها څخه نجات ورکړ ،چې شپه او ورځ یې ترې ارام خوب نه درلود ،د ژنیو د معاهدې دیواځیني مسئول حکم په حیث کله چې روسانو او شمالي ټلوالې په افغانستان کې دیوه ملي دولت دجوړیدو په مقابل کې کودتا وکړه ،امریکایانو نه یواځې د افغان اولس ننګه ونه کړه ، بلکه په ټیټو سترګو یې وویل « مونږ دافغانانو په کورنیو چارو کې لاسوهنه نه کوو » او په راتلونکې کې یو ځل بیا په خړ سترګتوب د افغان اولس په مقابل کې دنوموړې کودتا په ننګه ودریدل. نپوهیږم او س چا اجازه ورکړې چې په افغانستان کې لاس وهنه او ورانونه کوې او په لسګونو زره نظامیان او ملکیان یې بې پوښتنې او بې پاسپورته ،نه یواځې دافغانستان خاورې ته داخل ،بلکه په توره د خلکو په کورونو ورننوځې او سر ،مال او ناموس یې لوټوې؟ دتعجب وړ خبره داده چې اوباما په داسې وخت کې په افغانستان کې د قاطعانه او بلکه بیرحمانه نظامي عملیاتو غږ پورته کوي چې د اوباما دولتي او استخباراتي مسئولینو د افغانستان ددولت ټولې پخوانۍ خبرې تأئید کړي چې د القاعدي او تروریزم جرړې په پاکستان او باالخصوص په پنجاب او سند کې ښخې دي او راتلونکي

عملیات به په همدغه وضع الجیش متمرکز وي. لکن اوباما د توقع په خلاف پاکستاني دولت ته، خو په حقیقت کې آي اس آی ،ته دپنځو کلونو لپاره هر کال یو نیم ملیارد دالره ښکاره مرستې منظوروي ، د جاپان په غونډه کې ورته شپږ نیم ملیارده ډالر پیشنهادوي او بر خلاف د افغانستان لپاره ۱۷۰۰۰+۴۰۰۰ په ټولو نظامي تحهیزاتو مجهز نظامیان، نظامي وسایل او وسایط ،روبوت (میخانیکي کمپیوتري سرېګوټې Roboter) او سبا به امبریون (بیولوژیکي مصنوعي انسانان Embryon) ور استول کیږي او دعملیاتو پچه هم د ډیورنډ دتشً په نامه کرښې په دواړو خواوو افغاني پښتني غمجنې سیمې په نامه راووتله . څه عجیب تصادف چې دغه ناوړه زړه ستراتیژي ورسره پیړۍ پیړۍ نه شلیدونکي مختورن اړیکې لري. که په افغانستان کې ددولت او مخالفینو تر منځ تش په نامه جوړ جاړې یواځې د بې شمیره قیوداتو له مخې ممکن ګڼل کیږي ، د پاکستان دولت لپاره دغه مساعدتونه مصلحتاً بې قیدو شرطه برابریږي. هغه ستراتیژي چې انګریزي امپریالیزم دڅونورو جریره نماوو سره چې موقعیت یې په نقشه کې په ذره بین سره نه لیدل کیږي ، څو پیړۍ دمخه د اسیا ،امریکا ،افریقا او استرالیا د لویو وچو د استعمار او استثمار لپاره غوره کړې وه او تر نن ورځې پورې یې نوموړې هیوادونه په مختلفو ډولونو له یوې ورځې څخه بلې ته لا په زیاته کچه استثماروي او دګلوبالیزم په دوران کې یې سوپر ګلو بال ابعاد پیدا کړي دي ، نن هم د انګریز ، دهغه ناخلفه خلف او د پاکستان د بې تاریخه زیږندې بقاء دانعطاف په یوه نقطه کې تقاطع پیدا کړې او اوباما د خپلې نوې ستراتیژۍ په عوض همدغه ستراتیژي زړه په زړه د افغانانو د اذلي سرنوشت په حیث عملي کول غواړي.څه ډول اوباما په یوه خوله دافغانانو سره هم دښمني او

هم دوستي کولې شي ؟څه ډول اوباما دوه هندواني په یوه لاس کې نیولې شي ؟څه ډول اوباما په دوه جالو ودریدلې او خپله پایداري ساتلې شي ؟څه ډول اوباما کولې شي د افغانستان سره ددښمنۍ په ډګر کې هم خپل حضوراو هم د افغانستان او پاکستان متقابل دوستانه اړیکې وساتلې شي ؟دا به تاریخ ثابته کړي !

د افغانانو سره ددښمنۍ پایلې معلومې دي . څومره چې افغانان په دوستۍ کې ډیر ښه او رښتیني دوستان ګڼل کیږي ، په دښمنۍ کې ترې هم بل سخت سره دښمن نه شي پیدا کیدلې. اوباما پداسې مساعدوعیني او ذهني شرایطو کې د سیاست په تګر قدم ایښې چې دهر سالم افق په لور دقدم اخستلو امکان لري او همدغه د نني عصر مقضي با القوه او با الفعل حکم ګڼل کیږي ، نپوهیږم ولې یو ځل بیا اوباما دداسې ناکامې ستراتیژۍ د ازمیښت هڅه کوي چې تاریخ په ذوال محکومه کړې او دهغې ظهور اصلاً قانوني او حقوقي مشروعیت نلري. د غه ډول د باروتو زیرمې چې دجهان په مختلفو نقاطو کې ذخیره شوي او په هره جرقه بین المللي دښمنۍ او کړکیچ رامنځته کولې شي ، باید دنړۍ له مخ څخه نابود او دامریکې د نوي دموکرات دولت ستراتیژي نباید په تاریخي لحاظ ددا ډول محکومو ستراتیژیو سره سمون ولري.نن چې د ډیورنډ د تش په نامه کرښې دواړو خواوو ته د پاکستان د بقاء په خاطر دانګریز زړه ستراتیژي له لیري څخه د بې پیلوټه الوتکو(رهبري شوي بمونو) ،راکټونو ،توپونو او له لوړي ارتفاع څخه له B-52 څخه کور کورانه بمونو په زورعملي کیږي ، پخپله ددغه ستراتیژۍ د تاریخي محکومیت په معنا دي. په نظامي ادبیاتو کې دیته نسل کشي وایي ، ځکه چې پداسې مواردو کې مشخص

اهداف نشي تعقیبیدلې اومنطقي دانسانانو او نورو ټولو ژوندیو موجوداتو سره یو ځای له منځه وړل کیږي. مشروع ستراتیژۍ، زور ،ظلم او ناروا ته ضرورت نلري او دبین المللي منل شوو اصولو له مخې یې باید هر څوک ومني. اسرائیل په فلسطین کې فلسطینیان اول له منځه وړي او وروسته یې په تور لست کې نیول کیږي. دلته هم کوچنیان ،ښځې ،سپین ګیري او بسته فامیلونه له منځه وړل کیږي او وروسته تر دوه کلن ماشومه پوري پرې د القاعدې ټاپه وهل کیږي. پخپله امریکایي مقامات پدې قانع دي چې القاعده په سند ، پنجاب او عربو کې ناست دي او یا همدغه پاکستاني الاصله او عربي الاصله کسان چې په امریکا او اروپا کې استوګنه لري او د د غه ملکونو تبعه ګڼل کیږي ، دهشت ګرانه اعمال سرته رسوي . که پښتانه جنګیږي د خپلې عقیدې ،دین او خپلې خاورې په خاطر به جنګیږي . د عقیدې تقدس او دټاټوبي ساتنه دهر انسان حق او د ملګرو ملتونو په منشور کې تسجیل او ټولو هیوادونو په اتفاق دا خبره منلې ده. په دغه ډول اظهر المن الشمس رسوا سیاسي لوبو کې باید اوباما د لوی جهاني مونیپولار طاقت په نماینده ګۍ ځان ښکیل نه کړي ، او که غواړي په دغه چارو کې مداخله وکړي ،باید دحل عادلانه لار یې ولټوي. که دغیر عادلانه لارو ددغه قضي حل ممکن وې ،تر اوسه پورې به سرته رسیدلې وې.

د جورج ډبلیو بوش په اته کلنه دوره کې د هغه رسوا او په جاني جرمونو تورن او محکوم ټیم دټولې نړۍ په کچه دښمن قوتونه یو تر بله سره د دوئیل « تن په تن جګړي» په پوله ودرول او دمرګ قاصد هره ورځ د هر کور دروازه ټکوي او نړیوال یې د

طاقت فرسا فزیکي او روحي فشار لاندې دلیونتوب تر پولې رسولي دي. کوم ټیم چې په افغانستان کې ، دجورج بوش په دوره کې د واک په ګدۍ کښېنول شوې ، هر کس یې په جنګي جرمونو ، د بشر له حقوقو څخه په سر غړونه ، د مخدره موادو په کر کیله او قاچاق ، اختلاس ، رشوت، غصب ،غبن ، اختطاف او بې شمیره نورو ورانکاریو مجرم او متهم ګڼل کیږي . بوش غوښتل د هغوی په واسطه په افغانستان کې ټولنیز ،حقوقي او قانوني نظام جوړ کړي ، چې اصلاً باید پخپله دحاکمانو په سرکوب تمام شوي وای. ځکه خو نه یوائې دغه نظام جوړ نه شو بلکه په لسګونو ملیارده ډالر چې د افغانستان سره مرستې شوي ،د خارجي او افغاني ټیمونو تر منځ درغل شوي او نن یې یوائېې یو پر بل باندې پوچ تهمتونه او دعوې پاتې دي . داسې معلومیږي چې داولسمشرۍ د ټولټاکنو په درشل کې د بارک اوباما حکومت ددغه ستري فاجعې سره په بې حوصله ګۍ او سطحي برخورد کوي او ددغه ټیم د بې شمیره کسانو له جملې څخه چې یو ځل بیا په تقسیم د نعماتو ، لکه د مچانو په مرداری راټول شوي ، په پټو سترګو یو تن په اصطلاح داولسمشر په حیث وټاکي . دا به دافغان اولس په حق کې د اوباما (د امریکې د عملي سوسیال دموکراتیزم علمبرداري او د بشر دحقوقو حافظې ټولنې)داسې نه بخښونکې ګناه وي چې پخپل عمر کې به یې تلافي نه کړې شي !

د حرکت خپرونې

"پنځمه کلیزه"

د افغانستان،افغان اولس ،افغانیت او پښتونولۍ سره زما مناسبت ،لکه د حرکت دمفهوم سره ،د ځانګړي مستعار نوم ،د خپرونې د نوم او دعلمي تیزس د نوم په حیث درې اړخیزه ،د بل هر ارزش څخه با ارزشه او ددغه ارزشونو په وړاندې زما دریز یواځې دهغه شاعر په قول چې وایي:

چې زما د بڼ اغزي ته کاږه ګوري
وایم اور شوې د هغه په ګلستان

به همیشه یو شان پاتې وي. پنځه کاله دمخه ما د خصوصي مطبوعاتي فعالیت په پیل سره خپل دغه دریز هیواد ،خلکو ،خپل علمي تیزس او دنړیوالو ذات البیني مناسباتو په باره کې په لنډ ډول داسې فورمولبندي او دخپلې خپرونې له لارې مې د نړیوالو تر اګاهي او پوهاوي رسولي وو .

حرکت د یوې خپرونې نوم دې چې دمطبوعاتي نړۍ په ورشو نوي قدم ږدي. دغه نوم که پرون د شخصي یا کورني تخلص،نن د خپرونې دنوم او سبا ته به د پوهانو په شریکه هڅه په نوي فلسفي فکري محور ، نوي علمي څېړنیز متود او یا نوي فلسفي مکتب بدلیږي ،په ټولو حالاتو کې ددغه فلسفي ــ فزیکي

مقولې لوی جهاني تکویني ماهیت تل په نظر کې وو او اوس هم پدې عقیده یم چې حرکت د نوي فلسفي طرز تفکر نوم دی چې ټولې پدیدې او واقعیتونه یوائې د علمي منطق ،استدلال او مناسبتونو له مخې، پرته له ذهنیګریو، په پوره امانت دارۍ سره څیړي او د تل لپاره په علمي اصولو او قوانینو باور لري او ورته وفاداره پاتې کیږي.

دا نومونه به هیڅکله شخصي ځانګړې اړه ونلري او ویاړ به یې دهغه چا په نصب وي چې پدې لار کې زیات زیار وګالي، زیاتې بریاوې ترلاسه کړي او ددغه نوي فلسفي طرز تفکر د قوانینو او مقولو دفورمولبندیو په سیستماتیک تشکل او دیوه نوي فلسفي مکتب د ارګانیک علمي جوړښت په رامنځته کولو کې پایدار او چټک قدمونه واخلي. خو زما په عقیده دغه ډول پدیدې به همیشه د عصر او زمان د جمعي شعور مظهر او د حی علی الفلاح چیغه وي چې یوه تاریخي مرحله په بله اړوي، د اولسونو د قیودا تو کړۍ ماتوي ،نوې ساه ، نوې تحرک او نوي ازادي ګاني وربښي ، نو ځکه یې ویاړ او ګټې هم جمعي او شریکي وي.

دا خپرونه چې ټول سیاسي ،ټولنیز او اقتصادي مسایل به په عام ډول علماً څیړي خو په خاص ډول به د نوي فلسفي فکري نظر او لار تعقیبوي ، نو ځکه یې د « **حرکت** »په نامه نوموؤ . حرکت په عالم الاسباب کې د خدای د لوی علم د عامې قانونمندۍ او د هغې د ټولو خصوصي حالتونو په پروسه کې د ټولو پدیدو د ظهور او متقابلو اړونده مناسباتو د علت او معلول مسبب ګڼل کیږي. دا لوی جهان موجود دی ځکه چې متحرک دی او متحرک دی ځکه چې موجود دی.دا جهان

همغومره متنوع ،متفاوت ، رنګارنګ او متغیر دی لکه څومره چې حرکتونه متنوع، متفاوت ، رنګارنګ او متغیر دي. دا جهان همغومره ابدي دی لکه څوره چې حرکت ابدي دی.لوی خدای د خپل لوی علم د عامې قانونمندۍ له مخې د لوی جهان او حرکت متقابل ابدیت او موجودیت یو تربله سره لازمي ابدي علت او معلول ، قایم با الذات او خلل ناپذیر ګرځولي او یوائې د قضاء او قدر د لوی علم د جبر او اختیار له مخې په کې تغیر او تصرف ممکن ګڼل کیدی شي.

پدې ورستیو وختونو کې په افغانستان او د هیواد له پولو څخه بیرون ډیري خپروني خپریږي. هغه څوک چې په ایمانداري سره دغه کار سرته رسوي او هدف یې ټولنیز خدمت او سې ، مونږ یې هر کلې کوؤ. د دغه خپرونو په سرخطونو کې معمولاً ډېرې کسان خپله خپرونه ، مجله ، اخبار او داسې نور بې طرفه ، ازاده ، مستقل ، ملي ،اسلامي او داسي نورو نومونو باندې نوموي.زما په نظر ، هر یو نوم چې چا پرې خپله خپرونه ، ټولنه ، حزب ، اخبار ،سازمان او حتا خپل ځان نومولې ، په هره یوه نومونه کې مشخص طرف ، دریز ، مرام ، او هدف وجود لري. زه نه پوهیږم چې څه ډول مونږ د دغه څرګندو مفاهیمو ترشا اګاهانه ، ناخود اګاه او یا تجاهل العارفانه خپل ځانونه ،اهداف او یا خپل پاک او ناپاک ارمانونه پټوؤ ؟ حال دا چې دغه ډول د مفاهیمو تحریفاتو ، بدعتونو او نورو لکه انترناسیونالیزم او استعمار د توري پردې ترشا چې غربي نړۍ خپل امپریالیستي ناولي ارمانونه ترنن ورځې غواړي پټ وساتي ، یا هتلر د ناسیونال سوسیالیزم ، شوروي اتحاد د سوسیالیزم او کمونیزم او ځیني نور د پاکو دیني عقایدو اسلامیزم ،بودیزم

،عیسویت ، یهودیت او نورو څخه هم غواړي ناوړه استفاده وکړي ،د پاکو او مقدسو ارمانونو څخه دغه ډول غولوونکو هڅو او ناوړه ګټې اخیستنې لا پخوا رسوا شوي او حتا په ګرم بازار کې نور چلش نه لري.

مونږ ټولې دغه ډول پدیدې نسبي ګڼو ،نو ځکه له لومړۍ ورځې څخه وایو چې مونږ هیڅکله بې طرفه نه یو .مونږ ټاکلې او مشخص هدف، طرف او ارمان لرو . زمونږ طرف له هرڅه دمخه زمونږ ګران هیواد افغانستان ، افغان اولس، دهغوی ملي ګټې ،ملي رسوم ، عنعنات ،عقاید او مقدسات او وروسته له هغې بین المللي او عام انساني تعلقات او تعهدات دي چې په پوره ایمانداری به یې پلوي او دفاع کوؤ او نور به هم دې کار ته اړ باسو .

د ازادۍ، استقلال او ملي موقف په باره کې زمونږ نظر دادې چې دقضاء او قدر دعام قانون له مخې مطلق مختار او مطلق مجبور وجود نلري او هر اولس ، ، هر دولت او هر څوک پرته له امتیاز څخه مجبور او مکلف دي یو شان بین المللي عامه نظم ، منل شویو تعهداتو ،قوانینو او نورماتیفونو ته غاړه کښیږدي. دسر غړونو په صورت کې به زمونږ دریز دهمیش لپاره متقابل وي.

د ملي او بین المللي تناسب په سیالۍ کې به زمونږ موضعګیري دتل لپاره د بین المللي اصولو او قوانینو په نظر کې نیولو سره سره دملي موقف څخه د کلکې دفاع په طرف وي.

اسلام زمونږ دافغانانو او دیوه ملیارد څخه زیاتو مسلمانانو بر حق دین دی. مونږ د اسلام په مقدس دین پابند او کلک معتقد یو . د نورو ادیانو دپلویانو درناوې کوؤ ، په مقابل کې

یې دجبر او زور استعمال روا نه بولو او یوائې د «وما علینا الا البلاغ» اصل او حکم ته معتقد یو. خو هغه څوک چې په ناروا او سپین سترګتوب سره تروریزم ،بنیاد ګرایي او یا بل هر ډول خرافات د اسلام په نوم پورې تړي او پدې بهانه خپل ناروا سیاسي اهداف عملي کول غواړي ،زمونږ لپاره هیڅکله دمنلو وړندې او پدې باره کې سپیناوې خپله ملي او اسلامي دنده بولو .

مونږ افغانستان دټولو افغانانو ګډ کور بولو او کومې دښمنۍ او بې اتفاقۍ چې دمغرضو هیوادونو او دهغوی دلاسپوڅو لخوا دورونو قومونو تر منځ ایجاد شوې ،له منځه وړلو او دوروری دباوري فضاء درامنځته کولو لپاره به هڅه کوؤ. مونږ پدې کلک باور لرو چې دافغان اولس خوشبختي ، پرمختګ او پاینښت په ملي وحدت کې دي، افغانستان یو شان دټولو افغانانو ګډ کور دی . هغه به دسترګو دکسي په څیر دبین الافغاني او بین المللي منل شوؤ اصولو او قوانینو له مخې په پوره ایمانداری او تقوا سره ساتو .

مونږ دګاونډي ، اسلامي او دنړۍ دټولو هیوادونو سره د بین المللي قوانینو او اصولو سره سم سیال مناسبات او دوستي غواړو او په دغه اصولو پابندي خپله ملي ، اسلامي او بین المللي مسئولیت او دېن ګڼو او دمتقابل لوري څخه هم همدغه ډول تقاضا لرو .

مونږ په بین المللي منل شوؤ قوانینو ،اصولو ،تعهداتو ، منشورونو ،پریکړو ، ...باندې دټولو لویو او وړو هیوادونو یو شان پابندي غواړو او داکاردبین المللي نیکو اړیکو ،دتروریزم له منځه وړلو او نړیوالې سولې دتأمین عمده او اساسي اصل او

يوائيني ضامن بولو. نړيوال منل شوي قوانين ،اصول او نورماتيفونه چې په نړۍ کې د ټولنيز عدالت ، نړيوالې سراسري سولې او په سوله کې د ټولو نړيوالو د يوشان سوليېزګډ ژوند او دټولو افرادومساوي متقابل حقوق او وجايب تأمينوي ، منل او ملاتړ يې د هر اولس او هر چا لپاره يو شان حتمي او ضروري ګڼو.

پنځه کاله پوره مونږ د خپلو هيواد والو او دوستانود بې غرضه او بيشائيبه مرستو په ملاتړ دغه ارمان په پوره رښتينولۍ او امانتدارۍ سره روزلې او پاللې او لدې وروسته هم زمونږ دغه عزم او نيت نه ماتيدونکې او خلل ناپذيره دې.زه د خپلو دغو دوستانو او هيوادوالو دنيکو مشورو او ملاتړ څخه د زړه له کومي مننه کوم .

کوم شې چې ما ډير زوروي ،هغه په علمي سفرکي زما يوازيتوب دي. شک نشته دغه ډول علمي سفرونه معمولاً يوائي وي . خو داهيڅکله ددي معنا نلري چې څوک دي،د ملي ،قومي،ژبني،مذهبي او نورو تعصباتو او تنګنظرۍ له مخي،د علم څخه د کرکي دلايل ولټوي . زه ديوه افغان په حيث د علم او قانونمندۍ نه خبري کوم ، زه مدعي نه يم چې ټولي خبري مي رښتيا دي ،زه غواړم ستاسي انتقادونه واورم ، ما له لغزشونو او ښو ئيدو څخه وژغورۍ ، لا اقل يوه دحق خبره اظهار کړي ، له ما سره هرڅوک هر نيت او تعصب لرلي شي ،خو دعلم سره تعصب لرل بې معنا او بې مفهومه ځکه دې چې علم قضا ،ديتر منيزم او جبر دې ، او دجبر د تعميل مخنيوې هيڅوک نه شي کولې. دبلې خوا علم ټولنيزه پديده او او هيڅوک حق نه علمي

لاسته راوړنې خپل شخصي مال او متاع اويا په ځان او يا بل شخص پورې وتړي .نو په هغه صورت کې چې علم ټولنيزه او لاسته راوړنه اوسې او يوائې په ټولنيز مشترک ملاتړ او عمل تر سره او يوائې همدغه ټولنيز مشترک ملاتړ او عمل يې لازمي او کافي شرط ګڼل کيږي ، نو تعصب او تنګنظري ورسره په کوم دليل ممکنه ده ؟دعلم سره بد دځان سره بد او ښه يې دځان سره ښه دي.

کوم ازمايش او کومه جفاء چې د افغانستان په جنګي تياتر کي د افغان اولس سره نژدي ديرش کاله د نړيوالي اوداخلي افغاني مافيا لخوا دټولو منل شوو قوانينو او نورمونو په خلاف دوام لري ،هيڅ توجيه او دليل ورته وجود نلري او نه بې ګناه او بې دفاع افغان اولس ددي سزاوار ګڼل کيږي. په افغانستان کي اوسنۍ وضعه او حالت د جنوسايد او نسل کشۍ څخه پرته په بل ډول نشي تعريفيدلي. تر اوسه پورې ډير په جنګي جرمونو تورن جنګسالاران دافغانستان په جنګي تياتر کې وازمايل شول ،خو وضعه له يوې ورځې څخه بلې ته بدتريږي او دا ځکه چې د وضعې ښه کول د هغوۍ هدف نه دې. انګريزانو د خپلو پخو انيوناوړه اعمالو د ناوړه پايلو تجربو څخه ليکلي چې: افغانستان ته دلښکرو ننوتل اسان کار دې ،مشکل يې ساتل او له هغې څخه بد تر يې وتل دي . په برطانوي لښکرو بيا هغه پخواني قيامت راغلې دې. مونږ همغسې چې د افغانانو د مرګ ژوبلې پلوي نه يو ، د بهرنيانو مرګ ژوبله هم نه غواړو. معلوميږي چې بهرنيانو په افغانستان کې د لښکرو خو لا څه چې د قرارګاهو د ساتنې استعداداو توان له لاسه ورکړې دې ، نو ځکه يې دقوماندې د ګرځنده

هوايي محلاتو لپاره «اواکس» الوتکي استخدام کړي دي. افغانان زور نه مني ، يواځې ښه نيت مني. راشئ ټول خپل ښه نيتونه ددغه ستونځي د حل لپاره سره يو کړو. په غير صورت کې به يې پايلي لکه دتل په څيروي . د بلې خوا په افغانستان کې ستاسې ننني د نسل کشئ او غير انساني د جنوسايد پرو ګرامونه ، چې تاسې يې د خپلو خلکو څخه په هزار نېرنګ او فريب پټ ساتئ ، لکه څرنګه چې نړيوالو ته رسوا ياست ، خپلو خلکو ته به هم رسوا شئ.

دموکراسي او انتخابات

څه واده به دهغي خواري دختروي
چي نکريزيي خپلي ويني دځيګروي

سره ددې چې دموکراسي او انتخابات لازم و ملزوم او انتخابات ددموکراسئ لپاره لازمي شرط ګڼل کيږي ، خو په نننيو نړيوالو سرمايداري منا سباتو کې يواځې انتخابات دي چې دموکراسي يې د سرمايي په بې مفهومه بېروکراسئ او د حاکمې طبقې په ديکتاتورئ اړولې ده.

د قانون ،سياست ،حقوقو ، ټولنپوهني ،ټولنيز عدالت ،سولي ، دموکراسئ او ټولنيز سوکاله ژوند پوهانو ، پلويانو او مبارزينو پدې خبره اډو فکر ندې کړې ،کله چې دحکومت دبقاء عامل او وسيله (لکه چې د لغوي او اصطلاحي معنا او مفهوم څخه يې واضح او څرګنده ده) ، تحکم ، برلاسې ، واک ، اقتدار ،پوليس ،اردو او جاسوسي سازمانونه اوسي ، څه ډول دد موکراسئ په عامل او ضامن بدليدلې شي ؟ دموکراسي او حکومت دوه متضادي ديالکتيکي پديدي دي چې يو بل نفي کوي او سرمايه د حکومت دتحکم نا بکاره وسيله او عامل ګڼل کيږي.پوليس ، عسکر ، لښکر ، چاکر ، نوکر ،توپ ،ټانک ،طياره ، اداره ، قانون ،حقوق ، مطبوعات ، دموکراتيک

نهادونــه ، بنیادونــه ، ارګانونــه ، انــستیتوتونه او دیتــه ورتــه موسّــسات چــې د حکومــت څخــه د اولــس د نجــات ضــامن ګڼــل کیــږي د ســرمایي خاونــدان یــې د خپلــو ســرمایو پــه قــوت پــه اصــطلاح د خپــل منتخــب حکومــت پــه زور ، ددي پــه عــوض چــې اولــس دغــه ټــولې اداري پخپــل واک کــې ولــري ، حکومــت غــصب او پــه انحرافــي شــکل یــې د اولــس پــرضــد پــه ډیــر بــې رحمانــه شــکل پکــارو ي. دموکراســۍ هیڅکله وجود نــه درلــود او نــه بــه یــې ولــري او پــه اصــطلاح دموکراتیــک اســتثمار د تــاریخ پــه اوږدو کــې د حــسابي تــصاعد پــه کچــه نــه بلکــه همیــشه دهندســي تــصاعد پــه کچــه لــوړ تللــې دې . هــره دموکراســي یعنــي د معــین ټــولنیزــ سیاســي نظــام او تــاکلي متــشکل حکومــت دیکتــاتوري او دنــن ورځــې دګلوبــالیزم پــه کچــه حــاکمې طبقــې بــې حــدو حصر اســتثمار ګڼــل کیــږي. نننــي سیاســیــ ټــولنیزم نظــام یعنــي ننــي نړیــوال مونیپــولار امپریالیــستي حکومــت او اقتــدار ،یعني نړیوالــه ســرمایداري مافیــا او یــا پــه بــل عبــارت نننــۍ سراًســري نړیوالــه کرکــه او نفــرت ،تــرور ،وحــشت ،بربریــت او یــو تــر بــل وژنــه او بــا الاخــره عامــه تبــاهي. ځکــه چــې ســرمایدار ځــان او اولاد لــه لاســه ورکولې شي ،خو سرمایه نه.

نابغه عالم او شاعر ګل پاچا «الفت» لیکي:

پــه لښکــرو ، په عسکرو پهره دار
خــــزانې خپلې ساتلې شي سرکار
خو د عام نفرت نه ځان ساتلې نشي
پــه توپونـــو ، په ټانکونو زرهدار

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّـاسُ إِنَّـا خَلَقۡنَـٰكُم مِّـن ذَكَـرٖ وَأُنثَـىٰ وَجَعَلۡنَـٰكُمۡ شُـعُوبٗا وَقَبَآئِـلَ لِتَعَـارَفُوٓاْۚ إِنَّ أَكۡـرَمَكُمۡ عِنـدَ ٱللَّهِ أَتۡقَـىٰكُمۡۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِـيمٌ خَبِيـرٞ (١٣) ۞
ترجمــه : اي خلقــو بیــشکه مــونږ پیــداکړي یــې تاســې (ټــول اصــلاً)

لــه یــوه ســړي چــې (ادم) او لــه یــوې ښــځې چــې (حــوا)ده او ګرځــولي یــې مونږتاســې ځــانګې او قبیلــي قبیلــي لپــاره ددې چــې وپیژنــۍ یــو لــه بــل ســره بیــشکه چــې ډیــر مکــرم او معززلــه تاســې څخــه پــه نــزد دالله ډیــر متقــي ادب لرونکــې ستاســې دې.بیــشکه چــې الله تعــالي ښه عالم ډیر خبر دار دې.

پوښــتنه پیــداکیږي ،څــوک نــن پــه ټولــه نــړۍ کــې دغــه ارزش تــه ارزش قایــل دي؟کــوم یــو لــه دغــه ۴۳ جمهــوري ریاســت تــه لــه افغــاني کاندیــدانو څخــه د تقــوا ، کــرم او د خلکــو پــه نــزد د درنــاوي او اعتبــار خاونــدان دي ،پرتــه لــه دې چــې لــه خارجــه وارد شــوې ،اجنبــي ښــه خــدمت ګــذاره ،وطــن او اولــس دښــمنه اوســي ، پــه سلــو ، زرو فــسادونو ، خیــانتونو ، جنــایتونو او د پــردو ســره دوطــن او اولــس د سرنوشــت پــه ســر معماملګریوپــه دوســیو یــې ډیپــو ګــان ډک کــړي ،د پردیــو د ګټــو دســاتلو پــه خــاطر پــه ښکاره ډانګــې ګرځــوي او دمختلفــو استخباراتیــسازمانونو پــه اړیکــو لرلــو ویــاړ کوي.

هــو ! حکومتونــه پــه حقیقت کــې هغــه غــداران دي چــې خپــل ټــول روا امکانــاتو یــواځې پــه نــاروا ډول د خپــل حاکمیت او اقتــدار پــه لارکــې پــه کــار اچــوي . نــو ځکــه زمــونږ کاندیــدانود خــارق العــاده بې بنیاده او بې مورده

خــد متونــو لافــې لا ختمــي نــه وي چــې سمدســتي ولایتونوتــه د اولـــــسوالیو لوړولـــــو ، د وزارتونـــــو ، د جمهـــــوري ریاســـــت دمعــاونتونو او نــو رو امتیــازاتو پــه ســر د معــاملګریو خونــدور اوږده بحثونــو دوام پیــداکړ. پــدې صــورت کــې افغــان اولــس لــه دغــه ډول ټولټــاکنو او کاندیــدانو څخــه د څــه ډول خــدمت آو چــا لپــاره توقــع لرلــې شــي ؟پــه افغانــستان کــې ټــول میــشت خــارجي

قوتونه او مختلفي نمايندګۍ نه يو وار بلکه په وار وار د خپلو دغو زړو شاجانيانو په بې کفايتۍ او په افغانستان کې د اداري ،قانون ،حقوقو ،... او په کل کې د نظام په نشتوالي په وار وار اعترافونه کړي. که دا خبره سمه وي ، ټولټاکنې د کومو اصولو او نورمونو له مخې کيږي؟ د څه لپاره کيږي ؟ او څه ارزش به ولري ؟.

افغان اولس د جفا سزاوار ندې !

له درې لسيزو څخه زياته موده له هغې ورځې څخه تيريږي چې د افغان اولس پر ضد نا برابره او غير عادلانه جنګ دوام لري. په نړۍ کې د ټولو چارو ،اجرأتو او مناسباتو لپاره په ملي او بين المللي کچه ټاکلي قوانين ،اصول ، نورمونه او معيارونه وجود لري او دهغې له مخې ټولې چارې سر ته رسيږي . هغه څه چې د افغان اولس په سرنوشت او حق کې روا ګڼل شوي او هره ګړۍ او لحظه پيښيږي له هيڅ يوه دغه قوانينو ، اصولو او معيارونو سره سمون نلري. افغان اولس بې تعصبه ،بې ريا ، په ازادۍ مين او دټولو ملي او بين المللي منل شوو اصولو او قوانينو ملاتړې اولس وو او دې.زه نه پوهيږم د کوم ځنګل او کوم بربريت د قوانينو او اصولو له مخې ورسره کړه وړه او معامله دوام لري.

د درې لسيزو راپدې خوا په اصطلاح د نړۍ ټول متمدن ، پرمختللی او د سولې ، دموکراسۍ ، ټولنيز عدالت او د بشر د حقوقو پلوي او علم بردراه هيوادونه په شکل داشکالو د افغانستان په ټولو مسايلو او قضاياوو کې ښکيل او په مختلفو ډولونو د افغان اولس په وړاندې د نه بخښونکي ګناهونو عاملين او جرمي مدعيان ګڼل کيږي.دوی بې دليله او

بې موجبه دافغان اولس په حق کې هره جفا او ناروا روا ګڼلې او په یوه او بله پلمه، په غلطو او درواغجنو شعارونو ،په ناروا او ظالمانه ژستونو ،تاکتیکونو ، ستراتیژیو او نظامی اپراتیفی سوق الجیشیو افغانان تیر ایستلي او حتا د غم او ښادۍ په حساسو شیبو کې یې په نه جبرانیدونکو تلفاتو او غم ودرد اخته کړیدي. د روس د یرغل په وخت کې یې دافغانانو د حقه حقوقو ددفاع په بهانه ، افغان اولس څخه د سون دموادو په حیث ګټه واخیستله او نه یوائې دپخواني شوروي اتحاد څخه یې د ویتنام انتقام واخیست ، بلکه ټول د شرق او غرب ، کاپیتالیزم او کمونیزم ، امریکې او روسیې،C.I.A او K.G.B ذات البیني عظیم پرابلمونه د افغانانو د سرنوشت سره غوټه او د نژدې لس ملیونو شهیدانو .معیوبینو ، اواره افغانانو اود افغانستان د ټولو مادي او معنوي بنیادونو او شتمنیو د تخریب په ارزش یې میدان وګټه او په هغه بې حسابه تریلیو نونو ډالرو چې هر کال به یې د ساړه جنګ ، کمو نیزم پر ضد مبارزه او ددریم نړیوال جنګ د امادګۍ په لار کې مصرفولې ، نن د ګلوبال نړیوال مونو پولیزم اود پخوانۍ زړې استعماری ستراتیژۍ له مخې د نړیوال سراسري مونیپولار حاکمیت او سلطنت د لاسته راوړلو په خاطر یې د ژوند په ټولو اړخونو او ابعادو کې په پټو سترګو وحشیانه حملې دوام لري.

داسې وایې چې امریکایان په سیاست کې دوستۍ او دښمنۍ ته هیڅ ارزش او تعهد قایل ندي او په ډیره اسانۍ سره د هغې ځایونه سره یو په بل بدلولې شي ،پدې خبره کې اوس مونږ هیڅ شک نلرو .دروغ ،ناروا او ظلم د هغوی د سیاست

اساسي رکنونه او په دغه بنیاد هر ډول سازش او کمپرومایز د هغوی د سیاسي دکتورین اساسی قانوني جز ګڼل کیږي ، چې په افغانستان کې د هغوی د دیرش کلن سیاسي حضور په دوره کې مونږ ددغه ډول لغزشونو او خاینانه مانورونو عیني شاهدان وو . دوی په افغانستان کې دافغاني ټولنې واقعیتونه او حقایق هیڅکله په نظرکې نه دي نیولي ا و ارزش ورته نه دي قایل شوي. د بن په په کنفرانس کې ددې په عوض چې دملي وطنپرستو مشرانو ، روحانیونو ، د تحصیل اوتجربې لرونکوملي کدرونو څخه ټولنیز پراخ بنسټه موقت ،انتقالی ا وبالاخره منتخب دولت او نظام د یوه سیال بدیل په وجود کې جوړ او سیله معامله ورسره وکړي ،دروس سره معامله ګرې شمالي ټلوالې ،د قبرس په ګروپ او د پخوانی پادشاه محمد ظاهرشاه په پسیفي ډلې چې درې واړو ډلو هیڅ ټولنیز بنیاد نه درلود اتکاء وکړه او د هغوی په انتخاب سره یې خپل ناولې نیت ،چټل او ناولې سیاست او د خپل بازاري سودجویانه او آزمندانه لوبو په څیره خپل اصلي مخ ،ماهیت او اهمیت څرګند کړ . په افغانستان کې دامنیت دتأمین په خاطر دزرګونو موجوده نظامې جنګي ،ترانسپورتي الوتکو ،ټانکونو ،جنګي ـ تخنیکي وسایطو ،وسایلو، وسلو او دهر څه څخه مهم د سلګونو زروباتجربه او تحصیل لرونکو فداکارو او وطنپرسته افسرانو او سربازانو څخه په موقع ګټه ونه اخیستې شوه او تر الوتکو پورې ،ټانکونه ، او جنګي ـ تخنیکي وسایط تخریب او د پاکستان په کباړ خرڅ او ددې خاوری اصیل افسران او جنرالان چې داردو او حتا دمملکت د اداري جوګه وو ،نن هم د لارې په سر الوګان خرڅوي او ددې خاورې اصیل بچیان په خپل

ملک او یا نورو ملکونوکې اواره ګرځي. معلومیږي چې شعار یوڅه او هدف او عمل بل څه دي. نو ځکه په ملک کې نظام، اداره او قانون وجود نلري او نه یې په راتلونکي کې امکان او احتمال په سترګو کیږي. حال دا چې هر یو د دغه مملکتونو څخه پخپل ملک کې ترلې ټولنیز نظام، اداره او قوانین په ټول قوت سره حاکمیت لري. خو زمونږ په مملکت کې د همدغه « متمدنو» ، « پرمختللو» ، « ترقی پسندو» او « دموکراتو» هیوادونو په حضور کې ټول بنیادي افغاني ارزشونه رنګیږي او د همدوی سره په تباني، د همدوی په مساعدت او حمایي لاندې فساد، رشوت، اختلاس، د مخدره موادو قاچاق، غلا، انسان وژنه او انسان تختونه او ۱۰۰۱ نورې منفي پدیدي خورا لوړې کچې ته رسیدلي او لا لوړیږي او د افغاني ټولنې د ورځني ژوند دود او دستور ګرځیدلي. له هغې ورځې څخه چې ددوی منحوس قدمونه افغان سپیڅلې خاورې ته د امنیت، بیا ابادونې او مرستې په پلمه را ننوتې دي، امنیت په کلي ډول خپله بستره د افغانانو له خاورې او له جهانه ترلې او د دوی ددغه پالیسی له مخې چې « کور به ته وایې بیدار او سه او غله ته وایې ورځه پرې» نن په هیواد کې د ځنګل قانون حکمفرما، خو پره په هر صورت د افغان لوري په اوږو پرته ده. نن زمونږ د امنیت ساتونکي خپل ځانونه نشي ساتلې او خپلې قرارګاوې د هر خس او خاشاک او حتا د کډوالو د څادري ستر ځایونو تر شا پټوی او د خپلو مخالفینو د سنګرونو د بمبارد او ددوی په آندبچه ترسانک په خاطر پرته له دې چې له لوړې ارتفاع بمونه غورځوي، یا یې په بې پیلوټه بمی الوتکو وولي او یا پرې له لیرې ویشتونکو توپونو او راکټونو حملې وکړي، بله چاره

نلري. دا ډول تاکتیک، ستراتیژي او عمل د بیوسی او ضعف څرګندوی او په سیاسي ـ نظامي ادبیاتو کې ددې عمل ساده افاده او تعبیر نسل کشي ګڼل کیږي، ځکه چې د اهدافو تشخیص او تمیز پکې په هیڅ صورت ممکن نه دي او د کلي کور په اصطلاح ورته د ړندو غرګې یا ګوزار ویل کیږي. د بیا ابادونې د پروګرام له مخې ټول افغانستان په مقبرو بدل او هر ځای سره بیرغونه زړیږي او د عاجلو مرستو دولتي پروګرام یوائې دا شوې چې هر مقتول شهید په ۲۰۰۰ زره ډالره او هر معیوب په ۱۰۰۰ ډالرهپه بیه واخلي.

دې کې شک نشته چې پورتنی خبرې به مونږ د احساساتو له مخې کړې وي، پداسې شرایطو کې پرته له احساساتو، د تعقل فرصت چاته کله میسر کیدلې شي او کله ځای لري، خصوصاً، کله چې په وطن کې چارواکی یوائې د پرو ناروا چارو مسئولیت ولري او د صلاحیت پر ځای یوائې د خپل اولس زورول او شتمنیو لوټولو فرصت ورکړې شوې، او همدغه لوی غنیمت ګڼي. پردې هم د « به ما چی » له موقف څخه د ښو او بدو چارو او مسایلو سره یوشان بې تفاوته کړه وړه لري. یعنی چې په ملک کې پخپله چارواکي او د هغوی د چارو متولیان او مسئولین اعتراف کوي چې په ټولنه کې نظام، قانون، اداره، د ښو بدو تمیز او پوښتنه نشته، نو ایا په داسې شرایطو کې به منطق، منطقي فکر یا ارزونه کول بې مورده او یا پخپله دغه عمل بې منطقي نه وي؟ په او سنیو شرایطو کې ټولې خبرې پوچه ډرامه او مطبوعات د لعنتې پدیدي په حیث د حاکمې فاسدې طبقې د لاس حربه ګرځیدلې او ګټه یوائې هغه چاته رسي چې طرحه او برنامه ریزي کوي یې او ویونګو

یوائې پنځه ټنګې مزدوري غنیمت ګڼلې.

هو ! مونږ پدې هم پوهیږو چې افغانستان د ملګرو ملتونو ، د غیر منسلکو هیوادونو ، اسلامي ټولنې او اسلامي کنفرانس د غړو هیوادونو فعال او متعهد غړي په حیث د نورو هیوادونو په څیر ازاد او د مشابه حقوقو او وجایبو لرونکې هیواد دې. افغانانو تل د ملګرو ملتونو د بشر د حقوقو نړیوالې اعلامیې ،د امنیت د شورا میثاقونو او کانوانسیونونو ، پریکړو او تعهداتو ته ، پرته د نظامی تړونونو څخه متعهد پاتې شوې او په فعالانه او مسئولانه ډول یې منلې یا رد کړې دې . مونږ پدې پوهیږو ، ټول خارجي قوتونه چې زمونږ په هیواد کې حضور لري ، په خپلو هیوادونو کې یې د خوشبخته ژوند شرایط برابر کړیدي.دوی کولې شول مونږ ته هم همدغه ډول شرایط برابر کړي. دوی نه یوائې دغه کار نه دې کړ ې او نه یې غواړي، بلکه زمونږ د ټولو بدبختیو اصلي عاملین همدوی دي. افغانانو تل هڅه کړې د ټولو هیوادونو سره متقابل دوستانه اړیکې ولري ، دا یوائې اجنبیان دي چې تل یې افغانانو ته د دښمنۍ په سترګه کتلي او تل یې د اجنبې پرسته عناصرو په ګمارلو ،د افغان اولس پر ضد توطیي جوړې کړیدي .

د ۲۰۰۱ کال د ۹/۱۱ او خصوصاً د بن د بې بنیاده او بې مفهومه کنفرانس څخه را وروسته په حقیقت کې د همدغه بهرنیانو او د هغوی پورې تړلي بیګانه پرستو عناصرو د توطئو په نتیجه کې په افغانستان کې سیاسي ، اداري او حقوقي خلا ء ساتل شوې او په دې وروستیو وختونو کې د تش په نامه انتخاباتو په د سیسه د غه خلا ء نوره هم اوږده کړې شوه

تر څو فرصت طلبه ،استفاده جو او خاینو عناصرو لپاره د دې ختمه برابره شي ، چې وضعه د بعدي لاس وهنو لپاره دومره ویجاړه کړي چې بیا د جوړیدو نه وي.

پدې وروستیو وختونو کې د وضعې کنترول مشکل شوې او د هر چا څخه لاره ورکه ده. اروپایي او امریکایي لوړ پوړو چارواکو وقت وناوقت د افغانستان په لور منډې رامنډې پیل کړي او افغانانو باندې انتقادونه او ګواښونه له هرې خوا زیات شویدي ، چې که سمون رانولي نو خپلې مرستې به بندې او خپلې پښې به له دې ملکه یو ځل بیا سپکې کړي ؟دا پدې معنا چې ټوله ملامتیا او ګناه ګوندې د اصیلو افغانانو لخوا د ه او باندیني هیوادونه او د هغوی غلامان ټولی چارې په سپینو چینو او سپینو د ستکشو کې سرته رسوي،حال دا چې دوی هر یوه په وار وار خپل ځانونه او یو بل سره پخپله ملامته کړي دي. تهمتونه او په نورو د خپلې پړې اچونه هیڅکله د موجوده پرابلمونو د حل لار نشي پیدا کولې. ښه به داوي بهرنیان او د هغوی لاسپوڅي د افغاني ټولنې تاریخي او موجوده حقایق او واقعیتونه په پام کې ونیسي او د بین المللي متقابلو اصولو ،معیارونو او قوانینو ، کوم چې د همدغه هیوادونو په ابتکار تدوین او تدقیق او په ملي او بین المللي کچه منل شوي دي او تر هرڅه بهتر قرآني احکامو ته دې غاړه کښیږدي اوملامته او په فساد ککړ کسان هر څوک چې اوسې ،«داخلي یا خارجي» د همدغه اصولو له مخې د محاکمې میز ته حاضر او په عادلانه ډول دې دغه غمیزي ته د پای ټکې کښیښنود ل شي. په غیر صورت کې په دې هر څوک پوهیږ ي چې که په فساد او خیانت ککړ کسان ،د بشر د حقوقو ناقضین ، جنګي جانیان ، قاچاق

بران او خارجی جاسوسان په افغانستان کې د چارو د سمون جوګه وې، په دې تیره نژدې نیمه پیړۍ کې به په افغانستان کې هیڅ مشکل او پرابلم نه وې پاتې. اصلي خبره داده چې په لیوانو رمې نه ساتل کیږي، او تر څو پورې چې د افغانانو د موجوده غمیزي اصلي مجرمین په ملک کې د چارو او واک متصدیان اوسي نظام، قانون، سوله او امنیت نشي ټینګیدلې، ځکه د سولې تأمین او د مجرمینو محاکمه به همزمان پیل کیږي، او په نړۍ کې نه داسې احمقان پیداکیږي او نه داسې صادقان وجود لري چې په خپله خوښه د قدرت قمچینه له لاسه وغورځوي او زولنې په پښو کې واچوي.

د نوومبر د میاشتې په ۱۹ د پنجشنبې په ورځ د جمهور رئیس حامد کرزي او معاونینو د لوړې د مراسمو احساساتي خبرې او تخیلي وعدې یوې خوا د هرچا د خوښۍ او مسرت باعث او دلیل کیدې شو، خو بلې خوا ته همغه پخوانۍ زړې څیرې، د نړۍ د ګوټ ګوټ څخه ټول همغه زاړه یاران، زاړه ائتلافونه، شراکتونه، مصلحتونه، وړاندیزونو او پیرزوینو څخه په پخوانۍ زړه وضعه کې د بدلون څه نخښې نښانې تر سترګو نه شوې. پدې صورت کې دا اوسنۍ منډې رامنډې، ګواښونه، مانورونه او حتا د ډیپلوماتیکو اصولو او معیارونو په خلاف څرګندونې او ژستونه پرته له بلې پوچې ډرامې څخه بل ډول نه تعبیریږي او نه کومې مثبتې پایلې لرلې شي. فکر نه کوم تردې وروسته په افغانانو دغه ډول ناوړه وضعه څوک په اسانۍ تحمیل او و منلې شي. بلکه دا وضعه نن په ټوله نړۍ کې د هیچا لپاره د تحمل وړ نده او ددې اور لمن به په ټوله نړۍ کې هرې دروازې او د هر چا لمن ته رسي او هر څوک به هر

ځای په تړلو لاسونو او پښو او بیوسۍ سره پخپلو جامو کې سوځي. اور اوردې او په هره ځمکه او ځنګل کې چې پریووځي، هلته به لمبې پورته کیږي. غربیان به ډیرې هڅې وکړي په هره وسیله چې اوسي ددغه اور لمبې په افغانستاکې ایسارې وساتي. دا لکونه افسران او عسکر چې په افغانستان کې بې بندوباره، لجام ګسیخته او غیر مسئولانه په عملي سدیزم او جینوساید روږدي شوي، حتماً به دغه تجربې او تمرینونه په خپل ملک کې، په خپلو خلکو عملاً تکراروي، چې نخښې نښانې یې همدا نن پرون په سترګو شوي دي.

تیره ورځ د تلویزیون له لارې اعلان وشو چې په افغانستان کې ۳۱ ملیونه کسان ژوند کوي، ۳۱ کسان به ددغه وضعې پلوې نه وي. په نړۍ کې نژدې ۶ ملیارده کسان ژوند کوي، داسې وایي چې ددغه ډول وضعې پلویان او طراحان له ۳۰۰ تنو تجاوز نه کوي. ایا دا ټول متمدن بشریت دومره بېوسه او استغفر الله دومره احمق شوې چې د پنځو کسو د جادو او مسمریزم د تاثیر لاندې په رڼو سترګو ناخود اګاه ددغه جهنم په لور ځغلي؟ د وحشت او جاهلیت د وخت انسان پر دوۍ شرف درلود. هغوی که به کوم حیوان یا انسان ونیوه او خام به یې خوړ، نو په دوهم به یې غرض نه درلود. د تعجب خبره داده چې نن دوۍ په یوائې ځان بې مقصده او بې دلیله په ملیونو کسان وژني او هیڅوک حتا د پوښتنې حق نلري. د جاهلیت په زمانه کې چې انسان هیڅ ډول امکانات نه درلودل د علومو په لټه کې یې ټوله نړۍ ګوټ په ګوټ لټولې د نړۍ خریطې، د علومو اساسات او بنیادونه یې څیړلي او فورمولبندي کړیدي. نن چې بشر ټول امکانات په لاس کې لري، د تروریزم په نامه احمقانه

طرحه او یا بله پوچه ډرامه هر یو متمدن انسان ناخود اګاه مني .

مونږ افغانان په خپله وروری کې هیڅ پرابلم سره نلرو . د خارجیانو سره زمونږ پرابلم دادې چې زمونږ په خاوره په ناروا راننوتي او بې ګناه مو وژني . که دوی ووځي او ومو نه زوروی ، مونږ دوی سره هم هیڅ مشکل نلرو . معلومیږي چې په افغانستان کې کوم نه پخلاکیدونکې مشکل اولوی پرابلم وجود نلري.نو ولي په اصطلاح دا ټول متمدن بشریت د تا ویلي ، ما ویلي لفظي بحث د شخړې دحل له عهدې څخه نشي وتلې ؟ اوس مونږ په دغه حقیقت پوهیدلي شو چې په رښتیا نننې متمدن انسان له یوې خواڅومره بیوسه اوله بلې خوا څومره بې شرمه دې. هغه کارونه چې بشریت په افغانستان ،عراق ، فلسطین ، جهان او یا په ګوانتانامو ، بګرام ، ابو غریب او نورو زندانونو کې کړي او کوي یي ، چې سپې او خنځیر به یي هم و نه کوي. شک نشته ډیر خلک ځیني وخت عقل له لاسه ورکوي او هر ډول کارونه کوي چې هم ځان شرموي او هم جهان. عادي دود او دستور دادې چې دا ډول کسان په ځنځیرونو تړي او په ټولنیز لحاظ هم ورته دقانون ځنځیر ، زندان او حتا په قانون کې د مرګ سزا ګانې هم په نظر کې نیول شویدي.

دنننې عصر علاج ناپذیره او نه جبرانیدونکې پرابلم د انساني ذاتي ذهني نیمګړتیا اونننی علمي ،تخنیکې ،اقتصادي او دژوند په نورو اړخونوکي چټک پرمختګ تر منځ اساسي تضاد جوړوي. ټولنیز ذهنیت او شعور ددغه انکشافاتو څخه ډیر وروسته پاتې کیږي او په نتیجه کې په نه پخلا کیدونکي تضاد باندې بدلیږي. انساني ذهنیت دخپل تکامل په مسیر کې مختلف بدلیدونکې پوتنسیال او امکانات

لري. یعنې چې دخپل تکامل دمسیر په لومړی مرحله کې خورا زر بدلیدونکې خاصیت لري ، په دوهمه مرحله کې بطي کیږي او دانعطاف له قوس اوړي او په دریمه مرحله کې مخ په زوړ ځي (انحطاط مومي) . ددغه ډول خاصیت برعلاوه انساني ذهني خټه د بل هر مادي موجود په نسبت دزیات عطالت درلودونکې ده. ځیني وختونه دغه عطالت تر دې اندازې زیات وي چې په پایداره ، نه بدلیدونکې دینامیز باندې بدلیږي یا په بل عبارت متحجر او منهمک پاتیږي . حال داچې د علمي ،تخنیکې او اقتصادي پرمختګونو سره سم ټولنیز اړیکي هم باید بدلون ومومي. په غیر صورت کې وروسته پاتې مناسبات او اړیکي د نومورو پرمختګونو مخه نیسي او د پښو زولنی یي جوړیږي . خو حاکمه او واک په لاس طبقه د ذهني تحجر له مخې د اړیکو بدلون نه مني او په خپل ټول قوت ، ټولو دسیسو او جهالت سره د بدلون مخه نیسي. په نتیجه کې نه پخلا کیدونکې متضاده مبارزه په حاد ترین شکل سره پیل کیږي. دانسان د پیدایښت له ورځې ترننه پورې ، د اقتصادي اجتماعي نظامونو په بدلون او تکامل سره ،ټول ټولنیز مناسبات په جبری شکل سره بدل کړې شویدي. نن دکار د ټولنیز خصلت اوخصوصي ملکیت اود انساني ذهنیت او علمي تخنیکي پرمختګ تر منځ تشه اسفل السافلین جوړه شوې ، دمړښت او فقر تر منځ تناسب په تیرو ۷۵ کلونو کې له ۳ : ۱ څخه ۷۵ : ۱ ته رسیدلې ،د مختلفو مالیاتو ، بیمو ،قیمتی او نورو مصارفوکچه ورځ په ورځ لوړیږي او دټولنیزو خدمتونو کچه چې په ځیني هیوادونو کې اصلاً دغه مفهوم وجود نلري ، په پر مختللو هیوادونو کې هم له یوی ورځې څخه بلې ته د صفر په

لورچټک تقرب کوي او په نړۍ کې

موجوده بحرانونه، تضادونه ،او پرابلمونه د سرمایي دلیونیانو له واک او کنترول څخه وتلي دي. نن د بشریت اساسي کمبودي او تشه، که شخصي ده اوکه ټولنیزه ، علمي او کلتوري بڼه لري او سرمایه په ټولو بوقلموني اشکالو او ماهیت سره د هغې د ډکولو ، اقناع او ارضاء څخه پاتې راغلې ده . نړۍ نن د علم ،پوهې ،کلتوري نیمګړتیاوو ، بحرانونو او تضادونو کې ښکیل او په فردي او اجتماعي لحاظ ددغه تشې د انعطاف په خورا لوړو قوسونو کې لار وهي .دنړیوال کلتوري انقلاب ذهني او عیني شرایط اماده او یوائې د پروفسیو نالیزم له لارې د کلتوري عدالت او انصاف په تحقق سره ټولنیز عدالت تأمینیدلې او نړیوال په حقه سره د حتمي تباهۍ څخه د خلاصون لار میندلې شي.

افغان اولس کله هم زور ته نه دې تسلیم شوې، دا ځل به هم تسلیم نه شي!

په غربې یا په اصطلاح متمدنه نړۍ کې ټولنیز دودونه، عنعنات، رواجونه ،لفظ ،قول ،وعده ،قسم او دیته ورته ټولنیزو تعهداتو باندې باور او دریدل د وروسته پاتې ټولنوزاړه پاتې شونیي مناسبات ګڼي او په نوې سرمایداري امپریالیستي او دهغې په ګلوبال او سوپر ګلوبال مرحله کې په کلي مردود ګڼل کیږي او پابندي پرې پرته له ساده لوحانه،نائیف او وروسته پاتې والې شوم میراث څخه بل څه نه شي منل کیدلې.

په دې متمدنه او اصطلاح دموکراته نړۍ کې سیاست ته،هغه چې باید د اولسونو سرنوشت و ټاکي ،هغه چې باید په خورا لوړه کچه د نړۍ داولسونو ذات البیني عادلانه او منصفانه مناسبات تعین کړي ،هغه چې باید د ظلم او ناروا د مخنیوي په خاطر د بشر د یوشان حقوقو د تأمین معیارونه ،نورمونه ، کچې او ارزښونه معلوم کړي ، ... ،چټله لوبه او معامله ویل کیږي.

هو !هغه چټله لوبه چې ۵۰۰ کاله پخوا یې په فیودالي زړو مناسباتو کې ریښه وځغلوله، چټل انسانان په کې ښکیل او دپاکو، با تقوا، مومن او شریفو انسانانو په سرنوشت یې بې شرمانه لوبې پیل کړې. دوی رښتیا هم له ابتدا څخه دا چټله لوبه د نسل کشۍ او په پټو سترګو د عامه شتمنیو د غصب او چورو چپاول په بنیاد پیل، چې خورا ارزانه او ګټوره معامله ګڼل کیږي او نن یې ورته خورا مناسب چټل نوم «سرمایه» غوره کړ، چې پرته له دغه ناروا او چټلو مفاهیمو بله افاده هم نلري. کاشکې د علمي -تخنیکي پرمختیا، د عامه ښیګڼو ټولنه، له استثماره پرته نظام، د ډلییز کار او ښیګڼې نظام ...، او یا بل داډول مناسب بشردوستانه نوم یې ورته غوره کړې وې.

اوسنۍ علمي -تخنیکي پرمختیاوې خپلې ځانګړې مادي زیرمې او بنیادونه، حقوقي او قانوني ارګانونه، بشري مناسباتي معیارونه، نورمونه، قوانین، سازمانونه، انستیتوتونه، متقابل مسئولیتونه، صلاحیتونه، تعهدات، متقابل حقوق، وجایب او پابندیو ته ضرورت لري چې باید ایجاد او عملاً د مربوطه ارګانونو له خوا یې پام لرنه او ساتنه وشي. دغه ارګانونه عملاً ټول وجود لري، خود څو ټنګو ناچله، تورو او بې ارزښه پیسو په بدل کې د سرمایدار په ولکه کې قرار لري او په حقیقت کې قانون د قانون، حقوق د حقوقو، اداره د ادارې، ... او نور باالذاته او في نفسه د ځان پر ضد دنابودۍ حربه او وسیله ګرځېدلي ده. ځکه چې نظام پخپل محرک او خپل خره چپه سپور دی، د سرمایې څخه د بشري عامه ښیګڼو تأمین د وسیلې وسیلې په حیث نه، بلکه د شخصي هدف او شخصي اهدافو د لاسته راوړلو د وسیلې په

حیث ګټه پورته کیږي او سرمایدار پرې د شخصي ملکیت په حیث پخپله خیټه اچولې او سرمایه پخپله د سرمایې د تولید وسیله ګرځېدلې او زیار ایستونکې انسانان له دغه پروسې څخه تقریباً په کلي ایستل شوي دي، حال دا چې سرمایه ټولنیز محصول، ټولنیز ملکیت او په ټولو خلکو پورې د ډلییزو او دعامه خیر ښېګڼو د تأمین په خاطر، اړه لري. شخصي ملکیت هغه دي چې د خپلو متو په زور او د تندي په خولو ګټلي شوي وي نه دا چې یا یې پخپله او یا یې پلار نیکه په غلا، چور چپاول او یا په ظلم او ناروا را جمع کړې وي. د غلا، چور و چپاول، جوړ جاړي او په پټه پنا د سرمایدار د ناروا ګټې څخه پرته، په عادي ورځنۍ تعامل سره، د سرمایدار، د کار فرما په حیث او د متخصص او غیر متخصص کارګر تر منځ معاملو کې ټوله ګټه د شخصي مال په توګه، سرمایدار ترلاسه کوي او هر کارګر هم یوازې د شخصي مزد په حیث خپله برخه ترلاسه کوي. خو دا چې هر متخصص او غیر متخصص کارګر د ټولنې له خوا روزل شوي، او اوبه، هوا، چاپېریال او ډېر نورو توکو څخه چې ټولنیز مال او سهم ګڼل کیږي، چې سرمایداریې باید حق ادا کړي، خود خپلې دغه یو پر څو ملیونمې ذرې په عوض د نورو هیوادوالو څو ملیونه حق څخه ناوړه وړیا ګټه اخلي او په خپل جیب کې یې اچوي. خورا سرسام اوره ګټه چې سرمایداریې د سرمایې د ناروا تزاید او حکومتونه یې د خپل تحکم او استبداد د دوام په خاطر د افرادو او اشخاصو د تطمیع، اضافي بې ځایه مصارفو او یا زراندوزۍ په خاطر، دارزښې اسنادو او تورو پیسو د چاپولو او صدور له لارې د هیوادوالو حق حلالې شتمنۍ غصبول او په اوسنیو شرایطو کې کله چې

سرمایدار او حکومت سازشکارانه او متفقانه د امنیتي قواوو سره په تباني کې د خلکو پر ضد ، د همدغه تورو پیسو په قوت موضع ونیسي او په نه ماتیدونکي سنګر او بالا حصار بدل او په پای کې په نړیواله کچه د سرمایي او حکومت په سوپر ګلوبال مافیایي طاقت باندې بدل شي. مونږ نن عملاً د دغه ډول یوې پروسې چې په نړیواله کچه استحکام پیدا کوي، شاهد یو او که همدا نن ،چې عامه اګاهي او شعور نسبي عمومیت پیدا کړې ، د دغه ناوړه پروسې د ناوړه عطالت په مقابل کې د مخنیوي او عکس العمل تدابیر ونه نیول شي ، سبا به مشکل او یا به نا ممکن اوسي. پخوا له دې چې پیسې خپل فزیکي موجودیت او ارزش په کلي توګه له لاسه ورکړي ،نړیواله مافیا هڅه کوي د پیسو د دغه فلکسیبل (ارتجاعی) موقفاو خصلت څخه څومره چې ممکنه

وي ، غواړي اخري ګټه پورته کړي او د همدې کار لپاره ټول نړیوال امپریالیستي او مافیایي قوتونه ، په ظاهر کې افغانانو لپاره د پخواني شوروي اتحاد او د نړیوال کمونیستي نظام د ړنګولو په خاطر د «احسن» پاداش ، خو په حقیقت کې د نړۍ په هر لحاظ د غه ستراتیژیک جیو پولتیک موقعیت ،او تر اوسه پورې د پټې خزانې مرکز او بالا حصار افغانستان ته راټول شوي ، تر څو د خپل چور او چپاول په تورو پیسو اخرین قمار ووهي او د نړۍ په هر لحاظ ، دغه ستراتیژیکه کې ،چې هر غشې به یې دلخواه هدف ویشتلې شي ، خپلې منګولې ښخې کړي . دوی څومره په اغماض او مکارۍ سره د سمسرۍ غوندې د ترمو او ښکو په تویولو سره د څوتنو بیګانه پرستو په مرسته افغاني معضله په کثیر المجهوله سیاسي معادله ،

منطقوي لویه غمیزه او د بې ګناه انسانانو د تباهۍ په لا علاجه وباء بدله کړې ، په دې معنا چې ،شپږ څلویښت د نړۍ ستر هیوادونه په افغانستان کې هر اړخیز نظامي او ملکي حضور لري او پاتې ملکونه هم د افغانستان په مسئله کې بې طرفه او بې علاقې نه دي ،بلکه د مدعي په څیر خپل اهداف او ګټې د غوښیني ذرۍ په خاطر څاري او د نظر لاندې یې ساتي. په حقیقت کې د نړۍ ټول هیوادونه د خپلو لسګونو رنګارنګ جاسوسي سازمانونو له لارې فعالیت کوي ، ځانونو لپاره خپل خپل جاسوسان او د خپلو ګټو ساتونکي روزي ،په مناسب غوره ځای کې یې ځای پځای کول غواړي ، ساتنه یې کوي او وخت په وخت یې د رتبې او مقام څارنه او غمخوري کوي. نن د همدغه بېځایه خپلو او پردیو غمخوریو له برکته د اردو ،څارندوی او امنیت په صفوفو کې عسکر او بریدګي نه په سترګو کیږي او شکر ټولو یې بې سواده جنرالانو ، ډګر جنرالانو ،ستر جنرالانو او مارشالانو لوړو رتبو ته ارتقاء پیدا کړې او خپل «مقدس» خدمت ته یې ملا تړلې ده. په افغانستان کې د پخوا په څیر ۷ ولایته نه دي ،د خدای په پیرزوینه هره اولسوالي ولایت او هر کلي اولسوالي جوړه شوې او که دوه کرته بیا ټولټاکنې وشوې ، پاتې کلي به هم څه کرزي صاحب او څه زمونږ خارجي «دوستان» په لایتونو بدل کړي ،یو بې سواده په وطن کې نه دې پاتې چې لا اقل یو ځل دې د ولایت ، معینیت ، وزارت او د جمهوری ریاست مشورتي مقام ته نه وي رسیدلې .کار اوروزګار ته به ضرورت نه وي او که ضرورت هم پیدا شي ، دغه بیچارګان به پرې څه پوه شي او بل دا چې هغوی خو د کار لپاره نه دي ، بلا تشبیه په جنتي ژوند کې کار وجود نه لري. نور

به یې ګټې او دوی به د نورو ... خوري. دا ډول ده د افغاني کثیرالمجهوله سیاسي معادلې ډېره پیکه شمه. خو ددې ټولو خبرو سره سره مونږ په دې عقیده یو چې هره سیاسي معضله د حل سیاسي لار لري ، پدې شرط چې ثوک ورسره سیاسي کړه وړه ولري یعنې چې د قضیې حل دهغې په اساسي غوټه او تضاد کې ولټول شي . په غیر صورت کې ، خوپخپله زمونږ دا نا بللي «دوستان» وایي چې افغانانو په تاریخ کې کله هم زور نه دې منلې . مونږ هم وایو چې نه یې دې منلې. خو دوی وایي چې دا کرت یی حتماً پرې منو او ځکه ټولې نړۍ سفر برې اعلان کړې او دافغانستان په جنګي تیاتر کې وضع الجیش لټوي . خو مونږ په دې کې هیڅ شک نه لرو او وایو ،تر اوسه چې افغانان هیڅ زور ته نه دي تسلیم شوي ، دا ځل به هم تسلیم نه شي.

بهرنیانو دا دیرش کاله افغانان په دروغو وغولول ، ۱۰۰۱ وعدې یې ورکړې ،خویوه یې هم رښتیا نه شوه. له هغه ورځې ثخه چې یې سرمایه خپل هدف ټاکلې ، رښتیا یې په خوله نه شي راتلای. سرمایه یواځې په دروغو او غبن پیدا کیدلې شي. د لندن په کنفرانس کې هم ډیرې وعدې وشوې چې د مخالفینو سره به روغې جوړې ته کښیني ،خو د هغوی د سرکوب په خاطر بارک اباما ۳۰۰۰۰ تازه دمه خاص تربیه شوي دریایي عسکر راواستول چې د ناتو دعسکرو سره یوځای په «مارجه» کې د سولې د خبرو وعدې ورپر ځای کړي. دوی د سولې تر شعار لاندې جنګ کوي ، دامنیت تر شعار لا ندې امن د ځمکې په مخ نه پریږدي ، د بیا ابادونې تر شعار لاندې ښارونه ،کلي ، باندې ، ولاړه لوټه او د بشر د تمدن په نوم کوم اثر دځمکې په مخ بل چاته نه پریږدي.دوی تجاهل العارفانه ،ساده لوحانه او ډیر

معصومانه تظاهر کوي چې ګوندی په افغانستان کې یې وضعه له کنترول ثخه وتلې ده (او رښتیا هم وتلې ده)او خوشباوره افغان اولس خو لا څه چې زمونږ عالم روشنفکر قشر هم ورسره دا مني او دهغوی د رښتینولۍ په خاطر یو

ستیژ ترې خلاص نه دې او په بیهوده خبرو حقایق تحریفوي ، داصلي مسایلو ثخه د خلکو مخ بل خوا اړوي او هم خپل او هم د نورو وخت ضایع کوي.ځکه ثوک دا منلې شي چې دوی په رښتیا د وضعې له کنترول ثخه عاجزدي.خویو ځل په رښتیا هم داسې معجزه ونه شي چې « مارجه »د نړیوال عادلانه پروفسیونالیزم د نړیوال سراسرې کلتوري انقلاب د سرچینې په وضع الجیش بدل شی. دا خبره د یقین او امکان ثخه څه ډیره خو هم نه ده !

بهرنیان اود هغوی لاسپوڅي کورني چارواکي پریږده چې دروغ ووایي ،اولس خو په دغه پټو رازونو نه پوهیږي او د اولس په خپل وخت اګاهي او پوهاوې خو درونآندو دنده او رسالت دې ، ولې مونږ خپل رسالت سرته نه دې رسولې ؟که مونږ په رښتیا ددغه رسالت د احساس درک درلودلې او ځانونه متعهد هم ګڼو ، نوکه لا اقل یو سلول د وطنپرستۍ مو په وجود کې موجود وې ، باید **دعبثو خبرو ثخه تیر ، ګونګه روژه مو نیولې وې اود ړندو چشمکېمو په سترګو ګرځولې ! ! !**

کاشکې مونږ پدې وسیله د مسئولیت او شرم ثخه دخلاصون لار درلودلې. کاشکې دغه بیچاره اولس د لاس دتنباکو او د زړې بوډۍ د

سپږسیو د وریشلو ټنګی زمونږ د انجنیری، ماستری، دکتورا او پروفیسری په تحصیلونو نه وې مصرف شوې او هغوی په دې انتظار کې نه وې چې: «زما لالې به سپاهې، جمعه دار، کمال دار او زما د ننګ او ناموس د ساتنې ذمه وار شی» .کاشکې دغه خوشباوره اولس زمونږ هرې غولوونکې چیغې ته لبیک نه وې ویلې او دغه ګنده تخمونه یې له ځانه رټلي وې.

ایا د وطنپرستۍ او صداقت ذمه وار یوازې بې سواده اولس دې او دالفبا زده کړه، چې پخپل خیر او شر ځوک پوه شي، حتماً د بیګانه پرستۍ او اولس او وطن ته د خیانت سره تړلې ده؟ پخوا چی به مونږ کوم لیونې ولیده، ټولو به ویل دا دانګریز یا پاکستان جاسوس دې. ځینو به ویل چې، یوه انګریز له ځانه ځخهپه دروغو ملا جوړ کړې وو. لکن نن راته روغ رمټ، تر ټولو هوښیار او تر ټولو خاین، جنایتکار، دبشر دحقوقوناقضین په ریاست جمهوری، کابینه، پارمان، قضاء او دحکومت په لوړو پوستونو کې ناست او هره ورځ حامد کرزې، اوباما، براون او نور ترې د هر ستیژ پر سر شکایت کوي، خوملاتړ ترې هم کوي، او هغوی هم افتخار امیزه ایستلی توره د هر ستیژ په سر دخپلو متولیانو د ګټو ددفاع ځخه تیریدونکې نه دې بلکه د پارلمان په وړاندې هر یو یې د هغوی د جاسوسي سازمانونو په غړیتوبونو اعترافونه او ویړ کوي.

مونږ که پدې پوره نه پوهیږو چې په لیوانو ځوک رمې نه ساتي، یا جنایتکاران، د بشر د حقوقو ناقضین، بیګانه پرستان، مفسدین او... که واک په لاس کې ولري، په ملک کې نظام، اداره، امنیت، قانون او... تحقق نه شي پیدا کولې، نو

زمونږ بهرني «دوستان» چې د دولت داری اوږد تجربې لري او دموجوده بشری قوانینو د تدوین تور هم دوی په ځان پورې تړي او په نیمې پیړۍ وراووختې چې په یوازې ځان د نړیوالې واکمنۍ تجربې کوي، ولې د قضیې دعاجل حل لپاره د تجربه شوو تجربو او لارو چارو ځخه کار نه اخلي؟ دا داسې عمل دې چې پیل به یې بې له شکه په دوی پوری اړه لري، خو پای به یی ددوی په واک کې نه وي! د یوه نظام رنګول ډیر ساده او اسان کار دې، خو بیا ابادونه یې د ډیرو نسلونو او پیړیو عمرونه پکار لري!

ننني افغانی معضله د ډیري پیچلتیا او مشکلاتو سره سره ډیره ځرګنده او ساده هم ده. که د تیرو وړو غټو خبرو ځخه تیر او معضله نن چې څه ډول ده، تعریف کړو چې: د تیرې دیرش کلنې ناوړه وضعې او ناوړه شرایطو په نتیجه کې جنګ دوام لري، په هیواد کې نظام، اداره، قانون وجود نه لري، ذات البیني قومي، مذهبي، ژبني، سمتي او نور تعصبات او دښمنۍ لوړې کچې ته رسیدلي، فساد، رشوت، اختلاس، غلا، چور چپاول، اختطاف، په وړو او زړو، ښځو نرو جنسي زور زیاتې د تحمل او حوصلې ځخه وتلې، د شخصي او دولتي دارایي غصب ورځنې عادي کار او چار ګڼل کیږي او پوښتنه یې نه شته،...

د جنګ د پای، د ټولو نیمګړتیاوو د له منځه وړلو، د امنیت د تأمین، د نظام د جوړولو او بیا ابادونې په خاطر د ملګرو ملتونو او امریکې په مشرۍ نړیوال نظامي قوتونه او ملکي سازمانونه او اداري د بیلیونونو ډالرو سره دا اته کاله کیږي چې راغلي، خو چارې په هر اړخ او جهت کې د بهبود په عوض د ډیرې ورانۍ او خرابیدو په لور رواني دي او شک نه شته چې په

افغانستان کې یو ځل بیا بشري ناورین رامنځته او پردي خپلې پښې له دې ځایه په تیښته سپکې کړي.

داچې ولې امریکې د شوروي اتحاد د ړنګیدو څخه وروسته افغانان د نزعې په حالت کې پریښودل د کوم چا په برکت چې د یکه تازې شاهنشاهۍ د تخت د اشغال په خاطر یې عجله وکړه ؛

دا چې ولې د امریکې دولت د ۲۰۰۱ م کال د سپتمبر د یوولسمې د نیویارک د تجارتي مرکز د ناوړه پیښې په تور د جزا وړ افغانان وبلل ، حال دا چې عاملین پاکستانی الاصله او عربی الاصله امریکایي او انګلیسي او سیدونکي وو چې د همدغه ملکونو پاسپورتونه یې لرل ؛

داچې ولې د بن په کنفرانس کې د افغاني ټولنې حقایق او واقعیتونه په نظر کې ونه نیول شول او د پنځو « کسو » په کچه په داسې حساسه مرحله کې د یوه لوی مملکت او اولس سرنوشت ورو سپارل شو ؛

یا داچې څه ډول ممکنه ده چې ، داتو کلونو په موده کې د نړۍ ټول او په خاصه توګه ستر پرمختللي هیوادونو په هیڅ اړخ کې حتا خورا کوچنې موفقیت لاس ته رانه وړې شو .

که دوۍ وایي چې بې وسه دي ،نو څوک به یې په کوم دلیل ومنلې شي ؟

که قصدي او عمدي لوبه او معامله وي نو د کوم رښتیني افغان لپاره به د منلو وړ وي ؟

مونږ پوهیږو چې هم افغانان او هم د افغانانو بهرني ملاتړي« دوست» هیوادونه نن د لوی مشکل سره مخامخ دي. پکار دا دي چې په هیواد کې ،ګاونډیانو او نړیوالو ملکونو سره په ګډه د سولې ، امن او خپلمنځې عامه ګټو او سولییز ګډژوند لار

غوره شي. نن هم په مشکلو مسایلو کې د حل لارې د پیدا کولو په خاطر بهرني او کورني مسئولین اولس ته مراجعه کوي. افغان اولس د خپلو کورنیو او نړیوالو شخړو د حل لپاره خپل دود ،دستور ،تړې ، تیرې ،... آن تر لویې جرګې پورې مقررات لري او همیشه یې نظامي او ملکي چارې پخپله حل کړیدي.

تر او سه پورې اولس ته رښتیني مراجعه نه ده شوې او هر څوک ،که خپل دې او که پردې ، یوازې په دروغو او درغلۍ ور سره چلیدلې دې. دا اولس غولول د ځان غولول دي. د اولس زور د خدای زور دې. اولس ته د صداقت له مخې مراجعه پکار ده.

افغان اولسه ! که خپل دې او که پردې ،چې په دروغو درسره چلیږي !

یوازې د خپل ملي وحدت په مټ او طاقت کولې شۍ هغوۍ د رښتینولۍ ډګرته راکاږۍ او لکه د همیش په څیر عادلانه سیاله لوبه او سپیناوی ورسره وکړئ.

جرګه ـ مشورتي ؟ که حُکمي ؟

دفارسي ژبې یومتل دې چې: «احتیاج مادر ایجاد است »،نو دجرګې دود او دستور هم مونږ افغانانوته له ښې ورځې نه دې راپاتې.که له یوې خوا افغانستان ،چې د شمال او جنوب ، شرق او غرب ترمنځ یوائینې د تلوراتلو مناسب څلورلار او معبر اود هر سیاح ، نوښتګر څیړن ، عابد ،صوفي ،راهب ،بنجاره او تجار د تلو راتلولار او تمځای وو او هره نغده او نسیا سودا همدلته کېدله ،هره عقیده او مفکوره په دې خاوره کې خمیره او پخلي ته رسیدلي او دهرچا لپاره په قابل هضم مړی بدله شوې ، له هرې ورځې نه بلې ته مولانا ، ابن سینا ،البیروني ،سید جمال الدین ،فارابي ،رازي ،بیهقي او ډیر نور زیږیدلي او په نړیواله کچه د سترو خدمتونو او شهرت جوګه شویدي ، دله بلې خوا د هر یرغلګر لار هم له افغانستان څخه تېرېدله او نن هم لا د نړیوال جنګ جنګي تیاتر پاتې او یوائې افغانان د مقاومت او اصطکاک د غوټې په حیث پکې سولیږي اود سونګ د موادو په څیرپکې سوځي .د پیړیو په اوږدو کې افغانانو نه دي کړې شوي پخپل ملک کې با ثباته مرکزي حکومت او متناسباً خپل اداري ، حقوقي او قانوني ارګانونه ، اداري ، موسسات او انستیتوتونه ولري او و یې ساتي ، او وضعه لکه نن چې څه ډول دوام لري ، دتاریخ په اوږدو کې هم

همداسې وه. بیګانه پرستانو همیشه خاینانه معاملې او مزې چړچې کولې او ددغه نا بکاره وضعې ددوام په خاطریې په هیواد کې فاسد او نابکاره نظام ساته اونه یې غوښتل په ملک کې مرکزي نوې حکومت ،اداره ، قانون اونظم برقراره شي. وطنپرستان مجبور وو دحکومت سره موازي اولسي خودګردانه ټولنیز نظام ، اداري ، قوانین ، دفاعي تشکیلاتي سیستمونه جوړاو د وطن او اولس دپت او عزت دساتلو په خاطر توره په لاس د کورني او بهرني دښمنانو په مقابل کې وجنګیږي . په دې ډول د افغانستان په ګوټ ګوټ کې مستقل خود ګردانه ټولنیز نظامونه ، اداري ،قوانین ، دود ،دستور ، محلي قومې او سراسرې ملي جرګې او په کل کې خود ګردانه ملي افغاني دموکراتیک نظام او اړونده محلي مردمي (خلکو) ، قومي او ملي سراسري ټولنیز دموکراتیک اولسي مناسبات ټینګ او دهغې په هڅه او مټ په مټ دملي وحدت په قوت د واحد شعار «یو دټولو اوټول د یوه په لاتړ» د واحد وطن او اولس دشریکو ګټو د ساتنې ضامن وګرځید ل.

هو !جرګه زمونږ ددغسې یو ډول مجبوري خودګردانه ټولنیز نظام دموکراتیک اصل او د عادلانه مناسباتو خورا لوړ انساني اخلاقي مقام ګټل کیږي او په افغاني ټولنه کې د تقدس حیثیت لري ، تصمیم یې تصمیم دې او پریکړه یې حُکمې پریکړه ده ، عملي کول یې حتمي او هیڅ یوخاین د هغې په مقابل کې د پورته کتلو جرأت هم نه لري. دایو رښتینې اولسي تصمیم دې ،اولسي عزم دې ،اولسي تعهد دې او هغه اخري اولسي پریکړه ده چې د مرګ او ژوند په پوله ، هغه وخت چې چاره هڅه ته رسیدلې او هڅه پریکوي او داولس دبود و نبود

تصمیم او سرنوشت ټاکل کیږي. دلته مشورو او مشورتي جرګوته نه مکان وجود لري او نه زمان ، دلته ټول فرصتونه صفر ته تقرب

کوي او هرڅوک د سترګي درپ فرصت لټوي ، دلته مدعي او مدعي علیه لکه غازي وزیر محمد اکبرخان او مکناټن د سترګو په کسو کې یو بل ته ګوري او د سترګې په رپ کې د حملې او دفاع فرصت لټوي ،هرچا چې دغه فرصت له لاسه ورکړې وو او هر چا چې ګټلې وو.

مشورتي جرګې د پښتو او افغانیت په قاموس کې وجود نه لري ،مشوره چې د خدای په کلام کې یې هدایت شوې او جرګه چې د ناشونې منازعې د مخنیوي په وخت کې جوړیږي د موضوع او ماهیت په لحاظ یو تر بله هیڅ ورته والې نه لري او نه باید سره مغالطه شي. دا هغه تحریفي مفاهیم دي چې ځیني کسان یې د تنفس د فرصت د ترلاسه کولو په خاطر استعمالوي او یاد بې مورده تعلل له مخې نه غواړي د موضوع د قاطع حل د اقدام پر ځای موقع له لاسه ورکړي او قضیه په جړه مشوره بدله شي. جرګه یواځیني هغه اخري امکانات دي چې د ټولو نورو هڅو او هلو ځلو په پای کې د دوه متخاصمو ډلو تر منځ د جرګې د مسئولینو د دواړو خواوو په ټولو صلاحیتونو سره دایریږي ،پریکړه کیږي او عملي کیږي او یا د نهایي جنګ لپاره هر څوک خپل سنګر ته خیژي . افغاني جرګه ماران ،کله چې مقابل لوري د جرګې له پریکړو څخه سر غړونه کوي خپل ملاتړې اولس سنګر ته رابولې ، دیوي مړی ډوډۍ او توت او تلخان سره کفن هم له ملا تړي د سنګر سره یو ځای خپل قبر هم کنې او د مرګ او ژوند فیصله یی په همدغه ځای کې کیږي.

جرګه نه د مشورو ځای دې ، نه په کې دغه ډول فرصتونو ته وخت پیدا کیدلې شي او نه مشورتي او مصلحتي جرګو کله هم کومې رغنده مثبتې پایلې لرلې دي. کورني او بهرني دښمنان چې غواړي په دغه نا پیژندل شوو نومونو افغاني اصیل ارزشونه بې ارزښه او له منځه یوسي او یا لا اقل د تنفس فرصت پیدا کړي ،باید وپوهیږي چې ټول افغاني ارزشونه د سیاسي او بیولوژیکي میراث په حیث ،په غوږ کي له لومړي اذان او د مور د پیو سره لکه د روح د هر اصیل افغان په وینه کې چلیږي او تر څو چې یې روح او د وینې یو څاڅکې په تن کې وي ، د دغه ارزشونو هیرول به هم نا ممکن وي.

پدې توګه په افغاني کلتوري ،عقیدوي او حماسي لاسته راوړنو باندې د جنګونو او د هغوی د بدو عواقبو یعنې ځانځانی او پراګند ګی سیوري

پروت وو. او لس د دې فرصت نه درلود چې په ملک کې منظم اداري ، قانوني ، حقوقي ، تعلیمي ،حکومتي او دولتي تشکیلات ، ارګانونه ، اداري ، انستیتوتونه ، موٴسسات تشکیل کړي او هر څه لکه چې د مجاهدینو او طالبان په نظام کې په صحرایي او تصادفي بڼه او یا لکه نن چې د لسګونو خپلو او پردیو پخپل سر ادارو او حکومتونو په موجودیت کې چې هرڅه د قانون ، اداري او کنترول په خلاکې سرته رسیږي ، هغه وخت هم سرته رسیدل. خو هغه وخت نه دومره چټک علمي - تخنیکي او اقتصادي بدلونونه ،نه ګلوبالیزم او سوپر ګلوبالیزم او نه د هغې په کچه انساني اُتالتاریستي نامحدود حرص او آزو وو . افغاني ټولنې یو څه فرصت درلود چې د پیړیو په اوږدو کې، په ټول مملکت کې موضیعي خود ګردانه

ټولنیزې اداري ، قوانین ،اصول او نظم برقراره کړي. څرنګه چې دغه ټولنې او نظامونه د دایمي جنګونو په شرایطو کې چې یو د بل له حاله نه شول خبریدلې ،تشکیلیدل ،نو ځکه یې محلي خصوصیات ، قیودات او ځانګړنې درلودلې او تر نن ورځې پورې یې هم نه دتعمیم فرصت پیدا کړې او نه یو تر بله سره ورته والې لري او همدغه ۱۰۰۱ رنګۍ ته د افغاني ټولنې د خود ګردانه ټولنیز نظام ،کلتور ،ازادۍ ،دموکراسۍ اود ټولنیز ژوندهر اړخیزه غنا ویل کیږي .

دا به سمه نه وي که وو ایو چې افغانستان د ځمکې په سر یو ائیني هیواد او افغان ملت یو ائیني اولس دې چې د هر ډول خپلمنځي او له پردیو سره د ډیرو وړو تضادونو او مخالفتونو څخه نیولې تر عظیمو نړیوالو قراردادونو ،مخالفتونو او تضادونو لپاره دغه ډول بډایه سوچه اولسي ټولنیز قوانین ،ارګانونه ،اداري ،مناسبات ، تړې او اصول لري ، چې ملي اولسي لویه جرګه

دهغې خو را لوړ مقام ګڼل کیږي. دغه قومي او ملي جرګې چې په حقیقت کې پردي جنګونو او دهغوی ناوړه پایلو جبراً په مونږ تحمیل کړې وې، د تاریخ

په اوږدو کې د خودګردانه ټولنیز دموکراتیک نظام په سوچه خورا لوړ باصلا حیته منتخب حُکمي ارزش او مقام یعنې «لویه جرګه» اواړونده لازمي ــ کافي افغاني اولسی قانون ،دود ، دستوراو اصولو باندې بدل شوېدې . دغه لوی ارزښونه چې د افغاني ټولنې د فرد فرد ، قوم او لوی اولس په تار وپود(بوده او تنسته) کې اخښل شوې او په وینه کې یې جریان لري ، د مغرضو قوتونو د پیړیو پیړیوناولو هڅو سره سره چې د افغاني

اصیلو انساني ارزښونو د بې ارزښه کولو په خاطر یې کړې تر ننه بې نتیجې پاتې دي. ټولو وطنپرسته افغانانو ته پکار دي د غه انساني ضروري ارزښونه دهر پاک او با ضمیره اصیل افغان له ذهن او وجدان څخه په اقتباس د یوه مقدس او لوی سراسري بشري ارزش او جمعي قانون په حیث فورمولبندي او دټولو افغانانوتر جمعي شعور او اګاهۍ یې ورسوي، تر څو په نړۍ کې د نورو اولسونو لپاره هم منلې او لازمي ضروري مثال او سرمشق وګرځي.

جرګې ، لکه چې دمخه ورته اشاره وشوه دډیرو کوچنیو مسایلو ، دمثال په ډول دپلار او زوې او دوه ورونو تر منځ د شخړو څخه نیولې د مختلفو کورنیو ،قبیلو ، قومونو ، اولسونو او مختلفو هیوادونو تر منځ په ځمکني ،سرحدي اوسیاسي مسایلو او مخالفتونو باندې وړې او لویې جرګې جوړیدلې شي. جرګې که لویې دي او که وړې یو ائې حُکمي بڼه لري او جرګه

مار هم یو ائې هغه څوک ټاکل کیږي چې په صداقت ،پاکۍ ، انصاف ، پوهې او دې ډول نورو اوصافو متصف او ذاتاً حُکمي او با صلاحیته کسان او په خپل اولس کې د کافي اعتبار ،تقوا او نفوذ خاوندان اوسي. یوه مسئله او قضیه هغه وخت جرګې ته راجع کیږي ، کله چې د نورو ټولو لارو چارو له مخې یې حل ناشونې ګڼل شوی وي . جرګه له هرڅه دمخه له دواړو مقابلو لورو څخه د پریکړې ټول صلاحیت او واک ترلاسه کوي او سره ددې چې په اکثره مسایلو کې دود ، دستور ،تړې او حدود معلوم دي ، بیا هم د جرګې غړي دبې پرې جرګې ددایریدو لوړه کوي او دجرګې د پریکړو څخه د سر غړونې تاوان او جریمه

،چې معمولاً نغدې پیسې ، دکور سیزل ، دقوم ، اولس او کلي کور څخه شړل ، یا د قتل او په ځینې نورو مسایلو کې د د ښمنۍ د له منځه وړلو په خاطر د ښځو ورکول او دیته ورته ډیر نور شرطونه ټاکل کیږي. په بدو کې البته د ښځو ورکول او په اصطلاح خپلوي کول خصوصاً په پښتني دود او دستور کې هیڅکله ښې پایلې نه دي درلودلي او د ښځو په حقه حقوقو بربنډ تیری ګڼل کیږي.

جرګې که وړې دي او که لویې یواځې پریکړنده مقام او حیثیت لري، یواځې د مدعي او مدعي علیه متقابلو متخاصمو اړخونو تر منځ د هغوی په غوښتنه او موافقه او حتا د هغوی د استازو او نماینده جرګه مارو په ګډون د با صلاحیته ارکان او مقام په په حیث را غوښتل کیږي او پریکړه یی بې قید و شرطه عملي کیږي .هغه څوک چې د جرګې له پریکړې څخه سر غړوونه کوي په ټاکلې جزا او جریمه محکوم او سمدستي عملي کیږي .د جرګې دغه دومره لوړ مقامي حُکمې صلاحیت که له یوې خوا د جرګې دغړو په شخصي اعتبار ، عدل ، انصاف ، رښتینولۍ اونفوذاو شهرت پوری اړه لري،د هغې

څخه څو برابره زیات د هغه اولسي خودګردانه قوانینو ، اصولو ،دود ،دستور او تړو پورې اړه لري ،کوم چې افغانان یي د اولسي بې عیبه و غشه قانون په حیث منې او د سمدستي با انصافه پریکړې طمع ترې لري.

پدي توګه هره جرګه یواځې با صلاحیته پریکړنده حُکمې ارګان او مقام ګڼل کیږي او پرته له دې جرګې ته هر بل شکلې او ماهیوې نوم او حیثیت قایلیدل ،لکه چې د ۱۳۸۹ هجري شمسي کال د جوزا دمیاشتي په دولسمه تش په نامه جرګې ته

مشورتي نوم ورکړشو او تر اوسه پوری د جمعي رسنیوله لارې په یوه ساعت کي په زرګونو ساعتونه همغه یوه موضوع په مختلفو ژبو غږول کیږي او په میلونونو پانې پرې توریږي،د جرګې د اصلي مفهوم د بدعته او تحریف پرته بله کومه معنا او مفهوم نلري. نن په افغاني ټولنه کې ټول حقایق د لمر په څیر څرګند دي او ضرورت نه شته د افغانانو کورني او بهرني دښمنان خپل تور مخونه لا پسې تور کړي. په داسې شرایطو کې چې په هرو شلو او دیرشو دقیقو کي یوه مور چې یو یا له هغې زیات بچیان به زیږوي ، یواځې پدي خاطر مري چې یوه مړۍ وچه ډوډۍ نه لري. که مونږ یوه دقیقه وخت صرفه جویی کړو او کار وکړو د څومره دغه ډول انسانانو ژوند به وژغورو ؟ ځکه نور خلک په یوه ثانیه په لسګونو زره موټرې تولیدوي ، په میلونونو ټنه غذایی مواد او همداسې نور ې زیرمې ایجادوي. نژدې کال پوره کیږي چې جمهور رئیس په اصطلاح ټاکل شوې ،تر اوسه کابینه نه ده معرفي شوې او یا نه ده منل شوې او درسنیو په خبره سرپرست وزیرانو او مامورینو فرصت غنیمت ګڼلې او دخپلو خالي جوالونو د ډکولو په خاطر یی چور اعلان

کړیدي ،اولسي او مشرانو جرګې هم په همدغه خاطر اعتصاب اعلان کړې او مفت معاش اخستل غنیمت ګڼي ، ... اوملګري ملتونه او بهرنیان چې دچارو د سمون ، امنیت ، بیا ابادونې ، او ... په خاطر راغلي دي د خیر په غونډۍ ناست او د «به ما چي» پروګرام تعقیبوي ،یعني هیڅوک هیڅ کار نه کوي. هرڅه چې کوي یواځې د فساد ،رشوت ،اختلاس ، ... (البته ډیر کم کسان به داسې نه وي) او په ملیاردونو ډالر عبث مصرفیږي ، خلک له لوږې او په جنګونو کې مري اود دالرو درک هم معلوم نه دي چې کوم لور ته او دچا جیبونو ته ځي ؟

یواځې دد غه تش په نامه بې مفهومه مشورتي جرګې په سلګونو ملیونو ډالروبې معنا مصارف که پر ځای شوي وای د ډیرو بې وزله انسانانو مشکل به حل شوي وي.افغانستان د «بې مجرمه جرمونو او بې ګناه مجرمانو تاتوبي» ګرځیدلې ، نن سمه ده چې دا ځیني کسان هر څه کولې شي ، خو کله چې د پوښتنې وخت را ورسیږي ، دوی به څه کوي ؟ خو هغوی د دي لپاره دلیل او ځواب لري. بې له هغي هم واک یې خپل دې ، بیا او بیا به عفوي اعلان کړي ، او که نه په نورو چې څه وو هغه به په دوی به هم وي.

افسوس په داسې ملت چې د پوښتنې مرجع په کې نه په سترګو کیږي.خلک دغه ثرګند ې او د شرمه ډکې بربنډ ې او رسوا صحنې ویني چې دا کورني او بهرني لونیان ،خپله شخصي آبرو خو یې خپل کار دی، اولسي عزت ،آبرو او حیثیت هم څه ډول په دغه بې ارزښه ناچله پیسو مفت له لاسه ورکوي او پخپله عارې له هر ډول ارزښه پاتې کیږي.

رحمن بابا وایي:

هر یو مخ کله لایق د آبروی وي
اوښکې نه دروموې په مخ د هر ناولي

اولسي ارزښونو سره دا ډول غیر مسئولانه چلن هیڅکله بې ځوابه نه شي پاتې کیدلې او نه دې څوک دغسې غلطې محاسبې کوي چې ګوندې هر افغان به خپل منلي ارزښونه او اولسي دود او دستور چې په وینه کې یې اخښل شوې داسې په اسانۍ له لاسه ورکړي او یا به د دوی د مال او عزت دښمنان بې ځوابه پریږدي. د دغه عالي مورالي ارزش پیچلتیا نه یواځې د قبیلې او قوم ،بلکه د فرد فرد په کچه رنګ په رنګ او متفاوت کمي او کیفي پوتنسیال لري او لکه پټه خزانه په

جمعي او فردي شعور کي ساتل کیږي.

دښمنان عبث فکر کوي چې دغه ارزښونه به له منځه یوسې ، همغسې چې د دغه ارزښونو پیژندنه مشکله ده ،له منځه وړنه یې له هغې هم خورا ناشوني کار ګڼل کیږي. پدې لار کې مغرضینو پیړۍ پیړۍ شومې څیړنیزې هڅې سرت رسولې ، خو یوې یې هم مثبتې پایلې نه دي درلودلې. ځکه چې دغه

ارزښونه که په ما هیت او ساده عبارت او افادې سره د وطن پرستۍ او وطندوستۍ معنا او مفهوم لرې ، خو د شکل له مخې د هغې د عمل لارې، وسایل او روشونه په مختلفو قبیلو ،قومونو ، محلونو او اولسونو کې یو تر بله سره هیڅ ورته والې نه لري.د پښتون قوم چې په افغانستان کې اکثریت جوړوي ،خو لا پرځای پریږده ، حتا د وړو قومونو نوموړي ارزښونه او دود او دستور دومره غني ، رنګ په رنګ او هزار رنګ دي چې د خپلوخلکو لپاره یې تمیز مشکل دې نو د وطن د دود او دستور څخه بې خبره بیګانه پرستانو او بهرني صمٌ بکمٌ چې تر اوسه پوري لل ګل پاتي دي تر ابده به ړانده کاڼه پاتي وي. شک نه شته چې افغانانو لپاره هم په ټولو دغه رازونو پوهیدل مشکل کار دې خو په کل کې د هر اصیل افغان لپاره د ضرورت په وخت کې همدومره کفایت کوي او پدې ښه پوهیږي چې د وطنپرستۍ ، وطندوستۍ او د فداکارۍ وخت را رسیدلې او لازمې چارې باید تر سره شي. ضرورت نه شته کورني او بهرني دښمنان ، افغانان چې پیړۍ پیړۍ پداسې چارو کې ازمایل شویدي بیا او بیا وازمایي ، هغوی همیشه ټول شته په دغه دو کې بایللي او بیاهم حاضر دي دغه قمار ووهي ، هغوی د خپلې ازادۍ د ساتلو په خاطر له خپل سر ،مال او اولاد څخه هم تیریدلې شي ،خو پردې واک په خپله خاوره کې نه شي منلې

.همغومره چې افغانان د خپل دښمن سره ده پخلاکیدونکي دي په همغه اندازه هغوی د ښې او ټینګې دوستی، لوز، قول او ښې معاملي جوګه اولس هم دي.د هغوی څخه ډیر څه زده کول پکار دي. همغسي چې یی د جنګ جګړې په مقابل کې یې حوصله نه ختمیدونکې ده او دامتل چې که افغان یوه پیړۍ وروسته هم خپلانتقام اخلي ، عجله یې کړې ،د دوستانو سره ددوستی د پالنې ،لوز ،قول ، وعده چې حتا د دښمن سره هم کوي او یا که د پلار قاتل یې په نا غلطۍ کورته پناه راوړي ، دهغه سر ،ناموس امال دده په کور کې څوک ضرر نه شي رسولې او سلامتي یې تضمین ده. هو !افغانان د ډیري ښې معا ملي جوګه اولس دې. هڅه وکړۍ هغوی په دوستی کې وازمایي ، په جنګ کې د هغوی ازمایل نه دي پکار ، په جنګونو کې هغوی په کافي اندازه ازمایل شویدي او ددغه جنګونو پایلې د هیچا څخه پټه پناه خبره نه ده. که په مونږ د چا ارامي نه ده پیرزو ، نو له مونږ څخه هم څوک ارام نه شي کښیناستلې .

مونږ په دې هم پوهیږو چې مونږ نه ختمیدونکې طبیعي زیر مې لرو ،په همدې خاطر یوه ورځ مونږ څوک ارام نه پریږدي چې کار وکړو او د خپلو طبیعي زیرمو څخه ګټه واخلو .لکن دا هم له هیچا څخه پټه خبره نه ده چې بل څوک هم له هغې څخه په ګټه پورته کولو نه دې ښاد او سود من شوې.

نني شرایط حکم کوي چې په نړۍ کي سوله تأمین شي ، تاسي هم د سولې په خاطر راغلي یاست او افغانان هم سخت د سولې ارزومن دي.مونږ په جنګ کې مه ازمایي ، د سولې ازمیښت به د ټول بشریت په ګټه وي. مونږ په جنګ ولي ازمایي ؟ مه مو ازمایي په جنګ کې !

د ډیرو پوهانو څخه مې اوریدلي او اورم چې ژبه د تفاهم وسیله ده. زه هم په دې عقیده یم چې پردۍ ژبه د هرچا لپاره یوائې د تفاهم وسیله ده ،خو مورنۍ ژبه یوائې د تفاهم وسیله ګڼل نه بخښونکې ګناه ده. دا خبره خو مغرضان کوي او د مغرض خبره هیڅکله سمه نه وي.که دا سمه وې ، دوۍ چې پنځه کسان بل ملک ته ولاړ شي ، ددې په عوض چې دهغه اولس ژبه زده کړي هغوی خپلې ژبې زده کولو ته اړباسي. دا ډیر مشکل کار دې ،خو دوۍ حتماً دغه کارکوي او په دې کار کې رښتیا هم لوی اثر دې. څوک فکر کولې شي چې د یوه وروسته پاتې هیواد ژبه په دومره ستر مقاومت او ټولنیزه مادي نیرو بدلیدلې شي؟ خو که واقعیتونو ته فکر واړوو ، وینو چې نژدي یو نیم سل کاله دمخه په ځوانانو باندد ملالې په تش غږ چې:

که په میوند کې شهید نه شوې
خدایګو لا لیه بې ننګۍ ته دې ساتینه.

ځوانان هغه ، نژدي بایللي میدان ګټي چې د دوست او دښمن قوتونه پکې د مقایسې وړ نه وو او لا نن هم هره افغانه پیغله غواړي دملالۍ په څیر ددغسې کارونو جوګه او سرمشق وګرځي.

په مورنۍ ژبه کې دهرچا لپاره خپل وطني او اولسي ژوندې مستند تاریخ ، د خپلو خلکو دقهرمانیو داستانونه پداسې سوچه ژبني کلماتو او عباراتو چې د هر انسان رګ رګ تخنوي او هوسوي او په بله ژبه هیڅکله دا ډول افادې نه شي افاده کیدلې او نه پردۍ ژبې دا ډول د چا احساسات را پارولې شي.د مثال په ډول د پښتو ژبې دا ځیني اصطلاحات ،مقولې او کلمات لکه پښتونولي ،پښتو ، پښتون او دیته ورته د همدي یوې کلمې صرفې او نحوې بدلون لکه پښتونولې د پښتنو

داولسي دود ،دستور ،تعهداتو ، تړو ، جرګو ، مرکو او په زرګونو دغه ډول نورو ارزښتونو افاده او تفسیر ، ایا ممکنه ده په بله ژبه وشي ؟

یا د پښتو کلمه د ژبې د نوم په حیث نه بلکه دیوه ټولنیز ارزښ په حیث. لکه: ښه پښتو یې ورسره وکړه. هغه بې پښتو سړی دی (یعنې چې هیڅ سړی نه دی). ما یو ځل په پښتو قسم یاد کړی ، بله نه شم منلی. پښتو دې وشر موله ، زه دې ژوندی نه پریږدم ، ماته یې بې پښتو ویلي دي. یا د پښتون کلمه د قوم په حیث نه بلکه د اجتماعي ارزښ په حیث : زه به پښتون نه یم که را باندې ویې منې. ته هیڅ پښتون نه یې او داسې ډیر نور ژبني ارزښتونه او اصالتونه چې یواځې په مورنۍ ژبه همغسې چې لازمه ده افاده او تفسیر کیدلې شي په بله ژبه هیڅ ممکنه نه ده همغسې افاده شي .

د ۱۹۶۹ م کال د سرطان په میاشت کې ، مونږ له تحصیل څخه راستانه شوي وو ، مرحوم انجنیر عبدالرؤف چې اصلاً د شمالي دقره باغ او دکابل اوسیدونکي وو ، د نورو دوستانو سره چې ټول منور خلک وو ، زه هم چې سره همصنفان وؤ ، په همدغه ورځو کې میلمه کړي وم. پرته له رؤف خان څخه مې بل څوک نه پیژندل ، نو ډیرې خبرې مې هم نه کولي . نپوهیږم څه ډول د ژبو په باره کې بحث شروع شو . وروسته له یو څه بحث څخه ،یوه تن وړاندیز وکړ ، ښه به داوي افغانان فرانسوي چې خوږه ژبه ده او نورو ژبو ته یکې ضرورت هم نه شته ، په خپل ملک کې رواج کړي. بل تن د انګلیسي ژبې وړاندیز وکړ او دیته نور مختلف بحثونه وشول. ما چې دا بحثونه په غور سره تعقیبول او پوهیدم چې زما نظر هم کیدې شي وپوښتي ،په

همدغه سوچ کې هغه وخت ماته دغه پوښتنې فکر په ذهن کې راوګرځیده او هغوی مې له خپل پوښتنې ناسم فکر څخه وګرځول او پدې مې قانع کړل چې نه یواځې ژبه بلکه ټول مختلف وطني ،ملي ،اولسي ارزښتونه په خپل خپل ځای ځانګړې ارزښ لري او هیڅ قوم ،ملت او اولس ، که لوی دی او که ووړ ، که غني دی او که غریب ، که پر مخ تللی دی او که وروسته پاتې دی ، حق نه لري د نورو اولسونو ملي وطني ارزښتونه بې ارزښه او حقه حقوق یې پایمال کړي . پکار دادي دغه ارزښتونه ددوامداره ارګانیک دیفرنسییشن (تجزیې ،تفریق)او انتګرییشن (ترکیب ،تجمع) په پروسه کې د ټولو لپاره د منلو وړ ارزښتونو باندې واوړي. نن پرون هم په افغانستان کې د ژبو د مسئلې ، کلتور ، ملي ترمنولوژۍ ، رسوم ،عنعناتو ، اخلاق او ډیرونورو وطني،اولسي ارزښتونو او مسایلو سره ناسم ،سطحي او حتا ناوړه کړه وړه جریان لري ،دغه ټول ارزښتونه دیوه ملت او اولسونو د ارزښي خزانې هغه تر هرڅه لوړه او نایابه ارزښي پانګه جوړوي چې یواځې پوه ،اهل او په وطن مین کسان ایجادوي ،پالي او په ایمان داری د هغې ساتنه کوي ،خو ناپوه ،نا اهله ، بېګانه پرسته او ټیټ انسانان چې اصلاً ددغه ډول ارزښتونو له ارزښ څخه بې خبره دي او همغسې چې هره متاع او حتا شخصي حیثیت او آبرو په هر بازار کې په هرچا پلوري ، دغه عالي ارزښتونه هم د هیڅ په مقابل کې مفت له لاسه ورکي.

افغانان ولې خپل ملي ارزشونه او مسئولیتونه نه پیژني؟

نړیوال د افغان د ښمن، افغان د ځان دښمن...؟

دا کومه نوې او پټه خبره نه ده ،له کومې ورځې څخه چې تزاري روسیې ځانونه د افغانستان شمالي پولو ته ورسول او له کومې ورځې څخه چې د انګریزي امپریالیزم پښه د هند په لویه وچه کې ټینګه شوې ، دافغانستان د پوره اشغال او یا لا اقل د ویش په سر د مختلفو آبر قدرتونو تر منځ نه پخلا کیدونکې مبارزه پیل ، او د تل لپاره دغه مسألې د « لویې ستراتیژۍ » او « لویې لوبې » حیثیت تر لاسه کړې او افغانستان له همغې ورځې څخه تر دا نن ورځې پورې په نړیوال ،یا لا اقل منطقوي جنګې تیاتر بدل شوېدې. اوږدې خبروې په تاریخي اسنادو کې پرتې دي او نوې لوبه چې د ۱۹۷۸م کال د دسمبر د ۲۷ نیټې ، کله چې پخواني شوروي اتحاد د نیک «ګاونډیتوب» ، ۶۲ کلنې « بې غرضانه دوستۍ » ، سوسیالیستي انترناسیونالیزم د «تعهداتو » او د زرونو کیلو متره شریکې پولې په درلودلو سره په بې وزلې هیواد افغانستان بې شرمانه او خاینانه یرغل وکړ او نړیوال هم په ډیره جفا سره د دغه غریب او زخمي اولس په « ملاتړ» کې د «بې غرزانه» ، « بشر دوستانه» «مرستو » په خاطر د

شوروي اتحاد په مقابل کې راپاڅیدل او نړیوال عظیم پرابلمونه او تضادونه یې د افغانانو د سرنوشت پورې غوټه او په همدغه کوچني جنګي تیاتر کې چې هیڅ ډول د دفاع وړتیا او قابلیت یې نه درلود ،د دغه ګلوبال او سوپر ګلوبال نړیوالو پرابلمونو حل ته ملا وتړله ، پیل شوه. د ټولې نړۍ د زړو وسلوټول ګودامونه له هري خوا د بې وزلې افغان اولس په حساب او ذمه په یوه او بل نامه پېر ودلواو پلورلو او د افغانستان په سمه او غر ،مکتب ،مسجد ، ښارونو ،کلیو او بانډو کور کورانه او بې رحمانه ،د امریکې او اروپا څخه ډیر ډیر لیري د ږلۍ په څیر و اوریدلي او دزړو باروتو او زنګ وهلو وسلو دوړو او دودونو که افغانان ډیر وزورول ، دنړیوالو نازولو تر غوږو یې اډو غږ هم ونه رسیده. د ذروي وسلو ټولې تفالې د « دم غنیمت »له مخې په ډیره عجله هر چاد افغانستان په سمه او غر او حتا کلیو او بانډو کې خالي کړې او عذاب به یې نه یوائې اوسني نسلونه بلکه راتلونکي نسلونه هم ګالي .

د افغانانو په برکت پخواني شوروي اتحاد ،کمونیزم ، نړیوالو سوسیالیستي هیوادونو اتحاد ، سوسیالیستي او کارګري انترناسیو نالیزم او دملي ازادي بخښونکو جنبشونو اتحاد په ړنګیدو اود نړیوال سرمایداري مافیایي تور امپریالیزم په یکه تازۍ او سیاسي او نظامي مونو پولیزم په ټینګیدو او د سره امپریالیزم سره د ساړه جنګ په پوره سرېدو ټولو امپریالیستي قوتونو د هم غږۍ او جوړ جاړي خپله کړې او په اصطلاح د دریمې نړۍ د متناسب ویش په خاطر یې دتروریزم ، القایدې او طالبانیزم پر ضد دمبارزې تر شعار لاندې د مذبذب تعاون ،تباني او ناروا مساعدتونو سره سوپر

ګلوبـال ابعـاد ،امکانـات او مناسـبات پیـدا کړي ،پـه نړیـوال جهنمي شیطاني طاقت بدل شوي ، ټول عالم بشریت یې ګروګان نیولي او پـه دغـه ټولـو امکانـاتو سـره یـو ځـل بیـا غـواړي د افغانستان لـه وضـع الجـیش څخـه خپـل نـاروا سـوق الجیـشي حرکتونهـاو وضـع الجیـشونه تنظیم ،رهبري او پـه دغـه هـر اړخیـزه سـتراتیژیکه منطقـه کـې ټـول نړیـوال د خپلـې قمچینـې لانـدې دمافیـایي ګټـو د پایـداره تـأمین پـه خـاطر دخپـل حاکمیـت لانـدې محکوم او د استفادې وړ وساتي.

هو ! دا همغه زړه ستراتیژي او زړه «لوبه لوبه» ده چې په نوي امکاناتو او نوي ګلوبال حرص ، نوي دینامیزم او نوې ابعادو سره د افغانستان پـه وضـع الجـیش کـې د ټـولې نـړۍ لپـاره پیـل شوې او دلته یواځې یو نړیوال

سراسري نظام ، نړیوال حاکمیت ، نړیواله اداره او نړیوال مافیایي اصول او قانون چلیږي (مزې چړچې نړیوال کوي او غم ودرد افغانان ګالي)او ټول ایزمونه ددغه قانون دحاکمیت په ساحه کې یواځې یو مفهوم افاده کوي یعنې چې مافیایي ګټې باید وساتي. دا یو نړیوال مشکل دي او نړیوال ملاتړ ته ضرورت لري. په دې لوبو کې ځانګړي دولتي جوړښتونه ،ټولنیز ښې او چپ نظامونه یواځې هغه وخت موثر واقع کیدل شي چې نړیوال ملاتړ حاصل اوپه نړیواله جبهه کې د نړیوال قوت په حیث ددغه تباهیو مخه ونیولي شي. مونږ شاهد یو ، سره ددې چې افغانانو د ترورېزم ، بنیاد ګرایي ، طالبانیزم او نورو ماجراجویي اعمالو سره هیڅ اړیکې نه درلودل، خو چې پلان دغه ډول جوړ وؤ ، دا هرڅه ورته په نورو ملکونو او دنورو پـه ذهنیتونو کـې برابر او بالستیک راکټونـه د کلنتن د

"لوی خدای، لوی علم، لوی حملن"
سیاسي فلسفه

دموکرات دولت لخوا دافغانستان په خورا غریبو سیمو او هغه هم د افغاني او نړیوالې مافیا د پلان له مخې وویشتل شول او ډیر بې ګناه انسانان او کلي چې همدغه افغانانو ور په ګوته کول پکې تباه شول.مونږ ولیدل چې په افغانستان او عراق باندې د بوش د حکومت د جنګي ډلې د حملې د تصمیم په وخت کې د امریکې، اروپا او ټولې نړۍ بشردوستو ، ترقي غوښتونکو او واقعاً دموکراتو خلکو ډیرې هلې ځلې وکړې چې ددغه یرغل مخه ونیسي ،حتا ځینې کسانو د مسئولو اشخاصو په حیث خود کشي وکړه. خو چاپې مخه ونه نیولي شوله.

ولې نړیوال دومره بې وسه دي ؟له ډیر پخوا څخه د امریکې ، اسرائیلو او ټولې نړۍ سوله خوښوونکي خلک غواړي چې په منځنـي ختیځ کې د فلسطین د خلکو حقه حقوق تحقق پیدا کړي .فلسطیني او اسرائیلي اولسونه هم حق لري په سوله کې ژوند وکړي ،یأثر عرفات او اسحق رابین او نور ډیر فلسطینیان او اسرائیلیان په دې لار کې قرباني شول ،هغوی وایي مونږ سوله غواړو ، نور ورته وایي ، نه تاسې یې نه غواړۍ.

په امریکې کې داوباما په وجود کې دموکراتانو د واک په ترلاسه کولو سره ،نه د اوباما «بدلون» کوم بنیادي بدلون را منځته کړ او نه به د اوباما د نوي تش په نامه ستراتیژۍ له مخې د ۳۰۰۰۰ خاصو او یا دنورو نوو پلانونو او ستراتیژیو له مخې د نورو قوتونو لیږل او دقومانداانانو ادلون بدلون کومه معجزه وکولې شي ،یواځې به شکلي تاکتیکي بڼه ولري اویواځې به د بهرني نظامیانو لپاره د تنفس موقتي فرصت برابر کړي او یا به دبار ثقلت او مرګ ژوبله د بهرني سرتیرو په ځای په ملکې خلکو او افغاني سر تیروورزیاته شي ،او لکه چې ما دمخه هم

ليکلي وو د بارک اوباما ستراتيژي به هم د پخوا په څير زړه په زړه پاتې وي.

ددې مياشتې (جولای ۲۰۱۰) په لومړيو ورځو کې د آيساف او ناتو د امريکايي نوي قوماندان ديويد پتروس تګ افغانستان ته، سره ددې چې د پخواني قوماندان مک کريستل په پرتله به د زيات صلاحيت او زياتې تجربې څښتن وي، ځکه که مک کريستل يواځې په يو ګوسلاويا کې د کار تجربه درلوده، نو موړي په شلو مختلفو هيوادونو کې د کار تجربه لري، بيا هم نه به پخوانۍ زړه ستراتيژي بدله کړي شي او نه به رغنده لاسته راوړنې ولري. ځکه چې ذهني او عيني شرايط او موجوده وضعه همداسې حکم کوي. پدې معنا چې مک کريستل که د بالکان او ديويد پتريوس د زياتو هيوادونو او شرايطو تجربې لري، خو د افغانستان ځانګړي شرايط د تل لپاره خاص او ځانګړي وو. د تاريخ په اوږدو کې هرڅوک پدې تيروتې دي. سکندر ټوله اروپا او اسيا ونيوله، هغه نه شول کولې د افغانستان شرايط بل ډول قياس او وانګيري. هغه وخت په رښتيا هم دا کار مشکل وو، خو کله چې دا کار په وار وار تکرار شو، بيا هم مونږ ددې شاهد يو چې روسانو هڅه وکړه د شرقي اروپا تجارب په افغانستان کې پلي او ګټه ترې پورته کړي او همدايې د ناکامۍ عمده عامل وګرځيده. نن ټول نړيوال قوتونه ځانونو لپاره سپکاوې ګڼي چې په افغانستان کې افغاني خاص او ځانګړي شرايط او بالخصوص د افغانانو خاصې غوښتنې په پام کې ونيسي، خو دا يو حقيقت دي او بل عمده مشکل پدې کې دې چې ټولو دغه قوتونو ته ټول اهداف د نظامي دندې او هدف په حيث ورکړل شوي او نظامي اهداف

يواځې د زور او تخريب له لارې تر لاسه کيدلي شي، هغوی د سياست، سولې، روغې جوړې، بيا ابادونې په لارو چارو نه پوهيږي او په حقيقت کې تاکتيک او ستراتيژي همدغه ډول ده، نو ځکه خو هغوی بېباکانه او په پټو سترګو عمل کوي. خو په افغانستان کې عاميانه مشهور متل دي چې: «په زور کلي نه کيږي»، ددې مسئلې ژور څيړل پکار دي.

مونږ دا نه شو منلې چې بين المللې قوتونه دې د نظامي او شخصي موخو په خاطر راغلي اوسي، ځکه اصلاً دغه ډول مسايل مطرح نه وو او حتا د شمالي ټلوالې او د کارمل د ډلې سره د روسانو په غلچکي او سازشکارانه وتلو سره چې فکر کيده، يوه ورځ به هم، موجوده دولت ټينګ پاتې نه شي، د ټولو د سيسو سره سره، بيا هم څه حال چې په ټول جهان کې وو په افغانستان کې هم همغسې حال وو. د بلې خوا بين المللي قوتونو رسمي منل شوي تعهدات، رسالتونه او حا ګميتونه درلودل چې سازشکارانه او حتا خاينانه يې عملي نه کړل او افغانان يې د خپلو باروتو او وسلو په ګودامونو کې په سياسي خلاء او انزوا کې لاس ترلي خپلو تاريک ذهنه ګماشتګانو ته پريښودل. خو ددې ټولو خبرو سره سره کله چې بيا هم افغانان او افغانستان ژوندي پاتې شول نو نړيوال وروسته له ډيرو پښيمانيو، اعترافاتو، کفارو داعادې، قسمونو او وعدو سره افغانستان ته د نظام، د ولت، ادارو، قانون، امنيت، سولې، بيا ابادونې او نورو ټولنيزو سازمانونو،... او دغه ډول بشردوستانه موخو د تر سره کولو په خاطر افغانستان ته راغلي دي. خو له بده مرغه نه يواځې، يو له دغه اهدافو تر لاسه شوي نه دي بلکې وضعه له پخوا ډيره بتره شوي او له يوې ورځې څخه

بلې ته په کثیرالمجهوله لاینحله معادله او معما بدله او لا بدلیږي. ځکه چې، په حقیقت کې بهرني قوتونه په افغانستان کې تر هرڅه د مخه خپل نظامي حضور او د خپلو افغاني مختلفو ډلو ټپلو چې په مختلفو نومونو همدغه بهرنیانو رامنځته کړي او پرته د شخصي ګټو ، ملې ګټې هیڅکله په پام کې نه نیسي ،خپله زړه ستراتیژي او نوي سیاسي او اقتصادي اهداف تعقیبول غواړي ،اودا کار په افغانستان کې د نظام ، د ولت ،اداري ،قانون ، امنیت ،سولې ،بیا ابادونې او نورو ټولنیزو سازمانونو ،... او دغه ډول بشردوستانه موخو د تر سره کولو سره کاملاً په تضاد کې دي او هیڅ سمون ورسره نلري . یعنې دغه کونده چې په پام کې وه افغان اولس ته په نکاح شي یو ځل بیا یې خپل ځانته په نکاح کول غواړي. همدا سبب دي چې بهرنیان او د هغوی پورې تړلي افغانان همغسې لکه چې د شاشجاع په دوره کې انګریانو ، دکارمل دډلې په دوره کې روسانو او نن دحامد کرزي په دوره کې نړیوال ،یواځې ددي لپاره توجیهات او دلایل برابروي چې که دا بهرنیان نه اوسي ، افغانان به یوبل سره وخوري (لکه کله چې دوه مرغۍ په جنګ او پیشو ترپ کړي وو ، نیولې او خوړلې یې وې او له ځانه سره یې ویلي وو ، چې که زه نه وي راغلې ،دوی خوبه سره وژلې وي).په حقیقت کې دغه نظام ، دغه انتخابات ، دغه قوانین او دهغوی داخلي او خارجي عاملین او مجریان ټول نقلي او غولوونکي او د افغان اولس او په افغانستان کې د سولې او دافغانانو د خیر ښېګڼې د ټولو پروګرامونو پرضد او نه پخلا کیدونکي دښمنان دي . نظام ،اداره ، قانون ، انتخابات او نور موئسسات او انستیتوتونه هغه وخت ارزش لري چې د خپل

صلاحیت او مسئولیت په تناسب دخپل هیواد او خلکو خدمتګار اوسي ، خو کله چې د دولت ، حکومت ، ادارو ، قانون ، حقوق، موئسساتو او نورو متصدیان نه یواځې اجنبیانو ته د خپلې جاسوسۍ څخه منکر نه دي ، بلکه د هر ستیژ پر سر معترف او په هر سنګر کې د خپلو متولیانو د ګټو څخه دفاع کوي. زمونږ سیاسي مبصرین هم د پنځو ټنګو حق الزحمې له کبله به هم د کوتک په زور د خپل تبلیغاتي ستیژ څخه ښکته نه کړي او سبا او بیګاه خپلو ناسمو تبلیغاتو ته دوام ورکوي. مونږ به بیا هم دا خبرې منلې وي که دوی د پښوا او لاسونو ټولې ګوتې په خپله خوله نه منډلي او د هغوی ټول پلانونه سر تر پایه ډیر شوم نه وې ، او اوس چې په افغانستان کې د زرګونو بیلیونونو ډالرو ثروتونو زیرمې همدوی اعلان کړي او یواځې یې خپل نظامي ، سیاسي او اقتصادي اهداف په پام کې نه لرلې او حتا یوه کمه فیصدي یې زمونږ مشکلات هم په نظر کې لرلې هم به دوی خوښ وې او هم مونږ . خو هغوی وایی « مزور ما ټوله زما » نو ځکه ارزشونه تغیر کوي ،حقایق او واقعیتونه تغیرکوي اود هغې مطابق باید نظام ،تشکیل ، قانون ، ... او ورسره سم باید اشخاص ،افراد او نظامونه او سازمانونه هم تغیر وکړي تر څو افغانان پخپله د خپلې غمیزې د حل جوګه شي. په غیر صورت کې دغه ټولې ډرامې ، جرګې ، کنفرانسونه ، او بېځایه مصارف پرته له دې چې غیر مستحقو او نامشروع دولتونو ، حکومتونو ، ادارو ،انتخاباتو ، اشخاصو ،افرادو او نورو حضور او شتون ته قانوني او حقوقي مشروعیت ورکړي ، بله هیڅ ګټه نلري ، اوکومه ده هغه قانوني ،حقوقي باصلاحیته مرجع چې ددغه ډول بې مفهومه او بې

مضمونه تش په نامه جرګو او کنفرانسونو عبث مصارفو مسئولیت په غاړه اخلي او کومې با صلاحیته مرجع ته به ۱۵ بلیونه ډالر په کوم مسئولیت او کوم اعتبار د څه لپاره سپارل کیږي ؟

مونږ ولې دومره بې ننګه او بیوسه شوي یو چې پردۍ ګټې په خپلو ګټو د بره ګڼو او پردي ز مونږ په ملک کې د دغه ډول ناروا اعمالو د پلې کولو جرأت کوي ؟

مونږ خپل پور ، او دوی نور غواړي ؟

«د امریکایي دایمي اډو په باره کې د نظر ټکي»

جان کنیدي ، د امریکې هوښیار او دموکرات جمهور رئیس په خپل وخت کې ویلې وو ، که کارل مارکس نور هیڅ نه وې لیکلي او همدا یو شعار چې «د نړۍ کارګرانو سره یو شۍ»یې لیکلې وې ،کفایت یې کاوه چې سرمایداري نظام ړنګ شي .حتا د کنیدي غوندې یو شخص د شوروي اتحاد ،کمونیزم ، نړیوال سوسیالیستي نظام ،نړیوال کارګري او ملي ازادي بخښونکي غورځنګونه خولا په ځای پرېږده ،د دغه کوچنۍ جملې څخه دومره په ویره او ډار کې وو . امریکې د دې خبرې خیال او تصور هم نه شو کولې هغه نظام چې د ژوند په مختلفو ساحو کې یې ورځ په ورځ نوي بریالیتوبونه تر لاسه کول ، یوه ورځ ، او هغه هم د افغان با شهامته اولس د فداکارۍ له برکته داسې خوار او ذلیل ووینې ؛ هغوۍ هیڅکله د دې خبرې تصور هم نه شو کولې چې کله به هم ګوندې سره جګړه په داسې اسانۍ وګټلې شي او هر کال یې د کمونیزم پر ضد او د دریم نړیوال جنګ د تیاري په په لار کې په بلیو نونو ډالر مصرفول ؛هغوۍ تل دا خوبونه لیدل ، نن دې او که سبا کارګري غورځنګ به د دوۍ لاس او پښې تړي او د تل لپاره د تاریخ کندې ته سپاري ؛هیڅ قوم او اولس ، چې دوۍ یې په عزت ، شرف ،ناموس ،مال

،دولت او ټولو نورو ارزښتونو باندې چور ،چپاول ، لوټماري او غارت جوړ کړې وو ، کله هم له یاده نه شو ایستلې او هر یوه دخپل فرصت لار ې څارلي او دوی به یې په خوب کې بوګنول ؛ دا ددوی په خیال کې هم نه شوه راتلای چې دوی به کله هم یکه تاز دمیدان او دفلک څرخ به د دوی په محور څرخي او دوی به یو ځل بیا پخوانۍ نادودې دنړۍ په اولسونو د سوپر او ګلوبال ګلوبالیزم نظام په کچه له سره پیل کوي ؛... ځکه امپریالیزم په هر رنګ او لباس کې چې وو په تاریخي لحاظ مردوده او تاریخ ځپلې پدیده او باید خپل ځای یې ټولنیز عادل منصف نظام ته پریښې واې.

هو !د دوی، ټول دغه تشویشونه او ناشوني خیالات ،ارزوګاني او تصورات د افغان غیور اولس په ځاني ،مالي او د ټول هست وبود په قربانولو سره شوني او ممکن وګرځېدل.

کله چې پخواني شوروي اتحاد د افغانستان په حریم خاینانه یرغل وکړ ،په ابتداکې امریکې،حتا د معمولي دیپلوماتیکي اعتراض څخه هم ډډه وکړه او په شف شف سره یې هڅه کوله حقایق ، نه پوهیږم چې پټ وساتي او که افاده کړي. خو کله چې دکابل ښاریان د حوت په دریمه بربنډ ټټرونه دشوروي ټانکونو دمرمیو ته مخامخ ودرېدل ،کله چې دهیواد په ګوټ ګوټ کې دشوروي عسکرو په داغ سنګرونو ،افغانان د پتنګانو په څیر وروختل ، کله چې د شوروي عسکرو د جنازو قطارونو شوروي پولي یو په بل پسې قطع کولې ، کله چې شوروي نظام په خپل ژوند کې د لومړي ځل لپاره دافغانانو له خوا له ماتې سره مخامخ شول ،... او داهر څه چې امریکایانو د شورویانو له ویرې د تورو عینکو تر شا څارل ، نو هله له سوړو څخه راووتل

او بیا هم د همدغه شورویانو له ویرې یې د غل غدو په څیر پټ او پنا غلچکۍ تش په نامه مرستې د بل چا تر شا پیل کړې ، او هغه وخت چې سنګرونه لکه بلا تشبیه ددوزخ دکانو غوندې سره شول ،افغانان د دوی لپاره سرمشق د مباهاتو جوړ شول او فخر یې پرې کاوه. خو کله چې شورویان پر شا او څوړ غوړونه او مات ګوډ په خپله پوله تیرېدل ،کمونیزم مات شو ،نړیوال سوسیالیستي نظام ړنګ شو ،نړیوال کارګري او ملي ازادي بخښونکي غورځنګونه بې سرنوشته او تالا تر غۍ پاتې شول ،شرقي اروپایي ، منځني اسیایي او شمالي جمهوریتونه د شوروي له اسارت څخه ازاد او د وارسا تړون ړنګ شو . نو هغه وخت دوی ډاده زړونه په ډیره عجله د کور په لور شول، او نور یې نه غوښتل چې په اصطلاح د افغانستان په کورنیو چارو کې لاس وهنه وکړي ! ددې په عوض چې په دې وخت کې د ناتو تړون هم ړنګ شوې او خپلې امپریالیستي ستراتیژۍ ته یې خیرخواهانه د بشري خیر ښېګڼو په لور تغیر ورکړي وې او له خپل خدای څخه په شکر ګذارۍ سره چې دافغانانو له برکته په ټولو ارمانونو برلاسي شول. د خدایي عدالت او انصاف په مثل انساني عدل او انصاف دیوه عادل حاکم په حیث تبلیغ ،ترویج او په ټوله نړۍ کې یې د ټول بشریت لپاره سراسري عام قانون وګرځوي. برخلاف دوی خپله زړه ستراتیژۍ له دفاعي موقف څخه په تعرضي واړوله او په تعرضي سوق الجیشونو کې یې ځای په ځای ،ناتو یې لمن یې په هر لوري حتا الا

مکان نوره هم وغزوله او خپلو نوي اوزړو ناتو یي اندیوالانو ته یي له ځیلمه په کمپیوټري ذروي وسلو تر غاښونو پورې د سنبالیدو امرونه صادر کړل. د نیویارک

د تجارتي مرکز د حادثې په برابرولو سره یې د تروریزم او القاعدې پر ضد د نړۍ د تباهۍ نوې تعرضي ستراتیژي غوره او یو ځل بیا په اصطلاح د افغانانو په غم غمجن شول، او که حق وویل شي د افغانستان بالا حصار او د پامیر لوړو څوکو ته رسېدل چې یې پخواني ارمان او له بلې خوا دا ډېره ښه موقع وه چې د خپلو ټولو کړو ګناهونو په تهمت او ګناه افغانان او په خاصه توګه پښتانه ونیسي، ځکه چې د پښتنو سره په دغه منطقه کې انګریزانو زړې دښمنۍ لرلې او یوازینۍ سرسخت رقیب او غلیم یې ګڼل کیده. خو په حقیقت کې د دوی غیر انساني او ناروا کړ کیلې، کرکېنو او مارکونه یو، په خپلو ملکونو کې تېغ وهلې وو او په خپله خاوره کې یې ځمکه د پښو لاندې سره تبۍ جوړه شوې وه، خپلو خلکو یې د کړو ګناهونو په ګناه دوی محاکمه کول غوښتل او دوی له خپلو خلکو څخه په تیښته په غلچکي ډول د ۲۰۰۱ م کال د اکتوبر د میاشتې په ۷ نیټه، چې همدا ګړۍ د پاکستان په منځګړیتوب د طالبانو سره، چې د همدوی په کومک یې ۹۵٪ خاوره په لاس کې وه، په ژوره سیاله معامله کې ښکیل وو او مقابل لوري چې ځان لپاره یې د تاجکستان په کولاب کې خیالي پاچاهي جوړه کړې وه په پټ جوړ جاړي، معامله او تباني سره په توره شپه د افغانستان د مرکزي، شرقي، جنوب شرقي، جنوبي او جنوب غربي سیمو په مشهورو او د خلکو د ګڼې ګونې څخه ډکو ښارونو لکه کابل، جلال اباد، قندهار، پکتیا او نورو شاوخوا، اکثره پښتون میشتو سیمو باندې د کروز راکټونو او 52 B څخه د ۲۰۰۰ کیلو ګرامه بمونو بمباري وشوه، ډیرې سیمې ورانې ویجاړې او ډیر بې ګناه انسانان، ښځې، کوچنیان، زاړه او ځوانان په کې

مړه شول. برهان الدین رباني، عبدالله عبدالله، محمد قسیم هفیم او د شمالي ټلوالې نورو مسئولینو چې ځانونه یې له پورته څخه تر ښکته پورې بالاستحقاق د ټول ملک مسئول متصدیان هم ګڼل، د ساتالایت تلفونونو او ټولو ډلئیزو رسنیو له لارې یې یو په بل پسې په نوبت او بې نوبته ځانونه معرفي کول او د خپلو متولیانو څخه یې په مهیلانه عذر و زارۍ سره غوښتل چې د دغه سیمې ټول ښارونه، کلي او باندې له یوې مخې داسې بمبارد کړي چې انسان خو لا څه چې حیوان هم په کې ژوندي پاتې نه شي او دغه «بېچاره ګان» د تل لپاره د هغوی له «ستم» څخه وژغورل شي. حال دا چې په تیرو وختونو کې د قاطع اکثریت په حیث پښتنو تل د خپل اکثریت له تناسب څخه پورته مسئولیتونه په خپله غاړه اخیستي، خو د امتیازاتو او د نعماتو د تقسیم په وخت کې د ډېرې شکسته نفسۍ په موقف کې پاتې شویدي. په تیرو کابینو کې که قومي جوړښت او تناسب ته نظر وا چول شي، سره د دې چې پښتانه په مجموع کې د نفوسو قاطع اکثری جوړوي، هیڅکله پښتنو وزیرانو په کابینه کې اکثریت نه جوړاوه.

د اکتوبر د میاشتې په ۱۲ نیټه امریکایي الوتکو په کابل، قندهار، جلال اباد، پکتیا، هرات او نورو مناطقو باندې راکټي او هوایي حملې وکړې. د اکتوبر په ۲۰ نیټه امریکایانو او انګریزانو د طالبانو د جبهې په لمړیو خطونو هوایي بریدونه وکړل او ډیر تاوانونه یې واړول. د اکتوبر په ۲۲ نیټه ولدیمیر پوتین، امام علي رحمانوف او برهان الدین رباني د تاجیکستان په پلازمېنه، دوشنبه کې ملاقات وکړ. پوتین وویل، چې په افغانستان کې راتلونکي حکومت باید د رباني په

شاوخوا جوړ شي (او دا ځکه چې د ۱۹۹۱م کال د نوومبر په ۱۱ نیټه ،کله چې رباني د مجاهدینو په مشرۍ مسکو ته تللي وو ، ددې په عوض چې د مجاهدینو او افغان اولس د حقه حقوقو نمایندګي او ملاتړ وکړي ،برخلاف د روسانو د ناروا یرغل په دفاع کې درېدلي وو) دا عجیبه خبره ده ،کله چې امریکا او روسیه سره نه پخلاکیدونکي دښمنان هم وو د رباني او دغه ډول کسانو څخه یې ل ملا تړ کاوه او نن هم ددغه تیپ کسانو څخه کلک ملاتړ او دفاع کوي. د ایران دولت دا خبره تائید کړې وه او پرویز مشرف د پاکستان نظامي مشر زیاته کړې وه چې میانه روه طالبان دې هم په کې شریک کړل شي. د امریکایي قواوو په دغه عملیاتو کې په زرګونو بې ګناه انسانان چې قاطع اکثریت یې پښتانه وو ، مړه او د همدغه قواوو او امریکایي نمایندګانو په حضور کې ،هغه طالبان چې مزار شریف ته د سولې د خبرو لپاره تللي وو او هغه کسان چې وروسته یې ځانونه شمالي ټلوالې ته په کندوز کې ته تسلیم کړي وو ، د ملا محمد عمر په قول ۸۰۰۰ کسان یې د شمالي ټلوالې له خوا ووژل شول. دا مریکا عملیات دومره سریع او برق آسا وو ، د طالبانو لښکرو چې نژدې ټول افغانستان یې نیولې وو او هیچا یې د شکست تصور هم نه شو کولې ،په کمترین فرصت کې تري تم او یا د افغانستان له سرحدونو څخه ووتل.

امریکایان له همغه لومړۍ ورځې څخه ،افغانستان ته د خپل دایمي حضور په خاطر راغلي وو ، له همغه لومړۍ ورځې څخه د دایمي اډو د ځایونو د انتخاب په لټه کې وو او له همغه ورځې څخه یې ددې کار لپاره لازم او کافي شرایط برابر کړي دي او نن چې یې نیغ په نیغه په یوجانبه ډول د دایمي اډو غوښتنه کوله ،

یوائې د اصیلو افغانانو د قاطع دریز او عکس العملونو په وجه یې ،د ټال چال په توګه بل ضرب الاجل ته دا ناوړه پېښه ځنډولې ده.

د پښتو متل دې چې: «خپښي په خوښۍ او سودا په رضا» ، ما ځکه دا پېښه ناوړه وبلله چې امریکایانو څه په ښه نیت زمونږ په کورنه دي رانتوتي او نه یې په دې تېرو لسو کلونو کې څه د منلو وړ کومه چاره هم سرته نه ده رسولې ، او نه یې حتا د نمونې په توګه یوه ماته ګوډه سمه کړې او نه یې په کلي کور کې چاته آبرو ، پت ،عزت او حتا مال په امن او بې غرضه پرېښې دي. امریکا له افغانانو او بلکه له هیچا سره په خوښۍ د خپښۍ کومه سابقه نه لري او په خاصه توګه مونږ خو یې هیڅکله نه خپښان وو او نه به شو ،او دا ځکه چې امریکې د افغانانو د دوستۍ سره هېڅ وخت علاقه نه ده ساتلې او نه افغانستان او امریکا پرته له سیاسي ملحوظاتو دراشه درشې او د مشترکې خواخوږۍ له مخې د کومې سودا سابقه لري. د امریکې قدیمي دوست جنرال حمید ګل لیکي «**د امریکې په قاموس کې د دایمي دوستۍ په نامه څه نه شته. د امریکې سیاست په خپل مصلحت ولاړ دی**» . امریکا او نور نړیوال «ترقي پسنده» او «متمدنه» هیوادونه مدعي دي چې ګوندې افغانستان ته د یوه دموکراتیک نظام د جوړولو ،دایمي سولې او امنیت د تأمین ،د دولتي او حکومتي مؤسسو او ارګانونو د تأسیسولو ، بیا ابادونې ، دموکراسۍ ،د بشر د حقوقو د رواجولو او ډیرو نورو بشر دوستانه او خیرخواهانه کارونو د سرته رسولو په

خاطر راغلي دي ،خو له نيکه يا بده مرغه د دوی واقعي نيتونه او پټې خبرې مخکې له مخکې هغه وخت بربنډې شوې ، کله چې د کروز راکټونو او ۵۲ــB الوتکو قطارونه چې له دوی څخه را دمخه شوي وو او دافغانستان د پولې په پرېکولو سره يي په پټو سترګو سمه اوغر يو شان رحمانه بمباری کاوه. دوی لکه دبې عمله ملايانو ، وايي يو څه او کوي بل څه . دوی خپل دغه بېګانه پرسته افغان ګوډاګيان په هر بد نوم چې د بې همتی ،د بشر د حقوقو ناقض ، جنګي جاني ، وطنفروشی ،فساد ،قاچاقبر ،رشوت ،او بل هر ټيټ نوم چې ددغه ډول القابو په قاموس کې پيدا کيږي نوموي ، خو په افغانستان کې ټولې چارې ، پرته له دوی په بل چا سرته هم نه رسوي . دوی که هره ګناه او بېشرمه کار هم کوي ، اول خو يي څوک له خپل مقام څخه نه شي ليرې کولې او که بيا هم د کوم کوچني خطر احتمال ورته پيدا کيږي ، خارجي متولي نيغ په نيغه ميدان ته راووځې او وايي ،معاش زه ورکوم ، زما همداسې کس په کار دې او که بيا هم خبره تر پارلمانه ورسيده ، نو کرزي صاحب خو کم سر پرست وزيران او مشاورين نه دي مقرر کړي ، د ډاکټر رنګين داد فر سپانتا او يا د ښارجوړولو پخواني وزير پښتون صاحب چې وزارت يي له منځه ولاړ ،دې اوس هم وزير او بلکه نن د ټول افغانستان د ښارونو ،کليو بانډو او حتا د شړو دښتو او بې صاحبه ځمکو عمومي وزير ګڼل کيږي. زمونږ پوښتنه د خپلو خارجي «دوستانو» څخه داده چې په کوم ملک کې دداسې کسانو په واسطه ديوه هيواد بيا ابادونه سرته رسېدلې ؟ يا داسې کسان د دموکراسی ،سولې او امنيت د تأمين عامل ګرځېدلي شي؟ که داډول کسان په وطن کې نظام جوړ او حقوق

او قوانين پلي کړي اول بايد په خپلو لاسونو او پښو کې اتکړی او زولنې واچوي او که دوی پخپله دا کار ونه کړي ، بل يي بايد وکړي.

اکثريت په دموکراسی کې عمده اصل کڼل کيږي .د ۲۰۰۱ م کال داکتوبر په ۷ نيټه کله چې امريکايانو په افغانستان خاينانه حمله وکړه ، له لومړی ورځې څخه خبره معلومه او هغه د امريکي د ګټو په خاطر ، په افغانستان کې دامريکايي قواوو حضور تأمينول او ټينګول وو ، نو د توري ټېره مخ بايد د پښتنو ، چې په ملک کې اکثريت جوړو ي، په خوا وي او تر دا نن ورځ پورې همدغه وضعه دوام لري.افغانستان يوازېنې هيواد نه دې چې د پښتنو داکثريت په څنګ کې د نورو ورونو قومونو اقليتونه هم موجود دي. د اکثريت او اقليتونو مسئله په نړی کې څرنګه چې د ټولو هيوادونو په کچه ،عموميت لري ،نو د ټولو قومونو د سولئيز ګډ ژوند په خاطر بين المللي او ملي منل شوي قوانين وجود لري چې دملګرو ملتونو په منشورونو کې تسجيل دي. په دې معنا چې د ورونو قومونو تر منځ حقوق د قومونو د فيصدي په تناسب او د ټولو افرادو تر منځ د ټولو حقوق مساوي ګڼل شوي دي. زه نه پوهيږم ، ددې په عوض چې زمونږ بهرني «دوستان» ددغه قوانينو دعملي کولو په خاطر جدي پاملرنه وکړي ،برخلاف پخپله ددغه حقوقو او قوانينو ماتوونکي او ناقضين ګڼل کيږي.د ټولو قوانينو ،اصولو ،نورماتيفونو او منل شوو ارزشونو په خلاف ،غواړي په افغانستان کې خپل حاکميت ټينګ او په يو طرفه ډول بلا قيدو شرطه دخپلو ګټو په خاطر د خپلې خوښې نظام جوړ کړي.

د بن په کنفرانس کې دغه خبره پوره رښتینولې ته ورسیده او د ټول افغان اولس په نمایندګۍ ، دوی د پنجشیر د شریفو خلکو د نماینده په حیث یواځې څو کسه فراریان ، دقبرس بې نومه ډلګۍ او د پخواني پادشاه محمد ظاهر شاه نمایندګان چې په دغه وخت کې د هیڅ ډول ټولنیز او سیاسي هویت ، شخصیت او موقف څخه برخورداره نه وو ، راټول او په داسې مغلقه او ډیره کړکېچنه وضعه کې یې دافغانستان د نوي دولت ،حکومت ،قضاء او نورو ټولو اداري واحدونو ، مؤسساتو مسئولیتونه هغوی ته وسپارل .

د ۲۰۰۱ م کال دنوومبر په ۱۴ برهان الدین رباني د جمهور رئیس ،عبد الله عبد الله د باندنیو چارو وزیر ، محمد یونس قانوني د کورنیو چارو وزیر ، محمد قسیم فهیم د دفاع وزیر او ډیر نور لوړ پوړو چارواکو له یوې اولسوالۍ او بلکه له یوه کوچني محل څخه د دولت په خورا لوړو او اوچتو مقامونو کي خپل ځانونه مقرر اعلان کړل. سره ددې چې لسګونه زره پښتانه په تړلو کاتینرونو کې تیرباران ، ساه خپه او بې رحمانه ووژل شول او سره ددې چې پښتانه د ټول نفوس قاطع اکثریت جوړوي ،له هر ډول حقوقو څخه محروم وساتل شول. دا ډول چارې د دموکراسۍ سره هیڅ سمون نه لري او په داسې شرایطو کې نه امنیت ، نه دموکراسي ،نه عدالت او نه نظام پایداره پاتې کیدلې شي. دا ډول روشونه د نظام د جوړېدو په مفهوم نه ، بلکه نظام ړنګوي او هر مغرض په خپلو ټولو ناروا ګټو په اسانۍ خپټه اچولې شي.

کاري وړتیا او تجربه ،پوهه ،تحصیل،تخصص ،تقوا ،وطنپرستي او فداکاري هغه اوصاف او خصوصیات دي

چې ځیني د کلونو او ځیني نورد قرنونو او تاریخي دورو په اوږدو کې د یوي ټولني او اولس په مورال ، کلتور، اخلاقو او نورو ارزشونو ، دود او دستور بد لیږي او همدغه ارزشونه په حقیقت کې د همغه اولس تاریخ جوړوي او د ټولنې هر با احساسه انسان دخپل ضمیر او وجدان له لارې د همدغه ارزشونو او خپل تاریخ سره تړلې او یواځې د همدغه ارزشونو د ارزشي طاقت په مټ یو اولس پایي او ژوندی پاتې کېدلې شي. له کومې ورځې څخه چې زمونږ امریکایي او اروپایي « دوستان » بې پاسپورته زمونږ هیواد ته راننوتي دي ،ددغه ارزشونو سره جوړ نه راځي او له بیخه یې ړنګول غواړي.

زمونږ بهرني « دوستانو » په افغانستان کې د خپلو چارو د سمون او پرمختګ په خاطر له خپلو ملکونو څخه هغه افغانان چې د مهاجرت او یا د پخواني تحصیل له دورو څخه یې خپله وفاداري هغوی ته ثابته کړې او سي ، د هغوی لپاره د اعتبار او اعتماد وړ ګڼل کیږي او یواځې په دغه اوصافو سره کسان ، په اوسنیو شرایطو کې ،د یوو کار د شایستګۍ لازمي او کافي نورمونه پوره کولې او د دغه چاڼ د سختګیره شرایطو څخه تېرېدلې شي. ددوی د روزنې پروګرام هم له درې هفتو او درې میاشتو زیات وخت نه نیسي ، چې لکه دجورسه فصل کرل او رېبل یې همزمان وي. د دوی اوسنې په کار ولاړ ټیم باید په اصطلاح انترناسیونالستان او یو ډول په راز او رمز پوه خلک وي. وطن ، سیالي او شریکي ، تربخې ، توربورولي او تربګني ، قهر غصه ، خپل ، دوست او دښمن باید ونه لري او ونه پېژني . یواځې پېسي و پېژني او په مړه وجدان یې د هر کس او ناکس له لمنې څخه راټولي کړي.زمونږ « دوستان» دا هرڅه

ويني او د شاباسي په دود په شا ډب ورکوي. همدا سبب دي چې د فساد ،اختلاس،رشوت ،قاچاق ، غلا ، چور ،چپاول ،ګُشت وخون او نورو دې ډول کارونو کې له هرڅا دمخه دي. دا خبرې ټول نړيوال کوي او زمونږ «دوستان» چې ددغه چارو مستقيم مسئوليت په غاړه لري هم که په ظاهر له دغه کارونو څخه سر ټکوي ،خو په واقعيت کې ، که دوی ورسره شريک نه اوسي ، که د زمري زړه هم چاته ورکړې ددې کار جرئت به ونه کړي. د دوی په خپلو ملکونو کې ديو« سنت» باقيداری د تحصيل لپاره ، پنځه ډالر مصرفوي ، خو په هيڅ صورت يې چاته نه پرېږدي. دوی خپل دغه وفاداره خدمت ګذاران په هيڅ صورت له لاسه نه ورکوي او دخپلو ګټو په خاطر ترې بې قييدو شرطه په پټو سترګو دفاع کوي.

لنډه دا چې ، نه دغه نابکاره ډلګی او نه زمونږ خارجي « دوستانو » دستاينې وړدي ،چې څوک دې پرې ونازيږي او خپلې خولی ګانې پورته پورته وغورځوي. دوی دواړه خواوې له خپلو کړو شرمنده او چاته د سترګو د پورته کولو جرئت نه لري او آن تر دې حده رسيدلي چې يو بل سره ملامته او يو په بل باندې سره تورونه ولګوي. زه نه پوهيږم چې دا ځيني خدايي خدمتګاران د دوی د برئت لپاره دلايل له کومه ځايه راپيدا کوي؟

ضرورت نه شته ،څوک په پټو سترګو او وازه خوله ددغه ناوړه وضعې او ناوړه شرايطو د ملاتړ په خاطر چيغې ووهي او خپل کومي وشلوي.زمونږ داخلي او خاريجي « دوستانو » تراوسه پورې د وضعې په خرابولو او خپلو خيانتونو کې هيڅکله لاس نه دې نيولې او کمې يې نه دې کړې ، ښه به داوي

د افغانستان او جهان ننني وضعه په دقت سره و ارزول شي. وروسته له دې هره ګړی تأخير به، ددغه وضعې د خرابېدو ابعاد د هندسي تصاعد په تناسب نور هم ترينګلي او له تحمل څخه وباسي. دا به حماقت وي ،که پس له دې هم څوک د وضعې د خرابېدو او ددې نړی د تباهی مسئوليت په غاړه اخلي !

نن چې ټولو نړيوالو د امريکايانو سره يو ځای ، چې يو تر بله د شرم او رقابت مسئله هم تر منځ موجوده ده، دا وضعه تر دې حده ورسوله ، نود امريکايانو به په يواځې ځان څه له لاسه پوره شي ؟او هغه هم ،کله چې د دايمي اډو په جوړيد و سره امريکايان يکه تاز د ميدان او درقيب څخه د سرګو د سوي او شرم مسئله هم په منځ کې نه اوسي. نو زه ټولو اصيلو افغانانو او حتا ددغه نابکاره ډلې لپاره د امريکې ددايمي اډو په جوړولو کې دخوښی کوم دليل نه وينم ! هغه قوانين چې ملګرو ملتونو د بين المللي ذات البيني سولئيزو مناسباتو او معاملو په خاطر تصويب کړي ، مونږ د سر په سترګو او زړه په صدق سره منو او دهغې مطابق هر لرې او نژدي هيوادونو سره سيالې معاملې ته حاضر يو. زور زياتې ، غير عادلانه ، استثماري او استعماري معاملو او سود سودا مناسباتو له دود او دستور څخه ووځي.

افغان له بل افغان سره د داخلي وطني او اولسي مسايلو په جوړ جاړي کې جوړ راتلای شي او که نن نه سبا مجبور دي خپلو داخلي ذات البيني منل شوو قوانينو او اصولو ته غاړه کښيږدي . خدای دې مونږ د هغه کم اصلو له شر څخه خلاص کړي چې نه يې مور معلومه وي او نه پلار .نن چې افغانان په شعوري،علمي او اقتصادي لحاظ وروسته پاتې دي ، ملامته

همدغه د بهرنیانو ستر قدرتونه وو ، چې تل یې په مونږ جنګونه تحمیل کړي او یوه ګړۍ یې کار ،زیار او دوطن ابادولو ته نه یو پرېښي ، او زمونږ روشنفکران چې ترنن ورځې پورې د صنفي او قشري تشکل څخه عاجزاو لکه نن چې د حوادثو په ټېل ناټېل کې دناوړه استفاده جو مرتجع رول لوبوي ،تل یې په تاریخ کې دغه ډول رول لوبولې او تل یې عظیمه اولسي کتله په غفلت او په شعوري ذهني کدورت او تورتم کې ساتلې. معنا داچې مونږ بېکاره یو او خپل دېن او رسالت مونه دې اداکړې. که غواړو او که نه ، که دا کار سخت دې او که اسان ،باید سرته یې ورسوو او ځانونه د سیالانو سیال کړو. خدای دې مونږ او تاسو ته همت او برکت راکړي.

پرېږده چې نړیوال ،افغانانو ته داحسن پاداش څخه د همیش لپاره منکر پاتې شي !

که مونږ سیال اوسو ،همېشه خپل حق غوښتلې او لاس ته راوړلې شو.

دغرب ناکامه ستراتیژي، ناکام انجام ته ورسېده.

د دغه سیاسي ستراتیژۍ په هکله دغه ډول قضاوت هغه وخت وشو ،کله چې په افغانستان باندې د روسانو د خاینانه یرغل او دشرمه ډکې ماتې څخه وروسته ، امریکا د نړیوال مونیپولار سیاسي سیستم په محراق کې قرار ونیوه او د امریکې په مشرۍ ټول نړیوال کاپیتال ـ امپریالیستي نظام ،دافغانانو د عادلانه مبارزې په اړه د خاینانه سیاست لار ونیوله ،د افغانستان په څېر تاریخي هیواد او افغانانو باتورو خلکو واکې یې، چې په سیمه او نړۍکې یې د برم او زړورتیا کیسې دسره امپریالیزم سره په ډغرو لا هم تودې او را ژوندۍ شوې وې ،دپاکستان غوندې بې بنیاده غیر فطري هیواد په لاس کې ورکړل ،چې نن هم په خپل ملک کې فاقد دسراسري نظام ، ادارې، حکومت ، قانون او انساني حقوقو پاتې دې ،او په ډېر جفاکارانه ډول یې د شرق او غرب ، کمونیزم او کاپیتالیزم ، روسي او امریکې ،کې جي بې او سي آی اې اوداسې نور ټول نړیوال لاینحله پرابلمونه د غم ځپلو افغانانو د سرنوشت سره غوټه کړل ، حال داچې امریکا په حقیقت کې د ژینیو د پنځه فقرئیز تړون یواځینۍ حکم هم ګڼل کېده. دغه عظیم بار افغان اولس دملیونو شهید ،معیوب ،مهاجراود ملک د هرې لویشت ځمکې د تباهۍ په بیه په خپلو اوږو پورته ، شوروي اتحاد ،کمونیزم او نړیوال سوسیالیستي نظام یې رنګ اود نړیوال ازاد بازار سوپر ګلوبال اقتصادي نظام او نړیوالې مافیا لپاره لار اواره شوه. افغانانو

لپاره ددغه بې ساري قربانۍ او فداکارۍ په مقابل کې احسن پاداش داوؤ، چې افغان اولس د تور او سره امپریالیزم د ډلئیزو او غیر ډلئیزو وژنو وسلو په ګودامونو ،چې افغانستان ته محض دتخریب او افغان وژنې په خاطر راوړل شوې وې ،افغان دښمنه داخلي او خارجي ډلو ته یواځې پرېښودل شي ، چې د ګور د چینجو غوندې تر اخر کس پورې یو بل سره تباه او نابود کړي. خوکله چې ددغه بې رحمیو د اور لمن د دوی د خپلو هیواد والو له خوا په ټوله نړۍ کې خپره شوه او دهر کور تر دروازې ورسېده ، په اصطلاح د دوی د ترحم او هیو منیزم احساس بیا راژوندي شو ، چې څه ډول یوځل بیا دغه لا علاجه تو ره بلا د افغانانو په کور میلمه او دقربانۍ دغه سور نغري بیا تود کړي.

همغسې چې د روم امپراطور د شعري قریحې د راپارولو په خاطر د روم د ښار سوزولو ته ضرورت وو ،د دوی د پخواني ویده سادیسم او اوسني جنوساید د راویښولو او پارولو لپاره هم یوې انګېزې ته ،یوې ناشوني ناروا ته یوه چاره سنجول په کار وو .سره ددې چې دوی دافغانانو په حق کې د هېڅ ډول ناروا او جفاکارانه دراماتیکو صحنو په جوړولو کې کمې نه درلود او پخپله د دوی ترهګرو او بنیاد ګرو هم د دوی په ملکونو کې ځیني زړه بوګنوونکې نظارې او ننداره تکرارکړي ، خود نوي دینامیزم لپاره نوي پوتنسیال ته ضرورت وو چې دغه متحجر مغزونه یو ځل بیا د لاشعورۍ کور کورانه عمل تر مدهوشانه پوتنسیاله ورسوي. دغه عظیمه پېښه د ۱۱ / ۹.۲۰۰۱ نېټه وه چې حق یې په نا حق او ناحق یې په حق بدل او د بشري شعوري بلوغ په یویشتمه پېړۍ کې یې دغه د نادودو ناکامه سراتیژي ،یو ځل بیا په ناروا د افغان غم ځپلي اولس د سرنوشت پورې غوټه کړه. په تېرو لسو کلونو کې ددغه نا کامې سراتیژۍ په ناکامو هڅو او ارزونو زه ځکه نه غرېږم ، چې د هغې د عملي کولو ،سپیناوي او غلطو تعبیرونو په خاطر

د نړۍ ټولو هیوادونو په افغانستان کې مستقیم او غیر مستقیم ، بې ویزې او بې پاسپورته ، بې قېد وشرطه صلاحیتونو او دنړۍ د ټولو ډلئیزو رسنیو په واک کې لرلو سره حضور درلود او حتا زمونږ د داخلي بېګانه پرستو افغانانو په بې شایبه هڅو سره یې هم ونه کړې شول ، ددغه تور مخې ستراتیژۍ تورې رټې د زمزم په اوبو پرېمنځي.

امریکا خو لوی ملک دې ، لوی نظامي طاقت دې ، لوی علمي طاقت دې ،د نړۍ د ټولو اولسونو «ګل های سر سبد » مجمو عي کتله ، په میخانیکي او ارګانیک ډول په امریکا کې راټوله ده او تر ټولو لویه کلتوري کتله او مدني طاقت جوړوي ، دهیواد دننه اود نړۍ د خلکو ، قومونو او مختلفو قشرونو تر منځ سوسیال دموکراتیک عملي مناسبات تر بل هر ځای په امریکا کې پراخ ابعاد او د ژوند په ټولو ساحو کې د نړۍ دټولو خلکو سره عملي علمي ،منطقي متقابل هر اړخیز اړیکي ، تأثیر ، تأثر، اوپه پوره حاکمیت راکړه ورکړه یواځې امریکا لرلې شي. دامریکې اولسونه په دغه ډول مناسباتو او امکاناتو سره ،هیڅ ضرورت نه لري دتفوق او حاکمیت دساتلو په خاطر ، د نړۍ د اولسونو په مقابل کې، دجنګ لار غوره کړي. هغوی ددې کار لپاره ډیرې نورې لارې چارې ، منطقي او معقول امکانات لري ، چې هم دهغوی منطقي برلاسې او هم په نړۍ کې دعدل ،انصاف او ټولنیزو حسنه مناسباتو له لارې د امریکي او نړیوالو د سولئیز ګډ ژوند او پایښت شرایط تضمین کړي . امریکااو دهغوی اندېیوالان باید د نړیوالې مافیا، دسرمایي د لیونیانو او د وسلئیز او جګړئیز وشرکتونو مشورې او هدایا ت ،چې غواړې دناروا او غیرقانوني حکومتونو له لارې او لسونه په خپل خاینانه واک کې وساتي ، ونه مني او دغه ناروا کبر او غرور ونه کړي. پخواني شوروي اتحاد چې په خپل وخت دغه کار ته لاس وغځوه ، پایلې یې اوس ګالي.

تاریخ گواه دې ، هرکله چې دافغانستان د ځمکنۍ بشپړتیا او سیاسي خپلواکۍ سر نوشت د جدي گواښ سره مخامخ شوې ،افغان اولس تل د جگړه ئیز ډگر واک او اختیار په خپل واک کې نیولې او په ساتنه کې یې د نه بدلیدونکې تاریخي جبر په حېث ،حتا دخپلې اردو ،پولیس او بل هیچا ارادې ته غاړه نه ده ایښې ، دښمن یې قضایي جبر منلو ته اړ ایستې او د بل بدیل منلو ته چا نه دې اړکړې شوې. په افغانستان کې سیاسي وضعه ، عېني او ذهني شرایط همدغه حالت ته رسېدلې ، اولس به واک اخلې او دموجوده وضعې څخه به ملک ته نجات ورکوي ، که نن وي ، سبا یا بل هر وخت چې اوسي.افغان اولس همېشه په خپل ملک کې دامنیت اصلي ساتونکې وؤ او اردو او پولیس یوائې هغه وخت د امنیت له عهدې وتلې دې ، چې اولس یې ملاتړې وؤ .
هېڅوک نه پوهېږي ، چې دا دومره نړیوال اولسونه افغانستان ته د څه لپاره راغلي دي ؟ څه یې کړي او څه به وکولې شي ؟ ددوی خپله او نورو ټولو افغانانو او نړیوالو ارزونه خو داده چې دغه ټول کسان د افغانانو له ارادې پرته په خپل سر افغانستان ته راغلي ، ټول ارزښونه یې له منځه وړي ، بې گناه یې ملکي کسان په خپل سر وژلي او د امنیت ،بیا ابادونې او نور ټول شوني کارونه ناشوني گرځیدلي دي.
نن په افغانستان کې هرڅوک ، که بهر نې دي او که داخلې ،ځانونه ټولواک او بېواک گڼي ،هیڅوک د مسئولیت احساس نه لري ،خو هرڅوک د خورا ډېرو مهمو ملي مسایلو په باره کې په خپل سر د قضاوت صلاحیت لري اوحتا نیم افغانستان ، په یوه بهرني هیواد کې د بل بهرني هیواد نماینده او یا یوداخلې سیاسي بې سواده «د مثال په ډول دیوه لوی ولایت والي او یا هر عادي انسان» په پټو سترگو ، پوره بې مسئولیتۍ او احمقانه جرئت سره بل چاته بخښلې شي.زه نه پوهیږم په کوم حقوقي ، قانوني او یا بل ډول صلاحیت ؟ نو پاکستان، ایران

او یا نورملکونه به ولې په داسې بې صاحبه ملک نا حقه دعوې ونلري ؟او خصوصاً ، کله چې د خپلو متولیانو له خوا دې کار ته هڅول کیږي او بر او لر افغانان او حتا پښتانه او بلوڅ ، ، د ملگرو ملتونو سازمان ، امریکا ، انگلستان او نور چې بین المللي تعهدات او په افغانستان کې دا وخت دستر رسالت په خاطر حضور لري !
په داسې ناوړه وضعه او ناوړه شرایطو کې چې د ارگ په دروازه ، دملي دفاع او ستر درستیز دشعبې په درشل ، دجهادي دولت د جوړېدو د ستر جشن دنمانځنې په ورځ د جمهور رئیس ،لوی وزیر ، د ملي دفاع ، کورنیو چارو د وزیرانو ، د امنیت د لوی رئیس او نورو لوړ پوړو چارواکو تر منځ محلونو کې امنیت او دامنیت مسئول ذمه وار نه په سترگو کیږي او هرڅوک د پېښې له ځای څخه خپلې پښې سپکوي او منډې وهي،بهرني قوتونه یو ځل بیا افغانان او افغانستان داخلي او خارجي بې مسئولیته وسله والو ته دډلئیزو او غیر ډلئیزو انسان وژونکو او نړې ورانوونکو وسلو د گوداmonو په سرلاس ترلې پریږدي ؟
تاسې نه دي اوریدلي چې علامه اقبال لاهوري ویلي:

اسیا یک پیکر آب و گل است
افغانستان درین پیکر دل است
از کشاد او کشاد اسیا
از فساد او فساد اسیا

کله چې عراق هم دا ډول غیر مسئولانه تقسیمیده ، دفرانسې د باندنیو چارو وزیر وویل « دا خو د کیک ټوټه نه ده چې دا ډول تقسیمیږي ؟ » زه دا وایم دا خو پاکستان نه دي چې که دانگلستان او امریکي همیشني ملاتړ نه وي ، همدا نن به ټوټه ټوټه پروت وي !

زه نه پوهېږم ولې دپاکستان حکومت دا سوچ نه کوي ، کله چې دا ټول نړیوال قوتونه له افغانستان څخه په داسې نا امېدۍ سره ووځي ، پاکستانه ستا به له لاسه څه وشي ؟

دهیوادونو او اولسونو تاریخ معمولا په تیر ،حال او راتلونکې پورې اړه لري. خدای مه که چې زه به د هند دلویې وچې د اولسونو کلتوري ،علمي ارزښونو او د هیواد دازادۍ په خاطر مبارزو ته په کمه سترګه وګورم ، خو تاریخي حوادث داسې پېښ شوي چې ددغه سیمې هیوادونو سرنوشت یو تر بله سره تړلې پاتې شوې او له نېکه یا بده مرغه ددغه ګډ سرنوشت جګړئیز دروند بار دتاریخ په حساسو شېبو کې د افغانانو په اوږو پروت وو او دغه سپیڅلي رسالت او دین ته افغانان تر بل هرچا څخه زیات ارزښ او احترام قایل وو . د تاریخ درسونه ډیرو کسانو ته معلوم او ډیر کتابونه پرې لیکل شویدي ، چې تر هرچا دمخه یې بایدپا کستاني چارواکي ولولي او دتاریخ په ارزښونو او رازونو ځانونه پوه کړي. که پاکستان د یوې پېړۍ دننه شاته مخ اړوي ټول افتخارات یې په افغانستان ، افغانانو او هند پورې اړه لري ، چې د خپلوبې سنجشه کړو وړو او کم بختۍ له مخې دواړه خپل نه پخلا کیدونکي دښمنان ګڼي .زه تاریخ پوه نه یم او نه غواړم چاته د تاریخ درس ورکړم ، خو دومره ویلې شم ، چې دافغانستان له لارې هر یرغلګر اول دا جرئت نه دې کړې شوې چې هند خواته واوړي او په همدې خاطر د بحري لارې د کشف په هڅه کې وو ،او که کله چا دا نیت هم کړې ،نو کاري ګوزار تر هر چا دمخه افغانانو په خپل ټټر اخیستې اویرغلګر یې له خپلې خاورې پر شا تمبولي دي. خو که کله په دغه سیمو کومه ناڅاپي ټکه پرېوتې ،لکه چې دمخه هم ورته اشاره وشوه ، دغه رسالت ته د ډېرې وفادارۍ په نسبت ، په ټولو غمجنو شېبو کې افغانان تر هر چا دمخه ، داصلي حکم او وارث په څېر

د هرې سیمې په دفاع کې دریدلي دي (د سلطان محمود غزنوي ،لودیانو ، شېرشاه سوري ،هوتکیانو او ابدالیانو تاریخ ته دې نظر واړول شي).

پاکستاني دولتي چارواکي دې په دې باره کې فکر وکړي چې پاکستان څه ډول جوړ او په حقیقت کې څوک تر اوسه دغه بار په اوږو وړي ؟ د هند دلویې وچې له اولسونوسره دافغانانو ذات البېني مناسبات همېشه حسنه او دمتقابلو ګټو او تفاهم په منطق ولاړوو . هریو د بل د خوښۍ او بدو ورځو له حالاتو څخه متحسس او متأثروو او یو تر بله سره په ښو او بدو وروځو کې یو دبل ملاتړ ګرځیدلي دي .یوائې هغه وخت چې د غازي امان الله خان د استقلال د اعلان په وخت کې ټول هندوستان د افغانو په ملاتړ کې راپاڅېدلي وو ، افغانان یې هېڅکله نه شي هېرولې.

مونږ دداسې تاریخي حقیقت شاهد هم یو ،کله چې شاحسین صفوي د شاه محمود هوتک په مقابل کې ماتې وخوړه او شاه حسین صفوي وروسته له دیرش کلنې پادشاهي څخه خپل تاج د پنځه ویشت کلن شاه محمود په سرکښېښود اود ملک واک او خزاني یې هغه ته وسپارلې ، شاه محمود هم په ډیر احترام د هغه په مقابل کې پاڅېده ، هغه ته یې د پلار خطاب وکړ او وعده یې ورکړه چې بې د هغه له مشورې به څه نه کوي او د هغه دکورنۍ لپاره یې داستوګنې او ژوند ټول مناسب شرایط برابر کړل.

طهماسب چې دپلار د تسلیمۍ په وخت کې له اصفهان څخه په تېښته بریالې شوې وو، ځان یې د ایران پادشاه اعلان کړ .خوایرانیانو چې ترې ښې خاطرې نه درلودې ، ملاتړ یې ترې ونه کړ نو مجبورشو ترکانو او روسانو څخه وغواړي چې د غربي او شمالي ولایتونو په بدل کې افغانان د ایران له خاورې څخه وشړي او دسلطنت واګې دده په لاس

کې ورکړي . ترکان او روسان هم په خپلو منځونو کې موافقې ته ورسېدل او دغه ځمکې يې په چټکۍ سره په خپله ولکه کې ونيولې .په دې وخت کې چې شاه محمود د ۲۸ کلونو په عمر وفات او په عوض يې مير اشرف سپهسالار د جرګې لخوا د پادشاه په حېث ټاکل شوې وو ، خو کندهار ته داسې خبر رسېدلې وو ،چې شاه محمود د مير اشرف له خوا د خپل پلار د قتل په بدل کې وژل شوېدې ، نو ځکه د کندهار او شاه اشرف مناسبات خړپړ وو .تردې وروسته د حوادثو جريان مير غلام محمد غبار په « افغانستان در مسير تاريخ »(۳۲۹ ـ ۳۳۱ مخونه) کې دا ډول ارزولې دي.

[در طی این اقدامات داخلی ،شاه اشرف دقیقاً حرکات دولت های عثمانی وروسیه را نسبت به ایران مراقبت می کرد .چون قوای عسکری شاه اشرف در طول جنگ های داخلی تقلیل یافته بود و قطع روابط با قندهار فرصت تلافی این کمبود نظامی راسلب کرده بود بناچاربا قوت قلیل دست داشته خود میساخت و در قضایا سعی میکرد کار به تدبیر وسیاست انجام گرفته و احتیاج به استعمال اسلحه نیفتد .لهذا شاه اشرف در۱۷۲۶ توسط نامه وسفیری (عبدالعزیز)به عنوان دولت ترک از دوستی واخوت اسلامی و مذهبی و احترام نسبت به خلافت مطاع اسلامی حرف زدو ضمناً تخلیه ولایات غربی ایران را از سپاه عثمانی تقاضا کرداما دولت ترک نه اینکه به چنین پینهاد وقعی نگذاشت بلکه به شاه اشرف پیشنهاد تخلیه ایران و تسلیم تخت به شاه حسین صفوی نمود ، این پیشنهادترک با سوقیات بزگ نظامی بدرقه میگردیدو شصت هزار سواره و پیاده عثمانی با هفتاد توپ بزرگ در زیر قومانده احمد پاشه والی بغداد و حسین پاشه والی موصل و جنرال عبدالرحمن به استقامت اصفهان حرکت کرد .

شاه اشرف که وارد مرحله قاطع شده بود لهذا شاه حسین صفوی ره بدون لزوم بکشت و با قشون مختصر اما محکم افغانی بمقابل اردوی ترک برامد.تلاقی هر دو سپاه در سال ۱۷۲۶ در بین راه اصفهان و یزدواقع شد ،این جنگ که در تاریخ برای بار اول بین یک قوت افغانی و دولت ترک عثمانی بعمل آمدبرای دولت هوتکی اهمیت حیات و ممات را داشت زیرا اگر سپاه افغانی مغلوب میشد تلافی آن ممکن نبود در حالیکه قشون ترک در عقب خود دولت بزرگی استاده داشت.
جنگ اغاز گردید و حملات برق آسای سواره ٔ افغان در طی چند ساعتی آن اردوی بزرگی در هم شکست ،توپخانه عثمانی پنجاه توپ از دست داد وسواره وپیاده ٔ ترک ۱۲ هزار کشته در میدان جنگ گذاشت و فرار کرد ،این شکست بقدری ناگهانی و شدید ی بودکه تمام لوازم و ذخایر و سامان اردوی ترک جابجا ماند .
شاه اشرف با وجود چنین فتح بزرگی،تدبیر را از دست نداد و بدون اسلحه تمام غنایم جنگی رادر عقب اردوی شکست خورده ترک فرستاد ، وتوسط اعزام سفیری بنام اسمعیل در سال ۱۷۲۷ به دولت ترک پیام داد که ما با ترک ها برادران هم دین هستیم و مال برادران بر ما حرام است ،ما احترام خلافت اسلامی را بر خود واجب میشماریم ،وبا برادران ترک جنگ نی بلکه صلح دائمی میخواهیم....
شاه اشرف که افراد کاری عسکر وافسر خود رادر جنگ بزرگ با دولت ترک و جنگهای داخلی دیگر از دست داده بود مجبور شد که با استخدام قشون از داخل ایران بپردازد و جای تلفات وارده را پر کند ،. . ،واما بعد ها در جنگهائی که با نادر افشار بعمل امدعساکر ایرانی شاه اشرف در مقابل عسکر نادر افشار جنگ نکرده و میدان حرب را ترک گفتند .

شاه اشرف سپاه خود را برای درهم شکستن قوت جدید الظهور داخلی (نادر افشار)نگهداشت ، وعجالتاً گذاشت که نادر افشار و شه طهماسب و فتح علی خان قاجار بولایت خراسان کنونی تاخت وتاز نمایند ،و خود متوجه دولت روس گردید که در شمال ایران مسلط بود و طبق معاهدهً شه طهماسب ،خود را مالک قسمت مهمی ایران میدانست. در جنگی که در محل « رود سرد»بین قوای سیدال خان و جنرال « ارلوف »واقع شد قشون افغانی غالب و ارلوف طالب مصالحه گردید .شاه اشرف با روسیه از در مذاکرات سیاسی داخل شدو در سال ۱۷۲۹ با آن دولت معاهدهً ببست که از سنگیني معاهدهً شه طهماسب مقداری زیاد کاست....]

په دې ډول افغاني سر لښکرو په خپل نظامي درایت او مهارت سره کولې شول کم قوتونه د دښمن په مقابل کې داسې استعمال کړي چې کم تلفات او زیاتې بریاوې لاسته راوړي او حتا د جنګ په مشکلو شرایطو کې هم د دښمن او ګاونډي هیوادونو په مقابل کې انساني ، اسلامي او افغاني منل شوو ارزشونو ته وفادار پاتې شي. په پورتني بحث کې ، مونږ ولیدل چې ،ایراني چارواکو د افغانانو په مقابل کې د ترکانو او روسانو سره څه ډول د خپلو اولسونو او ملکونو په بیه پټې دسیسې جوړولې ، خو افغانان برخلاف په دغه ملک کې د اداري حاکم او وارث په حېث د هغوی ملکونه د پردیو د تسلط څخه ازاد او په ډېرو ناوړو او مشکلو حالاتو کې هم انساني ، اخلاقي او اسلامي کراماتو ته وفادار پاتې کېدل او دښمن یې حتا د جنګ په شرایطو کې هم له خوږې ګوتې نه نیوه.

نن چې پاکستانې سلف د ټولې نړۍ دهیوادونو په مټ ، نه د ځان او نه له پاکستان سره مرسته کولې شي ،هم یې ځان ، هم یې پاکستان او هم یې ټول نړیوال په ناوړه نا مصئون حالت کې واقع کړي او دنړۍ په ګوټ

ګوټ کې مرګ او درد د هرچا په کور میلمه او پخپله هم لکه دموږک غونډې د تیښتې لارې لټوي او پاکستان هم لکه د موزیګې شلېدلې کټ ، چې پیاړمه یې ټینګوي ، بازو یې ځینه. افغانان او په خاصه توګه پښتانه او بلوڅ، چې د پاکستان سره دخپلو حقه حقوقوپه سر دعوه دنګله لري ، سیال خلک دي ،هیڅکله یې پاکستان له خوږې ګوتې نه دې کش کړي او نه دمشکلاتو په وخت کې له چا څخه کسات اخلي. که دا کار یې کولې ،نو ډېر ښه فرصتونه به یې له لاسه نه وې ورکړي . پښتانه هیڅکله په کسات اخستلو عجله نه کوي او اصلاً ددې کار لپاره به ضردرت هم نه وي. ستاسې متولیانو لا پخوا د خپل نظام د پاینبت ټول ارزشونه او اساسي عناصر له لاسه ور کړي او دا یو طبیعي قانون دې چې په داسې حالاتو کې هره پدیده چې اوسي په زوال محکومه ده .نو نن که دنړۍ ټول هیوادونه په غم ځپلي افغانستان کې راټول شوي او په حقیقت په ناروا سره ستاسې د متولیانو او ستاسې په ملاتړ کې ولاړدي ټول په زوال محکوم اودا هم یو منل شوې حقیقت دې چې د هرې یرغلګرې امپراطورۍ لمن له افغانستان څخه ټوله شوې ،ستاسې متولیانو سره یوځای دغه ټول نړیوال ایله جارې هم په زوال محکوم او لکه دنورو پخوانیو یر غلګرو په څیربه په تیښته له افغانستان څخه ووځي. پریږدۍ چې دغه ویاړ هم په تاریخ کې د افغان په نوم ثبت او پریږده چې نړیوال هم په نړۍ کې دنړیوال عدل او انصاف دانقلاب منلو ته حاضر شي.

ایا په داسې موقع کې د افغانستان په کلیو او بانډو ،سمه او غر د راکټونو بارانونه ، انسان او حیوان وژنه پخپله پاکستان ته خاینانه ، بې شرمانه او احمقانه نه ښکاري ؟

په نوکر او په چاکر او پهره دار * خزانې خپلې ساتلې شي سرکار
خو دعام نفرت نه ځان ساتلې نه شي *په طوپونو په ټانکونو زرهدار
«الفت»

دوهم بن ، که د لومړي بن،
دبې بنیاده پېل ناکامه پایلې؟

د یویشتمې پېړۍ دلومړۍ لسیزې په زماني مقطع کې ، نړیوال ګلوبال تاریخي دینامیز م ،دتېرو تاریخي پېښو په څېر، د افغانستان د پېښوپه تېل ناتېل کې ، پېښه پرځای (چپرځای) پاتې شوې اوکه د عراق او کویټ ترمنځ شخړې لپاره ، دامرېکې په مشرۍ یواځې ځوهیوادونو بسنه کولې شوه ،د افغانستان د پېښو په خاطر نړیوال بغاوت ، بلوا او سوق الجیش هم د خپلو ناکامو پایلوپه مسیر کې ناکامه سرکونډۍ وهي . داچې ددغه ډول ناکامه غونډو ناکامه هرارشي (تسلسل)، ولې دالمان د اتحادي جمهوریت پخوانۍ پلاز مېنې ، بن څخه پیل او ولې دوباره په همدغه مقام کې د خپل ناکام انجام مهر پر خپله کړنلاره او تګلاره مني ،بې دلیله او بې بنیاده او تصادفي پېښه، نه ګڼل کیږي . المان په اروپا کې ، په ټولنیز او اقتصادي لحاظ خورا مقتدر هیواد دې او المان له ځانه سره لرل ، داروپااو ناتو د ځانه سره د لرلو په معنا دي. سره ددې چې ، په دوهم نړیوال جنګ کې د المان له ماتې څخه وروسته ، په جنګونو کې دالمان

ګډون ، دهغه په قاموس کې وجود نه درلو د او داسند د المان لپاره غوره دلیل ګڼل کېدې شو ، خو دټولو خبرو سره سره ، دغه کار ته اړ ایستل شو او دافغانستان پرضد نړیوال بغاوت د نړیوالو له خوا ، له همدغه ځایه پېل ، خو ډېر زر دټولې نړۍ پر ضد ، د نړیوالو په بغاوت او سوق الجېش بدل شو . ددې کار دلیل دا وو ،چې دغه غورځنګ د یوه داسې نړیوال سازمان له خواپېل شوې وو ،چې د ټولو نړیوالو په وړاندې یې شومې موخې لرلې او دحتمي ناکامۍ بنیادي دلیل یې د سرمایې په ناپایداره او بې بنیاده بنیاد باندې د ډډې لګولو په دلیل ګڼل کېدلې شي . د تاریخ په اوږدو کې ، افغانستان همیشه د نړیوالو د جفا ، ظلم ،او ناروا سره مخامخ ، دکار ،زحمت او ابادۍ لپاره چا فرصت نه دې ورکړې او همېشه غریب ملک پاتې شوې ، خو دخپلو سرشاره طبیعي منابعو ، نه ختمېدونکې انساني مورالي پوتنسیال اود خپل هېواد او اولس سره دسر ،مال او اولاد د قربانۍ تر کچې د افغانانو فداکاري او استقامت له کبله ،افغانستان تل خود کفاء ، ازاد او دبرم ،حېثیت او وقاره ډک هیواد پاتې شوې او پاتې به وي. نن چې دنړۍ ټول سوق الجېشي طاقتونه د افغانستان په وضع الجېش او جنګي تیاتر کې سره راټول او غواړي ، خدای ورکړي طبیعي او فطري ټول ارزشونه یې بې ارزښه او په اصطلاح ترې غصب کړي. څومره ساده لوحانه ! دغه ډېر « هوښیار » اولسونه ،په دې ساده حقیقت هم نه پوهیږي ، چې فطري استعدادونه او ارزشونه چې د چا د ایمان ،وجدان او شرف جز لاځه ، بلکه ، بنیاد جوړوي ، څوک په جبر له چا څخه نه شي اخستلای او دهر اولس ابدي ارثي زیرمه او بنیاد جوړوي . څومره احمقانه دوۍ په افغانستان کې ددغه کار لپاره راټول شوي او که سل او زر د بن او نورو په څېر بې بنیاده کنفرانسونه جوړ کړي ، بیا به هم په خړو سترګو لکه پلرونه او نیکونه چې یې له افغانستان څخه وتلي ،

دوی به هم ووځي. دوی ، دي حقیقت او واقعیت ته هم نه متوجه کیږي ،طبیعي مقناطیس ، که هر څومره په وړو ټوټو ووېشی ، مقناطیسي خاصیت او صفت ترې څوک نه شي اخستلای. حقایقو او واقعیتونه ته غاړه ایښودل په کاردي ، مونږ منلي ، بل هر څوک چې وي ، هم یې باید ومني !د دوهم بن په کنفرانس کې تش دنمایش خاطر له ۱۰۰ څخه زیاتو ملکونو د باندنیو چارو وزیرانو او نمایندګانو او د زرو څخه زیاتو رسمي او غیر رسمي نړیوالو نهادونو ،اشخاصو او افرادو راټولول به څه ګټه ولري ، کله چې حقایق او واقعیتونه پکې په پام کې ونه نیول شي ؟

هغه وخت ،چې سرمایداري نظام د کار ګري غورځنګ په مقابل کې خپل تاب او نسبي مترقي ماهیت له لاسه ورکړ ، له خپل طبیعي او فطري مسیر څخه، چې د کارګري غور ځنګ او تولیدي کمیت او کیفیت دوامداره او پایداره سولئیز روزل او پالل وو ، لار بدله او دبې بنیاده تورو پېسو اویا په بل عبارت د بې ارزښه او بې اعتباره تش په نامه ارزښي کاغذونود چاپولو له لارې یې د سرمایې په بې ارزښه ماهیت خېمه ووهله اود هغوی په آند ،البته چې د دکارت د فلسفې په تقلید ، چې غوښتل یې هندسه ،طب او نور ټول علوم د مادي ارزښ څخه بې ارزښه او هر څه د متماتیکي معادلو په پوچ مشترک مخرج ودروي (چې البته متماتیکي معادلې هغه وخت قانونمند ارزښ پېداکوي ، کله چې مادي پروسې او حرکتونه افاده کړي ،یعنې کله چې مادي ارزښ ولري) ، د سرمایې لېونیان هم غواړي دسرمایداري نظام څخه د کار ګري دوران جوړوونکي غورځنګ او تولیدي پروسو مادي ارزښ په له منځه وړولو سره دغه نظام د ټولو مادي ارزښونو څخه بې محتوااو په خالي جیبونو نه یوائې دکارګري غور ځنګ او تولیدي پروسو په مقابل کې کودتا وکړي او ددغه تورې سرمایې په اکسپورت

(صدور)او معاملو سره د کارګري غورځنګ او تولید خلا ډکه ، خو په حقیقت کې ، ددغه لارې د ټولو اولسونو ،قومونو او حتا افرادو شخصي شتمنۍ غصب ،د هغوی په ټولو حقه حقوقو خېټه واچوي او ددې لارې خپل پارازیت شتون ته څو ورځې نور هم دوام ورکړي.حال دا چې په دغه اقدام سره ، دوی د خپلې تباهۍ په عمودي نزولي مستقیم مسیر قدم پورته کوي او په دې کار نه دکارګري غورځنګ او نه د تولیدي پروسې د کمیت او کیفیت خلا ډکولې شي او طبعاً ډیر زر به په وچه سپېره درینګه لګیدلو سره د خپل ازلي نهایي سرنوشت سره مخامخ شي.

هو !د سرمایې لېونیانو د خپلو غلطو محاسبو او احمقانه فکرونو له لارې ، چې « سرمایه نه وي ځان او جهان دې نه وي» ،احماقانه دځان او جهان د نژدې تباهۍ لار غوره کړې او سرمایداري پایداره نظام یې ناپایداره کړې او دسترو بحرانونو سرهمخامخ کړې دې. خو له نېکه مرغه الله لوی جهان ابدي کړې او دسلیم عقل او شعور خاوند ان د الاهي هدایاتو او احکامو سره سم د ځان او نړیوالو دهوسا او بسیا ژوند لپاره خپلو هڅو او هاندته دوام ورکوي اود ټولو اولسونو لپاره ګډ سولئیز خوشحاله ژوندغواړي. نړیوال ټولنیز سازمانونه ، بنیادي قانوني ،حقوقي او ډول ډول نور بشردوستانه انستیتوتونو پرهېزګاره متقي اومهرقي عقایدو پلویان ،چې ددغه غورځنګونو د مبارزي نه ماتیدونکې بنیاد جوړوي ، په حقه سره یې نننی نړیوال خاین قوتونه د قضایي جبر له مخي دزوال د کندې په څنډه درولي ، چې باید حق ته غاړه کښېږدي ، خو دوی د سرمایداري احمقانه جنون په بنیاد خپلواخري ناکامه هلو ځلو ته لا نور هم دوام ورکوي او ټوله نړې او نړیوال د قطعي نابودۍ کندې ته کشوي. د همدغه ناکامه هلو ځلو په نتیجه کې نړیوال نظام په کل کې ، خصوصاً دنړیوال کمونیستي نظام

په رنګېدو سره ، د دغه کوړ بارد یو جانبه عطالت په نسبت خپل تعادل ،توازن او تناسب له لاسه ورکړې او دتل لپاره په نا پایداره پدیده بدل شوې دې. د همدغه جنون له مخې د سپتمبر د یوولسمې جنایتکارانه ناوړه پېښه رامنځته شوه ،بې موجبه او خاینانه شکل سره افغانستان او افغان اولس د هغوی د بعدي جنایتونو هدف وټاکل شو او د کروز راکټونو او B_ 52 ستراتیژیکو الوتکو د بې قیدو شرطه بمباریو هدف وګرځېده. په ډیر خاینانه شکل سره دخپلو شومو امپریالیستي اغراضو د پوره کولو په منظور په (لومړي بن) کې د قاطع خاین اقلیت په ګټه پریکړې وشوې ، ددموکراسۍ د پرنسیبونو ، دبشر د حقوقو د معیارونو ،د نړیوالو اولسونو د سولئیز ګډ ژوند د نړیوالو منل شوو ارزشونو او قوانینو او بشري جمعي اخلاقي ، شعوري ، وجدان او دېته ورته نورو سلو او زرو منل شوو اصولو او مقرراتو پر ضد خیانتونو په بنیاد په افغانستان کې د بعدي جناتونو د دوام په خاطر اولس او وطن ته خاین نظام يې حاکم ګرځولې او دا لس کاله کیږي چې هره ورځ په لسګونو او سلګونو بې ګناه کسان په دوامداره توګه زوروي ،کړوي او وژني.

دوی برعلاوه له دې ،چې له پخوا څخه د نړۍ په ټولو کنجونو کې غیر طبیعي او غیر فطري حکومتونه، لکه پاکستان ، اسرائیل او ډیر نور د نړۍ په ګوټ ګوټ کې ،دمنطقې د ژاندارم په توګه را منځته کړي او همیش د هغوی د بې قانونه ملاتړ له لارې د منطقې امنیتي وضعه تل ترینګلې ساتي . خپل او دخپلو پلویانو نظامي او استخباراتي اپراتیفي قوتونه د نظامي هډو په توګه د نړۍ په ګوټ ګوټ کې تیت و پرک ساتي او دهغوی په زور خپلې ناوړه ستراتیژۍ او ارزوګانې د نورو هیوادونو په خلکو په جبر تحمیلوي ، چې د همدغه موخو لپاره نن په افغانستان او منطقه کې هم حضور لري او دسولې په نامه غیر

عادلانه جنګونوته دوام ورکوي ، د بیا ابادونې په نامه، په ملک کې اباده لوټه نه پریږدي ، د نظام دجوړلو په نامه ټول ارزشونه له منځه وړي او دمرستې په نامه د هر غریب له لاسه اخري مړۍ شوکوي.

په همدې منظور ټول نړیوال نظامي، استخباراتي ، شبه نظامي او ډول ډول نورو د شومو موخو ، نیتونو او شېطاني خواهشاتو ډلې ټپلې ،چې بې موجبه ،بې دلیله په خپل سر پرته د نړیوالو منل شوو اصولو او قوانینوپه نظر کې نیولو سره بې پاسپورته او ویزې، د امریکایي لیرې ویشتونکو راکټونو او الو تکو داتشي احضاراتو ، بمباریو او منطقه پاکۍ وروسته دافغانستان په سپېڅلي حریم راننوتلي ،نه هغه وخت داصیلو افغانانو لپاره د منلو وړوو او نه نن د منلو وړ ګڼل کېدې شي او نه په تاریخ کې دغه ډول یرغلګر قوتونه او دهغوی افغان غلامان چا په افغانستان کې ژوند کولو ته پرېښي دي او حتا ډیر له هغوی څخه د شرمه په ډکه تېښته هم هر وخت نه دې بریالي شوې .نن هم نړیوال قوتونه په افغانستان کې ،د خدای د همدغه ډول قهر او غضب سره مخامخ او ښکېل پاتې دي. په افغانستان کې د هیچا دغه ډول وړۍ په شړۍ نه دي بدلې شوي او فکر نه کوم چې دموجوده ملکونو دغه وړۍ به هم شړۍ شي .

زه په افغانستان کې میشتو خارجي قوتونو ته په زغرده دا وایم ،چې افغانستان د غازیانو ،شهیدانو او واقعي وطنپرستوملي قهرمانانو هیواد دې. په دې هیواد کې سیال قومونه ژوند کوي او په کل کې یو موټې سیال افغان ملت جوړوي ، چې د خپلو غازیانو ، شهیدانو او ملي قهرمانانو په خاورو ،کارنامو ویاړي او هر اختر او برات او بلکه هر وخت وناوخت د هغوی په بېرغونو تجدید تعهد کوي ، چې د هغوی تاریخ به تر ابده ژوندې ساتي . نن چې بهر ني قوتونه غواړي مونږ لپاره د ځیني بېګانه پرستو ، مادي پرستو ، مقام پرستو او

خاینو افغانانو څخه مجازي قهرمانان ، شهیدان ،رهبران مشران او دې ته ورته څېرې او قوارې جوړې کړې ، عبثه خواري ده . همغسې چې هیوادونه او اولسونه د ویاړه ډک تاریخ او یا برخلاف دشرمه ډکه ماضي او سابقه لري ، ځانګړي کسان ،افراد او اشخاص هم ځانته د ویاړه ډک تاریخ او ماضي لري او همدسې ناکسان ، بې شخصیته او مختورن کسان داسې د شرمه ډکې سابقې لر ي ، چې د باشخصیته کسانو په حضور سره باید مجلسونه ، کور کلي او حتا وطن پرېږدي ، ځکه په افغاني ټولنه کې دا ډول کسان باید چاته د سترګو د غړولو جرئت ونه لري.مونږ هیڅکله له دې څخه منکر نه یو ، دکومو ملکونو قوتونه چې په افغانستان کې حضور لري هم سیال خلک او په خپلو هیوادونو کې دخلکو په وړاندې په لسګونو او سلګونو متقابلو حقوقو ،وجایبو ،کار ،ژوند، وفادارۍ ، رښتیولۍ ، صداقت ، شهامت ، فداکارۍ او داسې نورو دښو کارونو تعهدات لري اودوی چې افغانستان ته په اصطلاح د بنیادي بیا ابادونې ، نظام ، نورو ټولو نهادونواو انسان جوړونې په خاطر راغلي ،او دغه ډول رسالتونه ، چې یواځې د صادقو ،وطنپرستو ملي کدرونوپه واسطه سرته رسېدلي شي ، ولې دوی په صادقو ،کار پوه او وطنپرستو انسانانو باندې اتکاء نه کوي او یواځې د خپلو شومو موخو د عملي کولو په خاطر موزیان ، ملي خاینان ، جنګي جانیان ، د مخدره موادو قاچاقبران ، مفسدین ،اختلاسګر او دېته ورته کسان ، چې پخپله یې هم هره ورځ په همدې ناوړه او دشرمه ډکو نومونو ستایي ، لټوي او د ټولو چارو سرنوشت همدغه خاینانو ته سپاري ؟ ایا دوی په رښتیا دا فکر کولې شي چې ددوی دغه د شرمه ډک اعمال د افغانانو او یا دهغوی د هیوادونو دواقعي وطنپرستانو ، بشر دوستانو د انظارو څخه پټ سرته رسیږي ؟ نه ! داولسونو له انظارو هیڅ عمل پټ سرته

نه شي رسېدلي او هغه ورځ لرې نه ده ،چې دغه خاینان به د خلکو د قضاوت محکمې ته راکش کیږي . دا کومه پټه خبره نه ده ،چې دوی دافغانانو غمیزه ختمول نه غواړي دا هم پټه خبره نه ده ،چې ۸۰ فیصده خیانتونه پخپله خارجیان کوي ، حقیقت دادې ،چې د دوی خپلې ټولنې په ډېرو لا علاجه امراضو او پرابلمونو کې ښکېل دي ، دوی قصداً غواړي ، افغانان چې نسبتاً یوه سپېڅلې ټولنه وه او هغه نړیوال چې په دغه مرضونو اخته نه دي ،خپلو لا ینحله پرابلمونو کې ښکېل کړي

نړیواله مافیا د خپلودموکراتیکو سازمانونو ، دبشر دحقوقو مبارزینو،او نورو بشري د خېرښېګنې ټولنیزو مسئولو مقاماتو او مربوطه ارګانونوپه وړاندې ددغه هر څه توجیه او سپیناوې نه شي کولې او په ډېره نژدې راتلونکې کې به تر هرڅه دمخه د خپلو خلکو د قضاوت محکمې حاضریږي .

د لاندې سرچينو څخه په ګټه اخيستنه:

١ – په پښتو ژبه د قرآنکريم تفسير (لومړی او دوهم ټوک) .
٢ـ سيد بهادرشاه ظفر کاکا خيل «پښتانه د تاريخ په رڼا کې».
٣ـ مير غلام محمد غبار «افغانستان در تسير تاريخ» لومړی او دوهم ټوک .
٤ـ مولانا جلال الدين محمد بلخي مشهور به مولانا «متن کامل مثنوی معنوی»
٥ـ مولانا جلال الدين محمد بلخي مشهور به مولانا «کليات شمس تبريزی»
٦ـ الفت ګل پاچا «د الفت مرغلرې»
د شهرت ننګيال په زيار
٧ـ رحمان با با «کليات»
د حنيف خليل سريزه ، يادښتونه او ويپيا نګه
٨ـ پوهاند ډاکټر سيد بهاوالدين مجروح «نا اشنا سندرې»
٩ـ پوهاند ډاکټر سيد بهاوالدين مجروح «ځانځاني ښامار»
١٠ـ حرکت سيد شير اقا «دعينيت فلسفه» ،لومړی برخه ،دملي دفاع وزارت مطبعه ، ١٣٦٥ هجري ش. کال
١١ـ حرکت سيد شير اقا «ايرو ديناميک ،ديناميک پرواز» ،دملي دفاع وزارت مطبعه ، ١٣٥٢ هجري ش.کال
١٢ـ اقبال لاهوری «کليات»
١٣ـ روستا يار سيد عليشاه معاون سرمحقق «جهان بې انتها» انديشه های عرفانی حکيم سنايی غزنوی.
١٤ـ اساسات روانشناسی اجتماعي
له روسي څخه فارسي ژباړه: دکتور يحيا يی
١٥ـ محمد جعفر مصفا «انسان در اسارت فکر !»
١٦ـ پی ييرآلن و ديتر کلی «حقيقت تجاوز شوروی بر افغانستان»
فارسي ژباړه:عبدالرحيم احمد پروانی.
١٧ـ ديه ګو کوردو ويز و سليک اس.هاريسون «پشت پرده افغانستان»
فارسي ژباړه : اسدالله شفايی.
١٨ـ جنرال م.ا.ګارييف «افغانستان» زما وروتې جګړه.
په پښتو ژباړن : محمد طاهر کانې
١٩ـ جنرال لياخوفسکې «دافغان ميړانه او غميزه»
په پشتو ژباړن : محب الرحمن .

٢٠ـ ستر جنرال الکساندر مايوروف «په افغانسان کې ربښتيا څه تيريدل ؟»
په پښتو ژباړن ډاکټر داود جنبش.
٢١ـ سر اولف کارو «پښتانه (پټانز)»
په پښتو ژباړن : الحاج شير محمد کريمي.
٢٢ـ محمد حسنين هيکل «ابوالهول او کميسار»
پښتو ژباړه محمد اصف اکرام .
٢٣ـ دکتر مهدی بهار «ميراث خوار استثمار»
٢٤ـ شجاع الدين شفا «تولدی ديگر»
ايران کهن ،در هزارهای نو
٢٥ـ سرو پالي رادا کريشنان او دلاس لاندې پوهانو ډله يي. «تاريخ فلسفی شرق و غرب» «لومړی او دوهم ټوک»
فارسي ژباړه: خسرو جهانداري.
٢٦ـ تاريخ فلسفه سياسي «لومړي ، دوهم او دريم ټوک».
پازارګارد ډاکټر بهاء الدين .
٢٧ـ ويل دورا نت «تاريخ فلسفه»
فارسي ژباړه: عباس زرياب
٢٨ـ ويل دورانت.«لذات فلسفي.»
فارسي ژباړه: عباس زرياب.
٢٩ ـ حنا فخوري او خليل جر . «تاريخ فلسفه در جهان اسلام»
فارسي ژباړه: عبد المحمد آيتي.
٣٠ـ ګي پلانتي ـ بونژور «هګل واندیشهٔ فلسفی در روسيه».
فارسي ژباړه: محمد جعفر پوينده.
٣١ـ ګ. و. هګل «فنومنو لوژي روح»
ترجمهٔ فارسی:دکتر زيبا جبلی
٣٢ـ ګ. و. هګل «عقل در تاريخ»
ترجمهٔ فارسی: دکتر حميد عنايت
٣٣ـ ګ. و. هګل «دفلسفي علومو دايرة المعارف» په الماني ژبه
٣٤ـ در بارهٔ هګل و فلسفهٔ او «د مقالو ټولګه».
مجتهد ي ډاکټر کريم.
٣٥ـ اتين ژيلسون «روح فلسهٔ قرون وسطی
فارسي ژباړه:ع داوودی
٣٦ـ اتين ژيلسون «نقد تفکر فلسفي غرب . از قرون وسطي تا اوايل قرن حاضر».
فارسي ژباړه: دکتر احمد احمدی
٣٧ـ لوسين ګلدمن «کانت و فلسفه معاصر»

فارسي ژباړه: پرويز با بايی

۳۸ـ سپينوزا «شرح اصول فلسهٔ دکارت و تفکرات ما بعد الطبيعی
فارسي ژباړه :دکتر محسن جهانګيري

۳۹ـ دکترکريم مجتهدي «دکارت وفلسف او »

۴۰ـ مور تيمور جي. آدلر . ده اشتباه فلسفي:
فارسي ژباړه :انشا ء الله رحمتي .

۴۱ـ ګوهر الرحمن ګوهر « قرآن او ساينس» .
«لومړې ، دوهم ، دريم څلورم او پنځم ټوک »

۴۲ـ ډبليو. کي. سي. ګاتري « تا ريخ فلسفه ي يونان» (۱۵) افلا طون (بخش سوم)
فارسي ژباړه: حسن فتحي.

۴۳ـ فرويد ډاکتر زيګموند . «اصول روانکاوي باليني.
ټولوونکي او فارسي ژباړه: ډا کټر سعيد شجاع شفتي

۴۴ـ سر محقق محمد ناصر)ناصر ستانکزي « تاثيرات تغير ارزش پول در معاملات اقتصادي.»

۴۵ـ سرمحقق محمد ناصر (ناصر ستانکزي مطالعه و تحقيق وضع دموګرافي افغانستان.

۴۶ـ ډاکټر سيد ابوالفضل قاضي « شريعت پناهي»
حقوق اساسي و نهاد هاي سياسي.

۴۷ـ ډاکټر علي شريعتي روش شناخت اسلام.

۴۸ـ بهاءالدين خرمشاهي. قرآن شناخت (مبا حثي در فرهنګ آفريني قرآن) .

۴۹ـ ايان مک لين .«فرهنګ علوم سياسي آکسفورد»
فارسي ژباړه :احمد ي ډاکټر حميد

۵۰ـ محمد نادر ايوبي کندهاري « فلسفه.»

۵۱ـ فلسفي روسي قاموس کال ۱۹۸۷
د ای. ت. فرا لوا تر نظر لاندي ډلي لخوا

۵۲ـ سياسي روسي قاموس مسکو ۱۹۸۳کال چاپ

۵۳ـ ک. مارکس ـ ف. انګلس« فلسفه ـ پوهنتوني چاپ» په الماني ژبه.

۵۴ـ ک. مارکس ـ ف. انګلس « منتخبات» په روسي ژبه.

۵۵ـ ک. مارکس ـ ف. انګلس «کليات » په روسي ژبه.

۵۶ـ لنين.و. ای. « منتخبات» په روسي ژبه.

۵۷ـ لنين.و. ای. «کليات» په روسي ژبه.

۵۸ـ ګروميکو. آ « خاطرات» په الماني ژبه .

۵۹ـ ټولنيز شعور او دهغې ډولونه ، سياسي خپرونه ، مسکو ۱۹۸۶ .
دمقالو مجموعه ، دمختلفو ليکوالو له خوا ، په روسي ژبه.

۶۰ـ س. ب. کريمسکي او ف. اي. کوزنيڅوف «په نوې طبعيت پيژندنه کې د نړۍ ليد مقولي» په روسي ژبه.

۶۱ـ رضاداوری اردکانی « فارابی مؤسس فلسفهٔاسلامی»